

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasuti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A szünet kezdete.

Irta: Kossuth Ferencz.

Wiesbaden, augusztus 3.

Olvasom, hogy a képviselőház szünetelni ment. Én miniszterségem utolsó évéből nyolcz hónapot ágyban fekvő betegen töltöttem. Okom és jogom volt tehát egészségem visszaszerzésével komolyan foglalkozni, míhelyt a képviselőválasztások meglepő eredménye eldöntötte a legközelebbi jövőre szegény házánk sorsát.

A Ház, mely szünetelni ment, tulajdonképpen alkotó munkát nem is végzett; csak rendet csinált. Megszüntette az „*ex lexet*“ az állam háztartásában és elejét vette annak, hogy ne legyen „*ex lex*“ a véradó terén. Elintéztett továbbá néhány sürgős ügyet, melyekben a külföld lévén érdekelve, változtatni úgy sem lehetett.

Elhangzottak értékes beszédek, kivált a mi pártunk részéről; ez alatt a beteg pártvezér bátran távol lehetett. A jelenlevők, élükön az ékesenszólás mesterével, Apponyi Alberttel, nagyon is helyt álltak. Fájdalom, úgy is csak beszélni lehetett: *cselekedni* ez idő szerint nem, mert hiszen megtörtént az az eset, mely példátlan marad a parlamen-

tarizmus történetében, hogy egy meglevő többség önmagát dobta ki a hatalomból és önmaga előtt zárta el az alkotás utjait.

Mire készül az a kormány, amelyet a király küldött párt nélkül az országra s amely mindenféle eszközzel ugyan, de kétségtelenül az ország gyöngesége folytán is, nagy pártot tudott magának a semmiből és semmi programmal szerezni?

Rendes körülmények közt a nyári szünet alatt fontosabb törvényjavaslatokat szoktak a minisztériumok kidolgozni.

Mind egyik minisztériumban hagyott a mi lemondott kormányunk teljesen kész vagy csaknem kész javaslatokat. Ezekről mélységesen hallgatnak az *augurok*. Mintha éreznék és sejtetni akarnák, hogy a képviselőház legközelebbi jövője ismét nem a munkáé lesz. Tudják ők előre, hogy feladatát kell majd teljesítenie a nagy többségnek, azt a feladatot, melyre létrejövetele kötelezi: megadni, amit az országtól kívánnak és nem kérni érte semmit.

Azokra a harcokra, amelyek ekkor fognak majd kitörni, előre is gyakorolta magát a nagy többség, ujnemű harcmódot sajátítva el.

E lap hasábjain neveztem el őket

e jelzővel „*ellenzék ellenzéke*“; ez anynyira rájuk illett, hogy azonnal rájuk is tapadt.

Ők támadják az ellenzéket, támadják a koalíció működését; azt kísérik meg most, amit akkor kellett volna cselekedniök, amikor a koalíciós kormány fennállott; most retrospektíve csak történelmet irnak: igaztalan, pártos, ferdített, zagyva történelmet. Azonban e történelmet meg fogják majd írni mások; most nem a multról, hanem a jelenről van szó; nem arról, hogy mit csinált a koalíciós kormány, hanem arról, hogy mit csinálnak gróf Khuen és társai.

Azt a politikust, aki a fennálló kormányval s a létező többséggel nem ért egyet, az a kötelesség terheli, hogy lépjen ki a porondra, mint ellenzék; de az az eljárás, hogy a cselekvés idején oduka bujjanak és akkor bíráljanak, mikor a bíráló nem befolyásolhatja a cselekvést, ez olyan valami, amire a magyar nép rámondja, hogy „*eső után köpönyeg*“.

Valószínűleg tovább is ez lesz az *ellenzék ellenzékének* taktikája. Támadni fog azért, hogy védekezzen; csak hogy ez az ujnemű fegyver már nemsokára elkopik.

A koalíció ténykedése a multé;

Békekötés.

Irta: Benda Jenő.

(Utánnemzés tőle.)

Kikeményített fehér kötényes szobalány már a sültet szervirozta, amikor Kallós, az építész azt mondta a feleségének:

— Igaz! Majd elfelejtettem! Ma várunk a fekete kávéval, László telefonozott, hogy ebéd után följön, sürgős beszélni valója van velem!

Férj és feleség ketten ültek az asztalnál, nem egymás mellett, hanem egymással szemben és egész ebéd alatt — kivéve a szobalánynak adott halk utasításokat — most szölgaltak meg először. Nem, mintha haragudtak volna, vagy rossz lett volna az életük együtt. Csak éppen nem volt egymáshoz mondani valójuk. Csak ültek, csak ettek az éles vonalakban ránczolt damasztterítővel borított asztal mellett, a szobalány tette, vette a súlyos, neház tállakat, a masszív evőeszközöket körülöztük. És ez olyan volt, mint egy komor szerfartás, a két ember pedig a faragott menyegzetű homályos ó-német ebédlőben, mintha nem is az otthonukban ültek volna hitvesfársi közellétben együtt, hanem ki jobbról, ki balról, véletlenül kerültek volna össze valamilyen idegen helyen. Mindent stilszerűen válogatott össze ebben a gazdag, előkelő szobában az izlés, csak éppen ők ketten voltak stíltelenek iften és így együtt. A tömzsi széles vállú férfi, aki, mintha arra termett volna, hogy építkezéseire saját széles tenye-

rébe fogva hordja a téglát, falusi ambitusra illett volna, ahol ingujjban szokás ebédelni s tarkán virágzó diszbab fon az ember feje felé lugast. Az asszony pedig bédítő illatu, csupa csipke, csupa bársony, csupa kerevetszobában lett volna otthon, egy demimond budoárjában, ahol futtára lehet engedni a féktelen, izgómozgó temperamentumot s neveletlen mohósággal nevetni, sikongatni, kaczerkodni lehet. Az élet azonban ide verte össze ezt a két embert, egymáshoz, a feszes és előkelő ó-német ebédlőbe s szorongva, dermedten hallgattak, — öt évi házásélet nem volt elég ahhoz, hogy megszokják egymást és ezt a környezetet.

Kallós szavára megrezzen az asszony, gyöngén fölpirult; egy-két falatot még evett a szép zsemlye-sárgára sült kacsából, azután letette a kést, a villát s eltolta maga elől a tányért. Ideges feszültséget szimatolt a levegőben, közeli veszedelem előérzete nyugtalanította. László jön. Lászlónak sürgős beszélni valója van az urával. Ily gyorsan a tegnapi szerencsétlen találkozás után. Tehát László mindent tud és mindent el akar mondani!

Kallós egykedvű nyugalommal szedgette le a zsardinettes tálról és ropogtatta össze széles ujjai közt a héjas mandulát, az asszony pedig ezalatt egyre teljesebb kétségbeeséssel omlott össze a széken. Ugy érezte, mintha itélet előtt állna s ezt az itéletet nyomban követné a kivégzés.

Azután jött László: fedvesen, otthonosan intett már az ajtóból feléjük, gomblyukában szegfű, az ajkán mosoly; mintha nem is egy asszony végzetét hozná magával.

— Boesáss meg, — mondta Kallósnak,

— hogy itthon zavariak. De a dolog nagyon bizalmas. És első sorban téged érdekel.

Elhalványodó és reszkető szájszélekkel kelt föl az asszony a helyéről. S lassu, vándorzó lépésekkel, lehajtott fővel elhagyta a szobát. A küszöböt már futásnak iramodott, nem volt nyugta addig, amíg két-három ajtó nem választotta el az ebédlőtől. Azután megállt és hallgatózott. Valami rettenetes dolgot várt: egy rémes felbőrdülést, ami után egy iszonyatos tenyér ökölbe fogódik és lecsap és egy irtózatoss csapással leterített asztalt, gótikus ebédlőt, jövőt, jelent, árnyékos multat... Állt az asszony könnyű nyerselyempongyolában, földben szikrákat szóró meggyoronygyémánttal... De semmi vesz, mély, nyugtalanító, izgalmas esend... Nem bírta tovább a várakozást. Elindult a végzete felé. Halkan nyitotta az ebédlőajtót, letve beleesett a hasadékon. A két férfi most keveri a cukrot a fekete kávéjában és a Kallós öblös hangja beszél:

— Kérlek, köszönöm a szíveségedet! Küldesd el azokat a terveket még ma délután az irodámba. A föltételekkel együtt.

Az asszony szíve fölujongott, mintha kalcikából szabadult volna. Hiszen ezek üzlet-ről beszélnek! László szamar! László nem tud semmit! Frissen, fürgén libbent vissza a szobába, egyszerre hálás becéző kedveskedéssel akarta körülvenni Lászlót, aki nem látott semmit, nem tud semmit.

— Nem szép magától, hogy elkerül bennünket! Most már csak akkor látjuk, hogyha üzleti dolga van az urammal! Parancsol

lehet a felett keményen itélni; lehet nem venni tekintetbe azt, hogy egymástól teljesen eltérő alapokon álló pártok évekig együtt harmoniában nem működhetnek, kivált midőn az aktuálissá lett kérdések némelyikében nem értenek egyet. Lehet nem venni tekintetbe azt sem, hogy a koalíciós kormány kilencz hónapig volt lemondott állapotban, tértelenségre kárhozható s mind annak kitéve, ami a közszereplés terén az embereket le szokta járítani. Lehet szem elől téveszteni azt is, hogy míg a volt többség a nemzet számára jogok érvényesülését követelte, addig voltak olyanok, kik mindent ígértek és semmit sem követeltek. Egy szóval lehet, mint már mondtam, igaztalan, pártos, részrehajló történelmet írni, de a történelemírás nem aktiv politika. Ha száz hibát követett volna is el a koalíciós kormány, ez nem igazolná és nem mentené a jelen kormány egyetlen tétét sem.

Ezért mondom, hogy az új többségi fegyver hamar elkopik és nonsokára senki sem fog rá hederíteni többé, mint ahogy komoly ember nem hederít az üres kötekedésre.

Jó lesz tehát, ha a nagy többség a pihenés alatt valami más védekezési fegyvert keres magának, mert ezután fog kezdődni számára a „munka“, mely abból fog állni: vállalni a terheket ellenérték nélkül és visszaverni az ellenzék támadását, mely csakhamar újra a nemzet lelkéből fog beszélni. Téved, aki azt hiszi, hogy a nemzet közérzete beletörődött abba, hogy mindent meg kelljen adni és a magyarnak semmi jussa ne legyen. Nagyon kellett volna változni a magyar jellemnek, ha idejutott volna a nemzet ösztöne.

Nem ismerik a magyart azok, akik tartós megadásról beszélnek. Ha ez vol-

na a magyar jellem, nem élne változó alakban, de mindig azonos lényegben, négyszáz év óta a függetlenségi eszme, a függetlenségi törekvés.

Budapest, augusztus 6.

Az utolsó minisztertanács. Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök elnöklésével ma délután a budavári miniszterelnökségi palotában minisztertanács volt, amelyen folyó ügyeket intéztek el. A minisztertanácsban a távollevő gróf Serényi Béla földmívelésiügyi miniszter helyett Kazy József államtitkár, a távollevő pénzügyminiszter helyett pedig Teleszky János államtitkár volt jelen. A jegyzőkönyvet báró Skerlecz Iván miniszteri tanácsos írta.

A horvátországi magyar iskolák. Mikor Tomasich horvát bán a zágrábi országgyűlésen bemutatkozott, azt mondta, úgy fogja rendezni a horvátországi magyar iskolák ügyét, hogy „felemelt fővel“ mehet végig Zágráb utcáin. Két hónap mult el azóta, s most végre a horvát-szlavon közoktatásügyi osztályfőnök hivatalos lapja a „Sluzsbeni Glasnik“ egy rendeletet közöl, mely Tomasichnak ezt az ígérését van hivatva beváltani.

Maga a rendelet rövid, mindössze öt szakaszból áll, de teljesen meg fogja akadályozni, hogy a Julian-egyesület, mely eddig ott lenn a magyar tannyelvű iskolákat fenntartotta, ezélt érhesse.

Mi adta meg a Julián-egyesület magyar iskoláinak létjogosultságát? Nem az a rendeltetésük, hogy ott lenn magyarosítsa a horvátokat, hanem csak az, hogy azok a magyar szülők, akiket a sorsuk, vagy a hivatásuk Horvátországba kényszerített, ott gyermekeiket magyar elemi iskolákba járathassák. Annnyira csakis a magyar gyerekek számára valók ezek a Julian-egyesületi iskolák, hogy egy régebbi rendelet szerint azokba horvát anyanyelvű gyerekeket nem is volt szabad felvenni.

De még ezt is sérelmesnek tartották a horvátok, akik maguknak a magyarsággal szemben a Muraközben minden nemzeti jogot vindikálnak, de viszont lenn Horvátországban teljesen önvédelemre kényszerítik a

magyarságot. És szálla volt a szemükben minden ilyen Julian-egyesületi iskola. A horvát-szerb koalíciónak első követelése Tomasichsal szemben az volt, hogy a Julian-iskolák működése lehetetlenné tévessék. Ezt Tomasich megígérte, s most ígérését be is váltja.

A rendelet kimondja, hogy a magyar tannyelvű Julian-iskolákban csak olyan tanítókat lehet alkalmazni, akik szóban és írásban tökéletesen tudják a horvát nyelvet, s hogy tudják-e, ezt a zágrábi közoktatásügyi osztályfőnök a maga orgánumaival fogja ellenőrizni.

Elképzelhető, hogy milyen lesz az az ellenőrzés, mikor a rendeletnek éppen az a célja, hogy a Julian-féle iskolák bezárassanak. Hisz ahoz, hogy valaki egy gyűlölködő vizsgálattal szemben is igazolni tudja azt, hogy a horvát nyelvet írásban és szóban tökéletesen bírja, az kell, hogy maga is szünetelt horvát legyen. Hogy aztán egy ilyen ember minő magyar érzést csepegtet a névonedékeibe, az iránt kétség sem lehet. Tankönyveket is csak olyanokat szabad használni, amelyeket a horvát országos kormány jóváhagy. Ez is előreláthatólag tisztán horvát szellemű lesz. S végül kimondja a rendelet, hogy azt a Julian-iskolát, mely ezeknek a feltételeknek meg nem felel, bezárattja. És ezt a magyar kormány nyugodtan türi akkor, mikor nálunk százzszámra vannak nemzetiségi iskolák, s amikor már amiatt is telelármaszták a világot a barbár magyarság ellen, hogy a magyar nyelv tanítása a nemzetiségi iskolákban kötelezővé tétetett, daczára, hogy a tanítás nyelve megmaradhatott továbbra is a nemzetiségi nyelv. Nálunk százzszámra vannak idegen anyanyelvű tanítók és tanárok, akik nem tudnak magyarul, s ezt tűrjük, de tünni kelljen ugyanakkor azt is, hogy Horvátországban írtó hadjáratot folytatnak néhány magyar tannyelvű iskola ellen? Ez szögyen volna és gyalázat. A Julian-iskolák ügye ezzel a rendelettel nemzeti ügygyé lett, s azt elbukni engedni nem szabad. Ha a kormány nem akar önként eljárni, az ellenzék kötelessége, hogy erre kényszerítse.

egy pohár chartreuse-t? Vagy inkább konyakot?

Fülbuzgó temperamentummal gyorsan beszélt, szép fehér kezével nyulánk, talpas pohárba zöldszinű pálinkát öntött.

— Koczezintsanak! Én nem iszom! Tegnap is egész nap irtózatoss migrénem volt!

László ebben a pillanatban az asszony szemébe nézett. Az asszony látta, hogy egy gunyos mosoly árnyéka fut végig az arcán.

Szép, fehér kezéből megzavardottan tette le az üveget. Mi ez? Mit jelent ez? Hát mégis meglátta? Mit tud? Mégis tud valamit? A László arcából nem lehetett leolvasni semmit. S most már izgatta a veszedelem, a bizonytalanság, tudni akart mindent s vakmerően ő kezdte a támadást:

— Keveset vagyok szabad levegőn. Az uram nélkül nem megyek sehova. Az uram pedig soha sem ér rá semmire.

Azután keményen, kihívóan a László szemébe nézett és hozzá tette:

— Tegnap egész nap ki sem mozdultam a szobából!

A László arcán megint végig futott a mosoly-árnyék.

— Pedig tegnap gyönyörű szép alkoryat volt! Ilyenkor mindennel fölér egy jó séta a budai hegyek között!

Az asszony elsápadt. Ezt a csatát elvesztette. Minden bátorsága elmúlt, ziháló kellelleszkedett vissza a székére, fáradtan, mintha domboknak föl hajszolták volna. Isfenem! Hát most mi lesz? Mi lesz? Percek multak: a két férfi már megint építkezésekről, tervekről beszélgetett, az ő agyában még mindig nem tudott föltápázkodni más gondolat, ezen az egyen kívül: mi lesz?

A damasztabrosz mintázatát betúrte, jó sokára emelte szemét ismét föl Lászlóra. Elkörára már alázatos, kunyoráló volt ez a tekintet: — Tudom, hogy a sorsom a kezében van, könyörülj, ne bánts! — Csodálatos szép volt most így ez az asszony, világoskek szemében féls, alabastromfőhér válláiban önmegadó előrehajlás. Lászlónak a szeme azonban nevetett és hideg, cikizzó fényeket sugárzott: — Tudok ám mindent, határozottam is már, tenni készülök valamit, de nem árulom el, hogy mit akarok! — Az asszony könyörgő, féltő pillantására így felelt ez a tekintet.

Akkor az asszony megharagudott, idegzetét már valóságos lázas forrósággal kirozta ez a bizonytalanság. Durozsan félig hátat fordított, szöke, hullámosra fésült fejét indulatosan megrázta s nem nézett többé Lászlóra. Szeme szögletéből azonban tovább kémlelte, látta azt, hogy ez a rettenetes, mindent tudó ember most már a közönyös, száraz beszélgetés szavai mögött alig tudja rejteni a mosolyát. S gyűlölködő indulatába újabb felelem vegyült, mit akar, mit tervez ez az ember?

Az építész készülődött, menni akart hazulról.

— Jössz velem, László?

— Én még ráérek. Maradok, hogy ha a nagyságos asszony megengedi!

— Maradjon! — mondta az asszony, és a szíve megdobbant, mert érezte, hogy itt a leszámolás perceze.

Amikor az ajtó bezáródott, az asszony önkéntelenül felállt, s ránézett a férfira, mintha várna valamit. László is felállt, szembe került az asszonnyal. S pár pillanattig így álltak szemtől szemben: a férfi tekin-

tetésben tovább bujkált egy gunyos, kötekedő fölvilanás. Az asszony pedig lángvörössre gyult arcczal, idegesen harapdálta az ajkát; hosszú pillái alól dacz, ellenséges harag, gyűlölködés szikrázott. Így álltak ott addig, amíg az utcáról fölhangzott annak a kocsinak a robogása, amelyik elvitte az építész. László ekkor megfogott egy nehéz, magas támlájú gótikus széket, eltolta az utjából, oda lépett egészen közel az asszonyhoz:

— Miért méz rám ilyen haragosan? Nagyon jól tudja, hogy én nem vagyok az ellensége, nem akarok ártani magának!

És megfogta az asszony kezét, határozottan, biztosan, mintha ehhez joga volna és megcsókolta — előbb illedelmesen az ujjak hegyét, azután illetlenül és forrón feljebb, az asszony karját, ott, ahol az fehérén, illatosan bukkant ki a csipkék közül a könyök platt. Az asszony megrázkódott, a méltatlankodó harag, egy forró vérhulláma szaladt a fejére. — Tegnap még ezt nem merete volna! — lázadott benne a keserűség és mondani akart valami sértőt, férfieméretet mélyen megalázót. A következő pillanatban azonban már csak azt érezte, hogy egy fenyegető, fekete lidércnyomás mulik el a lelkéről. És megint az lett, aki volt valójában, fölkaezagott:

— László! Maga egyszerre nagyon szemtelen lett! — mondta.

— S haragszik ezért?

— Persze, hogy haragszom! De azért... Így jobban tetszik nekem!

Megint kaezagott s ez a könnyűvérű, léha, kissé érzéki, csiklandozó asszonykaezagás csufolkodva verte föl a faragott struktúrájú homályos ebédlőszoba kimért, ünnepléses csendjét.

A Hatvanhét mai értéke.

Irta: Mezei Ernő.

Tátrafüred, augusztus 5.

Kár, hogy a lomniczi csuesnak, ennek a zordonul őrtálló határbércnek nincs olyas orakuluma, amely, mint a hajdani Delfiben, a természet rejtett szövegeit tolmácsolná. De bizonyos vagyok, hogy arra a kérdésre, mi a mai helyzetben a magyar nemzet legfőbb kötelessége, a hegy előhívott szelleme azt felelné: Határát védeni a közjog területén csak úgy, mint földrajzi összealkotásának világában. A határ védelme és a jog megóvása még sokszorosan fokozott kötelesség is a mi közjogi helyzetünkben. Mert a dualisztikus közjog területén nemhogy ingathatlan bércz, sem folyó, még csak fal sem határolja el az idegenséget tőlünk. Ezért, mint a hajdani spártaiaknak, kiknek városát nem óvta bástya és kőfal, a magyarságnak is örök éberséggel, edzett fegyverkészséggel kell őriznie alkotmánya határvonalait.

Egy dolgot konstatálnak most mindenfelől és minduntalan. Azt, hogy immár a magyar pártok valamennyien 67-es politikát követnek, a függetlenségi ellenzék összes irányzatai és elágazásai is a hatvanhetes mederbe torkollanak bele. Tisza István az ő nagyméretű választási agitációjának minden beszédében éppen erre a körülményre helyezte a legnagyobb nyomatékot. Nem is lehet elvitatni ennek az állításnak bizonyos szempontból és bizonyos mértékig való igazságát. A koalíciós többségnek még ellenzéki korában sem volt oly követelése, amely a 67-es közjogi keretet áttörné, kormányzati programját pedig a szigorubb 67-es felfogás is szentesíthette. Amit pedig a Justh-párt később mint külön alakulása jogezimét követelésül kijelentett, annak erősségét egyenest a 67-es egyezmény világos jogfentartásaiból merítette. Tehát igaz, hogy az egész politikai hadviselés, minden stratégiai felvonulás, minden egyes esatater szorosan a 67-es jog alapterületébe van befoglalva. Mindebből a hatvanhét hivatalos bölcsesi nagyon messzemenő következtetéseket vonnak le. Ez a tényállás nekik a Hatvanhétnek végleges és teljes diadalát jelenti, egyértelmű a mai közjogi rendszer igazságának általános elismertetésével. Tisza István már úgy állította fel a tételt, hogy a közjogi válaszfalak leomoltával a magyar pártoknak közös munkára kellene egyesülniök.

Itt nyomban kitűnik, hogy hiba van ám a kréta körül, mely a hivatalos bölcseséget jegyzi. Mert föltéve, hogy a közjogi válaszfalak csakugyan elenyésztek, mért kellene a magyar pártoknak egy tömbbé egyesülniök, holott a közgondolkodás természetes rugói ez esetben is új ellentéteket hoznának létre, új pártalakulásokat követelnének. Tiszának nagy szava azonban az volt, hogy a magyar államiságot fenyegető veszedelem ellenében kellene mindnyájunknak egy sorba állanunk. Itt van a dolog bibéje. Ezzel a veszedelemjelzéssel, amelyet ugyan Tisza közelebbről meg nem magyarázott, nagyon is megmagyarázta a 67-es közjog körül kialakult közérzést. A 67-es alapra szorultunk igenis mindnyájan, rajta mozgunk és védekezünk, mert közjogunk határait ellenséges seregek özönlötték el és mindazt, ami számunkra a 67-es egyez-

mény értéke lehetne, kétségbe látjuk téve. Ez a veszedelem elég ok is lehetne arra, hogy a közjogi elveikre ellentétes pártok a védekezés munkájára összefogjanak. De ettől az egységes közérzéstől éppen a Tisza István vezette 67-es szabadelvű orthodoxia húzódik el lehető messzire. Tisza István a veszedelem ellen való együttes védekezést csak úgy kívánta vétetni, hogy valamennyien kényre-kegyre hódoljunk meg ennek az ellenséges hatalomnak, amely a 67-es egyezményben biztosított jogfejlődést erőszakosan gátolja. Védelemnek csak olyan eljárás ez, mintha rettenetes égiháboru közepette éppen ama fa védelme alá kuperodnánk, amelyet egymásután villámcsapások környékeznek.

Vajjon ez az egész helyzet a 67-es alap gondolat bölcsességét, a mai közjogi rend helyes voltát, a kiegyezés végleges győzelmét bizonyíthatja-e? Nem éppen megfordítva, a kiegyezés joghatárainak ez az általános féltése, ez a könyörgő hódolat egyrészt, ez a riadt védekezés másrészt nem a 67-es alap ingatag és bizonytalan voltát derítette-e ki?

Annak a korszakos bölcseségnek, amely a 67-es kiegyezést fogalmazta, vezető gondolata éppen az volt, hogy az olyas ellentét és veszedelem, amilyenek réme már évek óta uralkodik helyzetünk felett, egyáltalán elő ne állhasson. A kiegyezés alkotói be akarták temetni azt az örökké tátongó örvényt, mely a törvényes jog és a tényleges valóság között létezett. Századokon át a magyar országgyűlések új és új törvényekben jelentették ki az ország önrendelkezését és tartották fen a történeti jogteljesség hagyományát, de a bécsi hatalommal szemben ezt az életbe átvinni nem voltak képesek. A kiegyezést mutatták be, mint ennek az ellentétnek teljes megoldását. Ugy mondták, törvényes kiegyenlítéssel szabályozták azokat a hatalmi érdekeket, amelyek örök összeütközéseket okoztak és önállóságunk részleges feláldozásának fejében biztosították azt, hogy államiságunk megmaradt jogköre megtámadhatlan birtokunk legyen és minden fentartott jogunkat szabadon érvényesíthessük. Nos, az utolsó években a legkeményebb leczkékkel tanították meg a nemzetet arra, hogy hiába van világos és elvitázhatlan joga a nemzeti bankra és a gazdasági önállóságra éppen a 67-es rend alapján, a bécsi hatalom ezt a jogot merőben elméleti fentartásnak tekinti és az ilyes előjogigényre királyi vétóval, törvénytelen kormányzattal, hatalmi erőszakkal kész felelni. Véglegesen bebizonyult, hogy a 67-es törvényekben lefektetett jogbiztosítékainkkal a megszüketített jogkör mellett is csak oly végre jutottunk, mint azokkal a százados törvényekkel, amelyek a teljes jogkövetelést óvták. Ezek is csak oly bebalzsamozott törvénytűmimiákká váltak. „Jus dormiens”-nek nevezte Szilágyi Dezső 1877-ben azt a sarkalatos jogfentartást, amely a gazdasági önállóságra vonatkozott. Azóta elég történt arra, hogy lassanként ez az alvó jog örök álomba is süllyedjen. Hogy a múlt években kis ébresztési kísérlet történt vele, felülről nyomban úgy föbe költintették, hogy bajos lesz egyhamar tiszta öntudatra kelteni. Egy irányban van csak különbség a régi és a mai jogszikkasztások között és csak annyiban változott is a nemzeti jog viszonya a bécsi hatalomhoz, tudniillik a korábbi századokban legfeljebb ha egyik-másik nemzedék közömbösen vette és hallgatagul tűrte a törvényes jognak gyakorlati hatálytalanságát.

Ellenben a 67-es kiegyezéssel együtt jár az a parlamentáris kormányzat, amelynek erejével kedvökre való parlamenteket tudnak létrehozni és a nemzeti akarat nevében ki tudják mondani, hogy ez a mi fentartott jogunk nekünk nem is kell, érvényesítését kérunknak tekintenők. Van rá módjuk, hogy a nemzettel önmagát megtagadtassák, még abban az esetben is, ha egyszer a jogkövetelés útjára tévedt volna. Ezt a különbséget igazán nem lehet modern parlamentáris kormányzatunk előnyére magyarázni.

Amit az utóbbi súlyos válságok után tisztán, véglegesen megállapíthatunk, éppen az, hogy az alkotmány biztossága és még inkább az alkotmánygaranciák erőssége tekintetében az 1867-es egyezés semmi igazi haladást nem jelent az 1848 előtt létezett alkotmányos állapothoz képest. Mi ma a magyar nemzet alkotmányos viszonya a dinasztiahoz? Csak annyi, hogy az az uralkodó, akinek hosszú uralkodási idejébe esik bele a 67-es közjog teremtése és egész eddigi időtartama nem ment el akkor a nyílt esküszegésig és a teljes alkotmánytörésig, amikor a nemzet a 67-es egyezményben győkező jogát érvényesíteni akarta. De még az sincs bebizonyítva, nem következett-e volna ez a végső katasztrófa is, ha éppen az ismert választási kalapáccsal az uralkodó kedvére való parlamentet össze nem kovácsoltak volna. Az ellenzéki pártok ma a 67-es egyezményből tulajdonképp csak azt a dilemmát vallhatják, amit Kossuth Lajos a 48-as alkotmányról állított fel. Ha a bécsi udvar meg akarja czáfolni az ő inkompatibilitási tanítását, mondotta Kossuth Lajos, ám állítsa helyre a 48-as alkotmányt és tartsa is meg. Ime, most már azt is mondjuk, engedje a bécsi udvar a 67-es egyezményben biztosított jogokat teljes mértékben érvényesülni és majd csak akkor fogjuk látni, hogy a nemzet beéri-e velök, mint a természetes fejlődésnek kielégítő biztosítékaival. Addig az a körülmény, hogy ez vagy amaz a függetlenségi tábor hatvanhetes jelszavakkal folytatja ellenzéki harcát, lehet külső kényszerítés, lehet opportunisztikus alkalmazkodás, lehet hadi taktika, csak egyre nem lehet magyarázni: a 67-es alkotmány értékének elismerésére.

Budapest, augusztus 6.

Az összeférhetlenségi zsüri. Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke, a Ház mai ülésében mutatta be azon 80 képviselő jegyzékét, akikből esetrelétre az összeférhetlenségi zsüri 12 tagja fog kisorsoltni. Ezzel kapcsolatban a következő kommunikált közlik:

„Az összeférhetlenségi zsüri 80 tagjának összeállítását azért történhetett csak most, mert csak mostan fejeződtek be a kifogásolt mandátumok feletti igazoló eljárások, valamint a pótválasztások feletti igazoló eljárások is. A jegyzék összeállításánál, amint abból kitűnik, első sorban arra volt tekintettel a Ház elnöke, hogy lehetőleg ugyanazok vétessenek fel, akik a múlt országgyűlés jegyzékében is már szerepeltek. Természetesen ki kellett hagyni a jegyzékből általában mindazokat, akiknek mandátumát valami ok miatt megtámadták. Tekintettel volt továbbá a Ház elnöke a választók számára, valamint a pártkötelékeken jelenleg kívül álló képviselőkre is.”

Egy visszautasított kérvény. Kolischer kán bécsi lakos kérvényt adott be a képviselőház elnökéhez, amelyben azt kívánja, hogy a Ház követelje Rakovszky Béla országgyűlési képviselőtől a büntetőper megindítását. A képviselőház elnöki irodája Kolischer kánhoz azzal az értesítéssel szarmasztatta vissza a kérvényt, hogy a képviselőházhoz kérvényt csak egy képviselő ellenjegyzésével lehet benyújtani.

Kellemes nyaralást!

— Torda és Marostorda. —

A képviselőház utolsó ülése.

Budapest, augusztus 6.

Otven hatvan képviselő jelenlétében tartotta meg utolsó, formális ülését a képviselőház. Két új honatya is ellátogatott bemutatózóra a pihenő téri parlamentbe: *Egry Béla*, Pécs. függetlenségi és *Münnich Kálmán*, Igló munkapárti követe. Az alakítások elintézése a főrendiház üzenetének felolvasása után a Ház a miniszterelnök indítványára kimondta, hogy legközelebbi ülését

szeptember 27-én délelőtt tizenegy órakor tartja meg. Addig tehát csönd lesz és békeség. Szombat lévén, az ellenzék fölhasználta az alkalmat, hogy még két interpellációt intézzen a kormányhoz. *Vertán Endre* Justh-párti a tordai gimnázium szomorú viszonyait, *Désy Zoltán*, a Kossuth-párt kiváló tagja pedig a marostordai rettenetes állapotokat jellemezte. Különösen ezt az utóbbi interpellációt előzte meg általános érdeklődés, egyrészt, mert *Désy* az agyonzaklatott kies székely megye ellenzékének vezére, másrészt, mert híre járt, hogy a miniszterelnök, aki még *Urmánczy Nándor* multkori interpellációjára nem felelt, ma okvetlenül válaszolni fog. Csakugyan így is történt. Gróf *Khuen-Héderváry* Károly valóban beszélt, de *Erődy* Sándor főispánnak ebben sok öröme aligha lesz. A miniszterelnök ugyanis a főispáni jelentéseket nem fogadta el teljes értékűeknek s úgy nyilatkozott, hogy csakis a lefolytatott vizsgálat után adhat végleges fölvilágosítást, de annyit máris megígért, hogy közmegnyugvásra igyekszik majd rendet csinálni Marostordában. (Ha ez a kabinet tényleg komoly szándéka, úgy ez egyértelmű *Erődy* elejtésével.)

A tanácskozás alig vett egy óránál több időt igénybe s végezetül *Berzeviczy* Albert elnök kellemes nyaralást kívánt a vakációra menő képviselőtársainak.

Eljen az elnök! — kiáltották a jobboldalon.

A folyosókon még rövid ideig tere-feréltek a képviselők, bucsuzkodtak s gyakran volt hallható a legkellemesebb nyári jelszó:

— Viszontlátásra szeptemberben!

Egy óra felé teljesen kiürült a gyönyörű kupolás csarnok. Vége a nagy szavazási munkának. Megkezdődött a jóltevínyolozható szünet, amely alatt legalább új terheket nem róznak az ország nyakába.

Részletes tudósításunk a következő:

Jelentések.

Berzeviczy Albert elnök egynegyvedtizenkettőkor nyitja meg az ülést.

Hitelesítik a mult ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja *Münnich Kálmán* Igló, gróf *Nicky Pál* Szabadbáránd, *Werner Gyula* Körömcz-bánya, *Egry Béla* Pécs ujonnan megválasztott képviselőjének megbízóleveleit. Kiadják az igazoló bizottságnak. Jelenti, hogy *Rónay Antal* összeférhetlensége megszűnt, majd bemutatja a főrendiház átiratát a képviselőház által elfogadott törvényjavaslatokhoz s jelentésekhez való hozzájárulásáról. Ezek most országos határozattal emeltetnek s a törvények a király elé terjesztetnek szentesítés végett. Bemutatja az általa kijelölt 80 képviselőnek névsorát, akik közül az összeférhetlenségi ítélőbírók esetenként kisorsolandó. A jegyzék a következő:

Gróf *Andrássy Géza*, gróf *Apponyi Albert*, *Barta Ödön*, gróf *Batthyány Tivadar*, báró *Bánffy Dezső*, gróf *Bánffy Miklós*, *Bernáth Béla*, *Beszkid Antal*, gróf *Bethlen Sándor*, *Bolzár Ferencz*, *Borbély Lajos*, *Bornemissza Lajos*, *Bujanovics Gyula*, *Burdia Szilárd*, báró *Dániel Ernő*, *Dániel Gábor*, *Darvai Fülöp*, *Désy Zoltán*, *Dobieczy Sándor*, gróf *Eszterházy Mór*, *Fekete Márton*, *Földes*

Béla, *Gál Sándor*, *Giesswein Sándor*, *Haydin Imre*, *Hoványi Géza*, *Ilosvay Lajos*, *Issekutz Győző*, *Jónás Ödön*, *Justh Gyula*, *Kammerer Ernő*, gróf *Károlyi Mihály*, gróf *Keglevich Gyula*, *Kende Péter*, *Kossuth Ferencz*, *Latinovits Pál*, *Lázár István*, gróf *Lukács György*, *Malatinszky György*, *Markhot Aladár*, *Márkus József*, *Melzer Vilmos*, *Mezőssy Béla*, *Mihályi Tivadar*, *Miskolczy Imre*, *Nagy Ferencz*, *Nehrebeczky György*, *Okolicsányi László*, *Papp Géza*, gróf *Pejačević Tivadar*, *Perczel Dezső*, *Pescha Miklós*, *Péchy Zsigmond*, *Popovics Dusan*, *Plósz Sándor*, *Putnoky Mór*, *Rakovszky Béla*, *Rónay Jenő*, *Rosenberg Gyula*, *Sághy Gyula*, *Sándor János*, *Simonvi-Semadam Sándor*, *Sipeky Sándor*, *Szentiványi Gyula*, *Szereday Aladár*, *Széli Kálmán*, *Szilassy Zoltán*, *Szivák Imre*, *Szulyovszky Gusztáv*, *Tallian Béla*, *Telecsy Kristóf*, *Telegdy József*, *Thaly Ferencz*, *Thuróczy Vilmos*, *Tóth János*, *Vázsonyi Vilmos*, *Vertán Endre*, báró *Vojnits István*, *Zevk Károly*, *Zsilinszky Mihály*.

Személyes kérdésben.

Báró *Lévay* Lajos személyes kérdésben felel azokra a vádakra, amelyek ellenében *Szmrecsányi György* a fölrítati vita kapcsán hangoztatott. Így *Szmrecsányi* azzal gyanúsította meg, hogy kerületében, a választások idején a pánszlávokkal szövetkezett; ezt a leghatározottabban visszautasítja s visszahárítja a néppártra, amely még nem is cly régen csakugyan cimborált a tót izgatókkal. A közigazgatási tisztviselők s határrendőrök csak a törvény értelmében jártak el, a kötelességüket teljesítették ezek az emberek, akik a felvidéken egyedül képviselik s védik a magyarság érdekeit. A választási helyiséget sorshuzás útján jelölték ki. Az 1896-iki választásán sem történt semmiféle törvénytelenység. Megjegyzi, hogy az, aki a maga részéről az osztály és felekezeti izgatást tartja a legalkalmasabb fegyvernek arra, hogy a munkapárt ellen küzdjön, annak legkevesebb joga van arra, hogy bármilyen szemrehányást is tegyen neki vagy ennek a pártnak. Itt van eredetiben az a tónyelvi felhívás, amelyet a választások előtt *Szmrecsányi* intézett az ő választóihoz s amely magyar nyelvű fordítva következőleg hangzik: „Választók! Kerestények! Tanulj voltatok *Beszterczen*, hogy néhány zsidó a pálinkával leitatott rabszolgáival mit végzett a keresztény népesség ezre ellen. A zsidó pórázon vezetett liberálisoknak már előre elkészített tervük volt, amelyikkel a fegyveres erő igénybe vételével szétkegessék a békés választókat és nem azokat a sipon fityörésző büdös kufárokat.“ Ilyen stílusban folyik tovább. Ugy hiszi, hogy a XX. században, civilizált országban ilyen felhívásokat a néphez intézni legalább is lelketlenség. Kéri, hogy nyilatkozatát vegyék tudomásul. (Helyeslés a jobboldalon.)

Elnök jelenti, hogy az interpellációs könyvben két bejegyzés van.

Itt a szünidő!

Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök: T. Ház! Azzal az indítvánnyal lépek a t. képviselőház elé, hogy a nyári szünet utáni első ülést szeptember 27-ére állapítaná meg, oly időre tehát, mikor már a végén vagyunk annak a nagy munkának, mely az ország lakóira nézve olyan fontossággal bír s a képviselőház számos tagjának idejét is lefoglalja. Azt hiszem, hogy ez olyan időpont, mikor a t. képviselőház munkáját ismét felveheti és szorgosan végezheti is. (Helyeslés.)

Elnök: Meltóztatnak egyetérteni? (Igen.) E szerint kijelentem, hogy a Ház legközelebbi ülését szeptember 27-én, keddi napon kívánja megtartani. Bátor vagyok indítványozni, hogy az ülés d. e. 11 órakor kezdődjék és egyedüli tárgya a legközelebbi ülés idejének és napirendjének megállapítása legyen. (Helyeslés.) Ezt tehát határozatilag kimondom.

A tordai gimnázium.

Vertán Endre a tordai gimnázium mostoha állapotát ismerteti. A gimnázium most szűk és rozoga bérelt épületben húzódik meg, november elsején innen is ki kell költöznie, az új épület pedig, ahová költözhetne, mindenféle építkezési hibák miatt a tél folyamán még nem lesz lakható. A közoktatásügyi minisztérium még azt sem tudja, hogy Torda két év óta főgimnázium van, mert még most is az unitárius alginimnázium címére küldi leveleit. Kéri a miniszter közbelépését, hogy a gimnázium hajléktalanná ne váljon. A következő interpellációt terjeszti elő:

„Van-e tudomása a nagyméltóságú m. kir. valóságos közoktatásügyi miniszter urnak arról, hogy a tordai állami főgimnázium építés alatt álló palotája határidőre el nem készíthető s a tanítás es épületben 1910. november 1-én meg nem kezdhető? Van-e tudomása arról, hogy annak dacára sem történt gondoskodás az irányban, hogy a gimnázium céljaira 1910. november 1-től kezdve megfelelő bérhelyiség álljon rendelkezésére? Minő intézkedéseket szándékozik tenni, hogy helyiség hiánya miatt a tanítás menete fennakadást ne szenvedjen, az új épület építése körül felmerült hibák elenyészteszethetők legyenek.“

Elnök: Az interpelláció kiadatik a vallás- és közoktatásügyi miniszternek.

A marostordai harez.

Désy Zoltán: T. képviselőház! Két szempont vezet engem abban az eljárásban, hogy a Marostordamegyei állapotokat igyekezzem ebben a Házban szőnyegre hozni. Az egyik, általános szempont az, hogy kötelességemnek tartom elkövetni mindent, ami ennek a kérdésnek közmegnyugvásra való megoldására vezet. A másik szempont az, hogy tiltakozzam azon vádak ellen, de egyuttal világot derítsek azokra a vádakra, amelyek tisztviselőknak, a vármegyei törvényhatósági bizottság tagjainak, főként pedig a vezetésem alatt álló vármegyei ellenzéknek magatartására vonatkoznak.

En, mint volt hivatalnok, mint a hivatali ügykezelésben jártas egyén, nem fogom azt állítani, hogy a hivatali ügykezelésben egy és más hiba el nem követtetett. Az, amit állítok, az, hogy Marostorda vármegyének ügybuzgó, kötelességtudó tisztikara van, és ha valakinek kételye van, hogy ez a tisztikar minden tekintetben teljesíti-e kötelességét az ottani szomorú viszonyok közt, amidőn a tisztikar a kormány kiküldöttjével ellenséges lábon áll, hivatkozom az 1886-ik évi XXI. t.-cz. 4. szakaszára, amely megadja a kormánynak a módot, hogy kiküldött pártatlan szakértőkkel a törvényhatóság ügykezelését, pénzkezelését megvizsgálta. És tekintetben arra kérem az igen t. miniszter urat, éljen a törvénynek ezzel a rendelkezésével, mert nemcsak a tisztviselői kar reputációjának, de magának a kormányzatnak is érdeke, hogy a büntetők, ha vannak, elnyerjék büntetésüket, viszont azonban az alaptalan vádakkal szemben elégtételt nyerjenek azok, akik megvádoltattak.

A főispán beiktatása.

Ami eddig a közelmúlt napok eseményei folytán itt és ott megjelent vádakat illeti, azok tekintetében legyen szabad röviden rámutatnom a közgyűlés előzményeire. Az április hó 19-én tartott vármegyei közgyűlésen vettett fel ez a kérdés, hogy a kinevezett főispánnal szemben micsoda magatartást tanúsítson a vármegye. Ismerve a viszonyokat, magam tettem azt az indítványt, hogy írjunk fel a kormányhoz, világosítsuk fel a helyzetet, kérjük meg, változtasson elhatározásán és adjon a vármegyének olyan főispánt, akit a közelmúlt eseményei a vármegyével ellentétben nem helyeztek, akinek ottani működése úgy tölle, mint a vármegyei tisztikartól és törvényhatósági bizottságtól a rendesnél nagyobb lelkiért, önmérsékletet nem kíván. Ezt az indítványt 108 szavazat támogatta, amelylyel szemben 109 szavazattal győzött az ellenpárt véleménye, hogy t. i. a törvényhatóság önmérséklettel fogadja a főispánt és teljes díszszel iktatja be hivatalába. A megvádolt ellenzék teljes tisztelettel hódolt meg ezen egy szótöbbséggel hozott határozat előtt és nem zavarta meg a beiktatás ünnepségét, semmi gátat nem vetett az elé, hogy a beiktatás a szokásos ünnepség keretei között történjék, hogy a 109 tag által képviselt többség örömeinek, bizalmának megfelelő módon adjon kifejezést. Imé tehát, ez az az erőszakosság, amelylyel akkor eljárunk és bátor leszek kimutatni, hogy ugyancz az erőszakosság, amelylyel eljárunk a közelmúltban is.

A felfüggesztések.

Nem kívánok a főispán ur ottani működésének tényeivel foglalkozni, meg fogják ezt tenni nálam illetékesebb tényezők. Egyet azonban kénytelen vagyok konstatálni és ez az, hogy azt az aggodalmamat, hogy a kölcsönös együttműködés a legjobb akarattal sem lesz lehetővé tehető, a tények igazolják. Egy körülményre kell rámutatnom, amelyet talán a felirati vita alkalmával kellett volna szóbahoznom; hogy t. i. a választások folyamán, ha jól emlékszem, két szolgabíró és egy vármegyei aljegyzőt felfüggesztettek. Mi ugy tekintettük ezt a kérdést, hogy, dacára annak, hogy meg vagyunk arról győződve, hogy talán igazságtalan volt az eljárás, a fegyelmi jog gyakorlásába beleszólni nem lehet, azt semmiféle módon gátolni nem szabad, a közigazgatás érdekében nem is lehet. Hiszen — amint hiszszük — ha igazságtalanul járt el az illető főispán, lehetnének olyan okok és olyan események, amelyek az ő eljárását igazolják és a fegyelmi eljárás van hivatali annak megállapítására, hogy kinek volt és kinek nem volt igaza.

Az elhalasztott közgyűlés.

Egy dolgot, amelyet már az előbb konstatáltam, újból fel kell említenem, nevezetesen azt, hogy a vármegyei tisztviselői kar és a főispán között a beiktatás óta eltelt idő alatt a közbejött események folytán a viszony nemhogy kedvezőbbé vált volna, hanem még kedvezőtlenebb lett. Így követhetett azután be az, hogy Marostorda vármegye törvényhatósági bizottsága rendes tavaszi

közgyűlést folyó évi augusztus hó 1-én kezdte meg. Az augusztus 1-én d. e. 10 órától d. u. 2 óráig megtartott közgyűlésen mindössze két interpelláció terjesztett elő. Ezen két interpellációnak előadása és az arra adott válaszok, konstataciók, maximálisan 30—40 percnyi időt vettek igénybe. A többi idő az ügyrend feletti vitaközvetéssel telt el, amely időnek igen tekintélyes részét a főispáni székéből maga az elnöklő főispán vette igénybe, aki azon figyelemzetéseink dacára, hogy ha a vitában részt akar venni, az ismert gyakorlat szerint helyét engedje át másnak és egyszerre az elnök és a szónok jogait egy kézben ne egyesítse, elnöki helyét nem hagyta el és ezzel maga járult ahoz, hogy a tulajdonképpen percek alatt eldönthető kérdések felett 4 órányi idő teljen meg.

A közgyűlés megnyitása után egyik bizottsági tagtársunk interpellációt jelentett be. Az alispán kijelenti, hogy Maros-Torda vármegyének most érvényben levő ügyrendje szerint az interpelláció 24 órával a közgyűlés megkezdése előtt jelentendő be az alispánnak. Erre az elnöklő főispán hosszas védbeszéd kíséretében kijelenti, hogy elismeri ugyan azt, hogy az ügyrendnek ez a módosítása, ha jól emlékezem, 1908-ban miniszterileg jóváhagyott, a hivatalos közlönyben közzétett és jogerős, de nem alkalmazható, mert az egyes bizottsági tagoknak nem küldött meg. És ezzel a kérdéssel, amely jogerősnek bír egyének előtt öt percnyi idő alatt eldönthető, mert ha jogerős az az ügyrend, jogerős azért, hogy alkalmazható legyen, — egy órányi időt töltöttek el. Következett a bejelentett interpellációk és itt a belügyminiszter urnak figyelmét felhívom arra, hogy amidőn a saját magam által előadott interpellációra adott választ nem vettem tudomásul és kértem az ügyrend értelmében megkivántató szavazatokkal támogatott névszerinti szavazást, az elnök egyszerűen kijelentette, hogy nem engedi meg e tárgy felett a névszerinti szavazást. (Mozgás jobbfelől.)

Ezek az ügyrendi viták hozták a közgyűlést, amely — merem mondani — parlamenti nivón álló beszédekkel nyitott meg, olyan izgatott hangulatba... (Zaj a jobboldalon.)

Elnök cseppet.

Hamis vádak.

Désy Zoltán: Rátérek azokra a tudósításokra, amelyeket láttam a hírlapok hasábjain és amelyeket azt hiszem, kapott a t. miniszterelnök ur. Ezen heves jelenetek közül engem egy döböntött meg. Megjegyzem, hogy azok a tudósítások, hogy nem tudom micsoda tárgyakat vadgáltak volna az elnöklő főispán fejéhez, állíthatom, nem igazak. Egyetlen dolgot láttam, — nem tudom, gyerekes csíny, vagy komoly szándék akart-e ez lenni — hogy egy összegyűrt itatós-papíros repült a levegőben.

Ennek a közgyűlésnek a jeleneteit lehető részletességgel táviratilag tudattuk az igen t. miniszterelnök urral magam és másik három képviselőtársam nevében és kértük, hogy miután nem állhattunk jót ilyen ingerült hangulat mellett a közgyűlés folytatásáért, gondoskodjék arról, hogy a közgyűlés zavartalan menete meg ne akadályoztassék. A miniszterelnök urtól semmiemű értesítést nem kaptunk, ellenben midőn másnap a közgyűlési terembe bevonultunk, láttam, hogy egy 30—40 főből, de nem törvényhatósági bizottsági tagokból álló tömeg gyalgáló kifejezésekkel illetve a vármegyei ellenzék tagjait. Midőn pedig a közgyűlési teremben tiltakoztunk a zajongások és a közgyűlés befolyásolása ellen, láttunk felemelt ökölöket, hallottunk fenyegetőzéseket, hogy majd megtanítjuk mi ezeket az urakat!

A megújított Fejérváry-regime.

Förster Aurél: A darabont világból való jelenet! (Zaj.)

Désy Zoltán: Erre kénytelenek voltunk a vármegye alispánját felszólítani, hogy ha kell, karhatalom felhasználásával is, biztosítsa a tanácskozás szabadságát, mert a törvényhatósági közgyűlési terem arra való, hogy tudás tudással, erő erővel álljon szembe, de nem arra, hogy illetéktelen elemek — akármelyik párt részéről is — ordításokkal és fenyegetésekkel nemhogy megfélemlítsék, hanem megzavarják és lehetetlenné tegyék a tanácskozást. Midőn az alispán a csendőrséget felhívta a termen kívül álló zavargók eltávolítására, akkor a közgyűlést a főispán ur telfüggesztette, illetőleg másnap délután négy órára elhalasztotta. Még egyet meg kell, hogy jegyezzek, az illető ellen, aki a tömeget vezette, aki be akart rohanni a törvényhatósági bizottság termébe a tömeggel, az alispán megette a büntető feljelentést a bűnvádi vizsgálat folyt és másodnap a főispán kinevezte tiszteletbeli vármegyei aljegyzőnek. Így voltunk a közgyűlés második napján.

A harmadik napon, a közgyűlés megnyitására kitűzött időben, a főispán csendőri kísérettel jelent meg és kihirdette a törvényhatósági közgyűlésnek, nem tudom, miféle alapon való feloszlatását.

Gróf Károlyi József: Teljesen a Fejérváry-regime!

Az ellenzék szerepe.

Désy Zoltán: Itéletet mondani a feloszlatás tényéről, nem ide tartozik, egyet azonban ki kell jelentenem, hogy egy, minden törvényhatósági ember előtt köztiszteltetben álló fegyveres erőnek, nem szabad ilyen jelenetknél szerepelni, és ha igen, akkor annak csak egy be nem vallott célja lehet, t. i. mindenfelé, felfelé is, kimutattassék az, hogy a vármegyében olyan állapotok vannak, illetve olyan törvényhatósági bizottság van, ahová karhatalmat kell alkalmazni. Mire? A törvényhatósági közgyűlés megtartására? Nem, a feloszlatására. A közgyűlési teremben a mi részünkről ez alatt a három nap alatt törvénytelenül nem történt. Ha heves jelenetek történtek, ha oly kifejezésekkel illeték a vármegye főispánját, amelyek nem szokásosak, ezt a történetet indokolják. Egy dolgot kell még felemlítenem. Második napon 110 bizottsági tag aláírásával ellátott sürgőnyt menesztünk a belügyminiszter urhoz, kérve az orvoslást. Az orvoslást megkaptuk: a közgyűlés feloszlatását. Bátor vagyok a következő interpellációt betervezni:

„Van-e tudomása a belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök urnak Maros-Torda vármegye törvényhatósági bizottságának folyó évi augusztus hó 1-ére összehívott és augusztus hó 3-án feloszlott közgyűlésén történtekről, az ott történt események okairól? Szándékozik-e ezen állapotokon sürgősen segíteni és az alkotmányos törvényhatóságnak érvényt szerezni — és mily eszközökkel? (Élénk helyeslés balfelől.)

A miniszterelnök válasza.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök: Nincsen szándékom az interpellációra most érdemleges választ adni, hiszen azon jelenségek okairól, amelyekről kérdez a t. interpelláló képviselő ur, ma még tudomásom nincsen. Én csak annyit tudok, amennyiről a különféle sürgönyök utján értesültem, hogy t. i. a dolgok nem mennek rendjén. Az érkezett hírek egészen ellentétesek voltak.

Az egyik oldalról olyképp lettek feltüntetve az ottani állapotok, mint ahogy a t. interpelláló képviselő ur előadta, a másik oldalról pedig azzal teljesen ellentétes hírek érkeztek hozzám. Másodnap, midőn újra eredménytelen maradt a közgyűlés, mert az első nap után oly későn vettem arról híradást, hogy a második napra való közgyűlés folytatására nézve már nem is adhattam semmiféle utmutatást, mondom, a másodnap eredménytelen közgyűlés után magam hatalmaztam fel a főispánt arra, hogy a közgyűlést bizonytalan időre, nem feloszlassa, hanem elnapolja. Abban a reményben, hogy mire az új közgyűlés összehívandó lesz, megnyugosznak a kedélyek és akkor majd eredményesen lehet a közgyűlést is megtartani, közben pedig majd a kormány is abban a helyzetben lesz, hogy megítélhesse maga is, hogy tulajdonképpen ott mi történt és mik voltak az okai az ott történeteknek. Mikor ez a helyzet elő fog állani, akkor bizton leszek abban a helyzetben, hogy az interpellációra érdemlegesen feleljek. Sajnos, hogy ez most hosszabb ideig nem fog megtörténni, arról azonban biztosíthatom a t. képviselő urat, hogy mindenestre azon leszek, hogy Maros-Tordamegyében rend legyen. (Helyeslés.) Határozathozatalnak helye nincs.

Vége a komédiának!

Elnök: A nyári szünetre szükséges felhatalmazást a t. Ház a mai ülésben már méltóztatott megadni az elnöknek, ennél fogva most nincsen más hátra, mint hogy tekintettel a hosszabb szünetre, a mai ülés jegyzőkönyvét már most méltóztatassék meghallgatni és hitelesíteni.

Szinyei-Merse Félix jegyző olvassa az ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: Van-e észrevétel a jegyzőkönyvről? (Nincs.) Ha nincs, a jegyzőkönyvet hitelesítettnek jelentem ki. És most, t. képviselőtársaim, szokatlanul hosszúra nyúlt és megerőltető nyári ülésezés után, szétoszolván, kívánom, hogy fáradtságos munkájukért a nyár hátralévő részében minél kellemesebb és zavartalanabb üdülést találjanak.

Felkiáltások: Eljen az elnök!

Elnök az ülést félegy óraker berekasztette.

Budapest, augusztus 6.

Az időközi választások. Marosvásárhelyről jelentik: A választás 9 órakor kezdődött. Az ellenzék közvetlen a szavazás előtt az utolsó pillanatban Duha-Barabás Ferenc szántóvetőt jelöltül állította fel Székely Aladárral szemben. Először Székely szavazói szavaztak le 10 óráig 250-en, azután Barabás szavazói 11 óráig 30-en. A vegyes

szavazásnál Barabás egy-két szavazatot kapott, míg Székely szavazói százával jöttek. Székelynek félegyig 450, Barabásnak 45 szavazat volt. Az eredményt 1 óra után hirdette ki Hofbauer Aurél választási elnök. Dr. Székely munkapártira 472, Barabás Ferenczre 46 szavazatot adtak le, így tehát Székelyt 426 szótöbbséggel képviselővé választották.

A Liptószentmiklósi kerületben a központi választmány augusztus 22-ikére tüzte ki a választást.

Horvátország válsága.

— Októberben lesz a választás. —

Kovácsolják az új kormánypartiot.

Budapest, augusztus 6.

A Héderváry—Tomasics-cég elérte célját. Megbomlasztotta, földulta Horvátország eddigi rendjét, aláaknázza a horvát-szerb koalíciót, s most azon mesterkedik, hogy a maga képére új alázatos, mindenre kész többséget teremtsen. És miután ez simán nem megy, hát szétveri a Szábort, új választásokat rendel el, — magyarországi mintára! — s a kellemetlen radikális elemeket kiszorítja a tartománygyűlésből. Ez a gyönyörű terv, úgy látszik, sikerülni is fog, mert ugyan hol nincsenek gyöngé, megkörnyékezhető emberek? A multság árát természetesen az anyaországnak kell majd viselnie. El kell majd tűrnie, hogy a kiegyezési törvényt az eddigi gyakorlattól eltérően értelmezzék, ami nem jelent mást, mint azt, hogy minden horvát érdeket ki fognak elégíteni, ellenben a Drávántulra került magyarokat tüzzel-vassal el fogják horvátosítani. Ez lesz a Budapesten megkezdett nemzeti munka zágrábi folytatása.

A mai értesüléseink itt következnek:

Tomasics nyilatkozata.

Dr. Tomasics Miklós horvát bán egy újságról előtt ezeket mondotta a horvát helyzetről:

— Én a horvát-szerb koalíciót hazafias pártnak tartom s tudom, hogy szereti a népet s van benne gyökere. Ezért kötöttem meg vele a január huszonötödiki paktumot. Kívánom, hogy a koalícióban levő józan elemekkel együtt dolgozhassam, de a koalíció, mint olyan, alkalmatlan a pozitív tevékenységre, ezért kell átalakítani. Hogy eddig nem tettem erre nézve lépéseket, annak az volt az oka, hogy obligóiban voltam a jogpárttal szemben s várom kellett, míg a párt jövőbeli magatartására nézve határozni fog. A határozathozatal tegnap megtörtént, még pedig az én politikámmal egyező szellemben, ezért most újabb javaslatokkal megyek a királyhoz. Ami a ház feloszlatását illeti, azt föltétlenül szükségesnek tartom a közállapotok megtisztítása érdekében. Azt akarom, hogy a kormány és a többség bizalommal legyen egymáshoz, nem úgy, mint eddig volt, hogy engem valami különös misszióval gyanúsítottak. A választás eredménye meg fogja mutatni, hogy a koalíció reális, hasznos munkára is képes, nem mint koalíció, hanem egyes tagjai személyében. Én egészséges horvát politikát akarok csinálni, amely egyformán kielégíti a horvát és a szerb nép kívánságait.

A jogpárt akeziója.

A horvátországi helyzet a jogpárt csütörtöki értekezletével a közfelfogás szerint lényegesen megjavult. Sőt ennek az értekezletnek az eredményét s a hozott határozatot Zágrábban a kormánypárti körök úgy fogják fel, mint a tartós béke és nyugalom kiinduló pontját.

Magán a csütörtöki értekezleten a jogpárt 22 tagja közül 17 vett részt. Őt kimentette magát. A jelenlévők majdnem mind felszóltak. A mérsékelt s a bannak kedvező álláspontot főleg a szlavóniaiak képviselték, akiknek élén Pintorovics és Neumann állanak. A legradikálisabb álláspont szószólói a tengeremléki elemek voltak, akiket csupán vezé-

rülnek, *Mazuricsnak* higgadt felfogása mérsékelte. Főleg *Barcsics* és *Vinkovics* tüzeltek.

A tanácskozás elég sokáig tartott, hogy kívül már a radikális elemek felülkerekedésétől féltek. És mégis másképpen történt. A mérsékelt meggyőzték társaikat és a jogpárt olyan határozatot hozott, amelyben az összes horvát pártokat fuzióra szólította fel, de abba nem hívta meg a szerb önálló pártot, amelynek azonban kooperációt ajánlott fel s így még sem szakított vele.

A jogpárt ezzel a határozatával teljesen honorálta a bán intencióit. Tomacsis bánnak tudvalevőleg három szempontja van: 1. kívánja, hogy ne követeljük tőle Aranitzky osztályfőnök eltávolítását, 2. egységes kormánypárti párt alakítását óhajtja és 3. nem hajlandó Pribicevicskel szöha állni. A jogpárt határozata mind a három szemponttal számol. Aranitzkyt nem említi, az egységes párt alakítását kezdeményezi, de abba a szerb önálló pártot, mint pártot nem, hanem csak annak tagjait egyenként hívja meg. Természetes tehát, hogy ez a határozat kielégítette azokat a várakozásokat, amelyeket a bán és békebarát körök a horvát jogpárt értekezletéhez fűztek.

Egy horvát jogpárti vezető politikus ekképpen nyilatkozott az adott helyzetről:

— Nem hozhattunk oly határozatot, amely a koalíciót szétrombolta volna, mert ez nem lett volna összeegyeztethető a koalíció többi pártjaihoz való viszonyainkkal. De mindenesetre megtettük az első lépést a helyzet tisztázására és egységes horvát párt alakulásának lehetővé tételére. A koalíció mostani összeállításában alig van abban a helyzetben, hogy alkotó munkát végezzon s ezért egységes párttá való alakulása feltétlenül szükségessé vált. Készek vagyunk az 1868-iki kiegyezést programunk alapján elfogadni, ha a kiegyezés magyartzatának eddigi gyakorlata megszűnik s a kiegyezés a maga tisztaságában valósul meg. Ez az állásfoglalás arra a pártira nézve, amely eddig közjogi ellenzék volt, áldozatot jelent, amelynek magyar részről jogos előzékenységgel való honorálása várható.

Az egységes párt alakulása.

Mint Zágrábból jelentik, az egységes párt alakítási munkálatai rohamosan haladnak a befejezés felé. A jogpárt végrehajtó bizottsága még a tegnapi nap folyamán érintkezésbe lépett a többi koalíciós horvát párttal, a haladó párttal és az autonóm klubbal. A jogpárt közölte a pártokkal esütörtöki határozatát és közös tanácskozások folytatását proponálta. Az indítvány visszhangra talált s a három horvát koalíciós párt elnökei holnap konferenciára jönnek össze. Az autonóm klub talán holnap vagy hétfőn fogja azután a jogpárti határozathoz való csatlakozását kimondani, míg a haladó párt értekezletét a keddi napra tűzték ki.

Nagyon valószínű, hogy mind a három horvát párt össze fog olvadni. Nehézségek csak a haladó pártnál lehetnek. Ez a párt ugyanis szélső radikális és antiklerikális, már pedig sem a bán, sem a többi fuzionáló párt nem lesz hajlandó arra, hogy magát egy szélsőséges radikális programmal azonosítsa. Ez a szempont azonban bárha kérdésessé teheti a haladó pártot a fuzióban való részvételét, de ellentétre e párt és a bán, valamint a többi párt közt nem vezethet.

Az akció folytatása kedvre várható. A pártelnökök és az egyes pártok értekezletei után ugyanis, feltéve, hogy az autonóm klub és a haladó párt válasza kedvező lesz, a három párt egy közös bizottságot fog kiküldeni az alakítandó új, egységes párt programjának kidolgozása végett. Ez a bizottság a bánal egyetértésben fog működni.

A szerb önálló pártot nem hívták meg a készülő fuzióba, de meghívták abba a szerb-horvát koalíció összes tagjait egyenként és kijelentették, hogy az alapítandó egységes párt szívesen fogja látni a szerb önálló párt kooperációját. Ez a határozat a szerb önálló párt körében is teljes megelégedést keltett. Méltányolják a számukra épített arányhidat, mert előreláthatólag majdnem mind a fuzión kívül maradnak, de támogatni fogják az új

pártot, ha annak programját kielégítőnek találják.

Supilo a bánnál.

Tomacsis Miklós bán szintén nem fecsérelt idejét. Amíg a koalíciós pártok a fuzió nyálbeütésén fáradoznak, addig a bán az ellenzéki pártok vezetőembereivel szándékozik megbeszéléseket folytatni. A bán környezetében azonban kijelentik, hogy ezek a megbeszélések csakis informatív jelleggel bírnak.

E megbeszélések sorát az az audencia nyitotta meg, amelyet Tomacsis bán tegnap Supilo Ferencnek adott. A koalíció volt vezére egy óránál tovább időzött a bán fogadótermében s kihallgatása után a következőket mondta:

— A bánnál meghívása folytán tisztelegtem. Beszélgetésünk informatív jellege volt. A bán előttem következőképpen körvonalozta szándékait:

— Én — mondotta Tomacsis — a horvát közvéleményt meg akarom győzni arról, hogy Horvátországon olyan politikát fogok csinálni, amilyent a koalícióval kötött paktum elvi tartalmában inauguráltam.

A bán Supilo fogadása után két napra elutazott birtokára s hétfőn visszatér Zágrádba.

A sabor feloszlata.

Zágrábban már széltehen beszélnek, hogy a sabor feloszlata küszöbön áll. A bán csak azt várja, hogy a fuzió mozgalom eredményre jusson és hogy kélvezze a feloszlata s az új választások elrendelésére vonatkozó királyi kéziratokat.

Azt hiszik, hogy a feloszlata még a jövő hét folyamán bekövetkezik. Az új választást már a reformált választójog alapján ejtik meg. A horvát törvény szerint az új sábot, éppen úgy mint nálunk, legkésőbb a feloszlatastól számított három hónap múlva kell egybehívni. Ha tehát a feloszlata a jövő héten csakugyan megtörténik, akkor az új országgyűlés november első felében ül össze, a választások tehát valószínűleg októberben lesznek.

Mint értesülünk, Tomacsis bán részletes jelentést küldött gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnöknek a támadt helyzetről. A jelentés konkluzuma a horvát tartománygyűlés feloszlata, amely sürgősen történjék meg.

Chaurak Levin belügyi osztályfőnök, bánhelyettes Budapestre érkezett, ahol a délelőtti folyamán megfordult a horvát miniszteriumban és a parlamentben is. A horvát bánhelyettes Héderváry miniszterelnökkel hosszasan tanácskozott a horvátországi helyzetről s világos, hogy az ő utja is a horvát országgyűlés közelgő feloszlataival van összefüggésben.

Unkelhauzer Károly dr. miniszteri tanácsos, a horvát miniszterium vezetője ma délután két órakor a gyorsvonattal Ischlbe utazott. Zágrábi politikai körökben úgy tudják, hogy ennek az utazásnak az a célja, hogy előterjeszse a felségének a horvát országgyűlés feloszlataira vonatkozó királyi kéziratot.

Budapest, augusztus 6.

Katonai akták a király előtt. Ischlből jelentik: Payr magyar honvédelmi miniszteriumi miniszteri tanácsos ma Budapestról ideérkezett és elhozott egyes aktákat a katonai kabinetirodáknak, amelyek a király elé fognak kerülni.

A gazdapárt szervezkedése. A függetlenségi és 48-as gazdapárt a parlamenti szünet előtt ma ülést tartott, amelyen Szabó István, Herczegh Sándor és Novák János gazdapárti országgyűlési képviselőkön kívül számosan vettek részt a párt rendszer és kültagjai közül. Az ülés tárgya a párt szervezkedésének előkészítése volt. A párt elnöksége elhatározta, hogy már szeptemberben megkezdje a vidéki szervezetek további építését és pedig a már eddig is beérkezett megkeresések alapján szeptemberben: Tolna és Baranyavármegyében, októberben: Nógrád, Fejér és Zalavármegyében, decemberben: Heves, Kozos és Udvarhelymegyékben. A függetlenségi és 48-as gazdapárt ezenkívül országgyűlést rendez az ősz folyamán, amelyen a legaktuálisabb gazdaságpolitikai kérdések, úgy mint a progresszív adózás, a gazdasági munkásbiztosításnak reformja és a földművelő népre leendő kiterjesztése, a korületi rendszerű mezőgazdasági kamu-

rák kérdése, a legégetőbb birtokpolitikai teendők és az általános, egyenlő, titkos szavazati jog kérdése lesznek a tanácskozás tárgyai.

Erődy munkában. A három napig tartó viharos közgyűlés után Erődy Sándor főispán csak ma látta jónak Budapestre jönni, hogy itt jelentést tegyen a belügyminiszternek a történetekről. Ma meg is jelent Jakabffy Imre belügyi államtitkárnál. Mit végzett ott, milyen jelentést tett és minő tervek szöttek együtt, azt nem tudjuk, de igen megbízható forrásból ismerjük a főispán magánterveit. Köllő Ignác alispánt — amint tudjuk — erőszakolt okokkal a belügyminiszter utján felfüggesztette állásából. Most Balla Aladár főjegyzőt szándékozik felfüggesztetni, hogy a vármegyét hatalmába kerithesse. Ezt pedig úgy gondolja elérhetőnek, hogy unokaöcsesét, Boda Jenőt, egy budapesti ügyvédjelöltet, aki a közgyűlés második napján az ellenzék megverésére szerződöttet deputációt vezetett, kinevezte tiszteletbeli aljegyzőnek, s a felfüggesztendő főjegyzőt ezzel akarja helyettesíteni, aki azután a felfüggesztett alispánt is helyettesítené. Az augusztus 11-iki rendkívüli közgyűlésen ezzel a jól kieszt esinnyel szándékozik azt a rendesinálást megkezdeni, amelyre ma a miniszterelnök célzott.

Elveszett észrevételek. Kecskemétről jelentik: A képviselőház elnöksége megkereste Kecskemét város törvényhatóságát, hogy a múlt évben a közadokról szóló törvényjavaslathoz felterjesztett észrevételeit újra küldje meg, mert a régi elveszett.

A spanyol reakció veresége.

— A tüntető gyűlés elmaradt. —

Budapest, augusztus 6.

A klerikálisok vezéremberei elhatározták, hogy nem tartják meg a tüntetőgyűlést San-Sebastiánban. Ez a mai nap szenzációja, amely kétségkívül a spanyol kormány nagy győzelmét jelenti. Ha Canalejas a legkisebb gyöngeséget árulja el, akkor holnap talán patatokban folyik a vér San-Sebastiánban. De a kormány erőves, alkuvást nem ismerő magatartása megfélemlítette a katolikus pártot és inkább meghátrált, semhogy összeütözést provokáljon a csapatokkal.

Annyi bizonyos, hogy Canalejas oly nagy méretű katonai intézkedéseket tett, akárcsak báboru idején és elhatározta, hogy a legkisebb mozgalmat, mely megzavarná a rendet fegyverrel torol meg. Állítólag Canalejas azért helyezkedett a kiméletlenség álláspontjára, mert állítólag az egész mozgalom mögött a karlisták állanak. Annyi bizonyos, hogy a katolikusok mozgalma leginkább a baskok földjén Don Jaime hívei között terjedt. A san-sebastiani tüntetés tehát tulajdonképpen a karlisták lázadása, tehát dinasztia elleni mozgalom és ez magyarázza leginkább a kormány kiméletlen eljárását.

Mai tudósításunk a következő:

Felvonulás Szan-Szabasztianba.

A madridi katonaság nagy részét már elküldötték Szan-Szabasztianba. A klerikálisok, akik nagyban készülődnek a holnapi napra, kijelentették, hogy a tüntetést még véres áldozatok árán is meg fogják tartani. Szan-Szabasztian már ma valósággal harcstérhez hasonlít. Bilbaóból katolikusokkal sűrűn megrakott két vonat indult el Szan-Szabasztianba. Sokaknak Durangóban ki kellett szállaniuk, mert a vonat zsufolva volt. Intézkedés történt, hogy kettős vonatokat ne indítsanak.

Szan-Szabasztian polgármestere plakáton közölte a lakossággal a tervezett katolikus gyűlés betiltását. Holnap már korán reggel gyalogos és lovaskatonaság fogja megszállni az utcákat. A legkisebb rendzavarást is azonnal el fogják nyomni. Eddig mindössze néhány ezer tüntető érkezett vasuton. Azt hiszik, hogy a bask-tartományokból érkező tüntetők száma legfőljebb tizenötezer lesz, s remélik, hogy a vasárnap rendzavarás nélkül fog elmúlni.

A tüntetés elmarad.

Madridi jelentés szerint a katolikus manifesztációk rendezésére alakult bizottság Szan-Sebastianban elhatározta, hogy lemond a tüntetés keresztülvételéről és erről értesítette is a helyi szövetségeket. A katolikus lapok manifesztumot fognak közölni, amely ezt az elhatározást megokolja.

A baszkok távirata.

A tiltakozó távirat, amelyet a baszk-tartományok katolikus bizottsága a vasárnapi tüntetés megtiltása miatt Canalejas miniszterelnökhöz intézett, a többi között a következő passzust tartalmazza:

Meg fogunk tenni mindent, hogy a külföldi sajtó megtudja, hogy mit tartson exczellenziád-ról. A külföld egyébként már kezdi megismerni nagyméltóságodat.

Canalejas miniszterelnök a táviratot megmutatta a sajtó képviselőinek és a következőket mondotta:

— Ezek az emberek azt hiszik, hogy a kormány ezt a fenyegetőzést szó nélkül fogja hagyni. Nincs ország, amelyben meg volna engedve, hogy ilyen hangon forduljanak valamely miniszterhez. A katolikusok, akik ilyen hangot használnak, nem tudják, hogy mi a szabadság igazi értelme. Azt hiszem, hogy ennek a táviratnak nyilvánosságra hozásával csak nekik ártok. A spanyol kormány föladatainak magaslatán áll. Minden eszközt meg fog ragadni, hogy a vasárnapra tervezett tüntetést megakadályozza. Jól tudjuk, hogy micsoda politikai okok miatt folytatják üzemüket. A karlista képviselők már hirdetik, hogy a kamara összeülése után kérdőre fognak engem vonni. De én tudom, hogy mit fognak nekik válaszolni. *Le foam leplezni titkos aknamunkájukat!*

Canalejas a tüntetés megtiltásáról.

Canalejas miniszterelnök egy külföldi újságíró előtt a holnapi tüntetés megtiltására vonatkozóan a következőképpen nyilatkozott:

— Mondja meg a külföldnek, hogy a spanyol kormány, amidőn a holnapra tervezett tüntetés megtartását megtiltotta, szigorúan kötelességét teljesítette. A baszk tartományok katolikusai, vagy legalább azok, akik magukat katolikusoknak mondják, mindenre el vannak szánva. bármibe kerüljön is, sőt máris átléptek a cselekvés terére. A tüntetés megtiltásáról hivatalos uton értesítettük Szan-Sebastian előjáróságát és utasítottuk Szan-Sebastian kormányzóját, hogy minden körülmények között akadályozzon meg minden kísérletet a fölkelésre. A belügyminiszter és a külügyminiszter a vasárnapi napot a kormány messzemenő fölvatalmazásával ellátva, Szan-Sebastianban fogják tartani, hogy a rend fentartása érdekében közreműködjenek.

Királyunk és Don Jaime.

Mint hírlik, bécsi udvari körökben nagyon kedvezőtlen benyomást tesz, hogy Don Jaime spanyol trónkövetelő, aki jelenleg Frohsdorfben, Bécsjühegy közelében lakik, annyira nagyon a spanyol királyi család ellen foglal állást a spanyolországi események kapcsán. A király ugyanis rokonságban van a spanyol uralkodóházzal és ezt Don Jaime meg kellett volna gondolnia, mielőtt nyilvánosan ennyire élesen nyilatkozott a spanyol dinasztia ellen. A királynak jelentést tettek a dolgról és őt nagyon kellemetlenül érintette a spanyol trónkövetelő fellépése. Nem tartják kizártnak, hogy a herceg előtt a király nevében erre vonatkozólag tolmácsolni fogják a király kívánságát.

A bécsi spanyol nagykövetségről egyes bécsi lapok azt írták, hogy szintén lépéseket akar tenni Don Jaime herceg nyilatkozata miatt. A spanyol nagykövetség most megbízta az egyik bécsi újságot, hogy ezt a hírt csáfolja meg. Ezek szerint tehát a spanyol nagykövetség nem tesz lépéseket Don Jaime ellen.

A tüntetők — lázadók.

Canalejas miniszterelnök beszélgetés közben azt mondta, hogy a san-sebastiani tüntetést lázadásnak minősíti és aszerint is fog eljárni. Sajnos, hogy az úgynevezett katolikusok, akik mindig a társadalom támaszainak szeretik magukat hirdetni, most a forradalmárok szerepére vállalkoztak.

Ő megelégette a piszkolódást és a sértő tartalmú táviratok miatt, amelyek egyre tömegesebben érkeznek hozzá és egyre féktelenebbek, a törvényszék segítségét fogja kérni. A tüntetés szervezőit bíróság elé állíttatja. Maura volt miniszterelnök a konzervatív párt vezére, felszólítást intézett híveihez, hogy tartózkodjanak a san-sebastiani tüntetésektől és támogassák a kormányt a rend fentartásában. Canalejas miniszterelnök nyíltan hirdeti, hogy a vallásos agitációk mögött valójában Don Jaime praetendens rejtőzködik, aki San-Sebastian környékén bujkál, hogy szítsa a forradalmat.

Alfonzó király és a kormány.

Mikor legutóbb Párisban tartózkodott Alfonz király, egy diplomatával szemben így nyilatkozott:

Mélyen sajnálom, hogy a Vatikán viselkedése következtében konfliktusra került a dolog kormányommal, de remélem még most is, hogy a békés megegyezés nincs kizárva. Teljes bizalommal viseltem kormányom intenciói iránt és tudom, hogy a legnagyobb energiával fogja utját szegni, minden esetleges zavargásnak.

Tárgyalások a Vatikánnal.

Gonzales márki spanyol ügyvivő tegnap hosszabban tanácskozott Merry del Val bíborossal és Scapibellivel, a vatikáni külügyi hivatal titkárával. A tanácskozás nagy föltűnést kelt. Eredményét titokban tartják.

Canalejas tegnap délután tartott minisztertanácsoson kijelentette, hogy eddigi politikája mellett tántoríthatatlanul kitart, mivel bizonyos, hogy a parlament többsége és az egész liberális Spanyolország az ő oldalán van.

KÜLFÖLD.

György herceg szabadsága. György szerb herceg újabb nehézségeket okoz a kormánynak. A herceg szabadsága legközelebb lejár, de a kormány szeretné, ha György herceg legalább addig külföldön maradna, amíg Sándor trónörökös a cettinjei ünnepségekről visszatér Belgrádba. A király ezért felszólította György herceget, hogy kérje szabadságának meghosszabbítását és csak szeptember 3-án térjen vissza Belgrádba s addig folytassa kuráját a külföldön. György herceg azonban eddig még nem kérte szabadságának meghosszabbítását.

Az olasz határincidens. A Fremdenblatt írja: Tegnapelőtti reggeli számunkban egy itteni lapnak az osztrák-olasz határon történt incidensről szóló híréhez kommentárt fűztünk azon czélból, hogy megállapítsuk, hogy az ilyen intézkedéseket már illetékességi okokból sem lehet katonai oldalról kezdeményezni. E közlést kiegészítjük már most azzal, hogy Bécs és Róma közt diplomáciai értekezletek folynak, melyeknek azon óhajítás képezi alapját, hogy a szomszédos és szövetséges államok közt lehetőleg korlátoztassanak a határincidensek.

Politikai gyilkosság Szófiában. Egy török rendőrbiztos meggyilkolása tartja izgalomban Üszküb lakosságát. Ibrahim effendi ugyanis a minap hivatalos ügyben Szófiába ment s ott egy kávéházban bolgár komitácsek lelőtték. A gyilkosság valószínűleg boszu műve Adzsalszki Vazul macedón bandavezér megöletése miatt. A meggyilkolt rendőrfőnök holttestét Üszkübbe szállították és felő, hogy temetésén nagy tüntetések lesznek.

Újabb titkos szövetség Görögországban. Néhány athéni lap értesülése szerint Görögországban politikások és katonatisztek titkos szövetsége létezik, amelynek czélja a forradalom előkészítése és a királyi család elűzése. A lapok Teotokiszt és Ralliszt okolják a helyzet kiélesedése miatt, mint-hogy a kormány régi politikáján nem hajlandó változtatni.

Roosevelt javaslata. Roosevelt cikket írt az Outlook-ba „Gyógyszer az önző törvényhozói tevékenység ellen” czimmel. A cikkben azt követeli a volt elnök, hogy szakértőkből ellenőrző bizottságot kell alakítani, amely bizottság felülvizsgálja a kormány minden kiadását. Vannak ugyanis egyes kiadások, nevezetesen azok, amelyeket az új folyambajozási és kikötő törvény tesz lehetségessé ezek a kiadások kedvező alkalmat szolgál-

tatnak a kongresszus tagjainak, hogy a kormánytól választókerületeik számára mentül több pénzt járhassanak ki. Roosevelt azt kívánja, hogy ezeket a kiadásokat és a nyugdíjakat is a szakértőkből alakítandó bizottság ellenőrizze.

A lázadó török katonák. A porta meg van róla győződve, hogy a stambuli helyőrség egyes kaszárnyáiban kitört zendülés a titkos reakzionárius bizottság műve volt. A hadügyminiszter rendelkezése a kérdéses csapatokat elhelyezték a fővárosból és helyükbe megbízható csapatokat hoztak Szalonikiból.

Olasz léghajó-flotta. Az olasz hadügyi kormány elhatározta, hogy léghajós-flottát létesít, amely a jelenleg használatban lévő motoros léghajók típusa szerint 1 léghajóból fog állani. A kormány a költségek első részletét már kiutalványozott másfélmillió lírát.

VASÁRNAP.

Történelmi dráma.

A császár, a császár...

Természetesen ismét Vilmos császárról van szó. Vilmos császárról, mint irodalmi szakértőről. Nagyszerű ember ez a Vilmos császár. Ha véletlenül nem született volna császárnak, bizonyára császárrá adminisztrálta volna magát. Aminthogy idővel béke szakértővé, képzőművészeti, erkölcsi és irodalmi szakértővé adminisztrálta magát. A császár hetenként más-más minőségben lép fel és mindig megtalálja azt a csoportot, mely lelkesedéssel fogadja fellépését. Ezáltal valószínűleg az erkölcsvédő egyesületek tagjai azok, akik babért nyujtanak neki irodalmi kritikájáért. Ez a negatív siker szinte üldözi a császárt, aki talán a koronáját is odaadná egyetlen illetékes helyről elcsattanó tapsért, a tetszés egyetlen pozitív megnyilatkozásáért.

A modern drámákról nyilatkozott ezuttal a császár és ime, az a néhány modern drámaíró, aki itt lézeng ezen a sokszor lecsöpült világon, éppenséggel nem siet a császár elé és nem kiált evocót a trón magassága felé. Az a kicsi újságíró, aki leül rozoga íróasztalához és girbe-görbe betüket ró a papirosra, bizony nagyobb, sokkal nagyobb hatalom a császárnál. A szerző toll kezében sokkal hatalmasabb fegyver a császári jogárnál. Hauptmann Gerhardt és társai most bizonyára jóízűeket mosolyognak a császári kritikán, az a kis újságíró pedig, de sokszor keserítette meg az életüket és hányszor plántálta el a dicsőség a siker lázrózsáit az arczukon. Ilyenkor bizonyára mely szomorúsággal gondol a nagy császár arra, hogy milyem nehezé dolog is az, kicsiny újságírónak lenni. Talán keserűség is szivárog a szívébe, amiért, hogy a születési jogok eluralkodnak ezen a világon. Amiért, hogy kicsiny újságírónak éppen úgy születni kell, mint császárnak. És, hogy a császár éppen oly hiába akar kicsiny újságíró lenni, mint a kicsiny újságíró császár. Mert az a kicsiny újságíró, amikor íróasztala fölé hajolva azzal kezdte cikkét: „der Bismarck wird sich kratzen“, valóban nem volt nevetésesebb, mint a németek hatalmas uralkodója, aki bergeni reggelije fölé hajolva azt találta mondani: „die moderne Dramaturgie wird sich kratzen“. Azóta százával emeltek szobrot a vaskanczellárnak és, császár ide, császár oda, a modern drámaíróda-

lom is zavartalanul fog tovább menni a maga útján.

Azt mondta a császár, hogy örömmel látja, hogy a visszatérítő realizmus alábbhagyott a modern drámában és, hogy a szinpadiszerzők előszeretettel nyulnak történelmi motívumokhoz. Hát szó sincs róla, van ebben némi igazság. A császár csak ott téved, amikor azt hiszi, hogy most már Sudermann is különb drámaíró lesz, mint eddig volt. Mint ha bizony a történelmi dráma volna az, mely Sudermann költő fekete szakállát igazolná. Tévedés. A császárnak a realizmus ugyanazért volt kellemetlen, amiért most a történelmi dráma kellemes. Mert a császár egyikben sem a drámát látta, hanem azt, amiről íródott. A realizmus néha a szociális nyomort is színre vitte, ezt pedig nem szeretik a császárok. A történelmi dráma ellenben dicőíti a multat, a császári ösöket és ezért örvendezni kell a történelmi drámának. De hát mit szólna a császár, ha történetesen elolvassa egyszer a Shaw „Cézár és Kleopatra“-ját? Többé-kevésbé ez is történelmi dráma, melyben azonban az ír szkeptikus alaposan leszedi Cézár fejről a parókát. Mert a történelmi dráma nem mindig olyan, amilyenek azt a császári fantázia álmódja. Amint hogy a realiztikus drámának sem okvetlenül az a mintaképe, amelyet Sudermann mester állított. Lehetne itt irodalmi, artisztikus, kolorisztikus, szimbolikus és egyéb szempontokról is beszélni... de minek? Azt mondja a császár, hogy ő látta, amikor a munkásoknak eljátszották Kleist „Prinz Friedrich von Homburg“ című drámáját. A munkások lelkesedtek és ő szerette volna látni, hogy mit tettek volna, ha véletlenül a Gorkij „Éjjeli menedékhely“-ét adták volna elő? Ezek azok a szempontok, amiért egy nagy császár nem lehet kicsiny újságíró. Sohasem lehet az. És ez az a szempont, amitől szegény Kleist is nyomban meghalna, ha véletlenül feltámadna és ez az a szempont, amiért Sudermann még akkor sem fog feltámadni, ha a császárnak mérték szerint szállítaná a történelmi drámát. És ezért fog egyszer Maeterlinck, Hofmannsthal, vagy Wedekind, vagy más valaki történelmi drámát írni, amire a császár megvetően csak annyit fog mondani: — Pfu, realizmus! És ezért mosolyognak most bizonyára Hauptmann Gerhardt és társai. Istenem, de jóízűen mosolyoghatnak!

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Főispáni beiktatás. Nyiregyházáról írják: Gróf Vay Tibornak, Szabolcs vármegye ujonnan kinevezett főispánjának beiktatása e hó 16-án lesz a törvényhatósági bizottság rendkívüli ülésének keretében. A beiktatásra Mikecz Dezső alispán meghívta a szomszédos Ung-, Bereg-, Porsod-, Hajdu- és Szatmár vármegyék törvényhatóságait, valamint Heves-, Zemplén-, Bereg- és Biharmegyéket.

Sáros vármegye alispánjának a közigazgatási bizottságban tett jelentése szerint júniusban 68 utlevelet adtak ki, 16 utlevéllel többet, mint a múlt év júniusában. A pénzügyigazgató jelentette, hogy júniusban 91.000 koronával kevesebb adó és illeték folyt be, mint tavaly ugyanezen időszakban. A közigazgatási bizottság felterjesztést tett a pénzügyminiszterhez az iránt, hogy Héthárson adóhivatalt szervezzék.

Brassó város közgyűlése. Brassó város képviselőtestülete Jekélius Ágost alispán elnökletével ma rendkívüli közgyűlést tartott, a negyedik városi tanácsosi és több megüresedett állás betöltése végett. Egyhangulag megválasztottak tanácsossá: Kammer Lajos, tanácsjegyzővé: Schulle-

rus Ede, rendőrbiztossá: Schadt Ágost, negyedik tanácsjegyzővé; dr. Riemer Vilmos, harmadik rendőrbiztossá: Albrich Frigyes és másodfokú tanácsos: Wannes Adolf. A választások következtében előlépett Jakobi Gyula első, Reinisch János második aljegyzővé.

A francia falu.

Cires les Mello, augusztus 2.

Egy ország kulturális nivójának megállapítására a legalkalmasabb eljárás, ha összehasonlítjuk az illető ország fővárosát a vidékkel. Minél szembevetőbb a különbség a falu s a metropolis műveltségi állapota között, annál alacsonyabb az illető ország kulturális bázisa — és viszont.

Mi magyarok büszkeséggel szemléljük Budapestünk fejlettségét és ezt tehetjük is minden sovinizmus nélkül. Metropolisunk műveltségi nivója feltétlenül tekintélyes. De csak egy pár kilométerre kell eltávoloznunk a fővárostól, hogy óriási különbséget észleljünk. Minden kincsünk, minden értékes tulajdonunk az ország fejében van elhelyezve; a tagok, a „vidék“ szegények, üresek s számba sem jöhetnek mellette. Pestre még csak el látogatnak az idegen kíváncsiak, de ki hallott valaha arról, hogy angol utazók járnának, például Szolnokon? Nem számítva a természeti szépeket s tisztán műveltségi szempontból tekintve a dolgot, az ország vidéki része, levonva néhány speciális látni valót, mint például Mezőhegyes, Tokaj, vagy Kalotaszeg, a főváros után nem tartalmaz semmi különösen kiemelkedőt.

Franciaország ebből a nézőpontból itélve, egyike a legkevésbé centralizált országoknak. Megvan a maga fővárosa, mint ahogy egy fővárosnak mindenütt kell lenni, de ez távolról sem jelenti azt, hogy minden kultura kizárólagosan Párisban van. A főváros csak arányaiban mulja felül a vidéki helyeket; e mellett Lyon, Marseille, Bordeaux, Lille, Nantes, Rouen proporcióikhoz mérten épp oly jelentőséggel bírnak, mint maga a főváros. Párisból kiindulva végig járhatjuk az egész országot a határ végéig, anélkül, hogy nagy kulturális zökkenőket kellene átmennünk s anélkül, hogy áthidalhatatlan különbséget látnánk merészkedni a metropolis lakójának s a falu polgárának műveltségi állapota között. Franciaországban a tagok, a vidék állandó s közvetlen érintkezésben lévő a fővel, a kapitálissal, a legtávolabbi provinciák lakosai is állandóan egy nivón képesek magukat tartani a fővárossal, nem is számítva azt a műveltséget s azt a jelentőséget, amelyet önállóan, a saját erejükkel szereznek meg. — A mai Franciaországban nem létezik a mi fogalmaink szerint értelmezett „vidék“, neveltséges Göre Gáborral, hiszékeny, mindenben elbámuló falusi atyafiával, akiket a fővárosi ember jóakaratu mosolygással lesajnál, de akik viszont a „pesti urat“ gunyolják ki, bizalmatlanul szemlélgetve és nem értve meg műveltségét, amely igen gyakran idegerből hozott s a magyar gondolkodásmóddal mérőben ellenkező.

Természetesen a francia állapotoknak megvan az árnyoldala is, mert amily mértékben fel-emelő és kényelmes érzés a magas fokú kultura szemlélete tudományos és statisztikus szemmel nézve, épp oly depresszív az az észlelet, mikor poétikus hangulatok óráiban az ember lelke egy kis romantikát keres — és nem talál. Büszkeséggel eltöltött látvány a jelenkor szédítő technikai vívmányainak szemlélete, de egyben elszomorító is, ha egy hős árnyéku, zizegő zenéjű fenyőerdő utain haladva lépten-nyomon gépkocsik túlkölése s éktelen zakatolása zavar ki ábrándjainkból.

A mezőgazdaságban az ember- és állaterő a minimálisra van redukálva; a 10—15 holdas kisgazdák is valamennyien géperővel dolgoznak; komplikáltabbnál komplikáltabb szántó, vető, kaszáló, gyűjtő és aratógépekkel, villanyos és benzinhajtással, amelyeknek pokoli zaja és büze, messze üzi még a szálló madarat is.

Természetes következmény, hogy ebben az arányban változott a falusi ember is. — A liborzó kis leánynak tollas kalap van a fején, fűzőt hord s illusztrált folyóiratot olvas. A falu csúszo

motociklin járja be a határt s amerikai rendszerű töltő tollal írja meg a helyszíni jegyzőkönyvet, ha egy gyereket körtelapáson ér. A tetten kapott ficzkó pedig, akinek az apja a vármegyei egyesült radikál-szocialista-klub helybeli páholyának harmadik segédtitkára, Marx tanaiból vett idézetekkel védi magát, argumentálva a vagyontöbblet elméletével. A falu juhásza keménykalapos, galléros, mendettás, nyakkendő, hegyesorru-gomboscipós uriember, aki künn a mezőn napernyő alatt ül összehajtható tábori-bórszékén s robbanásmentes légszesz-gyorsforralón készíti el a déli eszokoládéját; a délután folyamán nejének s mademoiselle leányának látogatását fogadja, akik a párisi Printemps nagy-áruház 22 sous-s tollas nyári kalapjában s 24 frankos, alul szükülő princesse-ruhában érkeznek, a jövő vasárnap adandó, színelőadással egybekötött házi táncestélyük zene-programjának végleges megállapítására.

Manapság már a legeldugottabb fészekből is kihaltak Flaubert patriarkális, naiv patikusai, vagy Sandear öreg pacczer Herbeau doktorai s ha szegény Lamartine feltámadva egy újabb Genevieve-ot akarna találni, majdnem egy járna, mint az ó-kor egy utazója, Odüsszeusz, aki ha ujra csinálná földkörüli kis kirándulásait, meglepetve s fájdalommal észlelné, hogy Círcé nem más a legjobb esetben sem, mint Levaillant Narinája, vagy Bougainville Obercája, hogy a szírének hangtalan, csuszós testü fókák, vagy tömpe orru, apró szemü viziborjúk, hogy Scylla és Charybdis közönséges szikla-zátányok vagy tengeri tölcsek és hogy az egyszemű és bitorku Polifimosz nem más, mint egy emberevő s borkedvelő nubiai néger — hála a mindent felfedező modern kor reális haladásának.

Havas Zoltán.

EGYHÁZAK.

— (A magyarországi unitárius egyház ünnepe.)

A magyarországi unitárius egyház — mint már jeleztük — nagyszabású ünnepély előtt áll, Augusztus 20., 21. és 23. napján megünnepeli vallásalapítójának és első püspökének, Dávid Ferencnek négyszázadik születési évfordulóját. Az ünnepély több részből áll s Dávid Ferenc születése és sikereinek helyén, valamint szenvedési és halála helyén fog végre menni. Az ünnepély nemcsak a magyar unitáriusoké lesz, hanem szinte nemzetközivé válik általa, hogy azon az amerikai, az angol, a német és más külföldi unitárius és protestáns egyházak is nagyszámu küldöttséggel képviseltetik magukat. Amerikából nyolcvanöt, Angliából pedig ötvennégyen jelentették be részvételüket. Az amerikai unitáriusok nevében St. Johnson lelkész fog beszélni. A keresztyének szövetségének üdvözlését dr. P. J. Snannerbell tolmácsolja. Sőt az universalista egyházak is küldenek szónokot dr. Perkins Frederik személyében. Az angolok szónoka J. Harrison, a Ferencz József-rend lovagja. Az ünnepély magyar szónoka Ferencz József püspök, báró P. Horváth Kálmán főgondnok és Fekete Gábor itélőtáblai elnök, főgondnok, továbbá dr. Boross György theol. dékán, Józán Miklós budapesti, Lőrinczy Dénes tordai és Péterfi Dénes kolozsvári esperes lesz. A belföldi jelentkezések száma máris több százra szaporodott s bizonyára a hazai protestáns egyházak is részt vesznek az emlékünnepeken.

— (Szabad keresztyének kongresszusa.)

A szabad keresztyénség és vallásos haladás világkongresszusa tegnap este kezdődött meg Berlinben és hat napig fog tartani. A kongresszus elnöke Schrader birodalmi gyűlési képviselő és magyar részről dr. Boros György kolozsvári theológiai tanár is fog előadást tartani. A külföldi előadók közül kiváló érdekességgel bír még Don Romulo Murri olasz képviselő előadása, akit a pápa tudvalevőleg kiközösített, mert mandátumot vállalt, továbbá dr. Booker washingtoni néger lelkész, aki „A keresztyénség és a szerencsének“ címen fog előadást tartani.

Don Jaime.

Lehet, hogy holnap vérpárak közt két föl Spanyolországban a nap: bár a klerikálisok hivatalosan lefújták a szan-szebasztiani tüntetést, ez a lefújás annyira az utolsó pillanatban történt és a kedélyek olyan izgatottak, hogy úgy lehet, vérbetűkkel fogja följegyezni a holnapi napot a spanyol történelem. A klerikálisok és a karlisták még mindig ezerszámra huznak Szan-Szebasztian felé a kormány viszont valóságos katonai táborra erősítette a várost és készen van arra, hogy szükség esetén golyóval és sortűzzel is megakadályozza azt, hogy zavargásokat csináljon a klerikális eszések.

Az erőpróba tehát most a körül folyik, hogy kié lesz holnap Szan-Szebasztian? A kormány szempontjából úgy is föl lehet állítani a kérdést, hogy kinek árt az, hogy ha tíz- vagy huszezer klerikális végigvonul Szan-Szebasztian utcáin és éljenzi a pápát és átkozza Canalejast. Viszont klerikális szempont lehet az is, hogy ha már a kormány erőlyesen rászánta magát arra, hogy nem tűri meg a tüntetést, ha össze is gyűlnek hajnalra a hívek a szan-szebasztiani kapuk előtt, nem érdemes vér- és tömeges emberéletáldozat árán is kieroszakolni azt, hogy a városka utcáin rendezzenek lármás fölvonulást. Am azért mégsem így áll a dolog: attól kezdve, hogy a klerikálisok a tüntetést elhatározták és a kormány erre a határozatra vétőt mondott, erőpróba lett az, hogy kié lesz holnap Szan-Szebasztian? Komolyabb fejlemények előtt olyan szimbolumféle, mint a harezi mezőn az, hogy kié marad a zászló? Arról van szó, hogy a klerikálisok urai-e annyira a közvéleménynek, amint Rómában remélik, hogy a kormány mozgósítása dacára szuronyok ellen is tömegeket tudnak mozgósítani? Annyira fontos ez a kérdés, hogy majdnem eldönti azt, hogy mi történjék ezután: ha véres lesz a holnapi vasárnap, alighanem véres lesz Spanyolország számára az év is, míg ha Szan-Szebasztian holnap esendes marad, országvilág előtt dokumentálódik, hogy Canalejás ura a helyzetnek. Nyugodtak lehetünk tehát: a klerikálisok — hogy ha egy eshetősége van a sikernek, — nem fogtak lemondani a holnapi fölvonulásról. És viszont, hogy ha lemondanak, ez a gyengeségük nyílt bevallása lesz.

A határokhöz közel pedig izgatottan les a Spanyolországból érkező hírekre a herezeg: Don Jaime, a trónkövetelő. A Pyreneus-félszigeten husz millió embernek az érdeke az, hogy minden nagyobb rázkódás nélkül vonuljanak el a zivatarfelhők. Ez az egy ember azonban jövőjét, egzisztenciáját köti ahoz, hogy Spanyolországot eborítsa a zivatar.

Évek óta ezt lesi, már az apja is ezt tette, mert neki is, az apjának is az volt a hivataluk, tisztességük jövedelmi forrásuk és hitelalapjuk, hogy foglalkozásuk szerint — trónkövetelők voltak. Lézengő ritterjei a trónnak elég számosan vannak Európában ilyenek. Franciaország már tízre is dobta a maga trónját s még mindig van egy liborban született szegénylegény, aki jogot formál a lilom országához. És ezek a trónkövetelők egymás javára lemondanak, jogot örökölnek, jogot átszarmaztatnak, mint az igazi királyok.

Pedig leg többjének a királysága ott marad, ahol az álmok királyságok tanyáznak: a holdban s nem szállnak le a földre sohasem.

Apróságok a nagyvilágból.

(Panamás indián földek. — A berlini postaszolga. — A mikádó versei.)

Budapest, augusztus 6.

Az amerikai Egyesült-Államokban egy új politikai skandalum került az események homlokterébe. Megvesztegetésről van szó és pedig tömegéről, mely az indián területek megváltásánál patant ki és amelynek megvizsgálásával a kongresszus egy külön bizottsága foglalkozik. A kongresszus republikánus pártját érthetőleg kellemtlenül érintette ez a botrány és igen világos, hogy saját jól felfogott érdeke és hírnevének megóvása érdekében rendelte el ezt a vizsgálatot. Annál kellemtlenebbül és kinosabban hatott azonban a pártra az, amikor Core szenátor nyilvánosan is közzétette Hammon republikánus képviselőnek azt a közlését, hogy ennek a vesztegetési-afférnek a többek között Shermann, az Egyesült-Államok alelnöke is szenvedő részese. Szóval nem vesztegető, hanem megvesztegetett. Ilyen még az összeférhetlenségre oly kevésbé kényes Amerikában is visszatetsző és megütközést kelt. Annyival inkább megütközik rajta az európai közvélemény, mely az összeférhetlenséget kevés kivétellel mindenütt zsinórmértékkel méri és azokat az államférfiakat, akik valamely megvesztegetésben részesek, mindenütt megbélyegzi. Épp oly szigorúan bánik el velük, mint annak idején Franciaország a Panama-affér részeseivel. Ez már itt Európában a bevett uzus. Amerika azonban ezt mindmáig nem ismerte el. Igen világos tehát, hogy Európában a politikai világ kíváncsian várja ennek a botránynak a végét, mert ez lesz az eldöntője annak a kérdésnek, hogy csakugyan megveszteget-e az Egyesült-Államok politikai életének erkölceseit a korrupció, vagy pedig a korrupciót győzi le, és pedig először, az Egyesült-Államok közvéleménye.

Berlinben párja akadt a tíz év előtti budapesti Keeskenéthy-botránynak. Csak hogy itt nem a város, hanem a posta követte el azt az ügytelenséget, hogy egy postaszolgát egyedül, ellenőrző kíséret nélkül küldött ki egy nagyobb összegű pénz felvételére. Bergmann postaszolga, igen világos, hogy megszökött a felvett ötvenezer márkával. A berlini rendőrség azonban csakhamar a nyomára akadt a sikkasztónak és letartóztatta. Ezt a sikert azonban a berlini rendőrség nem önmagának köszönheti, hanem annak a körülménynek, hogy Bergmann postaszolgának éppen tizenkét menasszonya volt Berlin városában, akiktől nem tudott megválni. Igazán különös jelenség, hogy amíg Berlinben egy postaszolgának tizenkét asszony eltartására is telik, addig nálunk a postaszolga kiirtja családját, mert nem tud kenyeret adni neki. A berlini postaszolga, hogy költséges passzióinak élhessen, megkárosítja kenyéradóját, a budapesti ellenben, nehogy ezt a bűnt a családja fenntartása érdekében meg kelljen tennie, elpusztítja ártatlan gyermekeit. Mind a kettő bűnös és mégis milyen óriási különbség van a két bűn etikája között. Az egyik azért lop, hogy becsületes életmódját annál könnyebben folytathassa, a másik azért öl, hogy ne kelljen lopnia, hogy becsületes maradhasson. Ha valaki a bűnösök lélektanára ebből a két esetből egységes következtetést akarna levonni, hol találhatná meg itt a közös érintkezési pontot? ...

Japánország uralkodója, Mutsuhito császár egyike a legtermékenyebb japán lyrikusoknak is. Eddig nem kevesebb, mint hatvanöt ezer verset írt az írósztalfiókja számára, mert a mikádóban van annyi kímélet alattvalóival szemben, hogy verseit csak a legtrikább esetben teszi közzé. Csak akkor, ha udvari költője, báró Takasaki annak közzétételét javasolja, Takasaki báró azonban szigorú kritikus és csak az esetben enged meg, hogy a mikádó va-

lamelyik verse napvilágot lásson, ha a vers feltétlenül nagy hatásra számíthat. Így nagy sikere volt a mikádó annak a versének, amelyet a japán-orosz háboru idején egy olyan földművesnek küldött, ki katonafia eltávoztán annyira elbusult, hogy földjét elhanyagolta és nem művelte tovább. Egy napon a császártól a következő utá-t (verset) kapta:

Kora wa mina
Ikusa no niwa ni
dehatete
Okina ya hitori
Yamada moruran.

„Minden fiu a hadba vonult, és az apák a föld művelésében lelnek vigasztalást.“

Az öreg földműves elolvasta a verset és másnap már serényen dolgozott rizsföldjén.

Védekezés a tengeren.

— Egy modern oceán-gőzös biztonsági berendezéséről. —

Budapest, augusztus 3.

Alig van forgalmi eszköz, melyen annyiféle biztonsági berendezésnek kellene lennie, mint egy személyszállító gőzösn. Ezer meg ezer embert visznek a hátukon ezek a hajók az alattomos vízen s ezeken a hosszú bolyongásokon úgy a hajó, mint utasai ki vannak téve sok mindenféle balesetnek.

Évtizedek legzseniálisabb föltalálói és mérnökei fáradoztak azon, hogy miképen biztosítsák annyira, amennyire lehetséges, a hajó és a rajta levő sok utas életét. Az ő fáradozásuknak köszönhető, hogy ma már éppen olyan biztonsággal és pontossággal utazhat az ember a vízen, mint a vasuton.

A gőzhajókról, amennyire csak lehetett, kiküszöbölték az egyépes rendszert, mert ha történt valami baja ennek az egy gépnek, akkor megült a hajó és csatangolt mindenféle veszélytől körülveve az oceánon, míg a kétgépes hajók ebben az esetben is, bár valamivel kisebb gyorsasággal, tovább folytathatják az utjukat.

Elláttattak ezen gőzhajók többszörös kormányzó készülékkel, így például négy helyen is lehet kormányozni egy ilyen gyorsgőzöst, gőz- és kézi-erővel. Ha azonban a kormányzó készüléknek olyan része törik el, mint például 1908-ban a Norddeutscher Lloyd „Kaiser Wilhelm der Grosse“ gyorsgőzösnél, mely az oceán közepén elvesztette a kormánylapátját, akkor a duplacsavarú gőzös (kétgépes) látran folytathatja utját, a kormányzást a propellerekkel, azaz csavarokkal véggezheti el. Ez a hajó ilyen módon 1700 tengeri mértföldet az oceánon, majd 600 tengeri mértföldet a sűrűen hajózott, igen forgalmas Canal la Mancheon és a német tengeren tett meg minden baj nélkül. A tenger hullámlása miatt igen sokat kell kiállania a kormányzó készüléknek, miért is ezeket a legfinomabb anyagból szokták készíteni. Egy ilyen gyorsgőzös kormányzó készüléke igen nagy és komplikált szerkezetű, gözerő mozgajú, sőt némely hajón ezt a munkát villanyerő végzi el. A hajó vezénylő hidján áll egy vagy több rézgeréz készülék, ez a „géptelegraf“, melynek segítségével gondolatnyi gyorsasággal adhatja át parancsát a szolgálattelvő tiszt a gépésznek, ki azután a gépet úgy járathassa, mint kívánatik. Ha a hajó például abban a veszélyben forog, hogy összeütközik, akkor a gép rögtön hátrafelé dolgoztatásával kikerülheti a veszedelmet.

Ezek a telegrafok úgy vannak szerkesztve, hogy a parancs helyes átvételét a hidra visszajelzik és így minden tévedés elkerülhető. Megtörténhetik, hogy a hajónak hirtelen használni kell a horgonyait, hogy valami veszélytől megmenekülhessen. Ezért úgy a horgony, mint a láncoknak minden láncszemét huzás által hivatalosan kipróbálják. Fontos továbbá még a horgony felvevéséhez szükséges horgonygép is, melynek szintén jói és precizen kell működnie, a hajtóerő szintén gőz vagy villany.

A hajón levő terpentín, benzin, olajok olyan helyiségben vannak elraktározva, hogy meggyul-

dásuk és felrobbanásuk teljesen ki van zárva. Tűz ellen a hajón olyan nagy a védelmi eszközök száma, mint sehol máshol. A villamos tűzjelzőkészülék rögtön mozgásba jön s a hajó személyzete azonnal a kijelölt helyre rohan, mert a hatszáz főnyi legénységnek meg van a maga kijelölt feladata.

A begyakorolt személyzet ügyesen kezeli a sok mindenféle szivattyukat, melyek összeköttetésben vannak az egész hajót többszörösen körülvérvő vízvezetékkel.

A hajó víz és tűz ellen be van osztva úgy hosszú, mint kereszt-rekeszekbe, melyek víz- és tüzmenetekre, ezek a rekeszek pedig oly szerkezeti ajtókkal vannak összekötve, hogy felülről a hidról egy hidraulikus-pneumatikus zárókészülék által bezárathatnak.

A hajó egyik, sőt több rekesze is tele lehet vízzel, még se süllyed el. Ugy összeköttetésben, mint tüzeselnél ezek az ajtók azonnal bezárathatnak, hogy a betóduló víz ne öntse el az egész hajót, vagy pedig hogy a tűz a lent uralkodó légnyom következtében ne terjedjen még tovább.

A hajó el van látva pontos műszerekkel, mint például a sextans, kompass, távcső, gyorsaságmérő, mélységmérő, barométer, termométer, cyclométer, chronométer, továbbá jelzőkészülékekkel, mint például a jelzőlámpa, bengáltűz, ágyú, rakéta, bomba, kürt, harang stb. Továbbá van minden ilyen személyszállító hajón már drótnélküli távirat is. Ennek az okos, elmés találmánynak a közvetítésével a hajó folytonos összeköttetésben áll a tengerpartjain levő jelző állomásokkal. Nemcsak hogy híreket kap, hogy mi történik a szárazföldön és körülötte, hanem figyelmeztetik is egy esetleges veszélyre.

Csak a „Republic“ angol és a „Slavonia“ olasz gőzösök esetét említem fel. Ha ezek a hajók nem lettek volna felszerelve a dróttalan távirattal, elpusztultak volna. Így azonban a szárazföldre levő „Princes Irene“ átvette a „Slavonia“ vészjelét és gyorsan odasietve, meg is mentette a hajó utasainak nagyrészét.

A német „Kleist“ gőzösnek sikerült a Földközi tengerrel az Alpok felett táviratot váltani egy az Északi-tengeren levő más gőzossal, a távolság itt 2500 kilométert tett ki. A szintén német „Holger“ gőzösnek pedig sikerült Valparaisóból (Chile) a 7000 méter magasságu Andes, azaz Cordillerákon keresztül összeköttetést kapni Buenos-Ayressel, tehát a Csendes-óceánból az Atlanti-óceánba telegrafozott. Fel vannak ezek a hajók szerelve legújabb vizalatti jelzőkészülékkel is. Ezek a készülékek a hajó mindkét oldalán lent a vízben vannak egy-egy haranggal ellátva, ez a harang folytonosan kong és ezt a kongást felveszi a közelben levő hajón vagy más hajózási jelen elhelyezett hasonló készülék, azután a vele összekötött telefon által tudomására adja a hajó hidján a telefonkészüléknek álló tisztnek, hogy hajó jön, vagy pedig, hogy a hajó ennek vagy annak a világitótoronynak vagy bojának a közelében van. Ezeknek a készülékeknek a hatása körülbelül hat tengeri mérföldre terjed. Közben ilyen módon a hajó megtalálhatja a legnehezebb kikötő-bejáratokat és a hajó kapitánya útjelzője lehet, hogy hol van és ha esetleg a ködben irányt veszített, a készülék segítségével újra rendes irányba terelheti hajóját. Ezt az elmés készüléket Mundy és Elisha Gray tökéletesítették ennyire és már a legtöbb első osztályú személyszállító-hajón használatban is vannak. Minden hajónak dupla fenékezte van, melyek szintén vízmentes rekeszekbe vannak elosztva és így, ha a hajó zátonyra jut és behorposzsa külső lemezeit, még nincs kizárva, hogy a belső fenéklemezek teljesen épek maradjanak. Az esetleges betóduló vízmennyiségek elvonására ezek a hajók igen erős gőzszivattyúkkal vannak ellátva, melyek szintén hihetetlen mennyiségű vizet képesek kiönteni. Természetesen el vannak látva a hajók látva acél mentőcsónakokkal, mentőuszályokkal, mentőgyűrűkkel és mentőövekkel. A mentőcsónakok egy-két perc alatt a vízben lehetnek, mindegyiknek meg van a maga begyakorolt legénysége és vezetője, ivóvíztől kezdve eg-

szet a rakétaig és compassig. Ezek a csónakok rendes megterhelésnél, addig, amíg a rájuk alkalmazott légmentes szekrényekbe víz nem tódul be, elsüllyedhetetlenek. A mentőgyűrűk olyan helyeken vannak, ahonnan könnyen levehetőek és arra szolgálhatnak, hogy az esetleges vízbe esett személyhez öbva, ez magát ennek segítségével feltarthassa a vízszínen addig, amíg a mentőcsónak hozzá nem ér.

A mentőövek száma annyi, mint a mennyi személy a hajón van. Ezek olyan helyen tartatnak, ahol azonnal megtekinthetők, így például az ágyakban, a matracz alatt, vagy pedig az ágyak felett, a mennyezetben.

Ez volna rövid ismertetése a hajó biztonsági berendezéseinek. Bármilyen kitűnők is ezen berendezések, természetesen csak akkor felelnek meg céljaiknak, ha jól fegyverezettek, áldozatkész személyzet van rajtuk és tetterős, körültekintő és nagy felelősségüket ismerő kapitányuk van.

Bignio Gyula

hosszújárata hajóskapitány.

Jó üzlet.

Epényi: Hallja, mit ül maga olyan melankolikus ábrázattal a kávéházban. Mi lelte magát?

Mandula: Gondolkozom.

Epényi: Azt ne tegye. A multkor egy barátom megerőltette magát és a Rókusha került.

Mandula: Mibe erőltette meg magát? A gondolkodásban?

Epényi: Nem. Nagyot emelt.

Mandula: Coccoz! Jó viccz!

Epényi: És min gondolkozik, ha szabad kérdeznem?

Mandula: Ezen a széken, amelyen ülök.

Epényi: Cccz! Jó viccz!

Mandula: A maga számára igazán nem fogok vicceken törni a fejemet. Az egyébre kell nekem most.

Epényi: Végre is, mi az ördögön tör a fejét?

Mandula: Egy jó üzletem!

Epényi: És megvan?

Mandula: Meg!

Epényi: Csak pénz kellene hozzá, mi? Hahaha!

Mandula: Ne haházzon. Pénz az van elég. Csak társ kell hozzá. Akar lenni a társam?

Epényi: Az a kérdés, hogy...

Mandula: Lehet keresni per koponya ötezer kroncsit.

Epényi: Halljuk! Halljuk! Halljuk!

Mandula: Enyém az ötlet, maga lesz a végrehajtója.

Epényi: Ne izgasson tovább. Miről van szó?

Mandula: Most olvasom az újságban, hogy a költségvetésbe tetemes összeg van beállítva az esetleges postai sikkasztások fedezésére.

Epényi: Hol ebben az üzlet?

Mandula: Várjon! Felmegyünk az állampénztárhoz és bejelentjük, hogy negyven ezer koronát akartunk sikkasztani a postától. De nem sikkasztunk, ha adnak az alapból tízezer koronát. Ez egy jó üzlet. Mert a posta nyer ennél az üzletnél harmincezer koronát, nekünk pedig jut tízezer korona.

Epényi: De hát minek magának ehhez társ?

Mandula: Maga fog felmenni az állampénztárhoz. Miért dobjanak ki engem, dobják ki magát. Rizikó nélkül nincsen üzlet...

Fakir.

AZ „EGYETERTESE“
szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. alatt van.
A szerkesztőség telefonja 788.
A kiadóhivatal telefonja: 706.

Operaelőadás az erdőben.

— Fördőlevél a Keleti-tenger partjáról. —

Ahlbeck, augusztus elején.

A fürdővendégeknek négy különböző csoportja különböző időben érkezik évről-évre Ahlbeckbe. Legelőször jönnek a sokgyermekes berlini hivatalnokfamiák, azután házaspárok és magánosok Berlin nyugoti részéből, majd sok család Szászországból és végül az osztrákok és magyarok.

Legelőször a berlini hivatalnok-családok vannak itt, akik gyermekeikre való tekintettel az egész iskolai szünetet ki akarják használni. Ezek nem szállnak szállodákba, hanem kiadó magánlakásokat, egy-két-három szobát vesznek ki aszerint, ahogy azt az illető család anyagi viszonyai megengedik. Ezek a családok kizárólag gyermekeiknek élnek, velük együtt tréfálkoznak, mulatnak a strandon és az erdőben. Koránfekvő és koránkelő emberek, akik nem sok vizet zavarnak és nagyon kevés pénzt adnak ki, nem nagy öröme az ahlbecki benszülötteknek.

A Berlin nyugoti részéből érkezett nyaralók már több fényűzést engednek meg maguknak. Ezek koncerteket látogatnak, vásárolnak és flirtelnek. Ezt az utóbbi sportot egyébként rajtuk kívül csak igen fiatal emberké — huszonöt évtől lefelé — és bakfis-leánykák kultiválják itt Ahlbeckben.

A szászok a legcsendesebbek. Halkan beszélnek és gyermekeik nem csinálnak skandalumot. Ha fiatal emberek a bakfis-leányok miatt összevesznek, szászok nincsenek közöttük.

Az osztrákok és a magyarok képviselik itt az előkelő társadalmi körök blazirtságát. Míg mások a magasabb kurtaxa miatt ellenséges indulattal viseltetnek a fürdőigazgatósággal szemben, addig ők szívesen fizetnek, de a pénzükért elvárják, hogy jól mulassanak, lássanak és halljanak. Ennek folytán érthető, hogy a fürdőigazgatóság az utóbbi időben sokat tesz a művészi előadások színvonalának emelése érdekében. Ez pedig a magyarok és osztrákok érdeme.

Ahlbeckben különben nincs valami pezsgő élet. Kivéve az u. n. ahlbecki „nagy hetet“. Ilyenkor galamblövészet, tenniszverseny is van s ez ünnepekre érkezett idegen előkelőségek valóban nemzetközi jellegűt adnak a promenádának. A kabaréművészet is felvirul, koncertek is vannak és záradékol az erdei természet-színpadon előadnak egy operát.

Az idén a *Granadai éjszakkal* került színre és ez az előadás igen szépen sikerült. Ugyanis megszoktuk már, hogy a természetszínpadokkal szemben a legteljesebb bizalmatlansággal viseltessünk. A legtöbb esetben mindig akad valami külső körülmény, mely az előadást megzavarja és a hallgatóság figyelmét elvonja. Vagy a publikum zajong, vagy gőzhajók sípolnak és közeli vonatok robognak, vagy a szél viszi el a hangot, de valami mindig van, ami nem engedi a bármily kitűnő előadást is érvényesülni.

Ahlbeckben azonban ezuttal nem így történt. Az akusztika az erdőben csodásan szép volt. Az ember minden hangot hallott és minden betűt értett, anélkül, hogy tolazkodnia kellett volna azért, hogy hallhasson és láthasson. A hallgatóság legnagyobb részének meg volt a maga helye és csak egy kis rész telepedett le a gyeprre, de a száraz, meleg időjárásban ez sem lehetett túlságosan kellemetlen.

A darabot, a *Granadai éjszakkal* is szerencsésen választották meg. Jobbat nem is lehetett volna találni ez erdei előadásra. A szöveget egyfelvonásossá alakították át és ezzel sikerrel oldották meg a színpadi szcenéria kérdését is. A zenét a fürdőzenekar szolgáltatta, amelynek karmestere, Trummer udvari karmester derék munkát végzett. Gondos és gyakori próbák által igen szépen tanította be embereit, akik viszont igen tehetséges muzikusoknak bizonyultak. *Bodenstein* Anna k. a., aki a boroszlói városi színház tagja, személyesítette meg Gabriellát és ugy éneke, mint játéka kellemes hatást gyakorolt a publikumra.

Az előadást nem zavarta meg semmi. Legfel-

jobb kis gyerekek szóltak néha közbe, de az ő kedves csacsíságaik nem bántották, nem háborították azokat, akik figyelmüket az előadásnak szentelték. Az egyik az iránt érdeklődött, hogy mikor fog már a clown fellépni, a másik a színpadon szereplő galambot akarta etc. Megjegyzéseik derűs mosolyt fakasztottak a hallgatóság arcán.

A publikum hangulata különben is oly gondtalan, olyan derült volt, mint a színpad felett ragyogó tiszta kék égbolt. Mindenki szívesen hallgatta a szép csengősü tenort, az erőteljes basszust és amikor az esti-kórus felhangzott, oly ünnepélyes és mély meghatottság vett erőt mindenkin, hogy nehezen fogja az ahlbecki előadás szépségeit elfelejteni.

Leégett a műtrágyagyár.

— Nagy tűz Kőbányán. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 6.

A legutóbb történt nagy erzsébetfalvai tüzeset után Kőbánya került sorra. A főváros sűrűn lakott gyári területét avatta ma a tűzveszedelem egy látványosságzámba menő leégés színhelyévé.

Este negyedtizenegy óra után jelezték Kőbánya felől a tüzet és csakhamar elterjedt a tűz híre a főváros belső részén azzal a hozzátoldással, hogy egész Kőbánya lángokban áll. Ez a hír a veres égálja félelmetkeltő színváltozásai folytán hívókra is talált. Szerencsére a veszedelem nem volt oly nagymérvű. A tizedik kerületnek Kispest felé eső részén, a Czeglédi- és Száva-utczák sarkán álló *Budapest-Kőbányai Műtrágyagyár* állott lángokban.

A tüzet tíz óra husz perczkor vette észre *Schusster* Ferencz, a Kőbányai Lámpagyár tüzoltóságának csövezetője. Azonnal rohant át a műtrágyagyárba, hogy telefonáljon, de nem lehetett. Ekkorra már a telefonhuzalok elolvadtak. Egy rendőrrel és egy gépészszel átsietett a szomszédos Állategészségügyi Intézetbe s onnan értesítette a budapesti központi tűzörséget. Elsőnek a lámpagyári tüzoltóság vonult ki, de fásztó küzdelmük meddőnek bizonyult a szeles időben veszedelmes gyorsasággal harapódzó tüzzel szemben. Végre megérkezett a X. kerületi, központi, önkéntes, kispesti és kossuthfalvai tűzörség és egyesült erővel fogtak hozzá a terjedelmes telepen lévő, csupa kétemeletes épületekből álló gyár mentéséhez.

A tűz, mely a gépházban keletkezett, annyira elhatalmasodott, hogy a tizenöt erős vizsugár nem volt képes vele megküzdeni. A tüzoltók igyekezete mindenekfelett odairányult, hogy a kazánházban lévő kazánokat megkímélik, nehogy azok felrobbanjanak és következményeiben kiszámíthatatlan robbanás keletkezzék. Ez sikerült is, valamint sikerült megmenteni az udvarban felhalmozott 60,000 zsák kész műtrágyaliszttel. Azonban a gyár teljesen leégett, odapszúttak a gépek, nyers anyagok, úgy, hogy a kár félmillió koronára becsülhető.

Lapunk zártakor a tűz még tart és a tüzoltók véleménye szerint csak hajnalra végeznek a lapangó tüzzel.

Érdekes, hogy a műtrágya-gyárban ma reggel hat órakor befejezték a munkát és be is szüntették, mert nem volt mit dolgozni. A gyárat egy ór és egy gépész őrizetére hagyták, de a tűz kitörésekor egyik se volt található. Ezelőtt négy évvel hasonló körülmények között gyuladt ki a gyár egy augusztusi reggelen, de akkor megközelítőleg sem volt olyan nagy a kár, mint most.

Emberéletben kár nem esett.

TÁVIRATOK.

Királyunk és a czár.

Berlin, augusztus 6. A Tageblattnak táviratozzák Bécsből: Minden czáfolat ellenére kitüntően értesült helyen azt mondják, hogy a czár találkozására *Ferencz József* királylyal nincs kizárva, a

czár személyesen akarja üdvözölni *Ferencz József* királyt születésnapján. Ha a találkozás meg lesz, *Aehrenthal* és *Izvolzki* nem fognak benne résztvenni.

György király követsége.

Konstantinápoly, augusztus 6. A szultán ma délután fogadta azt az angol külön missziót, amely *György király* trónraléptét notifikálta — A tegnapi zendülésről szóló hírek alaptalanok. A mint illetékes helyről jelentik, csupán lövőgyakorlatok fegyverropogásáról volt szó.

Spanyol-Portugál egyezmény.

Lisszabon, augusztus 6. Hivatalos közlemény szerint Portugália és Spanyolország közt vámegegyezmény jött létre, amely szerint a két állam egymás áruait a legtöbb kedvezményben részesíti.

A világ legnagyobb hadihajója.

London, augusztus 6. Davenportban vízbocsátották ma a *Lion* nevű új páncélos czirkálót. Ha elkészül, 26,000 tonna displacement-ja és óránként 30 csomónyi sebessége lesz. Főfegyverzete nyolcz darab 13 és fél hüvelykes ágyuból fog állani.

A perzsa forrongás.

Teherán, augusztus 6. A kormány szigoruan megtiltotta a fegyverviselést és a parlament felhatalmazása alapján elhatározta, hogy mindent elkövet a nyugalom helyreállítására.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

	aug. 6.	aug. 5.	aug. 4.
<i>Newyork.</i>			
Buza helyben	108 $\frac{5}{8}$	109 $\frac{1}{4}$	107 $\frac{3}{4}$
szeptemberre	108 $\frac{3}{8}$	109 $\frac{1}{4}$	107 $\frac{3}{4}$
decemberre	111 $\frac{3}{8}$	112 $\frac{3}{8}$	110 $\frac{7}{8}$
Tengeri szeptemberre	71 $\frac{1}{4}$	71 $\frac{3}{8}$	71 $\frac{1}{4}$
<i>Chicago.</i>			
Buza szeptemberre	102 $\frac{1}{4}$	103 $\frac{3}{8}$	102 $\frac{3}{8}$
decemberre	105 $\frac{3}{8}$	106 $\frac{3}{8}$	105
Tengeri szeptemberre	62 $\frac{7}{8}$	63 $\frac{1}{4}$	62 $\frac{3}{8}$

Newyork, augusztus 6. Gyapot *Newyorkban* helyben 15.90 (15.60). Gyapot szeptemberre 14.39 (14.28). Gyapot novemberre 13.43 (13.41). Gyapot *New-Orleansban* helyben 14.28 (14.13). Petroleum Stand white *Newyorkban* 7.65 (7.65). Petroleum Stand white *Philadelphiamban* 7.65 (7.65). Petroleum Refined is Cases 10.05 (10.05). Petroleum Credit Blancet at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 11.85 (11.90). Zsir Rohet és Brothers 12.35 (12.45).

Chicago, augusztus 6. Zsir októberre 11.47 (11.42). Zsir decemberre 11.47 (11.55). Szalonna short clear 11.87 (11.87). Sertéshus októberre 20.60 (20.77).

UJDONSÁGOK.

A becsület védelme.

* * *

Hozzá szoktunk idők folyamán, hogy minden rossz, ami ránk tör és amivel nagy nehezen meg kell viaskodnunk, Bécsből, vagy Bécs felől jön. Ki tudná felsorolni, rendszerbe szedni, mérlegelni, hogy mennyi dolog ellen kellett védekeznünk, ami onnan jött.

Eppen azért meglepő, hogy most olyan dologról kell beszámolnunk, ami szintén Bécs felől jön és nem a gonosz mizériákhoz tartozik. Arról érkezik hír, hogy az osztrák büntető törvénykönyv javaslatának a párbajra vonatkozólag üdvös intézkedései vannak. Ha a javaslatból törvény lesz, akkor Ausztriában hamarosan megszűnik a párbaj. Nemesak hosszabb szabadságvesztéssel fogják sújtani a párbajozókat, úgy a kihívót, mint a kihívottat, hanem egész tizezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel is.

Nem igen akad majd ember, aki azonkívül, hogy koczkatatja a szabadságát, még

valyonilag is tönkre téteti magát csak azért, hogy párbajt vívhasson.

Es meg fognak félni egymás mellett az emberek csak úgy, mint Angolországban, párbaj nélkül. Meg is becsülik majd egymást, anélkül, hogy ádáz indulattal egymásra rontanak és egymás fejét beszakítsák, vagy golyót röpítsenek egymásnak a testébe.

Ez mindenesetre üdvére válik az osztrák állampolgároknak. De miért gondolom, hogy nekünk is javunkra fog szolgálni? Mert az a naiv hit él még bennem, hogy nemsokára a párbajjellenes szellem nálunk is győzedelmeskedni fog. Ha a rossz és gonosz dolgok mind áthajóznak onnan ide, miért ne érkeznek hozzánk egyszer egy jó dolog is, ha már megszületett és törvény formájában lát napvilágot? Egyebekben mindenképpen majmolják nálunk Ausztriát. Csak éppen a jó, üdvös és utánzásra méltó dolgokban ne utánozzák? Különösen, ha arról van szó, hogy egymás megbecsülésére eresszünk és találjunk modus vivendit és ha az a remény valósulhat meg, hogy a párbaj-mánia itt is véget érjen.

Mert a mozgalom már régi. Hatalmas testületek tüzték ki napirendre. Nagyszerű filipikákat tartottak. Gyönyörű szónoklatok hangzottak el, különösen, mikor valamely nagyon tragikus párbaj folyt le. Erősen fogadkoztak egyesek és testületek, hogy kizárják a maguk köréből a párbajozókat. Es azután szépen elmentek megint párbajozni, ha rá került a sor, mintha nem is hallottak volna soha párbajellenes mozgalomról.

Ezek a fogadalomtörők azzal mentegették magukat, hogy nem szállhat szembe senki az előítéletekkel, ha azok oly mély gyökeret vertek, mint a párbaj. Addig — úgy mondogatták — amíg a hadseregben meg nem tiltják a párbajt, nem képzelhető el a párbaj megszűnése.

Pedig ime: egyetlen szigorú törvény elég. séges arra, hogy meggyökeresedett, magát réggen túlélt, de ostoba társadalmi előítélet által fentartott gonosz uzus egyszer s mindenkorra eltöröltessék a föld színéről.

Azonban a bécsi hiradás mégis egyetlen hiányosságban leledzik. Szól ugyan arról, hogy hosszú ideig tartó szabadságvesztéssel és horribilis pénzbírsággal sújtják a párbajozókat, talán a szekundánsokat is, de arról, hogy a készülő törvény mit fog tartalmazni a becsület védelmére vonatkozólag is, semmit sem beszél.

Pedig a párbajjellenes törvények semmit sem érnek, ha egyszersmind nem gondoskodik a törvényhozás becsületvédelmi szakaszokról. A párbaj azért vált mániává, mert az emberek, kényesek a becsületükre. És méltán. Mire legyünk féltékenyek, mit őrizzünk szigoruan, szélsőséges szenvedélyvel és haláltmegvető férfiasággal, ha a becsületünket nem? Kell, hogy egy törvény, mely készülöben van és oly nagy horderejű, mint a párbajjellenes törvény, tartalmazzon szakaszokat, amelyek azokat szintén hatalmasan sújtják, aki embertársát becsületében sérti. Az angolországi törvény e tekintetben szép példával jár elől. Ott oly szigoruan a becsületvédelmi törvények, hogy eszeágában se jut senkinek a másikat „becsületsérteni“.

Lehetséges (bár ez csak halvány reménység), hogy amiről az osztrák törvényhozók megfeledeztek, arról majd megemlékeznek a mi törvényhozóink. Hanem előbb hadd érjen bennünket az az öröm, hogy megalkotják a párbajjellenes törvényt.

(4.)

NAPIREND. Naptár: vasárnap, augusztus 7. — Róm. kath.: B. 12. Kajetan. — Prot.: B. 11. Kajetan. — Görög-orosz: július 15. C. 7. Anna. — Zsidó: Ab. 2. — A nap két reggel 4 óra 41 perczkor, nyugszik este 7 óra 25 perczkor. — A hold két reggel 6 óra 50 perczkor, nyugszik este 8 óra 52 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.
Petőfi-ház (erekllymuzeum) Bajza-utca 21. Nyitva 10—2-ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — A Nemzeti Szalon svájci kiállítás. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Művészház nyári képvására (Váca-utca 9. szám.) Nyitva 10—1-ig és 3—6-ig. Belépődíj 40 fillér.

Nyitvalevő muzeumok és könyvtárak: A Nemzeti Muzeum összes tárai 9—12-ig. — A Szépművészeti Muzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Muzeum 10—1 óráig. — A Néprajzi Muzeum 9—12-ig és 3—6-ig. — A Fővárosi Muzeum 9-től fél 2-ig. — Az Iparművészeti Muzeum 9—1-ig. — A Történelmi Képesarnok 10-től fél 2-ig. — A Földtani Intézet Muzeuma 10—1-ig. — A Közlekedési Muzeum 9—12-ig. — Az Aquineumi Muzeum egész nap. — A Fővárosi Könyvtár 9—12-ig. — A Paedagógiai Könyvtár és tanszerkiállítás 9—12-ig.

Hétfő, augusztus 8. — Róm. kath.: Cirjék vt. — Prot.: Karabó. — Görög-orosz: július 26. Hermolaus. — Zsidó: Ab. 3. — A nap két reggel 4 óra 46 perczkor, nyugszik este 7 óra 24 perczkor. — A hold két reggel 8 óra 2 perczkor, nyugszik este 9 óra 10 perczkor. — A miniszterek nem fogadnak.

— **Az „Egyetértés Vasárnapja.”** Lapunk heti melléklete ezuttal is tele van érdekes és aktuális képekkel, melyeknek sorozatát

Az angol királykoronázás ünnepélyes kiirdelése alkalmából eszközölt két sikerült felvétel nyit meg. Az első

a Lord-Mayor látható, amint felolvassa a választ. A másikon

Van három sikerült képünk

Ahrenthal és Kiderlen marienbadi összejöveteléről. Az első

Kiderlen-Waechter, az új német külügyi államtitkár a sétányon. A második

Milovanovits szerb külügyminisztert és Kiderlen-Waechtert ábrázolja beszélgetés közben. A harmadikon

Gróf Ahrenthal és nejét látjuk, amint a Kiderlen tiszteletére adott dejeunerre indulnak. Van képünk

Dufoyd áruház-király palotájáról; A new-yorki előkelő hölgyek új „Push”-nevű játékaról.

A legutóbbi angol hadgyakorlatokon igen nagy szerepet játszó vizalatti Dreadnought-ról.

A spanyol trónörökös és családjának sanchastiani nyaralásáról.

Arczképfelvételeink között bemutatjuk Dely Mátyást, a legöregebb magyar állatorvost,

a német trónörökös gyermekeit a hillingendaumi sétányon,

Mudin Imrét, a közelmúltban lezajlott berlini atlétikai verseny sulydobó győztesét,

Manuel-Posa-Rocat, Maura spanyol miniszterelnök gyilkosát.

Van emellett két igen sikerült felvételünk a hamburgi evezősversenyéről.

Az első a verseny látképet rögzíti. A második azt a pillanatot, amint a „Pannónia” evezős klub nyolozása győztesen halad át a célzalagon.

Bemutatjuk végül Miss Le Nevis-nek, dr. Crippen kísérőjének az arczképet.

Valamint egy képben ismertetjük a legújabb párisi szépségápolás módját

A melléklet szellemi része is kiválóan érdekes dolgozatokból áll.

— **Személyi hírek.** Mária Jozefa főhercegnő ma délelőtti óra főherceggel Miramarba érkezett. — Broedhoff-Rantzau gróf, budapesti német főkonzul négyheti gyógyhasználat után Purkersdorfól Bécsbe utazott s két napi ottidőzés után folytatta útját Berlinbe. Onnan a jövő hét elején, alkalmasint Osztrémba megy s szeptember közepén

pén tér vissza Budapestre. Távollétében a főkonzulátus ügyeit Nocolak Mihály titkár intézi. — Bartók József államtitkár nyári szabadságát megkezdte és több heti tartózkodásra vidékre utazott.

— Dr. Tóth Lajos miniszteri tanácsos az egyetemi ügyosztály főnöke megkezdte szabadságát és egy hónapra elutazott a fővárosból. Távolléte alatt az ügyosztályt dr. Gopcsa László miniszteri osztálytanácsos vezeti. — Molnár Viktor kultuszminiszteri államtitkár gasteini fürdőkuráját befejezván, visszaérkezett a fővárosba. Az államtitkár hétfőn veszi át a minisztérium vezetését. — Madarasi Beck Gyula báró, a Magyar Jelzáloghitelbank vezérigazgatója feleségével és gyermekeivel ma négyheti tartózkodásra Osztrémba utazott.

— **A király és Lajos Viktor főherceg.** Tudvalevő, hogy a király és öccse, Lajos Viktor főherceg közt már régóta feszült a viszony. Az ischli nagy családi ünnep azonban egy látszik, közelebb hozza egymáshoz az elidegenedett testvéreket. A király ma Lajos Viktor főherceggel kamarásait kihallgatáson fogadta. Az audiencián arról volt szó, hogy Lajos Viktor főherceg is személyesen szeretné szerencse kívánatait kifejezni a királynak 80-ik születésnapján. A főherceg nem augusztus 18-án fog Ischlibe jönni, hanem néhány nappal előbb.

— **Ferenc Ferdinándék automobil körutja.** Ferenc Ferdinánd trónörökös és neje szigoru inkognitóban ma reggel Trientbe érkeztek.

— **Miniszterek utazása.** Gróf Héderváry Károly miniszterelnök holnap, vasárnap reggel hédervári birtokára utazik. — Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter augusztus 14-én utazik Marienbadba.

— **A Ház elnökének szabadsága.** Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke holnap reggel berzeviczei birtokára utazik és ott marad a képviselőházi szünet tartama alatt. A Ház elnöke szabadságát csak a király születésnapja alkalmával szakítja meg, amikor jelen lesz a miniszterelnök által adandó díszbened.

— **Uj udvari tanácsos.** A király Beimel Sándor budapesti nagykereskedőnek, a Beimel és fia cég tulajdonosának, a közgazdaság terén szerzett érdemei elismeréséül, az udvari tanácsosi címet adományozta. Az erről szóló királyi kézirat, amelyet a hivatalos lap mai száma közöl, így szól:

A Személyem körüli magyar minisztérium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Beimel Sándor budapesti nagykereskedőnek, a „Beimel és Fia” cég tulajdonosának, a közgazdaság terén szerzett érdemei elismeréséül, a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozom. Kelt Bad-Ischleben, 1910. évi július 23-án. Ferencz József s. k., Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

— **A német trónörökös utazása.** Berlinből jelentik: A trónörökös előreláthatólag novemberben Kelet-Ázsiába tanulmány- és információs utazást tesz, mely alkalommal Indiát is érinteni fogja.

— **A Lajszerező György herceg.** Belgrádból jelentik: A napokban letelik György herceg szabadsága és a kormány fő a feje e miatt. Attól fél, hogy a volt trónörökös bánt esínál most, mikor Sándor trónörökös nincs odahaza. Pasics rávette a királyt, hogy írjon fiának. El is ment a levél. Péter király azt írta György hercegnek, hogy jó volna, ha meghosszabbítaná furdőzését. Örül, hogy pompásan érzi magát, maradjon tovább is külföldön. Kérjen a hadügyminisztériumtól új szabadságot, biztos, hogy meg fogja kapni. Eddig azonban György hercegtől nem érkezett meg a kérvény a hadügyminisztériumba és a kormány fél, hogy a volt trónörökös váratlanul visszaérkezik. — Másik belgrádi hírünk meg azt jelenti, hogy György herceg a jövő hó elején Rómába utazik az olasz királyi pár megítőztetésére.

— **Sikkasztó miniszter.** Valparai-órból táviratozzák, hogy Selmas volt chilei pénzügyminiszter huszmilliót sikkasztott miniszterkedése idején közpénzekből. A volt minisztert letartóztaták.

— **Az új cigány-kormánybiztos.** A belügyminiszter a cigány ügy rendezése céljából szükséges teendők ellátásával Peszty Béla volt országgyűlési képviselőt kormánybiztosi minőségben bizta meg. Jeanovich Sándor Temes vármegye és Temesvársz. kir. város főispánját pedig a cigányügy országos rendezése céljából szükséges teendők ellátására nyert kormánybiztosi megbízatása alól ugyanekkor felmentette.

— **Titkos tanácsosok.** A király dr. gróf Belcredi Lajos nagybirtokosnak, Tolnai gróf Festetics Gábor földbirtokosnak és gróf Sternberg Lipót nagybirtokosnak a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

— **Szent István napja.** Szent István apostoli királyunk ünnepét augusztus 20-án a hagyományos szertartással üli meg a hivatalos világ és a katolikus egyház. A nemzeti ünnepen reggel 4—5 óráig szóló a fognak a parangok Budapest összes templomaiban. A papság és az országos körmenet résztvevői reggel fél 7-ig gyülekeznek a budai királyi Vártemplomban, ahonnan bevezető körmenetek után reggel 7 óra or indul el a körmenet a Palota-sor il s a Szent György-utczán, az Uri-utczán és a Szentháromság-utczán át a budavári koronázó Mátyás-templomhoz vonul. A körmenetet a budapesti királyi udvari plébánia főrmenei keresztje nyitja meg, amely után sorjában következnek az ifjusági egyesületek, a társadalmi egyesületek, a tudományos társulatok, a plébániák, a katonaság, a hatóságok, a papság, a díesőségek Szent Jobb, a szokásos díszőrséggel, a főpapi kar, Vaszary Kolos bíboros hercegprímás egyházi segédletével, a főméltóságok és végül a katonai díszszázad. A menetet a néptől az egész uton katonaság zárja el. A koronázó templomban a Szent Jobbot az oltár elé helyezik és azután megkezdődik az ünnepi istentisztelet, amelynek végeztével a koronázó templom tornyáról adott harangjel után a körmenet megindul és a Tárnok-utczán át a királyi udvari templom elé vonul. A templomba csak a papok és a főméltóságok lépnek be, akiknek távozása után az ájtatos közönség is bejuthat a templomba s a Szent Jobb elé járulhat. A Te Deum és az áldás után az ünnepies körmenet véget ér. A templom az egész napon át nyitva marad.

— **Egy császárné szökésben.** Rómából jelentik, hogy Addisz-Ababából odaérkező jelentések szerint Taitu császárné, Menelik abessziniai régus felesége, aki ezidőszent a régens foglya, férfiruhába öltözve el akart menekülni a fogságából, azonban a szökés nem sikerült. Taitu császárné híveket akart magának szerezni szülőföldjében és így az ő segítségükkel magához akarta ragadni a hatalmat. A terve azonban nem sikerült és most sokkal szigorubb őrizet alá helyezték. A minisztertanács kimondotta, hogy a régus halála után kolostorba internálják a császárnét.

— **Tanítók áthelyezése.** A magy. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Bokszay Endre turócszentmártoni állami polgári iskolai r. tanítót, eddigi minőségében, a ruttkai állami polgári iskolához; Örtelné Szilágyi Ilona segesvári állami polgári leányiskolai r. tanítónőt, eddigi minőségében, a szászvárosi állami polgári leányiskolához helyezte át.

— **A hamburgi sakkverseny.** A három hét óta folyó nemzetközi sakkturna, a XVII. fordulóban befejezést nyert. Ezen utolsó versenynap végeredményéről tudósítunk a következőket táviratozza:

Duras spanyol játékban nyert Köhnlein ellen. Niemzowits könnyű győzelmet szerzett Speyer fölött. Leonhardt elegáns stílusban győzött 25 lépés után dr. Tarrasch ellen. Marshall 32 lépés után megnyerte partiját Yates ellen. John és Schlechter közötti mérkőzés remis eredménnyel végződött.

Eldöntetlen eredménnyel végződött továbbá a Spielmann—Dus-Chotimirski; Forgács—dr. Tartakower, valamint az Alechin—Salwe játszma is. Chotimirski megnyerte Leonhardt ellen függő partiját, aki viszont remist ért el Teichmannal szemben.

E szerint a verseny végállása és a győztesek sorrendje következőképen alakult:

Az első díjat — 2000 márka — nyerte Schlechter Károly 11½ egységgel.

A második díjat — 1500 márka — kapta Duras Oldrich 11 egységgel.

A harmadik díj — 1000 márka — Niemzowits A. mesternek jutott 10½ egységgel.

A negyedik díjat — 700 márka — Spielmann Rezső vitte el, 10 egységgel.

Az ötödik és hatodik díjon Marshall és Teichmann osztokodtak 9½ egységgel.

A 7. és 8. díjat Alechin és Dus-Chotimirski osztják el 8½ egységgel.

A 9—10. díj — ex aequo — Forgács Leó és dr. Tarrasch mestereké 8—8 nyert egységgel.

A nem díjasok sorrendje a következő: Köhnlein, Leonhardt, Salwe, dr. Tartakower 7. Speyer 5½, John 5, Yates 2½. A szépségdíjat előreláthatólag Forgács mesternek ítélik oda.

— Német kitértetés francia matrózoknak. Párisból jelentik nekünk: Vilmos császár két francia haditengerészeti matrózt érdemjellel tüntetett ki. A tengerészkatona az árvíz idején a párisi német nagykövetséghez volt beosztva segítségül.

— Negyvenmillió sikkasztás. Konstantinápolyból jelentik nekünk: A császári fegyárban nagy sikkasztásokat fedeztek fel, amelyek még Abdul Hamid idejéből valók. A hiány meghaladja a negyvenmillió piastert. A szultán rendeletére a fegyárak sikkasztó volt igazgatóját és a bűncs hivatlanokokat haditörvényszék elé állítják.

— A génuai hercegnő halálos beteg. Milánóból jelentik nekünk: A nagybeteg génuai hercegnő mély álomba merült. A hercegnő állapota a beteg nagy kora miatt a legnagyobb aggodalomra ad okot s az orvosok le is mondták már életéről. Margit királyné a nagybeteg hercegnő betegágyához sietett. A hercegnő állapotáról este fél 7-kor kiadott bulletin szerint a beteg lélegzési nehézségekről panaszkodik, bár napközben relatív javulás állott be. Hőmérsék 37,7, érverés rendszeren, 85.

— György, az angol császár. A londoni „Daily Express“ azt az eszmét veti föl, hogy György angol király a jövő évi júniusban végbemenő megkoronázatásakor vegye föl az „Anglia császára“ címet. A lap a fölvetett eszmét azzal indokolja meg, hogy minden olyan uralkodó, akinek jogára alatt több szuverén állam egyesül, a „császár“ címet viseli. A dolog eddig rendben van. Amde a példa, amit erre a nevezett angol lap fölhoz, szomorú világot vet egyrészt ennek a tekintélyes státuszra és a nemzetközi közjogi tudására, másrészt pedig újabb bizonyítéka annak, hogy a legműveltebb külföld is csak úgy tud rólunk, mint Ausztria kiegészítő részéről. Azt mondja ugyanis a „Daily Express“, hogy a legoktatásosabb példa a császári cím ilyen összefoglaló jelentőségének az osztrák császárság, mely Ausztriából és Magyarországból áll. Legjobb ideje volna, ha megtudnánk értetni közjogi állásunkat a külfölddel, amelyet bizonyára szándékosan ferdítenek el — az osztrák császárság eszméjének maniakusai.

— Egy író ünneplése. A Délmagyarországi Közművelődési Egyesület komáromi köre legutóbb tartott közgyűlésén elhatározta, hogy Lőrinczy György komáromvármegyei kir. tanfelügyelőnek, a Petőfi-Társaság tagjának tiszteletére szeptember havában ünnepélyt rendez abból az alkalomból, hogy az illusztris író, akinek Forgószélben című műve alatt éppen most jelenik meg a 20-dik kötet novellás könyve, a hazai közművelődési egyesületek szolgálatában ez év folyamán tölti be működésének 25-ik esztendőjét. Lőrinczy ugyanis e 25 év alatt előbb a gömörmegyei közművelődési egyesületnél jegyzői, majd később a felvidéki közművelődési egyesületnél és utóbban tíz év óta a dunántúli közművelődési egyesület komáromi körénél titkári tiszttel viselt. Ezt a negyedszázados, hasznos és eredményes munkában töltött évfordulót a D. K. E. komáromi köre most akként készül megünnepelni, hogy szeptember havában diszközgyűlést tart és ennek keretében Lőrinczy György írói és sokoldalú közművelődési érdemei elismerésül küldött-éremmel aranytollat fog átnyújtani. Az ünnepélyt íránt nemcsak Komárom vármegye, hanem az egész Dunántul tanügyi, közéleti és egyházi körében máris élénk érdeklődés mutatkozik.

— Ehrlich a gyógyszeréről. Pétervárról jelentik nekünk, hogy Ehrlich tanár táviratozott a pétervári kórházak egyikének, ahol szerével most folynak a kísérletek, hogy olyan vérbajosokat, akik idegbetegek is, ne oltsanak be. Az illető kórházat ostromolják a betegek és az idegbajosok is követelik az orvosoktól, hogy nekik is adjanak injekciót.

— Meggyilkolt pénztáros. Troppauból táviratozzák: A hruscheau szódagyár pénztárnoka ma délelőtt a gyárhoz tartozó agygyárba nagyobb pénzüsszeget vitt magával, hogy a munkásokat kifizesse. Utközben két suhanc megtámadta, agyonlőtte és pénzt elrabolta. A rablógyilkosok elmenekültek. A csendőrség azonnal üldözőbe vette őket.

— Szerencsétlenség a tenger alatt járó naszádon. Londonból jelentik nekünk, hogy Portsmouth kikötőjében ma reggel nagy szerencsétlenség történt az A. I. tengeralatti naszádon. Egy torpedó-löveg felrobbant, két tiszt és négy tüzérkatona halálosan megsebesült.

— Szerencsétlenül járt miniszter. Winipegből jelentik: Egy különvonat, amelyen Lauria miniszterelnök és Graham vasutminiszter szemleutrá indultak, Regina közelében, ahol 60 mérföldnyi sebességgel haladt, összeütközött egy tehervonattal. A miniszterelnök térdén megsebesült és idegrázkódást szenvedett, a vasutminiszternek pedig kifeszamodott a térde. Néhány utas könnyebb sebeket szenvedett. A fűtő életét vesztette.

— A francia hadsereg repülőgépei. Párisból jelentik: A hadügyminisztérium ma két új repülőgépet vett át és pedig egy Wright és egy Blériotgépet. Az utóbbi kétüléses. A gépekkel, melyeket a Temps suskripciója útján szereztek be, két próbarepülést végeztek és pedig 10 és 20 percig. Mind a kettő kielégítő eredménnyel járt.

— Czimzetes igazgatók kinevezése. A hivatalos lap közli 131 elemi iskolai czimzetes igazgatónak és igazgatónőnek kinevezését. Az illeket meg hagyják eddigi munkakörükben és csupán anyagi dotációjukat és címüket emelik. A kinevezettek közül 101 igazgató és 30 igazgatónő, az utóbbiak közül 18 férjezett tanítónő. A kinevezettek között van hat tanfelügyelőséghez rendelt tanító is, akik ezután is megmaradnak munkakörükben. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter Simkó Géza, Ujhelyi János, Gábel Ferencz, Barabás Lajos, Ertl Vendel, Martin Vazul, Bányay Péter, Arnoll János, Kovách Berta, Stegena Andor, Barla Vilma, Kálmán József, Hesz Lenke, Petonszky Anna, Demuth Gyula, özv. Turner Józsefné, Tóth Lajos, Vargháné Tegze Julia, Mészáros János, Vencze Lajos, Sebestyenné Hadházi Ida, özv. Csirik Gyuláné, Bihari Ágoston, Papp Gusztáv, Fiedler János, Schissel Mária, Vágó Pál, Kovács Ignác, Éltes András, Keviczky Ferencz, Zsák Lajos, Lerner József, Harbács Béla, Mittner Zoltán, Liptai János, Poltz József, Buthy Antal, Molnár Ferencz, Zagoni Sándor, Györbiri Dániel, Mihályfalvy Károly, Kolaeskovszky János, Imrefi József, Mikályosik Ferencz, özv. Koffronné Schae-gen Ilka, Lantos Gusztáv, Horváth Ferencz, R. Fucsek Gyula, Imreh Lajos, Kolombán Ágost, Péterfi Ferencz, Kusztos Géza, Gaál Pál, Bodnár Margit, Huszár Imre, Rízler József, Gömör Józsefné, Gallasz Paula, Benedek János, Szabó Lajos, Szembratovics Szilárd, Schichta Dezső, Heveder Ferencz, özv. Garami Béláné, Jákó Dénes, Tókos Bálint, Paulinyi Dániel, Murányi Ede, Péter Mária, Bernát András, Jancsóné Papp Ilona, Kneppo János, Vörösvári Béláné és Jeszenszky Etel, Csörgeóné Mare Hedvig, Hlavacek István, Ponió János, Sükösd Ferencz, Huszka Hermin, Onodnyé Grosschmied Antónia, Végh Gábor, Szlatiszky Antal, Jurek József, Furia Károly, Ringer Ferencz, Sággy Sándor Géza, özv. Fiklyné Labek Mária, Sziárdó György, Földes Antal, Vass Károly, Halász Mór, Illosvai István, Kresnay Ágoston, Stark Mór, Kiss Sámuel, Tamaskovics József, Nagy Albert, Lázár Gábor, Virágh Sándor, Osváth Albert, Máthé Kálmán, Ritter Jakab, Weszely Ferencz, özv. Szentpéteryne Haller Zsuzsa, Vincze Béla, Zsigmond Pál, Szabó Sándor, Diensztl Emilia, Nuszbaum Hubert, Kostyálné Mednyánszky Filomér, Czink Antónia, Nagy Sándor, Dávid Gyuláné, Ricsánszky Matild, Rákosi Bálint, Mántó György, Jánó Sándor, Jóna Gábor, Lőrincz Molnár Etelka, Kotyó Márton, Kunsch György, Sinkovich Dénes, Wolf Ádám, Váry József, Faller József, Gyömörei Miksa, Simkó Mária, Molnár István, Bogdán Albert, Paládiné Jó Emma tanítókat, illetve tanítónőket az 1907. évi XXVI. t. e. z. 9. szakasza alapján, eddigi állomáshelyükön igazgató-tanítókká, illetve igazgató-tanítókká léptette elő.

— Segély a mozgósításkor behívott tartalékosok családjainak. Szatmárról írják a Pol. Hir-nak: A tavalyi esztendőben fenyegető szerb háberu idején eszközölt mozgósításkor a magyar kormány intézkedett, hogy a behívott tartalékosok családtagjai segélyben részesüljenek. Minden vármegye területén összehírták a segélyre szorulókat és azt a honvédelmi minisztérium útján a pénzügyminisztériumhoz beküldötték. A pénzügyminisztérium a segély összegét és mérvét már — kissé későn ugyan — megállapította és most küldi a vármegyék pénzügyigazgatóságaihoz, melyek a kifizetést az adóhivatalok közvetítésével eszközölni fogják. Szatmár vármegyében 157 községből összesen 400 tartalékost hívtak be. Ezek családjainak segélye a családtagok száma, vagyona, a behívott állagok keresete alapján napi 23 fillér és 1 korona 60 fillér között váltakozik. Van olyan család, amely most 150 koronát is kap. A segély kifizetését a legközelebbi napokban megkezdik.

— A török sajtóiroda főnöke Budapesten.

Fazli Nedjib, a török sajtóiroda főnöke és Husny bég török császári konzul, akik Európa fővárosait a sajtóviszonyok tanulmányozása végett járták be, utjukon ma Budapestre érkeztek. A vendégek délelőtt a képviselőházat tekintették meg, este pedig látogatást tettek a miniszterelnökségi sajtóirodában, hogy a hivatal szervezetét megismerjék.

— Az orosz kolera. Pétervárról jelentik: A legutóbbi huszonnégy óra alatt 102 újabb kolera-megbetegedés és 29 halálos eset történt. A betegek száma 719.

— Dr. Crippen a fogságban. Már irtunk a dr. Crippen mérgevasárlásáról. Mint Londonból jelentik: Megállapították, hogy január 19-én Crippen vásárolta a Lewis és Burrow droguista üzletben az öt gramm ayoscent. Állandó vevője volt ennek a cégnek és hetenként kétszer-háromszor meg szokott fordulni ott, hogy anaesthetikákat szerezzen be és a drogériában ez nem tűnhetett fel, mert tudták, hogy Crippennek fogrovisi műterme van. Crippen mégis közelebbi felvilágosítást is adott január 19-én. A mérgekönyvbe neve és címe után beírta: „for Munyons“. Ezzel azt akarta Crippen elhitetni, hogy a mérget a Munyons and Company cég számára vásárolta, amely titkos gyógyszerek elárúsításával foglalkozik. Azonban nem lehetetlen, hogy tényleg erre a célra kellett neki a mérge. Egyébként a quebecki fogházban nagyon erős őrzet alatt tartják Crippent, aki legutóbb azzal a kéréssel állt elő, hogy adják oda neki a borotváját. Természetesen megtagadták a kívánsága teljesítését. A ezellájára állandóan két rendőr ügyel. Alig lehet a szavát venni és ha érzi, hogy megfigyelik, mindig elmerül az olvasásba. Közben azonban a levegőbe bámul és észrevehetően kineznek a gondolatai. Az a hír, hogy Le Neve súlyosan megbetegedett, valótlan. A fogházigazgató azt mondta, hogy Le Neve már jelentékenyen jobban érzi magát, kivált azóta, amióta meggyőződött arról, hogy a családja vonzódik hozzá és a rendőrség nem tartja Crippen bűntársának. Fel-említést érdemel még az is, hogy Newton, a neves londoni ügyvéd átvette Crippen megbízását a védelemre. Newton a következőket mondotta:

— Éppen szabadságra akartam menni, amikor Crippen egyik barátja felkeresett az irodámban és felszólított, hogy vállaljam el Crippen védelmét. Crippen barátja minden kiadást magára vállalt. Erre a következő táviratot küldtem Crippennek:

— Londoni barátja kívánta, hogy vállaljam el az ön védelmét. Elvállalom, ha megígéri, hogy az ügyről senkivel sem beszél és minden felvilágosítást megtagad. A költségeket barátai fedezik.

— Fontosnak tartottam, hogy Crippennek ezt a tanácsot adjam. Bár Dew felügyelőt igen derék és komoly embernek tartom, akiről nem tétellezem fel, hogy Crippen helyzetét felhasználva, vizsgálati diadalokat akar kieroszakolni, de mégis szükségesnek tartom az óvatosságot, mert nagyon jól ismerem azokat az amerikai praktikákat, amelyeket ilyenkor a vádlottal szemben használni szoktak. Crippen már válaszolt is a táviratomra, amelyet szívesen közlök, mert az ő érdeke, hogy a közönség ennek az ügynek minden részletéről értesüljön. Távirata így szól:

„Elfogadom az ön védelmét és mindenben alkalmazkodom utasításaihoz. Barátainak köszönetemet fejezem ki — Crippen“.

— Elhamarkodott dolog volna, ha az ügyről már most véleményt mondanék. De annyit mondhatok, hogy én Crippen helyzetét egyáltalán nem tartom aggasztónak. Ugy tudom, hogy semmiféle bizonyíték nincs a gyilkosságra. Még csak annyit mondhatok, hogy Crippennel állandó távirati összeköttetésben vagyok és hogy az ő állítólagos beismeréséből egy árva szó sem igaz.

Dr. Crippen táviratozott barátainak, akik ugyancsak táviratban azt kérdezték tőle, hogy van-e szüksége pénzre és igaz-e, hogy vallott. Crippen válasza így hangzott:

„A pénzt szívesen fogadom. Semmiféle vallomást nem tettem.“

Miss Le Neve azt mondta a vizsgálóbíró előtt, hogy Crippen ügye az övé is, tehát nincs szüksége külön ügyvédre.

— **Repülés Páris fölött.** Latham és Weimann aviatikus ma Issy les Moulineaux-ban felszállottak és Páris fölött elrepültek. Weimann a Boulevard fölött repült, a közönség lelkes ovációi közben. A két aviatikus résztvesz a holnap kezdődő Circuit de l'Est-en.

— **Ausztriában tilos a párbaj.** Most kerültek nyilvánosságra az új osztrák büntetőtörvénykönyv javaslatának a párbajra vonatkozó intézkedései. Ezek az intézkedések roppant szigorúak és hasonlítanak az angol törvény idevonatkozó részeihez. Az új osztrák törvény is minden esetben letartóztatást és börtönbüntetést ír elő. A szabadságvesztés mellett azonban még súlyos pénzbüntetést is szab a párbajozóra és bünteti úgy a kihívást, mint a kihívás elfogadását. A büntetés egy héttől egy évig terjedhet közönséges fogház és tízezer koronáig terjedhet pénzbüntetés lehet. Ezenkívül, ha a párbajt harcceptelenségig vívják, a fogház hat évig, a pénzbüntetés pedig huszezer koronáig terjedhet. Az új törvény kivételt csak a diákok párbajainál ösmer, amennyiben ezeket sportolásként tekintik és ha ezeknél a párbajoknál megtörténtek a megfelelő biztonsági intézkedések, nem szab rájuk büntetést.

— **Adományok a Jókai-szoborra.** A Jókai szobrára és emlékére — eléggé jellemzi a magyar közönyt, hálatlanságot! — még mindig folyamatban van a gyűjtés. Emlékoszlop sem jelöli a költő-király sírját, melyre közel évtized óta lassan, igen szűken folydogálnak az adományok. Ujabb a következő adományok folytak be a Magyar Általános Takarékpénztárhoz (V. József-tér 14.) Az Újság kiadóhivatala 20 K 70 fillér, Bartha Mór ur 10 K, 1910. évi I. félévi kamat 1523 K 37 fillér, eddigi gyűjtés 85.124 K 63 fillér, összesen 86.678 K 70 fillér. A gyűjtést még folytatják.

— **Szélhámoság repülőversenyvel.** Fiuméből táviratozzák: Lipscher Lipót, aki Fiumében hosszú utanjárást után engedélyt kapott repülőgépfelszállás rendezésére, amelyet azonban ma betiltottak, ma este a Budapest felé induló vonattal megszökött Fiuméből. Kiderült róla, hogy néhány hét előtt azon ajánlattal fordult a repülő-meeingeket rendező párisi Worms-féle bankházhöz, hogy aviatikai körutat rendez majd Magyarországon, ahol az aviatikát csak hírből ismerik. A bank Versepuy Leon francia aviatikust küldötte vele egy aeroplánnal és holnap kellett volna a felszállásnak megtörténni. A városi tanácsnak Lipscher különféle jótékony czélokra jelentékeny százalékot ígért, magát milliomosnak adta ki, a magyarokat mindenütt leszólta, szidta. Ezenfelül pedig tetemes adósságot is csinált. A rendőrség igazolásra szólította föl, mire kiderült, hogy budapesti születésű, kétes foglalkozású ember, aki azt is letagadta volt, hogy magyarul tud. Párisban csak néhány hónapig lakott, törve beszél csak francziául. A tervezett repülő-mutatvány összes bevétele egyébként eddig 70 korona volt. Fiumében sokat nevetnek a nagyzó Lipscher felsülésén, aki szélben hangoztatta, hogy még 12 magyar városban rendez felszállásokat. A városi tanács fog most gondoskodni, hogy Versepuy, a Fiumében magára maradt aviatikus esetleg ingyen is felszálljon.

— **Rejtelmes éjszaka.** Az eperjesi-bártfai vasúti vonalon egy fővárosi ékszerész unalmában beszélgetni kezdett utilársával, egy igen jól öltözött, nyírott bajszú, előkelő megjelenésű fiatal emberrel. Annyira összeharagkoztak, hogy Bártfán kiszálltak és közös szobát vettek a Fürdő-szállóházban. Mire reggel az ékszerész felébredt, megrémülve vette észre, hogy a kellemes fiatal ember eltűnt, sőt az ékszerész ruháját, pénztárcáját, óráját és ami már egy ékszerésznél előfordul, mind magával vitte. Az ékszerésznek a pinczerek adták ruhát. Így utazott el. Az eddig nem túlságosan szomorú történetnek azonban drámai befejezése van. A bártfai határrendőrség sürgönyére Magyarországon letartóztatották a tolvajt. Kiltűnt, hogy Kun Lajos a neve, akit a budapesti, kecskeméti és pesti vidéki törvényszék körözött. Kunt az eperjesi fogházba szállították, ahol egy magánvirkába helyezték el. Tegnap Kovács fogházor estefelé benyitott a csallába, vacsorát hozott a fogolynak. A félhomályban csak perczek múlva vette észre, hogy Kun a nadrágszíjára felakasztotta magát. Már kihűlt a teste, mikor levágták.

— **A férfiliga és a képviselők.** A nők választójogáért küzdő férfiak ligája körkérdést intézett a képviselőház összes tagjaihoz, amelyben megkérdezi, hivat-e a képviselők a nők választójogának. A kérdés arra is kiterjed, vajjon a nők általános vagy korlátozott mértékű választójogát kívánják. Már nagy számban érkeztek válaszok, amelyek mutatják, hogy a parlamentnek sok tagja, még pedig minden párt részéről, hivat-e a nők választójogának. A férfiliga az egybegyűlő anyagot az ősz folyamán ki fogja adni, addig is a nyáron át folytatja szervező munkáját. A ligába belépni óhajtok irásban is jelentkezhetnek a titkárságnál: V., Mária Valéria-utca 12.

— **Pisztolypárbaj.** Súlyos feltételek mellett vívott 30 lépésről kétszeri golyóváltással és 5—5 lépés advance-al ma délelőtt pistolypárbajt a gödöllői erdőben a budapesti ifjusági életnek két sokat szerepelt alakja: dr. Nagy József ügyvéd és Miklóssy Ferdinánd Leó. A legutóbbi lengyelországi látogatással kapcsolatban történt incidens épp a közel múltban nyert fegyveres befejezést Miklóssy és Lánzy Simon között. Ennél a párbajnál szerepelt segédként dr. Nagy József is, akit a párbaj után a felhevült Miklóssy inzultált. A párbaj, amelyenél segédként dr. Planer László s Korniczky Dezső, Horváth Andor és Wagner Károly dr. orvosok pedig dr. Almer Sándor a Récey-klinika esszistense és dr. Melha Armand mentőorvos szerepeltek, sebesülés nélkül ért véget.

— **Nem lesz ellenőrzési szemle.** Bécsből jelentik: A hadügyminisztérium és a honvédelmi minisztérium a központi hivatalokkal egyetértőleg elhatározták, hogy az ellenőrzési szemlét a folyó évben nem tartják meg. Ezzel szemben intézkedni kell az iránt, hogy a tartós szabadságolás előtt álló legénység és a katonai kiképzésre, valamint fegyvergyakorlatokra behívandó legénység a nem aktív viszonyba való átlépés előtt további katonai kötelezettségeiről kioktattassék.

— **A buzakirály nyugalomban.** James Patten, a chicagói buzakirály végleg visszavonult az üzletektől. Mr. Pattennek Amerika üzleti világának színpadáról talán a legérdekesebb egyéniségek egyike tűnt el. Nagyobb stilusu pénzhatalmassága talán sok van Amerikának, de vakmerőbb spekulánsa aligha. Tavalyi buzaspekulációjai az egész világ buzapiaczát megrázkódtatták s az idén márcziusban a gyapjumillióardosok sorait tizedelte meg kegyetlenül. Ezen az egy üzleten tizenöt milliót söpört be egy csapásra. Az igazán olome azonban a buzaspekuláció volt. És éppen ebben érték most óriási veszteségek. A vagyona legnagyobb része ráment az északamerikai buzapiaczon támadt veszteségeire. Ez a csapás érlelte meg aztán benne azt a régebbi elhatározását, hogy teljesen lemond az izgalmas üzleti életről. Minden vesztesége dacára Patten vagyonát még ma is vagy hatvan millióra becsülik. Ez idő szerint 58 éves; atyja szegény farmer volt Sandvichben. Pályáját mint gabonamunkás kezdte meg. Üzletét pár ezer dollárral 1891-ben nyitotta meg és ezt az összeget husz év alatt megezerszerelte. Külsője Napoleonra emlékeztet. Sikereit hidegvérnek köszönheti, amit még akkor is meg tudott őrizni, mikor honfitársai mint „a kenyér megdrágítóját“ pellengérré állították. Számtalan fenyegető levelet kapott, ami arra indította, hogy hat óriás terméti nézéből testőrséget szervezen maga mellett, ezenkívül pedig házat éjjel-nappal detektívvel őriztette.

— **Szimulánsok a kórházban.** A belügyminiszter újabban hermincz színelőt az ország valamennyi kórházából három év tartamára kitiltott. A kitiltottak javarészt horvátországi és karintiai illetőségűek. A névsorban szerepel a többi között Tözsér Lajos nógrádmegyei illetőségű, római katolikus vallású 33 éves, nő csavargó, továbbá Tözsér Lajosné nógrádmegyei illetőségű, 35 éves, római katolikus vallású, férjes csavargónő, valamint két leányuk, a hat éves Mariska és a három éves Jozefin.

— **Szülők panasza a szabadságolt katonafiák ellen.** Talán még nem volt példa rá a hadsereg történetében, ami most esett meg Somogy megyében. Az aratásra szabadságolt katonák szülői beadványt intéztek a hadtestparancsnoksághoz s kérik, hogy sürgősen hívják be fiaikat, mert nincs szükségük rájuk. Nem akarnak dolgozni, henyélnek, föltartóztatják a dolgos embereket és az aratóleányokat.

— **Legújabb hadihajónk.** Triestből jelentik: Spaun-tengernagy nevé új turbinás páncézes mai próbautóján 27.07 csomós maximális közepesbességet ért el, vagyis 1.07 csomóval többet, mint a szerződés megkövetel. Az osztrák-magyar hadihajók közül a Spaun-tengernagy az első, amely gőzturbinákkal van felszerelve.

— **Milliók ékszeresalás mögött rejlő betörési ügy.** Egyes lapokban megjelent közleményekre vonatkozólag a rendőri sajtóiroda a következő jelentést adta ki: Egy-két napilap, nyilván vidéki értesítések nyomán, „Milliók ékszeresalás“ czimén azt írták, hogy Krecsányi Kálmán detektívönök nagyszabású ékszeresalás ügyében Szegeden járt azonban úgy az ügyész, mint az ottani rendőrség részéről nyomozásaiban támogatásban nem részesült. A szegedi rendőrség „iparügyi kihágásnak“ minősítette volna az ügyet s ezért elutasító magatartást tanusított. A főkapitányság kijelenti, hogy a közlemény elejétől végig téves. Krecsányi Kálmán detektívönök augusztus első napjaiban ugyan tényleg lent járt Szegeden, de az a nyomozási ügy nem ékszeresalás, hanem betörés volt. Előzménye ennek még január havában itt Budapesten történt. A budapesti rendőrség ugyanis akkor egy szervezett betörőbandát tartóztatott le, mely kivált a vidéki városokban működött. A betörőbanda tagjai voltak Resch János, Kvasztuk István, Hudy Sándor és Horváth Ernő. Ezek elfogatásuk előtt néhány nappal Szegeden nagyobb betörést követtek el és Budapestre szöktek. Azonban csakhamar elfogták és a lopott holmik is megkerültek. A betörőbanda annak idején abban állapodott meg, hogy elfogatásuk esetére mindent magára vállal Resch János, hogy a többiek szabadon maradhassanak, majd segítik azután Reschet illőn, ha ő is kiszabadul. A szegedi törvényszéken való tárgyalás alkalmával azonban hiábavalónak bizonyult ez a taktika, mert mind elítélték. Legsúlyosabban Horváth Ernőt, akinek három évi büntetését a tábla négy évre emelte fel. Horváth Ernő erre abban a hiszében, hogy társai rávalóltak, a budapesti rendőrfőnöknek levelet írt, hogy nevezetes felfedezéseket tesz, elmondja a többi betörést is. Krecsányi lement s Horváth Ernő akkor elmondotta, hogy január havában Kolozsvárt járt, ahol a Piacz-téren egy raktárodába törtek be és onnan 500 koronát loptak el. Többet nem volt hajlandó elmondani. „Csak egy esetet mondok el!“ — folytatta. Mondjon el most egy másikat Resch. Akkor én majd megint elmondok egyet, mert ugyancsak volna mondani valónk. Nem bánom, ha száz évet is ülök, de Resch meg a többiek is üljenek. Resch, miután Horváth bizonyítékokat is szolgáltatott, nem tagadta a kolozsvári esetet.

— **Elmondok most egyet, amelyben Horváthnak az édesanyja is benne van.**

És előadta, hogy a múlt év decemberében a Szeitovszky-téren egy harmadik emeleti lakásba törtek be. Sok ezüstneműt loptak el onnét. Horváth Ernő nem tagadta. De ugylátszik, hogy már meggondolta a dolgot és a további vallomásversenyétől elállott egyidőre. Ebben az ügyben nyomozott a budapesti rendőrfőnök. Az ottani ügyészség részéről a legteljesebb támogatásban részesült, a szegedi rendőrség pedig, miután a körözötték nyomozása annak illetőségi szféráján kívül is esett, nem érintkezett s így egyes lapoknak erre vonatkozó észrevételei, minthogy egyáltalában tévesen kommentálták a detektívönök szegedi szereplését, szintén minden alap híjján vannak.

— **A marha-tüdővész gyógyítása.** Párisból jelentik nekünk, hogy Arleing tanár a párisi állatorvosi akadémia igazgatója a tuolousei mezőgazdasági kongresszuson felolvasást tartott új szeréről, mely kísérletei szerint biztosan gyógyítja marhákban a tüdővést.

— **Elzárva a cseppkő-barlangban.** Az Obertraun melletti cseppkő-barlangba kirándulást tett tegnap reggel Klink József államvasuti raktárvezető. Alig hogy a barlangba ért, óriási víztömeg zárta el az utját, amely eltorlaszolta a kijáratot is, úgy hogy lehetetlen volt a menekülés. A barlang tisztviselői táviratilag mentősegélyt kértek Linzből és este kilencz órára sikerült is kimenteni Klinket. Dermedt tagokkal, elékült ajakkal találtak rá. Több mint tíz óráig volt az életveszedelemben.

— Meteor időjárása. A Meteor írja: Julius havának utolsó harmada, ha nem is egészen, de általában már melegebb jellegű időjárást hozott, de még mindig erősen érezhető volt rajta ezen év abnormalis befolyása, melyet valószínűleg még ezután is érezni fogunk, amely enyhévé tette a telet s hűvössé a nyarat s különösen Nyugat-Európában inkább tavaszi, mint nyári meleget hozott. nálunk aránylag még elég meleg jelleg fejlődött ki, összehasonlítva a nyugateurópai időjárással, midőn sem Párisban, sem Londonban nem éreztek az emberek a nyaralás kényszerítő szükségét. Augusztus hava beköszöntve emelni fogja a meleget s aránylag legnyáriasabb hónapnak ígérkezik, de az abnormalis befolyásnak még e hónapra is várhatjuk a kihatását. Augusztus havának változási napjai 5—6—9—12—13—20—25—27-ikére esnek, amelyek közül a 9 és 25-ikik a legerősebb hatásúak. 9-ikik változó lehűléssel s követőleg száraz jelleggel, 25-iki pedig esapadékot ígér, viharos jelleggel. Augusztus hava nyári jellegű meleg hónapnak ígérkezik, amidőn csak rövidebb tartamu lehülési időközöket várhatunk.

— Kapitány és ügyvéd. Romániában Grigoresco kapitányt tegnap Botosaniban provokálta egy hölgy miatt Serunesci ügyvéd. A kapitány ellenerte a párba, mert szerinte a doktor diszkvalifikált ember. Erre Serunesci megleste a kapitányt az utcán és lovaglóstorral végigvert rajta. A kapitány kardot rántott és az ügyvéd fejét nyakáról csaknem levágta. Az összegyűlt néptömeg megakart lincselni a kapitányt.

— Hamisított képek. Megemlékeztünk már arról a csalási és hamisítási manőverről, amelyet a hírneves festőművész, Pálya Cszelesztin kárára bünszövetség elkövetett. Egy sokkal nagyobb szabásu bűnügyről van itt szó, mintsem azt az első pillanatban gondolni lehetett volna. A bünszövetség tagjai Weisz Alfréd, Pauncz Manó és Scheffer Gyula, foglalkozás nélküli ügynökök, akik Nagy Ernő, ercsi-i lakos, festővel potom áron lemásoltatták Pálya Cszelesztin nevesebb műveit és azokat a művész szignaturájával is ellátatták. A művésznek feltűnt, hogy többen kérnek tőle műveket nevesen csekély 80—100 koronáért a már szállított képekre való hivatkozással és hosszas utánjárással meggyőződött arról, hogy több, nem általa festett, de az ő kizárólagos zsánerű képe van forgalomban, amelyek azonban mind az ő kézjegyével vannak ellátva. Erre a művész megtette a feljelentést Weisz Alfréd ellen csalás és czimborlás címén. A nyomozást Kornya János detektív végezte, aki megállapította, hogy a bünszövetség tagjai Baumfeld Zsigmond terménynagykereskedőnek három darab, Benyovics Adolf butorkereskedőnek két darab, Bayer József gyógyszerésznek pedig egy darab képet adtak el. A kiküldött detektív ezeket a képeket azonnal lefoglalta. Ez alkalommal ezek a károsultak külön-külön is feljelentést tettek Weisz, Pauncz és Scheffer ellen csalás miatt. A rendőrség még tovább folytatja a nyomozást, mert sok kép van még forgalomban, amelyeknek lefoglalása szintén elrendeltetett.

— Csecsemő az utcán. Tegnap délután a Budapesti Magyar Királyi Állami Gyermekmenhelyi kapuja előtt az utcán egy háromhónaposnak látszó kánygyermeket találtak. A csecsemőt a menhelyre vitték, az anyát keresi a rendőrség.

— Csempészkedés a hadihajón. Nem közönséges csempészkedés hírért jelentik Liszabonból: Már régóta gyanut keltett, hogy Angliából és Franciaországból megcsapott a selyemszövetek és csipkék importja, azaz nem a behozatal csökkent, hanem a vámbevétel. Titokban nyomoztak a vámhivatalok és meglepő eredményre jutottak. A napokban *Tontal* kikötőjébe érkezett az új *Vulkán* nevű hadihajó, amely csak nemrég készült el egy angolországi hajógyárban és a portugál flotta legnagyobb és legmodernebb czirkálója. Közvetlenül az arzenál előtt állott meg a *Vulkán*. Éjszaka aztán meglették, hogy a *Vulkánról* *temérdek ládát cipelnék partra*. A vámhivatalnokok segítségével megvizsgálták a ládákat, jellehet a tontáli arzenál néhány tűzértisztje keményen ellenszegült. *A ládák szüntőlég tele voltak drága csipkével, selymekkel*. Maguk a tontáli tisztek csempészték be az értékes holmit.

— A belgrádi rejtélyes koporsó. A belgrádi szerb lapok rejtélyes ügygyel foglalkoznak. Azt írják, hogy az egyik követség épületébe még szerdán éjjel egy koporsót vittek be, de mindaddig nem hozták ki. A fáma azt beszéli, hogy egy, a követségi épületben lakó asszony meggyilkolta kis testvérét, hogy megkaparinthassa az örökséget. A rendőrség igen szeretne világosságot deríteni az ügyben, de minthogy a követség exterritoriális hely, nem hatolhat be az épületbe.

— Veszedelmes csalóbanda Fejérmegyében. Veszedelmes csalóbandát leplezett le Fejérmegyében a csendőrség. A banda, amelynek működése a főváros környékére és egész Fejérmegyére kiterjedt, számtalan szegény embert fosztott meg megtakarított pénzétől oly módon, hogy jó pénz helyett négyszer annyi hamis pénzt ígértek. A hirtelen meggazdagodás reményében sokan felültek a csalóknak, akik, miután a pénz már kezükben volt, azzal ijesztgették az őket feljelenteni akarókat, hogy azok is bajba kerülnek, mert hamis pénzgártókkal szövetkeztek. Végre azonban mégis akadt ember, aki, miután 1000 koronájától fosztották meg a csalók, feljelentést tett. Szücs József sóskuti lakos utfelvigyázó a napokban megjelent az ottani csendőrőrsön és elmondotta, hogy Kokits János érdi lakos ajánlatára Tétényben még a mult hó 24-én átadott egy előtte ismeretlen embernek 1300 koronát, aki ezért négyszeres hamis pénzt ígért. Miután ezideig sem a saját pénzét, sem pedig a hamis pénzt nem kapta meg, ő nem bánja, akármilyen lesz is vele, feljeleníti az esetet. Miután Szücs az illetőt, akinek a pénzt átadta, megnevezni nem tudta, a csendőrök Kokits Jánost vonták kérdőre, aki bevallotta, hogy az, aki Szücsnek a hamis pénzt ígerte, Plausin F. Antal tétényli lakos. Plausin veszedelmes ember, gyilkosságért tizenöt évi fegyházat ült. Mióta a környék köztudomása lett, hogy Plausint feljelentették, azóta a szegény, becsapott emberek egyenestül tesznek feljelentést a veszedelmes szélháncs ellen, aki valóságos bandát szervezve, kerítette halójába a hiszékeny embereket. A csalóbanda többi tagjait nyomozzák a csendőrök.

— A titkos mérgefogyasztók. A narkotikus mérgek használata újabb időben rendkívül nagy arányokat öltött. Az egész világon ma mintegy huszonegy millió métermázsa ópiumot állítanak elő, holott husz esztendővel előbb ennek a mennyiségnek felét sem használták fel. Különösen sok ópiumot és morfiomot fogyaszt az emberiség. 1881-ben az Egyesült-Államok területén mindössze háromezer volt az ópiumszívók száma, ma csak Newyorkban és San-Franciskóban meggye ezer ember hódol ennek a káros szenvedélynek. Angliában a mult század harmadczas éveiben, Franciaországban az 1889-iki világiállás idején öltött nagyobb méreteket az ópiumszívás. Marseilleben és Toulonban majd minden utcasarkon ópiumbarlangokra bukkant az ember, amelyeket nagyobbára a Tonkingból hazatérő katonák alapítottak. Németországban nem szembeöltő az ópium használata, de előkelő körökben nagyon kedvelik. Párisban már évek óta két morfiumbefecskendező-intézet áll fenn, amelyek teljesen zavartalanul működnek. Hasonló intézetek vannak Berlinben és Hamburgban is, de ezek titkosak. Elsőizben történő morfiumbefecskendezéseket 5—10 koronáért végeznek, minden következő befecskendezésért az előzőnek felét kell fizetni. Jellemző, hogy a páciensek nagyobbára a mindkét nembeli ifjúságból kerülnek ki, akik nem valami súlyos testi fájdalom enyhítése végett, hanem azért kezelteik magukat, hogy elgyengült idegrendszerüket élénkebb működésre bírják, no meg — ahogy egy előkelő hölgy mondotta orvosának — mert divat. Ez vitte rá az élelmes ékszerészeket arra, hogy kicsiny fecskendezőkészülékeket készítettek, amelyek ékszer alatt viselhetők és teljesen észrevétel nélkül használhatók. Az angol ladyk pedig különösen az ópiumos, morfiomos és kloroformos csokolád-pasztillákat, a likőrökkel vagy kölni vízzel megtöltött bombonokat kedvelik.

— Bonyodalom egy festmény körül. Frankfurtból jelentik nekünk: A rendőrség felkérte az itteni műkiállítás, hogy távolítsa el Fabianszki pogrom-képét, amelyet tudvalevőleg a pétervári kormány kérésére a müncheni Galspalast kiállításáról eltávolítottak. A rendőrség arra való tekintettel akarta a nyilvánosság elől elvonni a pogrom-képet, hogy a czár legközelebb a szomszéd friedbergi kastélyba érkezik. A műkiállítás vezetősége nem teljesítette a rendőrség kérését.

— Magyar színész a repülőgépen. Faludy Károly színész, a nagykanizsai uritársaság körében összegyűjtött pénzen saját találmányu repülőgépet készítetett, amelyvel augusztusban Siófokon repülő-kísérleteket fog végezni. Faludy repülőgépe már Siófokra érkezett és holnaptól kezdve kiállítják.

— Mesterségesen elsüllyesztett hajó. Szabas-topolból jelentik: A *Dunai* nevű aknakerakó hajón a fő kormányos fülkéje tüzet fogott. A tüzet csak nehezen tudták cloltani. A hajó előrészt vízbe süllyesztették, nehogy a piroxilinn raktár fölrobbanjon.

— Vilmos császár, mint drámabíró. Stockholmli jelentés szerint: *Vald* Emma írónőt meghívta Vilmos császár reggelire, mikor a *Hohenzollern* jachton Bergenben járt. Az írónő most egy idevaló lapban megírta, hogy mit mondott neki a császár.

— Ő felsége — írta a megtisztelt írónő — az egész idő alatt színházról és irodalomról beszélt. Nagy meglepedését fejezte ki a modern, realiztikus dráma hanyatlásán s a történelmi dráma reneszánszán. Sudermann is, mint legutóbbi darabjában látszik, átnyergelt a történelmi drámához. Majd elmondta a császár, hogy a télen jelen volt a Residenz-színházban egy munkás-előadás. Történelmi drámát adtak, a munkásokból álló közönség mindvégig élvezettel hallgatta az előadást s a hazafias szölamoknál lelkesen tapsolt. Ha valami realiztikus darabot adtak volna, ugymond a császár, például „Az éjjeli menedékhelyet“, bizonyára nem hallgatták volna ilyen nagy gyönyörűséggel. Ezután *Hebbel*-ről beszélt a császár s ezt mondta a többi közt: nagy kár, hogy Wagner nem *Hebbel* darabjait zenésítette meg. Milyen más lett volna akkor az ő zenéje! *Hebbel* „*Nibelungen*“-ja mintha Wagner zenéjéhez készült volna, annyira illik hozzá. Elmondta még a császár, hogy amikor legutóbb Bécében járt, meglátogatta a nagy költőnek nemrég meghalt özvegyét, *Hebbel* Krisztinát. Az agg művészno magasztalása után a moszkvai drámai színház társulatának játékaról beszélt Vilmos császár. Valósággal elragadtatással beszélt a császár az orosz színészekről s azt mondta, hogy amikor Berlinben vendégszerepelt a társulat, megnézte a *Fedor czár* előadását. Ez páratlanul jó előadás volt, mondta nagy lelkesedéssel a császár. Az írónő a cikk végén a császárról nyilatkozik, természetesen nagyon kedvezően.

— Egy csángó költő emlékszóbra. Brassóbtól jelentik: A háromfalusi csángó diákok mozgalmat indítottak Zajzoni Rab István költőnek és az ősmagyarok kutatójának szoboremlékekkel való megörökítésére. Zajzoni Rab István a mult század 50—60-as éveiben szerezte hírnevét. Már ifja korában elhatározta, hogy felkeresi az ősmagyarokat s ennek az eszmének szentelte egész életét. Fáradhatatlan szorgalommal tanult és dolgozott hogy célját megvalósíthassa. Pár év alatt hét nyelvet elsajátított s azután megkezdte kutatásait. Zajzoni Rab István, mint költő is egyik nevezetessége az erdélyi csángóknak. A negyvenöt éves időkben egyik hazafias költeményeért az cstrák haditörvényszék elfogta s felévi börtönrre ítélte. Szobrárt Istók János díjtalanul fogja elkészíteni s csupán az öntésre való költségeket kell előteremtteni, hogy a szoborinnepélyt megtartsák. A szoborbizottság élén gróf Mikes Zsigmond főispán áll.

— A glasgowi nagy sztrájk. Glasgownál jelentik: Bár a hajómunkások kizárását elkerülték, úgy látszik, hogy újabb válság keletkezik. A munkásoknak a bérkérdésben elhatározott szavazása majdnem véget ért már. Hir szerint a munkások többsége visszautasítja a munkaadók ajánlatait. Ez ügyben különben 14 nap mulva Carlisleben konferenciát tartanak.

— Házasság. Hesslein Ignác, Hesslein Sándor. *Petric* Béla pécsi főreáliskolai tanár eljegyezte Katiczának, *Szabó* Benő és neje leányának Akácfa-utca 10. számu házukban, Budapestén.

Fejér Endre leányát, *Malvinát*, e hó 9-én vezeti oltárhoz *Hegedűs* Árpád kassai felső kereskedelmi iskolai tanár Dobsinán.

Huszár Zsigmond banktisztviselő e hó 6-án vezette oltárhoz *Guma* Teruskát a Bakáts-téri róm. kath. templomban.

Dr. Perich Béla pécsi főreáliskolai tanár eljegyezte *Tarlós* György posta- és távirtdatanácsos leányát, *Marinát*.

Kovács Albert magántisztviselő f. hó 15-én délután 2 órakor tartja esküvőjét a Dohány-utcai templomban *Stern* Herminával.

— **Felgyújtott egy egész falut.** Az olasz Damiana községben egy Blanco nevű ember meg akart szabadulni a feleségétől és ezért felgyújtotta a házát, mikor az asszony bent aludt. A tűz áterjedt a szomszédos házakra, úgy hogy rövidesen a falu nagyrésze ledgett. Ötszáz ember hajlék nélkül maradt, sokan megsebesültek, csak éppen Blanco feleségének nem történt semmi baja, sőt a házának is csak a teteje égett meg. Blancot, akit a hajléktalanul maradt tömeg elkésereedésében meg akart lineselni, letartóztatták.

— **Tifusz van Pest körül is!** A székesfőváros főorvosi hivatala ma hivatalos büszkeséggel adta tudtára a nagyközönségnek, hogy a tifusz-járványt leküzdtek, az utolsó huszonnégy óránan hasihagymáz esete nem fordult elő. Szóval a főváros teljesen biztonságban lehet. Ma hirdették ezt, éppen ma, amikor tíz percznyire Budapestől, a velünk szoros érintkezésben levő Pestújhelyen (Széchenyi-telep) elementáris erővel dühöng a hasihagymáz. És mialatt a fővárosi hivatal legyőzöttnek hiszi a tifusz-járványt, az alatt a Szent László, Szent Gellért és gróf Károlyi-kórházakba seregestől jönnek a jelentések, ugyszintén a fertőtlenítő intézetek is, hogy Pestújhelyen (Széchenyi-telep) nagy tifusz-járvány ütött ki. Vagy nem tud erről a tisztí főorvosi hivatal vagy nem akar tudomást venni róla, különben merőben lehetetlen, hogy mai jelentését kiadta volna. Dr. Veszter Sándor pestújhelyi orvos hiába sürgette a budapesti kórházaknál a fertőtlenítő intézetnél a tifuszos betegeknek a fővárosi járványkórházakba való elszállítását. A böles pestiek hírtaloztak az 1876. évi XIV. törvényezikre, mely szerint egyik községből a másikba ragályos betegét átvinni tilos. Ugyanezen törvényezik értelmében köteles a község egészségügyi bizottsága ilyen esetekben járványkórházat építtetni és a betegeket abban elhelyezni. Így aztán ma mi tizenegy súlyos állapotú tifuszos alkotja a betegállományt Pestújhelyen. A betegek otthon fekszenek családjuk körében. Gyökük játszanak körülöttük és van ház, ahol nyolcz egészséges ember kénytelen egy levegőt színi a hagymázos beteggel. Így aztán a tifusz-járvány hatalmába ejtette a kis községet. Ahonnan naponta 3—4000 ember jár be Budapestre foglalkozás után. Postások, hivatalnokok, gyári munkások huzdolják szét a főváros területén a tifusz bacillusait az 1876. XIV. törvényezik félremagyarázása folytán.

A főváros statisztikai füzetei roppant lassúsággal jelenvén meg, csak most konstatalható a régebbi hónapokban elkobozott romlott és hamisított élelmiszerek hozzávetőleges mennyisége. Hozzávetőleges, mert csak a vásárcsarnoki elkobozásokat tartalmazza és hiányzik belőle néhány száz hektoliter tej is, amelyet megsemmisítettek. Ezek szerint marhahúst 859 kg., borjuhúst 1651 kg., birka-bárányhúst 1655 kg., sertéshúst, máját üdőt stb. 248 kg., libamáját 391 drb., rákot 4357 drb., tojást 2460 drb., halat 145 k., zöldségféléket 1121 kg., gyümölcsöt 9460 kg. koboztak el csak a vásárcsarnokokban. Mennyi romlott élelmiszer árultak ezalatt a nyitott piacokon, ahol nincsen ekkora ellenőrzés, sőt gyakran semmiféle ellenőrzés sincsen.

— **Álom és a szörnyű való.** Resiczáról jelentik, hogy Vavrinecz Mór, nyugalmazott doklini erdőőr azt álmodta, hogy kerületében fatolvajok garázdálkodnak. Felriadt, lekapta a falról fegyverét és kirohant az udvarra, ahol a homályban egy embert látott bejönni a kapun, akire az álom hatása alatt rálőtt. A sikoltásra odarohant a földre zuhant emberhez és egy gyufaszál fénye mellett rémülve vette észre, hogy sógorát, Popeszkú Sándort lötte agyon, aki vele egy házban lakott és akkor tért haza a koresmából.

— **Gyilkos villám.** Kassáról jelentik: Gönczön és környékén tegnap erős zivatar volt, amely kisebb-nagyobb szüneteléssel egész napon át tartott. A villám többször lecsapott és agyonujtott egy asszonyt, aki gyermekét szoptatta. A gyermeknek esodátosképen semmi baja sem esett. Egy gönczi pajtában a villám két szarvasmarhát sujtott agyon, a mezőn pedig kazlakat és fákat gyújtott fel.

— **Szobrot Kriza Jánosnak** Nagyajtán Kriza Jánosnak, a magyarországi unitárius egyház püspökének és neves íróinak születési helyén, most alakult meg a helyi szoborbizottság dr. Ferenczy Géza volt országgyűlési képviselő elnöklétével, mely feladatául tűzte ki, hogy a „Vadrózsák” írójának, a hírneves népdalgyűjtőnek szülővárosában emlékéhez méltó szobrot emeljen. Kriza János szülőházára ugyan már 1882-ben, az ifjuság kezdeményezésére, egy szerény márvány-emléktáblát helyeztek el, amely jelzi, hogy a költő-pap 1811-ben ott látta meg a napvilágot és szülőfaluja e nevezetes évfordulót méltóképpen akarja megünnepelni, azért egyhangulag elhatározták, hogy országos gyűjtést indítsanak a szobor költségeinek fedezésére.

— **Az öngyilkos urlovas temetése.** Bécsből jelentik nekünk: A tegnapi öngyilkossá lett Goldschmidt Károly istállótulajdonos holttestét a helyi örségi kórház halottsházájában helyezték ravatalra. Goldschmidt temetése hétfőn lesz. Holttestét Mauerbe fogják szállítani s az ottani családi sírboltba temetik el.

— **A bánya áldozatai.** Angolországban, a garforthi bányában, Leeds közelében tegnap egy bánya-főlvonó, amelyen harmincz munkás volt, mintegy harmincz méter magasságban a bányába zuhant. Hat munkás súlyosan megsérült és állapotuk reménytelen. Azonkívül más munkások is szenvedtek sérüléseket.

— **A pittsburgi rejtély.** Rejtélyes büntényről kapott távirati jelentést a londoni „Daily Telegraph” Pittsburgból. Dr. Steward György orvos lakásán tegnap két holttestet találtak. A holttest egyike az orvosé, a másik pedig egy félvágai nő, Eva Wallace-é. Az orvosi vizsgálat konstatalta, hogy a holttestek három nap óta fekszenek a lakásban. A büntény részleteit még nem sikerült kideríteni. Annyit megállapítottak, hogy az orvos el volt jegyezve és néhány nap múlva kellett volna megtörténnie az esküvőnek. Az egyik verzió szerint Steward, aki évek óta bizalmas viszonyban volt Wallace Évával, megölte a szeretőjét és aztán öngyilkos lett. De nincsen kizárva, hogy mindketten rablógyilkosságának az áldozatai.

— **Vasárnapi munkásgyűlések.** A budapesti főkapitányság elnöki osztályánál vasárnapra, e hó 7-ére három munkásgyűlést jelentettek be. A közmunkások délelőtt tíz órakor a Baross-utca 45. szám alatti vendéglőben, a VII. kerületi munkások feltíz órakor az Izabella-utca 20. szám alatti Kriszthubert-féle vendéglőben és az V. kerületi munkások délután félnyolc órakor a Dalgály-utca 7. szám alatti Sirató-féle vendéglőben gyűleseznek. A gyűlések tárgya legnagyobb részben a politikai helyzet, a munkásság szervezkedése és a lakás- és élelmiszer-uzsora. A főkapitányság a gyűlések megtartására az engedélyt megadta.

— **Szökés a tébolyda elől.** Mappenheim Antal kocsist Szalatnokról Budapestre akarták hozni hozzátartozói, hogy valamelyik elmeegógyintézetben helyezzk el. Utközben a beteg a hőgyősi vasúti állomáson megszökött. A rendőrség keresi a megszökött elmebetegét.

— **A Patronage-Egylet szökevényei.** Barkóczy Teréz, esztergomi, 17 éves cseléd a patronage egyelet kárára Bethlen-utca 197. sz. alatt ellopott 16 korona készpénzt s megszökött. — **Balog Etel,** budapesti, 13 éves leány e hó 4-én este a kath. patronage egyesület kórhányai otthonából megszökött. A rendőrség mindkettőt nyomozza.

— **Hamburgi hajógyári sztrájk.** A hamburgi sztrájkoló hajógyári alkalmazottak száma meghaladja a tízezeret. Csak néhány munkavezető és inas nem vesz részt a sztrájkban. A hajógyárakban a munka szünetel, ami azonban a hajógyárakra nézve nem jelent nagy veszteséget, minthogy a kereskedelmi hajók szállítására nagyobb határidők vannak megállapítva. Hamburgból jelentik késő éjjel: Minthogy a hajógyári munkásszervezet teljesíthetetlen követeléseinek elutasítása miatt a hamburgi hajógyárak munkásai sztrájkbaléptek, ma a német hajógyári egyesülete egyhangú határozattal kimondotta, hogy a jövő hét folyamán az összes hajógyárakban erősen redukálni fogják az üzemet.

— **A gyorsvonat kerekai alatt.** Siófokról írják, hogy esütörtökön délelőtt, a budapesti gyorsvonat, Mária-telep és Béla-telep állomások között egy férfit halálra gázolt; a férfi állítólag nyaraló volt, de személyazonosságát még nem lehetett megállapítani. A megindított vizsgálat lesz hivatalos kideríteni, hogy a szerencsétlen véletlenségűl, vagy öngyilkossági számdékből került-e a vonat kerekai alá.

— **A touloni kikötő veszedelme.** Toulon kikötőjében a kikötő gőzös a nagy vihar miatt kénytelen volt a kikötőn kívül a parttól néhány mértföldnyire horgonyt vetni, ahol nagy veszedelemben volt a lefektetett víz alatti aknák miatt. A parti erődítvényektől vontatógőzöst küldtek ki, hogy az angol hajót bevontassák. Toulonban nagyon aggódnak, mert a kikötő torkolata előtt két hónappal ezelőtt aknát raktak le, még pedig teljes löportöltéssel, 75 kilogramm lögyapottal és az aknát nem lehetett újból kiemelni, most pedig állandó veszedelme a kikötő felé közeledő hajóknak.

— **Fodrászek ünnepélye.** A budapesti borhóly és fodrász ipartestület szép ünnepséget rendezett tegnap Jochum Keresztély fodrászmesternek fél százados mesteri jubileuma alkalmából. Az ipartestület nevében Müller Károly elnök üdvözölte a jubilánst és átadta neki a testület ajándékát, egy arany pecsétygyűrűt. Ezután dr. Dóczy Sándor az Országos Iparegyesület nevében üdvözölte őt s ünnepelt az Országos Iparegyesület díszérme, melyet ötven éves mesteri jubileuma alkalmával tevékeny munkásságának elismerésül az iparegyesület kitüntette. A jubiláns meghatva mondott köszönetet, amiért őt, mint szegény kisiparost, szaktársai annyi szeretettel körülvették. Az ünnepély után Glaub János fodrászmester bemutatta neki Erzsébet királynének hajból készült, kiváló szép képét, melyet a kabinetirodának akar felküldeni.

— **Elfogott betörők.** Tegnap este az asztalosmesterek ipartestületének 12—14. számú helyisége előtt egy ruhaszekrény mögé rejtőzve egy fiatal embert találtak, akinél feszítővas és álkulesok voltak. Bevitték a főkapitányságra, ahol az illető Schmidt Rudolf 21 éves aranyművesnek mondotta magát. Nem volt lakása és ott akart aludni a ruhaszekrény mögött. A rendőrség nem hitt védekezésében, mert már május hónapban betörés volt az ipartestületnél és akkor 233 koronát loptak el onnan. A rendőrség Schmidt Rudolfot letartóztatta. — Letartóztatta még a rendőrség Kina Kálmán 17 éves kárpitosságot, aki nemrég megszökött a kassai javítóintézetből. Kina betört egy környékbeli villába, ott ruhát és revolvert lopott és így utazott Budapestre, ahol lakásokat fosztogatott és üzletekben lopott. Többek között elrejtőzött a kapuczinusok templomában, ahol őjszakának idején feltörte a perselyeket és kifosztotta. A detektívek a Teleki-téren fogták el, amikor egy látesövet akart értékesíteni.

— **Halál a színház előtt.** Siófokról írják, hogy esütörtökön este, Steiner Lipótné, egy magántisztviselő neje, a színházba akart menni, de néhány lépésnyire a színpadtól eszméletlenül esett össze. Bevitték egy közeli házba, de mikorra az orvos megérkezett, már halott volt, az orvos agyszélhűdést állapított meg.

— **Rablótámadás az országúton.** Az örkenyi országúton tegnap este két marczona alak megtámadta Inoka Pál tatárszentgyörgyi gazdálkodót. A szerencsétlen embert a földreperve tülegetni kezdték, amikor elveszítette eszméletét, kirabolták és halálos sérüléseivel ott hagyták az országút próban. A csendőrség a tetteseket Szecsek István és Magsik János csavargók személyében elfogta és ma a pestvidéki ügyészség fogházába szállította.

— **A szabadfürdőzés áldozatai.** Vágó Ferencz kövágórsi földműves két hajadon leánya a község mellett levő Kornytóban fürödtek. Az ár a mélységbe sodorta őket, uszni nem tudtak és mindketten a vízbe fulltak.

— **Düledező templom.** Velenczéből jelentik nekünk: A *Maria Mater Domini* templom tornya erősen elhajlott s ennek következtében a prefektus sürgős vizsgálatot rendelt el. A szakértők megállapították, hogy közvetlen veszedelem nem fenyeget ugyan, de azonnal restaurálni kell a tornyot. A harangokat nem szabad kongatni. A tetőzetről a vakolat és kődarabok hullanak.

— **A tuberkulózis gyógyítása.** Kételkedőket is meggyőzni alkalmas azon fényes eredmények, melyeket a tüdővész kezelésénél szerumoltásokkal érhetünk el oly esetekben, mikor minden más beavatkozás hiábavalónak bizonyult. A szerum ugyanis némesak azáltal fejti ki hatását, hogy a beteg szervezetben a kárt okozó bacillusokat elpusztítja, hanem azt egy újabb fertőzéssel szemben immunizálja. A hosszabb idő óta szerumkezelést alkalmazó dr. Harmat Gyula kimutatta, hogy az intézetében és inhalatoriumában (Budapest, VII., Rákóczi-ut 82.) szerummal kezelt betegek fele gyógyul, negyede nagyon javul s negyedénél még kedvezően befolyásoltatik a baj.

— **Nagy szerencsétlenség egy templomépítésnél.** Husztról jelentik: Dolhán most építik a gör. katolikus templomot. Julius 31-én az állványok egyike leszakadt és a lezuhanó kövek és gerendák Popovics Mihály kőművest agyonütötték, több munkást pedig súlyosan megsebesítettek. A szerencsétlenség úgy történt, hogy négy munkás egy 180 kilogramm súlyú faragott követ vitt fel. Amikor az állvány tetejére értek, a követ elejtették, az átszakította a deszkát és így a kő tovább esve, ledőltött egy gerendát, úgy hogy az állvány összedőlt. A vizsgálat megállapította, hogy az építés vezetéséig mulasztás nem terheli.

— **Leégett fátalap.** Aradról jelentik: Gróf Zselénszky Róbert zimerói fátalapa ma kigyuladt és több ezer ölfá elpusztult. A tűz a faszénkészítő telepről átrepült szikráktól keletkezett.

— **Köténynyel fajtották meg.** Borzalmos rablógylilkosság történt Petrosényban. Tegnap reggel Székely Zsuzsa özvegyasszonyt lakásán meggyilkolva találták. A gyilkos az asszonyt köténynyel fajtotta meg és mángorlófával három helyen betörte a fejét. A csendőrség a rablógylilkos nyomában van.

— **Jégverés.** Szigetváron és a vidéken tegnap este hat órakor nagy zivatar közben öt perczig diónagyságu jégeső esett, mely ablakokat bevert és madarakat a fákról leverte. A jégeső a szőlőkben és gyümölcsösökben nagy kárt tett.

— **Gyermekrontó bogárné.** Kecskeméten kis hija, hogy meg nem lincseltek tegnap Székely József bogárnét. Utálatos büni derült ki reá: megrottotta Loboda Elek baromfikereskedő kilencz éves leányát. A kis leány most súlyos betegen fekszik. Székelyt letartóztatták és átadták a csendőrségnek.

— **Villámcsapások a temetőben.** A przemysli temető fölött tegnap irtózatos vihar vonult el. Két sírásóra munkaközben villám csapott le és mind a kettőjüket megölte. Egy temetési menet igyekezett a sír felé, ezek közé is lecsapott a villám. A gyászkozsírról leejtették a koporsót, több nő elájult, három apró gyermeket agyonvágoltak.

— **Az ismeretlen lakótársnő.** Dziobek Sándor hivatalnok panaszt tett a rendőrségen, hogy Izabella-utca 76. II. em. 21. szám alatti lakásáról egy 30—35 év körüli, magyarul beszélő, magas, nyulánk, hosszas arcu, barna haju, szemöldökü, arcu, vörös orru nő, aki két éjjel nála lakott, ellopott egy naptárt, kettősfedelű, czifrázott, ezüst remontoir órát 30—40 kor. értékben. A rendőrség nyomozza.

— **Gyermekholttest a mezőn.** Keszthelyen a csendőrőrzéskor egy mezei uton kendőbe burkolt csendőholttestet talált. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a gyermeket megfojtották. A csendőrség a gyermekgyilkos anyát, Takács Mari cselédet kinyomozta és letartóztatta.

— **Eltemette a Balaton.** Ipper Miklós, a budapesti Finn Oszkár cég főtisztviselője, mintegy három héttel ezelőtt ment le nyaralni a Balatonra. Ipper családos ember, öt gyermek atyja, a családja azonban nem volt vele. Tegnap délután fűrdőni ment. Egy darabig látták uszkálni a fűrdőházak körül, egyszerre azonban elveszett szem elől. Nem törődtek vele, senkise gondolt rosszra, csak akkor tűnt fel a távolléte, amikor vacsoraidőre se tért vissza szüleihez, akikkel együtt nyaralt. Csónakosokat küldtek ki a keresésére, ámde a csónakosok eredmény nélkül tértek vissza. A szerencsétlen főtisztviselőt elnyelte, eltemette a Balaton. Holttestét még nem találták meg.

— **Pusztító felhőszakadás.** Pankráczból jelentik, hogy tegnapelőtt itt nagy felhőszakadás volt. A víztömegek az utakat annyira megromlalták, hogy a vízvezetési csövek felszínre kerültek. A megáradt folyó nagy darabon elszakította a rakpartfalakat, több épületet alámosott, számos házat és sok szántóföldet elárasztott. A kár Pankráczban körülbelül 10.000 korona és a Jungfernbach mentén fekvő többi községekben is jelentékeny. Emberéletben nem esett kár.

— **Eltűnt kiránduló.** Robitzek Mór budapesti magánhivatalnok még a múlt hónap huszonharmadikán azzal távozott el Népszínház-utca 59. szám alatti lakásáról, hogy kirándulást tesz a borsos-hegyekre. A huszonhárom éves fiatal ember azóta eltűnt és nem került vissza. A csendőrség felkutatja az egész tájéket, de nyomára nem akadt.

— **Aratósztrájk.** Gyöngyösről jelentik: Az aratás az egész környéken simán és minden incidens nélkül folyt le; az aratók és birtokosok között semmiféle zavaró incidens a legutóbbi napokig fel nem merült. Az utóbbi napokban a hevesmegyei Atkár községben a Györffy-féle birtok aratói, mintegy hatvanan lelketlen izgatás következtében sztrájkba léptek. — A sztrájkolók nem engedtek és oly magatartást tanúsítottak, hogy a gyöngyösi szolgabírónak közbe kellett lépnie. A fősolgabíró a sztrájkoló aratókat 30—30 napi elzárásra ítélte.

— **A cséplőgép áldozata.** Borzalmos szerencsétlenség történt a Keszthely mellett levő Esztergály-pusztán. László Ilona tizennégy éves aratóleány egy szerencsétlen pillanatban beesett a cséplőgép dobjába, mely tőle lelépte a karját. A szerencsétlen gyermek belehalt a sérülésébe.

— **A motorosvonat áldozata.** Lassu János gazdamester Aradon a motoros vasutara akart felszállni, hogy Radnára utazzon. A motoros azonban már indulófélben volt és Lassut elütötte és fel-látástól leszakította. Lassu rövid kilődés után meghalt.

— **Öngyilkos községi bíró.** Kaposvárról jelentik: Pap Lőrincz mikéi községi bíró ma istállójában felakasztotta magát. Öngyilkosságának okát nem tudják. Legutóbb birtokot vásárolt és ennek következtében tönkre ment; azt hiszik, azért követte el tettét.

— **Szent István-napi ünnepély.** A Margitszigeten országos nagy ünnepély lesz augusztus 20-án, Szent István napján, amelyet a gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter kormányzata alatt álló „Gyermekszanatorium Egyesület” rendez ritka érdekes műsorral, kiterjedt, kedvvel valóban gondos és olynemű szórakoztatásokra, amelyek a fővárosban egybeseregülő nagy közönségnek az idei Szent István-napot bizonyára kellemessé fogják tenni. — A Margitsziget tulajdonosának, a Fővárosi Közmunkák Tanácsának, de a Gyermekszanatorium kormányzóságának is az volt a főterve, hogy ez alkalommal a szigeti egy koronás belépődíjért kizárólag oly mulatságokban gyönyörködhessek a közönség, amelyre nem igen van más alkalm. főleg a vidékről Budapestre ránduló nagy közönségnek, és hogy Szent István napján semmiféle külön belépődíjat a sziget aznap látogatóinak seholse kelljen fizetnie. Az ünnepély egyik főszáma a MAC. atlétikai viadala lesz, melyet este tűzijáték és a Henry-cirkusz személyzetének fellépte fog követni. A közönséget ezenkívül a Ganz-gyár dalkörének és a 23-ik gyalogezred zenekarának hangversenye fogja gyönyörködtetni.

— **A gyümölcs, mint gyógyszer.** Orvosi vélemény szerint a gyümölcs nemcsak élvezeti czikk, vagy nyálankóság a gyermekek számára, hanem bizonyos esetben kitünő gyógyszernek bizonyul, amit a legszélesebb körökben érdemes terjesztetni. A vértisztításra nagyon ajánlatos például a fekete szőlő. Ha reggelint egy fontnyi sulyú szőlőt eszünk, annak hatását csakhamar előnyösen érezzük, mert a fekete szőlő olyan tápláló erővel bír, hogy a tej használatát egészen feleslegessé teszi, különösen olyan egyéneknek, akiknek gymra a tejtől undorodik, ami igen gyakori eset. A barack, füge, alma, ribizke és retek kitünő szernek bizonyult a belek renyhességénél; ezekkel érdemes rendszeres kurát tartani; lefekvés előtt jó adag ribizkét kell enni vajjal. Reggeli előtt, lehetőleg naponkénti változtatással, két füget, egy almát, vagy a téli időszaknak megfelelően két barackot kell enni; a közönséges barack helyett azonban ajánlatosabbak a keserű narancsok. Négyheti rendszeres kura után már rendkívüli javulás mutatkozik és hogy a visszaesésnek elejét vegyük, legcélszerűbb a kurát hetenkint kétszer megismételni, még abban az esetben is, ha a belek renyhése megszűntnek látszik. Hűdegelés és vesebajnál a görög dinnye élvezete bir jótékony hatással. A citromban is rendkívüli gyógyerő rejlik, mely különösen a főfájás ellen bizonyult hasznosnak. Ha egy csésze forró kávéba egy citromot facsarnak és azt lehetőleg melegben megiszuk, utána pedig egy negyedórára lepihenünk, a főfájásunk sokkal biztosabban megszűnik, mintha az idegölő porokkal kísérletezünk, melyek egészségünknek csak hátrányára vannak. Köhögés ellen ezukorba főtt kék szeder, belkatarus ellen sürtün befőtt kék szeder bizonyult hasznosnak. Az időszaki friss zöldecsék és főzelékek állandó használata a skrofulusnál jótékonyan hatnak. Természetes azonban, hogy kolera és tifuszeseteknél a gyümölcs és friss főzelék határozottan kerülendő. Egyéb betegségekben a gyümölcs mértékletes élvezete legtöbbször kitünő gyógyhatásúnak bizonyult, kivált ha arra is ügyelünk, hogy a gyomrunkat soha túl ne terheljük.

— **Elsüllyedt tengerjáró hajó.** Szan-Franciskó-köböl jelentik, hogy a „Prinzes May” nevű kanadai Pacific-gőzös Vankuverből az alaskai kikötők felé való útjában ma reggel Alaska partvidékén elsüllyedt. A százötven utast és a legénységet megmentették.

— **Vasúti tolvajlások.** Pongor Henrik, nagykanizsai gyárigazgatótól az Eszék—Budapestre menő vonaton elloptak: 1 piros krokodilbőr tárczát, ezzel együtt 440 korona készpénzt, 1 arcképes déli vasuti II. osztályú bérletjegyet, 1 vöröskereszt sorsjegyre szóló igérvényt és a panaszos nevére kiállított utlevelet. — A zürichi rendőrség értesítése szerint a Luzern—Zürichi utvonalon a vasuton M. J. Oppenheimer, texasi lakos kárát elloptak egy fekete bőrtárczát, melyben volt: egy lipcei firma nevére kiállított utalvány (cheque) 1000 font sterling összegről, 1 francia 1000 frankos bankjegy, 4 francia 100 frankos bankjegy 2 svájci 100 frankos bankjegy s 1 svájci 50 frankos bankjegy. — Ugyancsak Mader R. szálloda igazgató kárát, ugyanezen az utvonalon elloptak 1 fekete háromrekeszes bőrtárczát 100 frank készpénzzel s különböző svájci bélyegekkkel.

— **Betörések Budafokon.** A budakeszi csendőrség értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy Komár Péter budapesti lakosnak Budafokon levő villájába betörték és onnan több száz koronát érték holmit loptak el. — Ugyanakkor betörték Szelei Irma budafoki villájába, ahonnan 300 koronát érték holmit loptak el. A rendőrség nyomozza a betörőket.

— **Hirtelen halál.** Ma reggel a Kapuczinus-utca 9. számú ház előtt Müller Lipótné, szül. Würzinger Anna, 74 éves nagánő, hirtelen rosszul lett összeesett és meghalt. Holttestét a boncztaui intézetbe vitték.

— **Rekord-műsor a Beketow-cirkuszban.** Az augusztusi műsort bátran el lehet nevezni rekord-műsornak, mert tulszárnyalja az eddigieket, melyekről pedig köztudomású volt, hogy hasonlót sehol sem lehetett látni. Az augusztusi műsor új számai közül óriási sikere volt a Borhers Mirano mutatványának. Úgyesség, elszántság, vakmerőség, ötletesség éri el ebben a mutatványban tetőpontját, a közönség lélekzetet visszafojtva lesi a művészek minden mozdulatát és óriási tapsorkán zug végig a cirkuszban a mutatvány befejezésekor. Prince Charles, a csodamajom minden előadásán egy-egy új dolgot produkál, a csodás állat mutatványait még mindig úgy várja, nézi mint az első estén. Nagy sikere van Bartenzi és Mdme X. oroszánidomításának, a Románi-pár zenemutatványának, az Adas-csoport páratlan erőművészműtatványának és az összes kiváló lödomitási és lovaglasi számoknak. A vasárnap délutáni előadásán is a teljes, rövidítés és kihagyás nélkül műsor látható.

— **Halálozás.** Özvegy Burger Samu, Würzburg Anna hosszú szenvedés után életének 75-ik évében Budapesten elhunyt.

— **Haldampf Nándor** életének 24-ik évében elhunyt. Temetése 7-én, vasárnap délután 4 órakor lesz Köbányán.

— **Oláh Sándor** újpesti cigányzenekarvezető Újpesten meghalt. Az elhunyt Oláh Lajosnak, Radics Béla tárogatósnak öcséje volt s ő maga kitünő primás és a budapesti kávéházaknak kedvelt zenésze volt. Tegnap temették nagy részvétellel Újpesten a szokásos cigányzenekari gyászmuzsika mellett.

— **Öz. Scharschmidt Györgyné,** esikmádéfalvi Istvánffy Róza 77 éves korában Kolozsváron meghalt. Szentkirályi László, ref. lelkész 73 éves korában Szakácsiban meghalt.

— **Báró Vezer János Oszkár** altábornagy, a 10. gyaloghadosztály Pozsonyban elhunyt parancsnokát ma délután temették el nagy katonai pompával. A temetésen Sprecher altábornagy hadtestparancsnokkal élén az egész helyőrség tisztikara megjelent. Az ezredek, amelyekben az elhunyt tábornok szolgált, küldöttségileg képviseltették magukat.

x **A kegyelet szolgálatában** kiváló helyet foglal el az az emlékműves, amit Molnár Lajos (VII., Rottenbiller-u. 10.) fogalomba. Ez a szemrevéltó dísz tárgy, mely az elhunytak emlékének megőrzésére szolgál, mauzoleum-szerű, négy oszlopán kupola nyugszik, szintén ünnepélyes hangulatot keltő antikformákat mutat, nikkelből és kristályüvegből készült s mindazonkál, akiknek ilyen iránt érdekük van, maradandó becsű értéket jelent.

x **Fodor-féle vivóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Bob hashajtó** a legkellemesebb, 10 fillér.

x **Felhívom figyelmét** azoknak, akiknek csak egy szeme van hogy szükségtelen külföldi gyártmányt vásárolni; itthon is készül ez; olyanok, akiknek a szemgolyójuk még megvan, operáció nélkül is kaphatnak Hatschek Bélánál, Budapest, VII., Király-utca 69. földszint 3. sz.

x Szép a bajusz Hajdusági pederével.

x Egy régi jóhírű czég. Több mint ötven esztendeje áll fenn az általános ismert és becsült Kwizda János czég és kir. udvari szállító és kőgyógyász Korneuburgban. Ezen czég három főkezeltménye, u. m. a Kwizda-féle korneuburgi marhatáppor, Kwizda-féle Restitutiófluid és Kwizda-féle szab. gummi horzsszalagok lovak részére általános közkeveltségnek örvend, aminek bizonyítéka az állandóan növekvő kereslet. A czég árjegyzéke igen gazdagon illesztve és nagy szakértelemmel van összeállítva, ennek megtekintése minden lo- és állattulajdonos érdeklődését fogja felkelteni. A czég ezen árjegyzékét kívántra ingyen és bérmentve megküldi.

Megyei hatóságok és népiskola.

Budapest, augusztus 6.

Az „Egyetértés” f. évi 157. számában „A visitatio canonica a községi közigazgatásban” czím alatt megjelent közlemény tanulságosan foglalja azaz a téves felfogással, mely minden, a község és az egyház között felmerülő vitás vagyoni jogi és teherviselési kérdésben a canonica visitatiót abszolút jogforrásnak tekinti s fogadja el döntés alapjául. Ha a megyei hatóságoknak már ezt az egyoldalú, nyilván és főképp kényelemszeretettel eredő eljárását is rosszaljuk: kérlelhetetlenül kell elítélnünk az olyan eseteket, ahol még ennek az elavult és kétes értékű jogforrásnak hiányában is gátolják a községet a bénító felekezeti terhek lerázására és tanintézetének fejlesztésére irányuló törekvésében.

Ez az eset a pestmegyei Jászkarajenőn. Ezt a 8000 lakossal bíró, rohamosan fejlődő, 50 esztendő községet a kegyuri joggal kapcsolatos súlyos kötelezettségek és felekezeti iskolák fentartásával járó elviselhetetlen terhek sodorták az anyagi romlás örvényébe, melyből, ha csak az állam nem könyörül rajtuk, nincs szabadulás. Ugyanis, 1893-ban építettünk minden idegen hozzájárulás nélkül 200,000 korona költséggel róm. kath. templomot; segélyt adtunk a szintén azóta épült ref. templom és zsinagóga építéséhez. Mindezt kölcsönből fedeztük s ma ott tartunk, hogy közel 300,000 korona adósságnak van, pótdadónk pedig 120 százalék, holott a sürgős közalkotásoknak egész sorozata vár még a megvalósításra. Dacára annak, hogy 8 osztályos róm. kath. és egy osztályos ref. iskola fentartása 12,000 koronába kerül, mégis évenként mintegy 300—400 gyermek marad iskolázatlanul.

Az imént vázolt elszomorító állapot arra ösztönzött, hogy e jobb sorsra érdemes község nagy terhein valami módon könnyítsék. Célom elérésére egyéb ut nem kínálkozott, mint az iskoláknak közsegívé vagy még inkább államivá tétele, mindkét esetben állami támogatásra lévén igényünk és kérésünk. Ez a törekvésem annyival inkább kecseregethetett sikerrel, mert a községet sem canonica visitatio, sem más, a szerződés hatályával bíró egyezség nem kötelezi a felekezeti iskolák fentartására. És hogy becsületet, kitartó fáradozomnak egy évtized alatt sem lett meg a kívánt eredménye, ez nem a felekezetek ellentállásán mult, melylyel sikeresen küzdöttem meg, hanem a megyei hatóságoknak szinte érthetetlen magatartásán. Négy ízben tettem kísérletet egy évtized alatt a jelezt irányban és pedig egyszer az iskolák államosítása iránt, ez a váci püspök vetőjára szentelt hajótörést; háromszor pedig azok közsegívé tétele érdekében. Ezek közül a két utóbbi kísérletet, mint a megyei hatóságok magatartására kíválóképp jellemzőt, tüzetesebben ismertetem.

Az 1904. november hó 29-én tartott képviselőtestületi közgyűlés indítványomra kimondotta, hogy a községi vagyonból és közjövödelemből fentartott felekezeti iskolákat községivé alakítja át. A határozat a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternek 1869. november 11-én kelt 21.717. sz. rendeletére támaszkodik, mely szerint: „a községnek szabadságában áll, ha akarja, azon hitfelekezeti iskolákat, melyek addig községi erővel tartottak fenn, továbbra is fentartani vagy segélyezni. Ha az illető iskola a polgári község tulajdona (mint Jászkarajenőn) annak felekezeti tanintézetül meghagyása vagy községivé alakítása felett kizárólag a p. község intézkedik, minden más tesztület vagy egyén megkérdezése nélkül.” Világos, félre nem magyarázható rendelkezés. Amde a felekezeteknek lelkeszói a képviselőtestület határozatát a közigazgatási bizottsághoz benyújtott, minden

bizonyíték nélkül szükölködő, felebbezéssel támadták meg. A vármegye ezt a felebbezést az ügy ismertetése czéljából leadta a községnek. A választatban alaposan ki voltak fejtyve azok a kényeszerítő okok — a község nagy szegénysége egyrészt, a felekezeti iskolák alacsony színvonalja másrészt — melyek a kérdéses határozatot szülték; ki volt mutatva, hogy az iskolák a p. község tulajdonát képezik s hogy a községet sem canonica visitatio, sem más szerződés sem kötelezi a felekezeti iskolák segélyezésére.

Nagy és kínos meglepetést keltett aztán a vármegye törvényhatósági — és nem az illetékes közigazgatási — bizottságának 13438/994/905. számú véghatározata, mely a községnek az iskolai jelleg megváltoztatása iránt hozott határozatát megsemmisítve, „a községet az iskolák jellegére és segélyezésére nézve az eddigi állapot fentartására utasítja.” A képviselőtestület ezt a határozatot természetesen megfelebbezte. A m. kir. kultuszminiszter 106864/905. sz. leiratával a törvényhatóság közgyűlésének megfelebbezett véghatározatát, mint illetéktelen, hatályon kívül helyezte s „az iratokat az illetékes elsőfoku határozathozatal végett a vármegye közigazgatási bizottsághoz áttenni rendelte.”

Ezután 1906 május 25-én az illetékes közigazgatási bizottság is meghozta 1972. számú határozatát, mely a közgyűlési határozat álláspontjára helyezkedve, jobban mondva, azt lemásolva, a felebbező lelkészeknek adott igazat. Nagyon természetesen újból felebbezéssel éltünk a sérelmes véghatározat ellen.

Időközben egyik vármegyei aljegyző — az ügy referense — azt tanácsolta nekem, hogy a község sokkal hamarabb és biztosan ér célzt, ha a m. kir. közigazgatási bíróságnak 1901. évi 367. sz. ítétele alapján szorgalmazza az iskoláknak községiesítését. E szerint: „Az 1868:XXXVIII. t.-cz. 25. szakasza a községeknek csak megengedi, de őket nem kötelezi, hogy a község vagyonából és jövedelméből már előbb fentartott felekezeti iskolákat ebben a jellegükben továbbra is fentartsák vagy segélyezzék.” Ha tehát a község a segélyt megvonja a felekezetektől, az így felszabadult összeggel szervezheti a községi iskolákat. Megfogadva a jó tanácsot, már 1906. augusztus 9-én indítványt terjesztettem a képviselőtestület elé, mely ismét nagy többséggel határozta el a felekezeti iskoláknak nyújtott segély megvonását s azon a községi iskolák szervezését. E határozatot — kellően megokolva — birtonkon kívül felebbezhetőnek mondotta ki a képviselőtestület, mely legközelebbi közgyűlésen már az iskolaszéket is megválasztotta. Az iskolaszék nyomban megkezdte működését s minden intézkedést megtett a községi iskolák életbeléptetésére. Leszögeztem itt a tényt, hogy a képviselőtestületnek ez a határozata, mint azt a közigazgatási bizottságnak 1909. évi 874. sz. határozata is elismeri — ma is jogerős.

Mint villámcsapás hatott a vármegye alispánjának a közigazgatási bizottság nevében — ülésen kívül — hozott 3891. sz. rendelete, mely a község határozatának végrehajtását — nem látván a sürgősség esetét fenforogni — felfüggesztette. Nagy reszussal fogadta a képviselőtestület az alispáni beavatkozást s az ellen a következő sürgős felirattal élt a közigazgatási bizottsághoz: „Habr Jászkarajenő k. képviselőtestülete a közigazgatási bizottság nevében a vármegye alispánja által szignált 3891-k. b. 906. sz. leiratban sérelmet lát, annak dacára oportunitásból azzal szembe nem helyezkedik. A végrehajtásban felfüggesztett határozat pótlásul kimondja, hogy a felekezetektől nemcsak a nekik eddigi iskolai czélokra nyújtott fentartási összeget vonja meg, de a politikai község tulajdonát képező iskoláépületeket s azok felszerelését ezentul rendelkezésükre nem bocsájta. Egyben utasítja a község előjáróságát, hogy e határozatot — tekintettel az ügy sürgősségére — egyenesen az eljáró hatóságnak terjeszse fel.”

Az indokolásban bőven kifejtettük, hogy a község törvényesen hozta és jogosan hajtotta végre szóban forgó határozatát. Azonban a végrehajtásnak ez a jogossága még szembetűnőbb, ha kellő méltánylásban részesül az ok, a fontos közérdek, mely e határozatnak haladéktalan foganatosítását az 1901. évi XX. t.-cz. 8. §-nak b) pontja alapján is igazolja.

Szomorú, de való tény, hogy az ország első megyéjében fekvő 7000 lelket számláló Jászkarajenő mai népoktatása minden bírálaton alul áll. Az 1220 mindennapi iskolaköteles gyermekkel 9 tanító — ezek közül is egy nem okleveles — ok-

tatja, esvén egy-egy tanítóra 135 növendék, ha ugyan beférne ennyi gyermek az istállószertű, rosszul világított és szellőztetett helyiségbe, melyből alig jut egy-egy növendékre 0.35 négyzetméter, a törvényszabta területnek egy harmada. E helyiségek a gyermekbetegségeknek és nagy halálozásnak valóságos melegágyai. Ezenkint mintegy 200 gyermek nem részesül oktatásban.

A közoktatásügyi miniszter már 1900. december 27-én a váci egyházmegyei hatósághoz intézett 62.770/900. sz. leiratában kifogásolta a jászkarajenői felekezeti iskolákat s két új iskola felállítását, illetve két tanítói állás szervezését sürgette, ezeknek fizetését államsegélyként igérvén folyósítani. A felekezeti iskolaszék indolenczája azonban mellőzve a miniszter leiratát, a sürgött tanítói állásokat a mai napig sem szervezte, sem a felajánlott segélyt igénybe nem vette, miáltal 9600 koronával károsította meg a községet.

Hiába iparkodtam kapacitálni néh. Gulier Gyula akkori főispánt, hasztalan törekedtem meggyőzni Fazekas Agoston alispánt a község igazáról: ők meghajoltak érvelésem előtt, de azért a közigazgatási bizottság mégis hozzájárult az alispánnak feljebb ismertetett határozatához, s az iratokat döntés végett a kultuszminiszterhez terjesztette fel. Ha a közigazgatási bizottság érdemileg és jó indulattal foglalkozott volna ekkor a mi igazságos ügyünkkel: nem volna ma 120 százalékos pótdadónk s nem nőtt volna fel száz és száz gyermek azóta tanulatlanul, e szerencsétleneknek nagy kárára, közművelődésünknek nagy szegénységére!

Ezuttal nagy gyorsasággal — már november 19-én — döntött a miniszter 96166/906. sz. leiratával, s abban a főbíró és társai által beadott felebbezést elutasította. A közigazgatási bizottságnak azt a határozatát ellenben, amelylyel Jászkarajenő községnek 144/904. sz. a. hozott a községi vagyonból karban tartott felekezeti iskolákat községi jellegű iskolákká átváltoztató határozatát megsemmisítette, feloldotta, s figyelemmel arra, mikép az iskolák jellegének megváltoztatása ügyében az egyházakkal folytatandó tárgyalások nem a községek, hanem az illetékes közigazgatási hatóságok által tartandók meg — utasította a bizottságot, hogy azon ténykörülmenyek tisztába hozatala végett, vajjon a felekezeti iskolák anyagi terheinek hordozása tekintetében terhelje-e, illetve mely mértékben terheli a községet bizonyos kötelezettség, a járási főszolgabíró által a szabályszerű tárgyalást az érdekelt hitközségek és község bevonásával ejtse meg.

A miniszteri leiratban delegált vegyes bizottság 1907. május hó 25-én tartotta meg a tárgyalást annak kiderítésére — terhelje-e, illetve mely mértékben terheli a községet bizonyos kötelezettség a felekezeti iskolák anyagi terheinek hordozása tekintetében.

A tárgyaláson a község képviselői nem ismerék el a község által fentartott iskolák felekezeti jellegét tagadták azt is, hogy a községet a felekezetekkel szemben bármiféle teherviselés kötelezné, miért is nyomatékosan hangsúlyozták, hogy az iskola jellegének meghagyása vagy megváltoztatása felett a község szabadon rendelkezhetik. Ezzel szemben mindkét egyházhatóság képviselői ragaszkodnak azon jogi állásponthoz, mely szerint a szerintük felekezeti jellegű iskolák anyagi fentartása tekintetében a politikai községet egyoldalul meg nem változtatható magánjogi kötelek obligálják.

Kerek 8 hónapra volt szüksége a közigazgatási bizottságnak, hogy e tárgyalási jegyzőkönyv alapján 1908. január hó 9-én meghozza 3110—kb. 907. sz. véghatározatát. Ez a véghatározat megállapítja 1., hogy a jászkarajenői elemi iskolák rk. és ev. ref. jellegűek, illetve fentartóik jogi értelemben véve a felekezetek; 2., hogy a község, mely az iskolákat segélyezte, jogosult a segélyt az iskoláktól megvonni.

Tehát a vármegye is rájött végre arra, amit mi mindig következetesen állítottunk s aminek ellenkezőjét a felekezetek bizonyítani sohasem tudták — amiért ők eleve elutasítandók lettek volna — hogy a községet a felekezeti iskolákkal szemben semmiféle kötelezettség nem kötelezi.

Ezután gróf Csáki Károly váci püspök, Fialla Igó plebános és Szekér Sándor ref. lelkes által felebbezés nyújtott be, melyre végre 1908. május hó 27-én — tehát az eljárás megindításától négy év mulva — meghozta a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter 56.826. sz. döntését.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

felülmulhatatlan háriszer mindama gyomorhajóknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő. Eredeti dobozokban

2 korona.

FŐ SZÉTKÜLDÉS:

MOLL A. gyógyszerész, cs. és ktr. udv. száll által
Bécs, I., Tuchlauben 9. szám.

Videki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-FÉLE SÓSBORSZESZ

a legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés, csusz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban olomnál zárt (plombirt) üvegekben

2 koronáért kapható.

MOLL-készítmény kérendő.

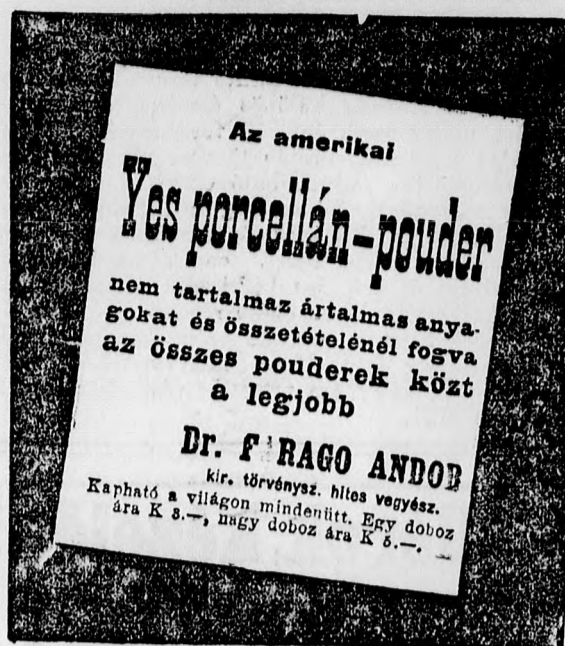
Helyszüke nem engedi, hogy a miniszteri döntéssel behatódottan foglalkozzam; annyi látható belőle, hogy a miniszter is — habár kissé jezsuita-modorban — a közigazgatási bizottság határozatát emeli érvényre, mely szerint: a felekezeti iskolák segélyezése a politikai község allandó terhét nem képezi. Mindenesetre kár volt az iskolák felekezeti jellegének megállapítását — azok jogi értelemben vett fentartóit a felekezeteiket jelentve ki — enuncziálni s ez által azok fennmaradását szilárdabb, quasi jogi alapra fektetni; mert — egyebektől eltekintve — ez a megállapítás újabb konfliktusokra adhat okot és alkalmat s rég vajdó iskoláink végleges megoldása elé újabb akadályokat gördíthet, mint ez tényleg az alábbiakból látható.

Ugyanis a miniszteri döntés alapján a megye közigazgatási bizottsága 1909 május hó 13-án kelt 874. sz. véghatározatával arra kötelezte a községet, hogy 1908. év augusztus hó 9-én kelt 68. számú jogerős határozatának végrehajtásáról gondoskodjék. Ez az a határozat, melyben a község a felekezeteknek addig nyújtott segély megvonását s azon községi iskolák szervezését mondotta ki s e célra a bizottság annak a költségvetési tételnek felhasználását jelöli meg, mely eddig a felekezeti iskolák segélyezésére fordított. De a felekezeti átok — a lelkészek által beadott felebbezés alakjában — ismét megátolta a községet a felsőbb fórumok által is elismert jogának gyakorlásában és köteletségének teljesítésében. Felebbezésüket nem láttam és el sem tudom képzelni, hogyan voltak képesek azt kieszközölni, hogy akkor, mikor eldöntött dologgal állunk szemben, iskola-ügyünk újból megakadt. Az iratok a minisztériumba, innét a kir. kincstári jogügyek igazgatóságához, majd ismét vissza a minisztériumba vándoroltak. Itt Kaeskovics Mihály miniszteri tanácsos ur, kérésünkre, soronkívül intézte el az ügyet. Az elintézés abban állott, hogy a miniszter 155452/1909. számú rendelkezésével arra utasította a közigazgatási bizottságot, hogy Jászkarajenő községnek iskolaszervezési kötelezettségét tegye vizsgálat tárgyává s hozzon szabályszerű, megfelelő határozatot. E feladatát a közigazgatási bizottság úgy oldotta meg, hogy az évi ápril. 14-én kelt 2253. sz. határozatával utasítja Jászkarajenő községet, hogy az 1868. XXXVIII. t.-cz. 23. illetve 44. szakasza s az 1876. XXVIII. t.-cz. 6. szakasza értelmében az itteni hitfelekezeti iskolák érintetlenül hagyásával s osztályú községi iskolát szervezen. Hát ez nem megoldás. Ilyen ellentétet (l. a közig. bizottság 1909. évi 874. sz. határozatát) és a dolog érdemétől messze elkalandozó határozatokkal iskola-ügyünket megoldani nem lehet. A fent hivatkozott törvényszakaszok egyike sem kötelezi a községet felekezeti iskolák fentartására. Miért kívánja ezt mégis a közigazgatási bizottság?

Tisztázzuk csak az eszméket. Van Jászkarajenőnek egy — a közigazgatási bizottság által is jogerősnek elismert — a községi iskolának a felekezeti iskolától elvont segélyvel leendő szervezésére vonatkozó — határozata, melyet azért nem lehetett eddig végrehajtani, mert a lelkészek felebbezésére a hatóságok annak végrehajtását a község vitás teherviselési kötelezettségének tisztázásáig, — fel függesztették. Ennek a vitának a kulturális miniszter 56826/908. sz. döntése vetett véget, kimondván, hogy a község jogosult a felekezeteiktől a segélyt elvonni. Már most a fel függesztés oka megszűnve, a közigazgatási bizottság 874/909. sz. határozatával, nagyon helyesen, meghagyja a község jogerős határozatának végrehajtását. A lelkészek felebbeznek. A logika szabályai szerint a miniszternek nem a községi iskola szervezési kötelezettségének megállapítására kellett volna utasítani a közigazgatási bizottságot, hisz ez iránt nincs kétség, hanem dönteni abban, végrehajtható-e a község jogerős határozata, s ha nem, miért nem.

Ebben a keretben kellett volna mozognia a közigazgatási bizottságnak is, nem pedig a felekezeti iskolák kérdésének felvetésével, — mely res judicata — mérgesíteni, huzni-halasztani az agyontárgyalást, cséplést, döntött iskolágyut. Hiszen a község váltig akarja teljesíteni iskolaszervezési kötelezettségét; a felsőbb hatóságok gátolták eddig s gátolják ma is annak teljesítésében. Mert kérem, azt kívánni, hogy a tönkretűnt szélén álló község megfelelő községi iskolákon kívül — aminőket is csak a legmesszebbmenő államsegélyvel képes emelni — most még új felekezeti iskolákat is létesítsen, mert a meglévők nem alkalmasak tanításra, abszurdum. A község természetesen, mint végre nem hajtható, megfeleltette a közigazgatási bizottság legutóbbi határozatát. Mi lesz a sorsa ennek a felebbezésnek, mikor lesz vége ennek a vitának: ki tudná azt megmondani? Csak az bizonyos, hogy a pestmegyei 8000 lelket számláló Jászkarajenőn az 1910/11. tanévben közművelődésünk nagyobb dicőségére 1000 tanuló fogja nélkülözni a tanítást!

Dr. Kerékgyártó Loránt
Pest vm. törvh. bizotts. tagja.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Egy szobor kálváriája. Tegnap megírtuk, hogy Strobl Alajos szobrásztanár beadványt intézett Bácsy polgármesterhez, hogy József nádornak a szobrát, mely háttal áll a Fürdő-utca felé, megfordítsák. A Strobl-féle indítványt nyál kapcsolatosan igen érdekes megemlíteni, hogy milyen viszontagságos volt a sorsa a nagy nádor szobrának. A szoborra a grüjtés közvetlen József nádor halála után indult meg és rövid idő alatt össze is gyűlt mintegy 30.000 forint. A szobor megmintázására Schwanthaler, a híres müncheni szobrász vállalkozott, aki el is jött Budapestre, megnézte a teret, ahová a szobornak kerülnie kellett volna és megcsinálta a szobor mintáját. Közbejötték azonban az 1848-as idők. Schwanthalertől ekkor visszavették a megbízást és a szobor ügye a mozzaimas napok alatt elaludt. Nem is törődött vele 1853-ig senki, csak akkor vette a kezébe a pesti magisztrátus az ügyet újból, amíg azonban neki az akkori abszolutisztikus kormányzattól sikerült az engedélyt a szobor felállítására megkapni, teljes négy év telt el. Az engedélyt Albrecht főherceg adta meg, aki akkor Magyarország kormányzója volt, de egyuttal meghagyta a polgármesternek, hogy a szobrot a müncheni Halbig nevű szobrászszal készíttesse el; azonkívül, hogy a szobor állószobor legyen (Schwanthaler lovas-szobrot tervezett), hogy a szobor környékét parkoztassa. A polgármester eleget is tett a főherceg minden rendelkezésének. Halbig pedig hozzálátott a szobor elkészítéséhez és 1860-ban el is készült vele. A polgármester erre megtette az előterjesztést a kormányzóknak a leleplezésre vonatkozólag és 1860. május elsőjén ajánlotta az ünnepség napjára. A kérvény azonban sokáig ott hevert a kormányzónál — nem tudni, mi okból — elintézetlenül és a leleplezési ünnepélyt csak kilenc évvel később, tehát a kiegyezés után, 1869. április 28-án tartották meg. A leleplezés nagy fényvel ment végbe a királyi pár jelenlétében. A szobor maga nagyon tetszett mindenkinek s a király Halbigot ki is tüntette érte a vaskorona-renddel. A szobor 41.018 forintba került, amihez az államkincstár 11.118 forinttal járult hozzá.

(*) A Királysínház új évadja. A Királysínház új évadja szombaton, augusztus 13-án nyit meg Lohár Ferenc rendkívüli sikerű operettjének, a Luxemburg grófjának 151-ik előadásával. A másfél hónapos nyári szünet alatt a színházat minden részben kiesimositották, kifestették, fölfrisították, színpadi felszerelését kibővítették és világi-berendezését tökéletesítették. Az új évad első idejét a „Luxemburg-grófja“ tölti be, amely rendkívül vonzóerejét a múlt szezon legvégéig megtartotta. A „Luxemburg-grófja“ előadásai alatt a színház egész személyzete az ősz első ujdugára, Rubens Pálnak, „A hollandi lány“ szerzőjének új operettjére, a „Balkáni hercegnő“re (The Balkan Princess) fog készülni.

(*) Morvay Zsuzsi hangversenyei. Szombaton este Tátralomniczon nagy és előkelő közönség részvétele mellett tartotta meg hangversenyét Morvay Zsuzsi. A gyermekművésznő kiforrott te-

hetségével, kiváló technikájával és művészi játékával zajos sikert aratott. Ugyancsak nagy sikere volt Trencsenteplíczen is, ahol e hónap 3-án lépett fel. Az előbbi hangversenyen még Szodényi Aranka hangversenyének, az utóbbin Bardocz Krisztina, a Vigszínház fiatal tagja arattak osztatlan nagy sikert.

(*) Színházak műsora. A Budai Színházban holnap, vasárnap délután „A kis boszorkány“ daljáték, teste a „Rip van Winkle“ operette kerül színre. — Kedden a „Tosca“, szombaton a „Lammermoori Lucia“ opera van műsoron. — Szerdán Földes Imre „Hivatalkok urak“ című társadalmi színművének lesz a budai első előadása. — Csütörtökön Haller Irma vendégfelléptével „Az erdőszleány“ operett adják. — Szombaton és vasárnap Millöcker „Komédiások“ című operettjének lesz a fölújítása. — A Városligeti Színházban vasárnap lesz „A pesti zsidó“ című bohózat 75-ik előadása. A „Chanteclair“ képmen Kornay Berta, Hudacsek Nelly, Ferenczy Károly és Nyáray Antal teljesen új ének- és táncszámokat mutatnak be. Délután mérsékelt helyarákkal „Az erdőszleány“ operett kerül színre Kürty Klárával a czimszerepben. A „Postásfiú és a huga“ című énekes bohózat a jövő héten többször van műsoron. „A muzikusleány“ című új operettnek a bemutatóját szombaton, e hó 13-ára tűzték ki. Az operett új és stíluszerű kiállításban mutatják be. A muzikusleány szombati bemutatójára jegyek már mártól fogva válthatók.

(*) A Magyar Zenetanárok Országos Szövetsége folyó hó 4-én tartotta alakuló közgyűlését, a melyen igen nagy számmal jelentek meg a fővárosban működő zenetanárok és zeneiskolai igazgatók s jelentős számban volt képviselve a vidék. Az alakuló közgyűlés, amely Gáti Gyula zenekonzervatóriumi igazgató elnöklésével a szövetséget megalakultnak mondotta ki s ugyanennek alapszabályait megállapította, igen lelkes hangulatban folyt le, ami annál érthetőbb, mert a szövetség szociális reformok megvalósítását s tagjai erkölcsi és anyagi érdekeinek megvédését tűzte ki céljául. A közgyűlés megválasztotta a tisztikart is. Elnökké: Balassa Kálmán; alelnökké: Eisvogel Ferenc és Gáti Gyula; titkárrá: dr. Schön Lajos; pénztárossá: Schmiedt Lajos; ellenőrré: Bloch Kálmán; gazdává: Kovács Ferenc és könyvtárossá: Teschauer Róbert választották. A közgyűlés még választott 18 rendes és 6 pótválasztmányi tagot.

(*) Magyar Stagióne. A Hidvéghy Ernő igazgatása alatt álló magyar stagióne szeptember 1-én kezdi meg előadásait Zomborban. Megnyitótul Herczegh Ferenc „Eyzane“ című színműve kerül színre teljesen új és korhű jelmezekkel. A magyar stagióne második állomása Gyula város lesz. Hidvéghy elfogadta előadásra Farkas Imrénének, az ismert költőnek „Virágének“ című háromfelvonásos drámáját, amihez Keen Aurél irt kísérő zenét.

(*) Az új nap. Heyermans Hermann az újban Berlinben élő világhírű hollandus drámaíró, a „Remény“ című halászhallóda szerzője „Az új nap“ című új darabot fejezett be, amelyet a berlini Schauspielhaus mutat be az idei szeptember végén.

(*) Magyar műtárgyak Tunishan. A tunisi piacozal való kereskedelmi összeköttetésünk fejlesztése végett a kereskedelemügyi miniszter intézkedett egy hivatalos jellegű magyar mintatárnak Tunishan való felállítására. Ebből az alkalomból felhívta az Iparművészeti Társulatot is, hogy Tunis nagy idegenforgalmára való tekintettel kisebb tőrfogatú és tömegesebben előállítható olcsóbb iparművészeti tárgyakból állítson össze egy gyűjteményt a mintatár részére. Az Iparművészeti Társulat ennek a felhívásnak megfelelt, egy nagyobb gyűjteményt küldött Tunisba, ahol sikerült is a figyelmet annyira a magyar iparművészet felé fordítani, hogy újabban igen sok megrendelés érkezett Tunisból magyar iparosokhoz.

Ügyvédi és bírói vizsgára, az összes jogi vizsgákra, államszámvevőtanai államvizsgákra gyorsan biztos sikerrel készülni!

Dr. Erős Vilmos

jogi szemináriumában

Budapest, VII., Wassalányi-utca 13. Telefon 118-57

Nevelésügyi és igazságügyi miniszterekkel

Fiókintézet: Kolozsvár, Paris-utca 11.

IRODALOM.

* A Szocializmusnak, a magyarországi szocialdemokratapárt Kunfi Zsigmond szerkesztésében megjelenő havi folyóiratának augusztusi száma most jelent meg a következő érdekes és sokoldalú tartalommal: Kunfi Zsigmond: A világ organizációja, Szabados Zádor: A budapesti lakászsora és házbajok, Ormos Edé: Politika és igazságszolgáltatás, Paál Ferencz: Fehér — fekete, Löwy Ödön: Az amerikaiásról. Pogány József: Népeségzsaporodás és szocializmus. A tanulmányok után Szemle rovat következik, amelyet az Elméleti szocializmus, Nemzetközi munkásmozgalom, Szakszervezeti mozgalom, Közgazdaság, Természettudomány, Kultura nevezetesebb eseményeit dolgozza fel és kommentálja. A Szocializmus előfizetési ára egész évre 6 korona, negyedévre 1.50. A három éves egyes-füzet ára 50 fillér. Megrendelhető a kiadóhivatalban Conti-utca 4. s minden könyvkereskedésben.

* „Uj Idők.“ E heti számával is gazdag szórakozást nyújt az Uj Idők, amely Lovik Károly és Balásházy Péter regényén kívül novellát közöl Farkas Páltól és az „Idegen írók“ rovatában érdekes jamaikai néger népmesét mutat be. Szilágyi Géza a legújabb verseskönyvekről ír tanulmányt, míg verset Du'ka Ákos és Dingha Béla írtak. A lap illusztrációi közül különösen érdekesek azok, amelyek a pusztuló régi Pestet, továbbá amelyek a hírhedt Lepsi-villákat mutatja be. Hosszabb cikkek és Mühlbeck Károly ötletes feljecszei teszik változatossá a számot. Előfizetési díj negyedévre 4 korona, Mutatványszámot kívánatra díjtalanul küld a kiadóhivatal VI., Andrássy-ut 10.

* A „Vasárnapi Ujság“ augusztus 7-iki száma változatos, nagy sorozatát közli az érdekes aktuális képeknek. A főváros legújabb városrésze, a fehérvári-ut tájéka, az új összekötő vasúti-híd építése, a trónörökös új tirolai kastélya, a július 14-iki párisi nemzeti ünnep, a budapesti házbérszóra elleni tüntetések stb. adják a szép és feltűnően érdekes képek tárgyait. A szépirodalmi olvasmányok közt vannak: Ady Endre és Kosztolányi Dezső versei, Kaffka Margit novellája, Zsoldos László és Anthony Hope regénye. Egyéb közlemények: cikk a Janosikról, a tót rablóról, kit most tót nemzeti hőssé akarnak tenni a csehek, tárcacikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világkrónika“-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“ a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félfévre két korona 40 fillér.

* „Kelet Népe.“ A dr. Halmay Elemér szerkesztésében megjelenő ezen folyóiratnak augusztusi száma a szokottnál is gazdagabb tartalommal 112 oldalnyi terjedelemben fekszik előtünk. Uj a folyóiratban az Ausztria-Magyarország és a Kelet című rovat, melyben Slavici Iván, a kiváló publicista, román oldalról s kivülről egész sora a keleti — török, bolgár, szerb és montenegrói — politikásoknak és publicistáknak tárgyalja érdekesebbnél-érdekesebb megvilágításban a monarchiának, kiváltkép pedig Magyarországnak a Kelethez való viszonyait, — mindezt párhuzamosan francia és magyar nyelven. A füzetet Attaché vezeti be „A monarchikus politikáról“ írt cikkével. Szociológiai tartalmánál fogva érdekes „A bér“ című cikk, míg az aktualitást a füzetben „A horvát kérdéssről“ írt cikkek és nyilatkozatok szolgálatják. Dr. Noel Jenő folytatja „Egy király élete és halála“ról francia források után írt esszéjét. A gazdaságpolitikai részben Lukács Géza ír a nemzetközi kereskedelmi forgalom szempontjából megszívlelendő dolgokat. „Az egységes nemzetközi vámtarifaséma kérdéséről“, Gömöri Jenő, Fogarasi Béla és László István kritikai írásai rekesztik be a kötetnek beillő füzetet, mely minden könyvkereskedésben és vasúti állomáson kapható.

* „A milliárdos.“ Henry Greville pompás világhírű regénye magyar nyelven is megjelent most az Egyetemtes Regénytár vörös vászonfódeles gyűjteményében. Ez a regény valóságos új világba visz

bennünket, amely eddig még jóformán alig szerepelt az irodalomban: Kanadába. Érdekesítő mozgalmak történet keretében szinte észrevétlenül megismerkedünk Kanada különös életével, a hirtelen fejlődött nagyvárosok lüktető forrongásával éppen úgy, mint a pusztuló indián törzsek kóbor életével. A szerelem örök, mindenható elete a mozgatója Greville regényének és az öreg milliárdos két fogadott leányának, Zittának és Annának szerelme és küzdelme a boldogságról, ennek művészi, gyönyörű leírása és briliáns befejezése egyszerre magas értéket kölcsönöz az egész regénynek. A fordítást Tábori Kornél végezte szép magyarsággal. Kapható Singer és Wolfner könyvkereskedésében. A kétkötetes regény ára tetszetős vászonkötésben 2 korona 40 fillér.

Gallérok, kezelők

és az összes fehérneműek kifogástalan gyors vegytisztítását és fényezését

BRADOVKA GYULA

vegytisztító és gőzmosógóra eszközl

Kassa, Klobusitzky-utca 4. sz.

Alapítva 1812.

Alapítva 1812.

Ugyanott képviseltek kerestetnek az ország minden részén.

FŐVÁROS.

A munkások és a főváros.

Küldöttség a helyettes polgármester előtt.

Budapest, augusztus 6.

A múlt vasárnap nagy tüntető gyűlést tartottak a munkások a Garai-téren. A nagygyűlés megállapította a munkásságnak a lakásügy terén való kívánságait. A kívánságokat memorandumba foglalták s a memorandumot ma száztágu küldöttség adta át Vaszilievits János helyettes polgármesternek. A küldöttség soraiban több asszony is volt. A munkások első és legfőbb kívánsága, hogy a főváros folytassa, még pedig egész erővel a kislakások építését, hogy ezzel megszüntesse a lakáshiányt, ami a lakászsora alapja.

A polgármester a tanácsteremben fogadta a monstre-küldöttséget, s miután átvette a memorandumot, megígérte, hogy a főváros hatósága tovább halad a megkezdett uton és egész energiával folytatja a lakásépítést, hogy ellássa a dolgozni akaró polgárság lakásszükségletét.

Szabados Zádor adta át a memorandumot. Kijelentette, hogy a lakászsora által kiszákmányolt lakók kérelmét tolmácsolják. Elismerte, hogy a főváros uraiban mindig volt érzés a munkásügyek iránt. Az eddigi intézkedések azonban nem voltak elegendők a fölgylemlett sok keserűség eloszlatására. Őszintén megmondja, hogy a lakósztrájk dolga ma már nem üres fenyegetőzés, hanem minden tekintetben komoly akció. Ha rövidesen megfelelő garanciákat nem kapunk a szükséges intézkedésekre, ha a főváros urai nem fogják az építkezést sokkal gyorsabban, sokkal erősebben intézni, akkor mi nem leszünk abban a helyzetben, hogy a mozgalmat a törvényes keretben megtarthassuk. A VI. kerületi szakszervezet tegnapi gyűlésén tizenhét ház lakói jelentették be, hogy a lakásbér fizetését megtagadják és csak nehezen lehetett őket a fizetésre rábeszélni.

Vaszilievits János helyettes polgármester a küldöttségnek a következő választ adta:

Nagy megnyugvással veszem azt, hogy a munkásság elismerte, hogy tudunk érezni a munkásság érdekeivel. Ebben a tekintetben megnyugtathatom önöket a jövőre is. Két évvel ezelőtől az akció a lakáshiány dolgában a polgármester indította meg. A munkásosztály ne kicsinyelje ezt az eredményt, amelyet ilyen rövid idő alatt elértünk. Összesen háromszázal szaporítottuk a lakások számát és tulajdonképpen az egyszobás lakások számát. Megvallom, rosszul esett, hogy eközben a munkások részéről bizonyos nehézségek merültek föl bérmozgalom alakjában. Biztosíthatom a munkásságot, hogy a főváros ezt az akciófokozottabb mértékben folytatja, kénytelen vagyok azonban a szakszervezeteket arra figyelmeztetni, hogy az ő intésükkel létrehozott sztrájk révén ne igyekezzenek a törvényhatóság törekvését megakadályozni. A memorandumot csak az újságokból ismerem s

ugy tudom, az a főkvánsága, hogy a kislakások számát gyorsan szaporítsuk. Erre határozott ígéretet tehetek. Még azt az egyet jegyzem meg, hogy annyi szeretettel fogjuk ezt az ügyet kezelni, aminővel a főváros dolgozni akaró munkásalakosága iránt kell hogy viseltessünk.

A küldöttség tagjai zajosan megéljenzették a polgármester választát.

)(A városi építkezés. A főváros nagy erővel folytatja az építkezést. Most a Miklós-téren, a Mária Terézia-téren, a Simor-utcában és a Jászberényi-uton épít a város kislakások bérházát. A munkákra a tanács már árlejtést is hirdetett s az építést még ebben a hónapban megkezdik.

)(Budapest májusban. A főváros statisztikai hivatala kiadta Budapest május havi statisztikáját, mely néhány érdekes adattal szolgál. Többek között:

Népeség: A fővárosnak 1910. év közepére kiszámított népeisége 833,703 lélek.

Kórházi forgalom: A községi kórházakban a hó végén ápolás alatt állott 4217 egység.

A mentők működése: A budapesti önkéntes mentőegyesület május havában 1470 esetben nyújtott első segítséget (az év eleje óta 6360 esetben) még pedig sérülési esetben 738, belső bajoknál 393, egyéb eseteknél 249 és öngyilkossági kísérleteknél 90 alkalommal.

Lakásüresedések: 1910. február 1-től 1910. május 1-ig 211 lakás, 43 bolt, 110 raktár és 286 egyéb helyiség állott üresen a főváros területén. Az összes üres lakások negyedévi bérvésztesége 36,041 koronára rugott. A legtöbb üres lakás volt az I. kerületben (125), legkevesebb a IV. kerületben (24).

Üzletnyitás, bezárás: Május havában 555 üzletet nyitottak és 284 üzletet zártak be a fővárosban.

Áruforgalom vasuton és hajón: A főváros területére május havában behoztak összesen 5.8 millió mm. árut elszállítottak 2.6 millió mm. árut (az év eleje óta behoztak 25.4 millió mm., elszállítottak 12.2 millió mm. árut).

Helyi közlekedés: Május havában a helyi szállító vállalatok közül a közúti vasutak 14.5 millió (ebből a budapesti közúti vaspálya 9.2 millió, a városi villamos vasut 4.1 millió), a székesfővárosi közlekedési vállalat 1.1 millió és a helyi hajók 680,000 egyént szállítottak. A hidakon átkelt 1.9 millió egység, az alaguton 180,000. Az összes hidakat 286,433 kocsit használták.

Személyforgalom vasuton és hajón: Május havában Budapestre érkezett 1.7 millió (az év eleje óta 7.6 millió), elutazott 1.7 millió egység.

Idegenforgalom: Május hónapban a budapesti szállodákban megfordult idegenek száma 20,265 volt (áprilisban 18,594), ezek közül magyarországi 14,979, bécsi 2014, egyéb osztrák 777, egyéb külföldi 2495 és pedig németországi 1019, amerikai 188, romániai 182, angolországi 176, francia 172, orosz 131, olasz 124, szerb 112, svájci 64, boszniai 63, török 54, bolgár 48, ázsiai 15, ausztráliai 6. Az év eleje óta megfordult a szállodákban 68,650 magyarországi, 858 bécsi, 3479 egyéb osztrák, 9174 egyéb külföldi, összesen 89,870. Munkakereső (14 napon túl jelenlevő) külföldi honost május havában bejelentettek: 1336 férfit és 387 nőt.

Zálogházak: A m. kir. zálogházaknál ékszerre 820,000 korona, ingóságokra pedig 484,000 korona kölcsönt nyújtottak. Kiváltottak: 785,000 korona becsértéki ékszer és 453,000 korona becsértéki ingóságot.

Építkezések: Kiadtak 380 építési engedélyt, (ezek közül lakóházakra 59-et). Befejezték 155 építkezést) ezek közül 63 új lakóházat 397 lakással és 1700 szobával.

Szükséglakások és hajléktalanok menhelyei: A fővárosi szükséglakásokban ingyenesen meghált 214 egység, a hajléktalanok menhelyeiben: 4440 egység.

Adókezelés: Az ahóvivalatokban május havában 7.95 millió korona folyt be, ebből állami adó ezimén 4.5 millió korona. Az adóhivatalok 3714 zálogolást fogantatosítottak.

)(Az ügyiratkezelés gyorsítása. A tanácsi segédhivatal működését nagy mértékben megnehezíti az a körülmény, hogy az előadók a sürgősséget, a határidőt és egyéb megjegyzéseiket az előadói ívek nem az első, hanem a belső oldalain jelzik. Az ily módon való jelzés a kezelést végző közegek nagy nehézséget okoz. Éppen ezért a polgármester szigorúan utasította az előadókat, hogy a jövőben minden kiadói és irattári utasítást az ügyiratok első oldalán feltűnő módon jelezenék,

(X) Uj gyógyszerár. A belügyminiszter ma értesítette a fővárost, hogy dr. Halász Zoltánnak engedelmet adott, hogy a Szövetség-utca, Dob-utca, Vörösmarty-utca és Wesselényi-utca által határolt területen új gyógyszerárakat nyisson.

(X) A színházak megvizsgálása. A színházvizsgáló bizottság Almády Géza tanácsos elnöklésével ma megvizsgálta a Király-színházat, a Magyar Színházat és a Fővárosi Orfeumot. A bizottság kisebb bintézkedések végrehajtását rendelte el.

EGYESÜLETEK.

(—) Magyar-Lengyel Egyesület. Még ez év tavaszán mozgalom indult meg, hogy a magyar lengyel testvériség ébrentartására s a két nemzet közötti kereskedelmi és ipari összeköttetés meg erősítése céljából klubot alakítsanak. A múlt hónapban meg is alakult a Budapesti Magyar-Lengyel Egyesület, amely elhatározta, hogy az alakuló diszközgyűlést ősszel tartják meg. Az egyesület védnökéül Batthyány Tivadar grófot keresték fel. A diszközgyűlés előkészítésére kiküldött bizottság az egyesület elnökeül dr. Baránszky Gyula fővárosi bizottsági tagot fogja felkérni.

(—) A Galilei Kör kedden, e hó 9-én este fél-nyolcz órakor előadást tart, amelyen dr. Halasy Béla a spanyol klerikalizmus történetét fogja ismertetni. Az előadás célja, hogy áttekintést nyújtson arról az évszázadokon át folyó romboló munkáról, amelylyel a klerikalizmus anyagi és szellemi romlásba kergette a hajdani világbirodalmat s az objektív történettudomány világánál ekkar rámutatni a szemünk láttára folyó spanyol kultúrharcz igazi rugójára. Az előadást az egyesület helyiségében (VI. Anker-köz 4. II. emelet) tartják meg. Vendégeket szívesen látnak.

(—) A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete tegnap rendkívüli gyűlést tartott, amelyen mély részvétellel vették tudomásul dr. Fuchs Sándornak, az egyesület tragikus körülmények között elhunyt jogtanácsosának halálát. Az egyesület az elhunyt jogtanácsos érdemeit jegyzőkönyvébe iktatta és özvegyéhez részvétiratot intézett. Az elhunyt jogtanácsos helyébe dr. Somogyi Arnold budapesti ügyvédet jelölték.

(—) A Kereskedő Ifjak Társulata fűszer- és esemegések csoportja folyó hó 14-én vasárnap a Budai Polgári Lövészegyesület (II. Marczibányi-ter 6.) termeiben és parkjában az épülő társulati ház és csoportsegély alapja javára műsorral és táncszelvényekből álló zártkörű nyári ünnepélyt rendez.

Nyilttér.

Bevátlában közzölteért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

A budai Szt.-Lukácsfürdő

Nagyszállóadjában és Thermal-szállodájában szoba teljes ellátással naponként 10 kor-tól feljebb. Minden szoba kilátással a Dunára. Kénes iszapfürdők és iszapborogatások. Fürdőismertető díjmentesen küld Szt.-Lukácsfürdő részv.-társ.

Dr. HARMATH GYULA

TÜDŐBETEGEK

Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 82. szám. Tüdő-mellbajok: Asztma, Tuberkulozis I. és II. stádiumában, vérköpés, tüdőcsucsuhurut) a legújabb gyógymódokkal kezeltenek.

Székere-kezelés! Kamara-inhalációk! Az 6 éve fennálló intézetben kezelt betegek 70 százaléka gyógyul. Benczés 12-2 és 2-4-ku.

2902 millió frank vagyon!

Legliberálisabb biztosítási feltételek!

THE MUTUAL

new-yorki Betbiztosítási társaság.

Alapított 1843-ban.

Tisztán kölcsönös! Résztvényesei nincsenek!

7.5 milliard frank biztosított összeg.

1910-ben a biztosítottak között felosztandó nyereség 64.250.000 frank.

Az összes biztosítottak minden évben részesednek az üzleti nyereségen. Egy-egy kötvényre eső egyévi nyereségrész az elmúlt éztendőben az évi díjak 10-16%-át tette ki.

Magyarországi vezérigazgatóság: Budapest, VI., Andrassy-ut 20.

TÖRVÉNYSZÉK!

§ Frigyes főherceg pöre. A horvátországi Szarvas községben érdekes határrendezési per folyt le. Szarvas község három instanczián nyerte meg perét Frigyes főherceg ellen. A főhercegnek ugyanis közvetlenül a magyar-horvát határon, magyar területen, hatalmas vadászterülete van. Ebből a területből ötvenhét hold átnyulik a Drávántulra, horvát földre, Szarvas község határába. Szarvas község jogot formált erre az ötvenhét holdra. Horvátországban ugyanis a vadász- és halászföldök egy-egy község határában ugyanolyan jelentőségűek, mint Magyarországon a közös legelők. A szegény horvát falvaknak sok helyütt a földesurak együtt bírt vadászati és halászati jog van olyan fontos, mint magyar községekben a közös legelő használata, amely miatt annyi végtelen urbéri por folyik. Egy 1893-ból való horvát törvény kimondja, hogy valamely földbirtokos vadászterülete, ha egy tagban nem nagyobb négyszáz holdnál, az illető község által is használható, amelynek határában fekszik. Frigyes főherceg horvátországi vadászterülete csak ötvenhét hold. A főhercegi uradalom ugyan azt vitatta, hogy az az ötvenhét hold a Magyarországon fekvő óriási vadászterületekhez tartozik, a bíróság azonban kimondta, hogy más ország területén lévén, más törvények alá tartozván, külön területnek tekintendő. És minthogy a négyszáz holdat el nem éri, mind a három fokon megítélte a községnek a vadászjogot a főhercegi területén.

§ Amikor az ügyész védi a mentelmi jogot. Szombathelyről jelentik: Hartner Géza, a mura-szombati kerület Kossuth-párti képviselője furcsa kérvényt intézett a szombathelyi ügyészséghez. Azt kérte, hogy az igazgatás miatt reá kiszabott 4 napi fegyházbüntetést megkezdhesse, anélkül, hogy a képviselőháztól mentelmi jogának felfüggesztését kérnék. A kir. ügyész a kérelmet elutasította, védeni akarván a képviselővel szemben is az immunitás jogát.

§ Vítás községi legelő. Évek óta elkecseregett küzdelem folyik az anyalházi puszták 6000 katasztrális holdat kitevő legelői miatt a hajduszoboszlóiak és a nádudvariak között. A legelőket a mai napig a hajduszoboszlóiak birtokolták és abból a nádudvariakat minden törekvésük dacára kizárták. A nádudvariak azon az alapon formáltak just a legelőkhöz, hogy ők az idők folyamán mintegy 1000 katasztrális szántót megszereztek a hajduszoboszlói határból a legelőilletőséggel együtt, tehát őket a legeltetési jog megilleti. A hajduszoboszlói közös legelőbirtokosság ezzel szemben olyan alapszabályokat alkotott, hogy csak Hajduszoboszló területén lakó birtokost illet meg a legeltetési jog. E harcok annyira kiéleztek, hogy a kerület mandátumának a sorsa is ezen fordult meg. Néhány évvel ezelőtt az egyik jelölt úgy jutott a mandátumhoz, hogy kortesei biztatták a nádudvari szavazókat, hogy megkapják a legeltetési jogot. Persze, ez nem történt meg. A családott nádudvariak erre megbízták dr. Nagy Kálmán debreczeni ügyvédet, hogy indítson pert Szoboszló ellen és követeljen a 6000 hold legelőből 3000 holdat, valamint a százezrekre rugó regália megváltási összegből a felét. Amikor a hajduszoboszlói közbirtokosság megkapta a keresetet, s dr. Bolvári debreczeni törvényszéki delegált bíró kiszállt Szoboszlóra a per felvétele végett, a közbirtokosság néhány tagja és az alispán megbízta dr. Újvári Mihály vármegyei tisztii ügyészt a védelemmel. Mielőtt a tárgyalást megkezdhetnék volna, a község háza udvarán mintegy 4000 ember gyűlt össze s a legfenyegetőbb magatartással meg akarták támadni a hatóságot, úgy hogy a jelenlévő negyven szuronos csendőr alig tudta féken tartani a tömeget. A szoboszlói gazdák követelték, hogy a bíró táviratilag idézze meg részükre dr. Tarján Mihály budapesti ügyvédet, akit védelmükkel meg akarnak bízni. A zavar meggátlása érdekében Bolvári bíró eleget tett e kérelemnek és táviratilag értesítette dr. Tarján Mihályt megbízatásáról. Dr. Tarján távirati válasza után a kedélyek lecsillapodtak és a kiküldött bíró a két község gazdáinak érdeklődése és részvétele mellett most fejezte be a nagyszabású urbéri arányosítási per tárgyalását és beterjesztette az iratokat a törvényszéknek ítélethozatal céljából.

§ Hamisító építési rajzoló. Burghuber Rezső építési rajzoló az országos iparhitelzövetkezetnek egy váltóra tartozott, amelyen Molnár András azonban nem akarta többé a jóállást vállalni és megtárgyalta az aláírást. Burghuber erre maga írta rá Molnár nevét az új váltóra. Amikor ez is lejárt, Molnár kifogásokat emelt a váltó ellen és előadta, hogy nem hatalmazta fel Burghubert a váltó alá-

írására. Ily módon került magánokirathamisítás miatt vád alá Burghuber, akit a budapesti kir. törvényszék vádtanácsa ma ezért vád alá helyezte.

§ A czukrász-sztrájk epilógusa. 1908. év végén és a következő év elején czukrász-sztrájk volt Budapest. Többek között Freund Ödön Teréz-körúti czukrásznál is kitört a sztrájk és a segédek elhagyták a műhelyt. Különösen Lazsányi Róbert Ottó czukrászegéd buzdította társait a munka abbahagyására és hogy a főnök maga se dolgozhasson, elrejtette az üzletben a czukrász-szerszámokat és a nyersanyagot is. Freund Ödön fejelentésére Lazsányi ellen lopás és magánosok elleni erőszak vétsége miatt indult meg az eljárás, az utóbbi miatt azért, mert több társát, különösen pedig Baró Zsigmond háziszolgát erőszak alkalmazásával akarta rábírtani a munka abbahagyására. A nyomozás sokáig tartott és csak ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető törvényszék vádtanácsa Saly Dezső táblabíró elnöklésével. A vádtanács Lazsányi ellen a lopás címén emelt vád miatt az eljárást megszüntette, mert kiderült, hogy nem lopta el sem a szerszámokat, sem a nyersanyagot, hanem csak elrejtette, a magánosok elleni erőszak vétségének ügyét pedig áttette a járásbíróhoz.

§ A rikkancs-király körözése. Néhány nappal ezelőtt megirtuk, hogy a budapesti ügyészség köröző-levelet adott ki Bakti Gyula újságíró és költő ellen, mert a rendőrségen, ahol egy kihágási ügyből kifolyólag itélkeztek felette, királysértésbe ragadtatta magát. Bakti Gyula most igazolta, hogy ő a tegnapi nap folyamán jelentkezett az ügyészségen. Eaktinak erre vonatkozólag hozzánk intézett levele így szól:

„En erkölcsi kötelességemnek tartottam nyilatkoztam megszakitani és jelentkezni az ügyészségnél. Kérem egyúttal a tekintetes Szerkesztőség, hogy ha nekem még egyszer körözésnek, ne tessék rólam azt írni, hogy rikkancs-király vagyok, mert minden egyéb inkább vagyok, mint az.”

Az ügyészség különben tudomásul vette, hogy Baktinak rendes és bejelentett lakása van és a jelentkezés után nyomban elbocsátották őt.

§ Pörösködő boy-vállalatok. A Messenger Boy Company a kávéházak és vendéglők telefon-fülkéiben telefonszámaival ellátott hirdetményeket helyezte el. Ezeket a hirdetményeket a Cicerone Boy című vállalat megrongálta, még pedig oly módon, hogy a Messenger Boyok telefonszámsírá rágasztotta a saját telefonszámaikat és így a közönséget tévedésbe ejtette. A Messenger Boy Company feljelentésére ma foglalkozott ez ügygyel a VIII. ker. kapitányság, amely Gyenes Dezsőt, a Cicerone boy vállalat tulajdonosát 100 korona pénzhírságra, nem fizetés esetén öt napi elzárásra ítélte.

§ A soknevű betörő. A temesvári törvényszék fél évvel ezelőtt Georgesku Juon petrozsényi ma-lomtulajdonost csalásért és lopásért egy évi börtönműre ítélte. Ventella Jonesku bukaresti rendőrbiztos ma Temesvárra érkezett és megállapította, hogy Georgesku igazi neve Greshkovicz Izsák és hogy Romániában különböző bűnökért öt évre volt elítélve és évek óta körözik. Románia megindítja a kiadatási eljárást.

§ Sikasztó ügyvéd. Az esztergomi káptalan és a lipótvárosi bazilika sikasztója még az ügyészség fogházában van. Zár gondnok ma előterjesztést tett szabadlábrahelyezése iránt. Előterjesztésében előadja, hogy a lipótvárosi Bazilika kezelésébe már 1908-ban tudott a hiányokról, az esztergomi káptalan pedig már 1909. december havában tudta, hogy Világossy a rá bízott pénzeket a saját céljaira fordította. Miután ezek a cselekmények büntetőjogilag már elévültek, kéri, hogy Világossy bocsássák szabadon és az eljárást szüntessék meg. Egyben előadja a zár gondnok, hogy dr. Világossy az esztergomi káptalannal szolgálati viszonyban állott, miután onnan rendes fizetést huzott, továbbá, hogy Világossyknak komáromi 1200 holdas birtoka parcellázás alatt áll és annak értékesítése mielőbb be fog következni. Értékesíteni kívánja ezenkívül a zár gondnok a Világossy tulajdonát képező házakat is. A budapesti törvényszék vádtanácsa hűfővel foglalkozik ezzel az előterjesztéssel és akkor fog dönteni egy Világossy szabadon bocsátása, mint a birtok értékesítése ügyében.

§ Lejáró pályázat. A Magyar Jogászegylet ideai pályázata ez év október 1-én jár le. E pályázaton a megoldandó kérdés a következő:

„A köteles részre jogosultak az örökös vagy a hagyományos jogállása illesse-e az alkotandó magánjogi törvénykönyv szerint? Fejtessenek ki és mérlegeltesenek mindkét megoldás tekintetében a mellette és ellene szóló okok a helyesebbnek talált megoldásnak megfelelő tervezet-vázlat kapcsán.”

KASZNÁR NÁNDOR

a Magyar Világ kávéház volt tulajdonosa még tavaly Bécsben átvett

„Grand Hotel National“-t

Wien, II., Taborstrasse 18.

teljesen átépítette, megnagyobbította és mintaszerűen újonnan berendezte, 800 szoba, lift, villanyvilágítás, körponti fűtés, a lakosztályok fűrdővel ellátva, gyönyörű téllakart, zené- és olvasóterem, kitűnő magyar konyha, étterem és kávéház mérsékelt árak mellett áll a n. é. közönség rendelkezésére. Telefon, Internurban. Villanyos összeköttetés az összes pályaudvarokkal.

SPORT

Kottingbrunni versenyek.

— Tizenkettedik nap. —

Semmi különösebb emóciózt nem keltett az utolsóelőtti nap. Mérsékelt mezőnyök indultak az összes futamokban s mindegyik telívr könnyen nyerte versenyét.

A nap főszámában: a *Wien-Neustadti* *handicap*-ban — ahogy előre sejtettük — *Légós* lett a favorit, de a *Gouvernant*-ménnek meg kellett elégedni a harmadik helylyel. Győztes a minden ok nélkül elhanyagolt *Rustic* lett. A *The Rush*-mén ezen első szereplése új színekben igen magasra értékelhető és áldozatkész tulajdonosa igen jó vásárt csinált vele. *Titurél*-t ma ismét üldözte a balszerencse, mert csak második lett a versenyben.

A *Gutensteini*-díj négyes mezőnyében *Gracieuse* lett a startfavorit, azonban *Vampyr*-ban annyira bizott istállója, hogy tetemes összeggel fogadta a *Pardon*-mént. Mint jeleztük is, *Gracieuse* favorit-pozícióban győztesnek bizonyult arra, hogy győzzön is s így *Vampyr* játszva galoppozta le ellenfeleit.

Az *Eladó háromévesek gátverseny*-t elég biztosan nyerte meg *Harmonika* s ez rendjén való dolog is. Csak *Vacant* második helye tűnik egy kissé szembe, mert a *Capo Gallo*-heréltnék két nap alatt hatalmas javuláson kellett keresztül mennie, hogy most helyezze lehesen. Az *Eladóverseny*-t mint startfavorit játszva nyerte *Jeannette*. A valamikor nagyon jó *Pardon*-kanca most egymásután aratja diadalait s ugyátszik most ismét visszanyerte régi formáját. — A *Kétévesek eladóversenye* igen kellemetlenül érintette a fogadókat a két reás *Panna* lemaradásával. A folyton javuló *Pirók*-kal jóformán lépést sem tudott tartani, amin nem is csodálkoznunk, tudva istállójának teljes formánkiülését. — A *Gátverseny-handicap* szintén nem végződött a fogadók kedve szerint, mert a startfavorit *Joseph* még helyet sem kapott a valószínű steepler-súly alatt győző *Floridsdorf* után. Második *Pisano* lett, mely csak az utolsó métereken győngült el s így elég kemény küzdelem árán jutott a *Floriform*-mén első helyéhez. — A *Háromévesek eladó-handicapja* végre favorit-győzelmet hozott *Cap Horn* révén, ami már nagyon is ráfért a fogadókra, mert a könyvesek elég bő aratást vittek véghez s amit az utolsó futamban kifizettek, az csak elenyésző csekélység ahoz, amit a nap folyamán szereztek.

Részletes eredmény a következő:

I. *Eladó háromévesek gátversenye*. Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Gr. Merán J. 36 stpk *Harmonika* 62 kg (Fejes), 2. Péchy A. 36 spher *Vacant* 63 kg (Sparkes), 3. Hg. Taxis M. E. 36 pk *Dumb Bell* 59 és fél kg (Slinn). Futottak még: Fontana (Dillon), Velleicht (Vajda). Könnyen négy hoszszal nyerve, nyolcz hoszszal harmadik. Tot.: 10:15, 20:23, 42.

II. *Eladóverseny*. Díj 2000 korona. Táv 1400 méter. 1. Novotny L. id pk *Jeannette* 53 kg (Györfly), 2. Hg. Lubomirszki L. 36 sm *Kanczug* 57 és fél kg (Winkfield), 3. Landau II. 36 sk *Veleszta* 51 kg (Hewitt). Futottak még: Napagedl (Pretzner), Mony (Jurnik), Alighanem (Gulyás), Polymnia (Korb). Könnyen két hoszszal nyerve, fejhoszszal harmadik. Tot.: 10:32, 20:32, 53, 50.

III. *Wien-neustadti handicap*. Díj 8000 korona. T. 1200 m. 1. Br. Rothschild J. hdn. sm *Rustic* 56 és fél kg (Carslake), 2. Söllinger R. száz pm *Titurél* 53 kg (Pretzner), 3. Dreher A. sm *Légós* 52 kg (Hewitt). Futottak még: Margate (Korb), Theodora II. (Winkfield), Isabev (Fergusson), Dreadnought (Gu-

lyás), Javorinka (Guttman). Biztosan egy hoszszal nyerve, két hoszszal harmadik. Tot.: 10:91, 20:35, 33, 25.

IV. *Kétévesek eladóversenye*. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Wiltonhofi ménes pk *Pirók* 54 kg (Korb), 2. Dávid E. sk *Panna* 56 és fél kg (Pretzner), 3. Br. Springer G. pk *Petiotte* 51 és fél kg (Fergusson). Futott még: Boris (Hewitt). Könnyen egy hoszszal nyerve, két hoszszal harmadik. Tot.: 10:41, 20:22, 25.

V. *Gutensteini díj*. Díj 5000 korona. Táv 1600 méter. 1. Dreher, 46 sm *Vampyr* 52 és fél kg (Hewitt), 2. Egyedi L. 46 pk *Gracieuse* 53 és fél kg (Miles), 3. Mautner V. 56 sk *Palma* 51 kg (Korb). Futott még: Gyöngyössi (Huxtable). Könnyen két hoszszal nyerve, öt hoszszal harmadik. Tot.: 10:24, 20:22, 23.

VI. *Gátverseny-handicap*. Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Hg. Lubomirszki Gy. 56 sm *Floridsdorf* 73 és fél kg (Walkington), 2. Bartos E. 56 ppher *Pisano* 62 és fél kg (Clansy), 3. Haber L. 46 spher *Landeskind* 64 és fél kg (Slinn). Futottak még: Joseph (Dillon), Tilly (Sparkes), Palkó (Huxtable). Kűzdelem után öt hoszszal nyerve, egy hoszszal harmadik. Tot.: 10:51, 20:32, 206.

VII. *Háromévesek eladó handicapja*. Díj 3000 korona. Táv 2000 méter. 1. Gr. Orsich N. 36 sm *Cap Horn* 60 kg (Korb), 2. Rohonczy G. 36 stpk „1060“ 48 és fél kg (Gulyás), 3. Mr. Frank 36 pm *Ruszt* 50 és fél kg (Fergusson). Futottak még: Gaspard (Jurnik), My premiere (Cockeram), Lady Bird (Fetting), Whist (Guttman). Biztosan egy hoszszal nyerve, négy hoszszal harmadik. Tot.: 10:40, 20:28, 31, 34.

— Tizenharmadik nap. —

Utolsó napjához érkezünk el s sikerekben gazdag kottingbrunni meetingnek s nem jósolhatunk a zárónapról sem egyebet, mint a meeting minden egyes napjáról, hogy érdemes lesz a megtekintésre, mert vetélkedni fog a legsikerültebb napokkal, eltekintve egyik-másik kisebb jelentőségű konkurrencziától, ahol csak törpe mezőnyök lesznek.

Főszáma a napnak a *Schlossi-díj*, mely két-évesek számára van fentartva és igen népes mezőnyt helyez kilátásba, melyek a következők: *Mirage* (Pretzner), *Chinchilla* (Seiler), *Dovecot* (Korb), *Komorna* (Hewitt), *Lepszy* (Winkfield), *Mitzaki* (Fergusson), *Rampur* (Carslake), *Hermitage* (Krouzil), *Bilbah* (Miles), *Chan* (Janek). A verseny favoritja *Chan*, a Helenenthal harmadikja és ha a papírszámítást fogadjuk el mérvadónak, a *Pardon*-mén iránt megnyilvánuló bizalmat jogosnak kell elismernünk, mert otthon többször ki lett próbálva s jobbnak bizonyult a szintén indulónak jelzett *Bilbah*-nál. A helyezési kérdése már sokkal nehezebb feladat, mert a Dreher-istálló kiküldöttje: *Komorna*, továbbá *Lepszy*, *Rampur* számításunk szerint nagyon egyforma esélyt visznek starthoz s így mindegyiknek jogosan lehet odaitélni a második pénzt. Szorosabb számítás után mi *Komornát* tartjuk e trióból a legjobbnak, mert a *Gouvernant*-kanca egyszeri startjával elárulta, hogy nagy dolgokra van hivatva és azt hisszük, az 1200 méter jobban meg fog neki felelni, mint a rövidebb táv. Jó híreket lehet hallani a még sötét *Mirage*-ről, mely könnyen szerezhet meglepetést.

A *Husarentempeli gátverseny* handicap-jellegű hurdler-konkurrenczia háromévesek számára. Annak dacára, hogy *Grimaldi II.* és *Jungfer* steepler súly alatt mennek a harezba, a két telívr között véljük eldőlni a verseny sorsát, elsősorban *Jungfer* mellé állva bizalmunkkal.

A *Mödlingi handicap* mértéktelen súlyelosztó verseny. A tizennégy kötelezett súlyelosztása igen sikerültnek mondható s így nyílt a verseny sorsa. Top weightja *Maillart*-nak van 60 kilóval, de föltétlenül várjuk azért a finishben. *Pesztónka* sulya sem volna sok (55½ kg.) s ellene csak istállójának teljes formánkiülése szól. *Zeiser* legutóbbi en jó formát futott ki a Brühli handicapban, ahol fejhoszszal szenvedett vereséget és mi éppen ezért nem bizunk benne, mert egy ily erős küzdelem rendszeren megviseli a lovakat s bizonyos ideig pihenésre kényszeríti. *Preciosa* elég kis sulylyal szabadtul s ha indul megfelelő lovas alatt, jó szerep vár rája. Végeredményben mi *Maillart* mellé állunk bizalmunkkal *Preciosa* és *Pesztónka* előtt.

Az *Anniager akadályverseny*-t kizártnak tartjuk, hogy *Lotus* elveszítse. Hozzája legközelebb *Magon*-t várjuk, a meglepetés lovát pedig *Sam Lewis*-ben látjuk.

Jelöltjeink:

- I. *Patikáros*—*Calville*—*Nebulo*
- II. *Jungfer*—*Grimaldi II.*
- III. *Vigas*.
- IV. *Chan*—*Komorna*—*Mirago*
- V. *Maillart*—*Preciosa*—*Pesztónka*
- VI. *Lotus*—*Magon*
- VII. *Lubomirszki-ist.*—*Bouquet*—*Janek lov.*

() Az őszi nemzetközi mérkőzések. Football-egyleteink eddig a következő nemzetközi mérkőzéseket kötötték le: MAC.: Haagscher V. V. (Hága), Krakowia (Krakó), DFC. (Prága), International FC. (Karlsbad), FTC.: WAC. (Bécs), Wiener Sp. C. (Bécs). BTC.: Haagscher V. V. (Hága), Ballspiel Club (Mittweich), I. Vienna F. C. (Bécs).

() Sportünnepély Szent István-napján. A MAC. augusztus 20-án, Szent István ünnepén, a margitszigeti pályán a Gyermekszanatórium javára ingyenes atletikai versenyt és ezután footballmérkőzést rendez a Budapesti Torna Club ellen. Az atletikai verseny propozícióját a MAC. legközelebb bocsátja ki.

() *Uszóverseny Czirkveniczán*. A Magyar Athlétikai Club vasárnapra tervezett nagy uszóversenyét a Kvarnerón ugyanakkor tartandó repülés miatt hétfőre halasztotta el. A közönség érdeklődése a verseny iránt igen nagy, mert ez az első uszóverseny *Czirkveniczán*. *Vucsetich* Vuk szolgabíró kitűnően készítette elő a versenyt, úgy hogy az a fűrdőszézon legnagyobb eseménye lett. A verseny már délelőtt kezdődik. Ekkor lesz ugyanis az 5 kilométeres távú Szilótló Czirkveniczáig, amelyben a magyar hosszútávuszó-bajnok *Zachár Imre Rodlerrel*, az osztrák bajnokság II. helyeztjével találkozunk. Az uszodában délután 3 órkor kezdődnek a versenyek, amelyeknek változatos programján 24 szám szerepel. A főesemény Czirkvenicza négy bajnoksága a 100 méteres, 400 méteres távon, 100 méteres mell- és 100 méteres hátuszásban. A 100 méteren *Halmay* nem indul; így *Las Torresnek Munk* és *Rimanóczy* lesz a legerősebb ellenfele. A 400 méteres uszásban *Las Torres* és *Zachár* mutatják be pompás stílusukat a közönségnek. A 100 méteres melluszás öríási küzdelmet fog hozni *Toldi*, *Baronyi* és a versenyen kívül induló *Elek* között; a hátuszásban sem lesz *Wendelin* könnyű zsákmánya, mert a múlt héten feltűnt *Baronyi* és *Pois* erős ellenfelei lesznek. A stafétákban a MAFC., MAC. és BAK. veszik fel a küzdelmet; az egyéni számokban is sok lesz az induló, mert a pompás díjak mindenkit starthoz állítanak. A főszámokra kiirt Dámák díja ismét a legjobb uszóatlaggal rendelkező Magyar Athlétikai Clubbó lesz.

() *Las Torres Angliában*. Augusztus végén németországi turájának befejeztével, *Las Torres* Béla Angliába utazik, ahol szeptemberben a 220 yardos angol uszóbajnokságban fog starthoz állani. *Las Torres* legerősebb ellenfelei: *Benaupaire* (Ausztrália) és *Battersby*, *Taylor* és *Derbyshire* (Anglia).

() A német szövetségi uszóünnep. Jövő vasárnap és hétfőn rendez a német uszószövetség nemzetközi uszóünnepét Drezdában. A versenyen dől el a 100 és 1500 méteres uszóbajnokság. Mindkettőben indul *Las Torres* Béla, a MAC. tagja, akinek az elsőben *Bretting* és *Weckesser*, az utóbbiban *Fahr* és *Sheff* lesz a legerősebb ellenfele. *Las Torres* indul az 500 méteres Császárdíjban is, amelyet az osztrák *Sheff Ottó* véd.

() A budaiak háziversenye. A Budapesti (Budai) Torna-Egylet csütörtökön rendezte saját pályáján az évi első háziversenyét. A program valamennyi száma handicap volt. A jól sikerült versenyt házivaesora követte, mely alatt *Beke* Lajos buzdító beszéd kíséretében ajánította át a győztesek tiszteletdíjait. A handicepeket dr. *Moldoványi* István osztotta.

Részletes eredmény:

100 m. síkfutás (10 induló): 1. Balás József (scratch). 2. Sajó Béla (4 m. el.). 3. Ergovits Lajos (2 m. el.). Idő: 11½ (kis hátszél).
Súlydobás (17 induló): 1. dr. László Aladár 13.8 m. (3.80 m. el.). 2. Linlenbach József 12.87 m. (3.40 m. el.). 3. Schiller Rezső 12.48 m. (scratch).
Távolugrás (16 induló): 1. Kovács Nándor 6.46 m. (scratch). 2. Paál Imre 6.21 m. (80 czm. el.). 3. Ergovits Lajos 6.08 m. (70 czm. el.).

Diszkoszvetés (11 induló): 1. Csalótzky Károly 37.74 m. (3.20 m. el.). 2. Dr. Strausz Gyula 36 m. (scratch). 3. Kovács Aladár 35.45 m. (5.80 m. el.).

300 m. síkfutás (22 induló): 1. Tomcsányi László (25 m. el.). Idő: 40% mp. 2. Blastig Henrik (18 m. el.). 3. Kovács Nándor (scratch).

Stafétafutás (3 csapat): 4x100 m. 1. B) csapat (dr. Moldoványi István, dr. László Aladár, Ergovits Lajos, Szilávik István.)

() **Hölgy-uszóverseny.** Rusich János augusztus 14-iki jubileumi uszóverseny kiírásában hölgyverseny nem szerepelt. A rendezőség két hölgyezámot és pedig 1. *Hölgyek versenye 15 éven alóliai számára*; 2. *Hölgyek versenye 15 éven felüliek számára*; mindkettőben egy uszodahossz lesz, iratott ki és ezen két számmal 14-re szaporodott a versenyek száma. A verseny kiírását bárkinék szívesen küldi *Hajós Henrik* (V., Bank-utca 3.), kihez a nevezések is intézendők. Nevezési zárnap augusztus 10., délelőtt tíz óra.

() **Athlétáink Bécsben.** Athlétáink tréningben lévő része startol holnap a *Wiener Sportklub* nemzetközi atletikai viadalán. A BEAC. atlétái közül *Rácz, Wiesner és Schmiedt*, a MTK.-ból pedig *Wardener és Brandl* állanak starthoz. A MAC. nem állít starthoz atlétát.

() **Kerékpárverseny.** A millenáris pályán rendezti a Világosság kerékpáros kör országos versenyt, amelyen az idei év legjobb menői állanak starthoz. A főversenyben *Spitz Dezső* ismét összerül *Vassal, Püspökyvel és Baeumlerrel*. Érdekes lesz a hosszútávú verseny is. A kerékpárverseny délután négy órakor kezdődik.

() **Tátralomniczi labtennis-verseny.** A csütörtöki második versenynapon csak kevés játék volt lebonyolítandó, mert az eső gátat vetett a versenynek. Annál nagyobb élénkség uralkodott a *Tátra Club* versenypályáin pénteken, amikor a kiírt érdekes versenyszámok és gyönyörű idő igen nagy közönséget vonzott a pályákra. A lefolyt játékok nagyrésze magas nivóju küzdelmeket eredményezett s az egyes játékokból már következtetni lehet a döntő küzdelmekre. *Zsigmondy Jenő* baj- (0.50)-ről indulva nagy klasszisu játékkal könnyen győzött *Ullmann Gy.* ellen, aki handikapje révén elég erős ellenfél volt ahhoz, hogy az ideai bajnok teljes játékerejét kifejthesse. *Zsigmondy* soha oly jó nem volt, mint most. Ma *Ben*ban megverte a két *Kleinschrott*-fiút, továbbá *Kinzl* és *Widmann* (az ő prágai legyőzőjét). A Tátra bajnokának így ő a favoritja. Veszélyes ellenfelei *Segner* és *Kelemen*. Előbbinek erős küzdelme még nem volt s így formájáról jóslani nem lehet. *Kelemen* gróf Csáky István ellen igen erős formáról tett tanúságot.

A hölgyek közül igen szép játékot produkált báró *Bornemisza Gáborné Weiss Daisy* ellen a handiapban megnyert versenyével. A versenyben eddig főképp a férfi-játékok domináltak, mert *Cséryék* Marienbadból automobilon téve meg az utat Lomniczra, két napot késtek. Megérkezve azonban Lomniczra, most már a hölgyjátékok is kezdetüket veszik s újabb vonzórót fognak kölcsönözni az érdekes meetingnek.

A *Tátra Club II. házi golfversenye* f. hó 4-én folyt le Tátralomniczon a báró *Orczy Elek* által felajánlott tiszteletdíjért. Vegyes páros medal versenyre irattak ki e díjak s a versenyben résztvevő párokat sorsolás útján állították össze. A 9 szakaszra kiírt versenyt a legnagyobb handikap-pal indult pár: *Pejacevich Jolán* grófnő—gróf *Waldeck Frigyes* (18 ütés előny) nyerték meg 80—18=ülés végeredménnyel a *Miss Annie Waldstein Treherne*—*Lauber Dezső* pár előtt, kik 74—9=65 ütéssel végeztek. Indult 9 pár.

Az aug. 12-én kezdődő nemzetközi golfversenyre állandó tréning folyik a *Tátra Club* golfpályáján. A versenyrutin emelése érdekében még két házi verseny lesz odáig. Az első gróf *Wenckheim József* tiszteletdíjért f. hó 7-én lesz, a második nagy házi verseny a *clubbajnokságért* f. hó 10-én kezdődik.

KÖZGAZDASÁG.

Tanítók és a szövetkezés.

Budapest, augusztus 6.

Néhai gróf *Károlyi Sándor* sajátos alkotásai, a falusi szövetkezetek, kivált azóta, hogy törvényes alapra támaszkodhatnak, igen elsokasodtak a magyar mezőkön. Mi sem természetesebb, hogy a szövetkezeti propagátorok elsősorban a falusi tanítók és lelkesekre vetették magukat s a szövetkezeti „munká”ban ezeket vették igénybe. Ezuttal nem a falusi szövetkezetek munkáját s azok működési irányát kívánjuk bonczkés alá venni, hanem az eradmegyei fölmerült konkrét eset kapcsán azzal a kérdéssel kívánunk foglalkozni, vajjon mily keretek között illeszthető be a tanító a szövetkezeti működésbe. Aradmegyében megtörtént ugyanis az az eset, hogy egy igazgató-tanító korteszélok szolgálataiba ugrasztotta be az iskolásgyerekeket azzal, hogy birják rá szülőiket arra, miszerint őt szövetkezeti vezetőknek megválasztják.

Értjük azt, hogy falusi tanító szerény jövedelmeinek fokozására igyekeznek egy kis mellékkeresetre szert tenni s az iskolán kívüli szabad idejét törekszik tökéletesíteni. Ám az is igaz, hogy erre a célra a tanító számtalan utat-módot találhat. Kerészkedés, gyümölcsfatenyésztés, méhészkedés mellett fölkinálkozik neki egyik leghasznosabbabb gazdasági mellékágazatunk: a baromfitenyésztés. A magyar népnevelők között számosan vannak, akik vagyona tettek szert ezen kisebb gazdasági ágakkal való foglalkozással. Irmerünk Erdélyben egy modern falusi igazgató-tanítót, aki tíz évvel ezelőtt azt az ajánlatot tette az egyik falusi gazdának, hogy engedje át tiz holdas, egyébként kevés jövedelmet hajtó, területét s ő gyümölcsössé alakítja át fele haszonra. Az egyezség létrejövén a tanító és gazda között, a fiatal gyümölcsös az ötödik évben már 2—2000 korona tiszta jövedelmet hajtott a szerződő feleknek s azóta is évről-évre jelentős jövedelmet hajt. Egy másik falusi tanító ugyanily rendszerrel komlóskertet alakított s az busásan meghozza a fáradozás gyümölcsét.

Ezen és számtalan egyéb példákat lehetne tehát felsorolni arra nézve, hogy a falvak népnevelői működésének gazdasági hatása éppenséggel nem merülhet ki a szövetkezeti propagandában; sőt a gyakorlati gazdálkodással foglalkozásnak inkább van irányító, nevelő hatása a falusi földművelő néprétegekre, mert a nagyobb intelligenciával rendelkező s gazdasági tudását inkább gyarapítani bíró falusi néptanító gazdasági sikerei, elért eredményei kétségkívül buzdítólag hatnak a kisgazdára, hogy helyesebb, okszerűbb gazdálkodásra törekedjék.

Minderrel azonban korántsem mondtuk azt, hogy a falusi tanító egyáltalán ne foglalkozék a szövetkezeti ügyekkel, de szinte nyilvánvalónak látszik, hogy az eradmegyei eset nem áll egyedül s ez is csak véletlen folytán pattanhatott ki a nyilvánosság elé. Ma, amidőn már a törvényhozás védőbástyáján belül került a szövetkezeti gondolat és eszme, arról a politikai mázat lemosni lehetetlen. Országgyűlési képviselő-választások, megyebizottsági tagválasztások idején tiz esztendő leforgása alatt nem egyszer alakult át a falusi hitel-szövetkezeti iroda vagy falusi bolt kortestaryává széles e hazában. De ezt se perhorreszkáljuk, hiszen a legutóbbi választások alkalmával nemcsak a magyar szövetkezők, kereskedők és iparosok, de majd minden termelő réteg, foglalkozási ág (még pláne a vendéglősök is) kiadták a jelszót, hogy „oly jelöltre szavazzunk, aki megígéri, hogy érdekeinknek a parlamentben teljes erővel érvényt szerezni törekszik.”

A népnevelő előtt azonban, akinek foglalkozása, hivatása őt ideális magaslatra helyezi, magasabb szempontok kell, hogy lebegjenek nemzeti munkásságában. Mellékjövdelemre való törekvésre irányuló eszközei megválasztásánál sem szabad rideg kalmár álláspontra helyezkednie, mert különben nem tarthat számot a „népnevelő” epitetonra s amit az iskolában hasznolt hajt a köznek, kint az életben — lerontja.

Kereskedelmi tengerészetünk fejlődésének akadályai.

Budapest, augusztus 6.

Minden önállóságra törekvő gazdasági politikánknak egyik főbb előfeltétele, kereskedelmi tengerészetünk, melyet évtizedes fáradságos munkával és nagy anyagi áldozatokkal 20—30 év előtt megteremtünk és bizonyos fokig fejleszünk sikerült, áldatlan közviszonyaink következtében nemcsak stagnál, hanem egyenesen a hanyatlás és visszafejlődés veszedelmének van kitéve. Míg Ausztria és Olaszország a versenyzés határoztott célzatával hatalmas erővel fejleszti tengeri hajózását s e célra évenként több és több milliót áldoz a közjóvedelmekből, addig nálunk semmi sem történik, a fejlődés megakad, ideiglenes intézkedésekből csak tengődünk és így tengerészetünk az erős versenytársakkal szemben még a megszerezett pozíciókon is háttérbe szorul.

Ez a helyzet az 1909. év folyamán sem javult és szerencsétlen politikai beharozaink mellett ma még — sajnos — alig lehet előre jóslni azt az időpontot, amelyben az alkotó munka sikeres folytatására e téren bizton számíthatnánk. Ellenben a velünk versenyző államok közül Olaszország az olasz vizeken, valamint a tengerentuli keleti és nyugoti irányban való hajózás fejlesztésére 20 évre már megkötötte a *Lloyd Generale Italiano* hajózási társasággal a szerződést, mely szerint az öt próbaév alatt és pedig a két elsőben 15.82 millió líra évi államsegélyt fizet az olasz állam a társaságnak s ez öt év eltelte után fog az évi államsegély összege végleg megállapíthatni; kikötötték egyúttal, hogy a fuvardíjaknak a maiaknál körülbelül 30—35 százalékkal olcsóbbnak kell lenniük. Az olasz állam még más öt olasz hajózási társasággal is kötött új szerződéseket s ezekben az államsegély összegét jóval fölemelte. Egyáltalán újraszervezte az olasz kereskedelmi tengerészetet s e célból a *Genoa* és *Batavia* közti forgalom ellátására egy németalföldi hajózási társasággal is új szerződést kötött. Ez intézkedések következtében különösen a földközi tenger vonalain fogja a magyar hajózás az erős olasz versenyt csakhamar érezni.

Ausztria nemcsak évről-évre emelkedő államsegélyekkel és költségvetési tételekkel hatalmas arányokban erősíti és szaporítja tengerhajózását, hanem némely viszonylatban egyenesen oda törekszik, és pedig nem sikertelenül, hogy a magyar hajózást kiszorítsa. Így tudvalevőleg az egész dalmát parthajózást magához kívánja ragadni és a délamerikai (brazíliai stb.) vonalakon is a helyzet urává akar lenni, amelyeket eddig az *Oszták Lloyd* és a magyar „*Adria*” hajózási társaság közösen látták el. Ugyanis az osztrák kormány az utóbbi időben keletkezett *Austro-Americana* hajózási társasággal a délamerikai vonalak ellátására rendes állami segélyt biztosított szerződést kötött; a társaság ezért egyelőre egy millió korona évi államsegélyt kap Ausztriától, de ez a segély a társaság fejlődéséhez és szaporodó szolgálataihoz képest még emelkedni fog. Utóbb ugyan az „*Adria*” az *Austro-Americanával* valamiképpen meggyezett, de minthogy az utóbbinak hajói jóval gyorsabb járatuak és tonnatartalmuk is sokkal nagyobb, mint az *Adria*-hajóké, a verseny előreláthatólag az osztrák társaság javára fog eldőlni, ha egyhamar nem sikerül a magyar tengerhajózást is megerősíteni, mert újabb sikeres fejlődésre csak akkor számíthat, ha minél előbb kilép a provizóriumok bénító köréből és a magyar állam részéről ismét abban a közérdekű, jóakaró gondozásban részesül, amelyet, miként Ausztria és Olaszország példája a legújabb időből is mutatja, nem is nélkülözhet, ha azt akarjuk, hogy a kor fejlődő forgalmi igényeihez képest fontos rendeltetésének Magyarország közgazdasági fejlődése érdekében sikeresen megfelelhessen.

Husiparosok a miniszterelnöknél. Amint az *Egyetértés* már a múlt héten jelezte, a budapesti mézárások ipartestülete és a Husiparosok Köre a huzdrágaság csökkentése érdekében egy memoran-

Kulcsár és Huppert

gyors, száraz vegytisztító- és műkelfestőgyár

Gyár és központ: Budapest Rózsa-u. 107.

Fiók: Andrassy-ut 87. Tel. fon 126—43.

Legszobben, legpontosabban, gyorsan tisztítanak és festenek. A tárgyak elhozhatnak és a legrovidebb időn belül logikifogástalanabban hazra szállítatnak

Videki megbízások pontosan teljesíthetőek.

dumot szerkesztettek, melyet dr. Vázsonyi Vilmos orsz. képviselő vezetésével ma adtak át *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnöknek. A küldöttség tagjait Vázsonyi bemutatta a miniszterelnöknek, hangsúlyozván, hogy a megjelentek abban a meggyőződésben vannak, hogy a husdrágaság és a közönségnek általában az élelmiszerdrágaság csökkentésére irányuló törekvése azonos az ő érdekeikkel is, mert ők megelégednek a polgári nyereséggel. Ezután *Bittner* János ipartestületi elnök átadta az emlékiratot a miniszterelnöknek. A memorandum tartalma nagyjában megegyezik a hét-fői cikkünkben foglaltakkal. A memorandumban még a már említettek kivül kéri a mézárások a kötelező állatbiztosítást legalább a főváros területén és kéri azt, hogy alkalmas intézkedéssel akadályozzák azt, hogy a növénydrágaság, mint szarvasmarhaállomány törzse, csökkentessék. Kérték még, ha nem késő, már a szerb szerződésben tegyék lehetővé az élőmarha behozatalát is. Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök örömeinek adott kifejezést válaszában, hogy a mézárások ipartestülete és a Huszárosok Köre a maga részéről is hozzájárulni kíván ahhoz, hogy az a visszas helyzet, amelynek eredményeképpen az egész világon ugyszólván Budapesten a legdrágább az élet, megszüntessék. A miniszterelnök azután kijelentette, hogy a neki átnyújtott memorandum tartalmát közölni fogja minisztertanácsával s fel fogja őket hívti állásfoglalásra. Rajta lesz, hogy azok az intézkedések, melyeket a küldöttség kér, amennyiben lehetségesek, fogantatva vehetők legyenek. Csak egy aggálya van: nem hiszi, hogy a pénzügyminiszter egykönnyen hajlandó legyen arra, hogy olyan tekintélyes jövedelmi forrásról, mint amilyen a huszfogyasztási adó, lemondjon. Ismétli, nagyon örül, hogy a drágaságnak immár igen komolyra vált ügyében maguk a mézárások és a huszárosok hajlandók a visszas állapotok megszüntetésére.

A küldöttség tagjai a miniszterelnök válaszával éljenzéssel fogadták, azután felkeresték *Hieronymi* Károly kereskedelmiügyi minisztert és gróf *Serényi* Béla földmívelésügyi minisztert távollétében *Kazy* József államtitkár, akiknek szintén átnyújtották a memorandumot.

Gazdaggyűlés Nyiregyházán. A Magyar Gazdaszövetségnek Nyiregyházán szeptember hónap 20-án tartandó nagygyűlésére eddigelő mintegy 1500 ember jelentkezett. A kedvezményes vasúti jegyekért s általában mindennemű felvilágosításért a szövetség titkári hivatalához (Budapest, IX., Ullői-ut 25. I.) kell fordulni.

Pénzügyintézetek egyesülése. A „Rákoskeresztúri Takarékpénztár” — mint értesülünk — egyesült a *Rákoscsabai Takarékpénztárral*. A két intézet *Rákosmenti Takarékpénztár Részvénytársaság* neve alatt fogja folytatni az üzletet; mely czéltől 400.000 koronát kiterő alaptőkét fűlemlétek 600.000 koronára. A rákoskeresztúri intézet mint az új takarékpénztár *fiókja* fog tovább működni.

Méhészeti vándorgyűlés és kiállítás Budapesten. A magyar méhészek még 1892-ben csatlakoztak báró *Ambrozy* Béla kezdeményezésére a német és osztrák méhészek vándoregyesületéhez, mely évente más és más helyen tartja gyűlését. E hónap 19-én harmadizban jönnek össze vándorgyűlésre Magyarországon az egyesület tagjai. A vándorgyűléssel kapcsolatos kiállítás, melynek fővédnökségét *József főherceg* fogadta el, a Budapesten tartózkodó méhészek és idegenek értékes látványlójává lesz. A városligeti korecsolyacsarnokban már megkezdődtek az előkészítő munkálatok. Most díszítik a kiállítási helyiségeket, melyek a városligeti tóra nyílnak, s melynek partján az élő méhek lesznek láthatók. Erre a célra a tó partján három terjedelmes méhest állítanak fel s ugyanitt helyezik el a rendkívül nagy számban beérkezett különféle kaptárakat is. A kiállítási helyiség belső termet a fehér és kék szín uralja, ami mellett élénken tűnnek elő a különböző-különb méhészeti eszközök és felszerelési tárgyak, a méhek termékei, a méz és viasz háztartási és ipari feldolgozásban, majd meg a méhészeti szakirodalom, preparátumok, tervek, rajzok, képek, táblázatok, szemléltetési eszközök, mézelőnövények és ezek magvainak gyűjteménye stb. *Ambrozy* Béla báró, *Szilassy* Zoltán, *Kovács* Antal és *Fabricsius* Endre rendkívül sokat buzgólnak a siker érdekében. A vándorgyűlés irodája (földmívelésügyi minisztérium) állandó permanenciában van. A tagsági jegyek és vasúti igazol-

ványok szétküldését megkezdették, de emellett a méhészek mindennemű kívánságát igyekeznek teljesíteni. A napokban a Műcsarnokban a vándorgyűlésre átengedett helyiségeit rendezik be, úgy hogy 18-án már teljesen elkészülve fogadják a magyar méhészek a külföldről nagy számban ideérkező vendégeket.

Változások a Bank- és Pénzváltó Részvénytársaságnál. A Bank és Pénzváltó Részvénytársaság reorganizálta igazgatóságát. Aminap tartott közgyűlés új tagokul beválasztotta az igazgatóságba *Schwarz* Emilt, dr. *Rózsa* Kázmért és *Radó* Jenőt, viszont kiváltak az igazgatóságból dr. *Justus* Zsigmond és dr. *Balog* Lipót. Tervbe vették több új banküzletág kultiválását is.

Vámpolitikánk és a drágaság. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének igazgatósága a nyár folyamán előkészítette azt az ankétet, amelyet a társaságok bevonásával ősszel a drágaság kérdésében vámpolitikai szempontból fog megtartani. Miután a balkán-államokkal való szerződés ügye most teljesen aktuális, s mivel már most hozzá kell fogunk vámpolitikánk megválasztásához, hogy 1917-ben teljes készületben vehessük meg érdekeinket, ezért a gyáriparosok ankétjének úgy az érdekelt körök, mint a politikai tényezők nagy fontosságot tulajdonítanak. A nagy és aktuális probléma kutatása és feldolgozása akként tervezetik, hogy a kérdésnek négy főágát négy szakelőadó adja elő és ezen kereteken belül ipari és közgazdasági életünk illetékes faktoraik társaságát elő véleményüket. A négy előzetes előadás programját a szövetség következőleg állította össze: dr. *Zavadovszky* Alfréd osztálytanácsos: a pénz vásárlási erejének hullámzását mutatja be, *Bossányi* Endre kir. tanácsos mostani vámtételeinkre a magyar és osztrák mezőgazdasági termelésre való hatását kutatja, dr. *Fenyő* Miksa titkár az ipari vámok hatásainak kutatási módszereit ismerteti s végül dr. *Hegedűs* Loránt igazgató a drágaságnak a fix-fizetésekre való hatásáról tart előadást. Az ankétára a szövetség a társaságok kiváló képviselőit is meghívja.

Az új magyar kölesön. A francia sajtó nap nap után folytatja támadásait a magyar kölesön ellen. Mindezek dazára a pénzpiac vezető emberei tisztában vannak azzal, hogy az új magyar kölesön ez év őszén mégis csak jegyzéshez jut Párisban. Ezt a felfogást megerősítik Londonban is, hol a haute finance egyik neves képviselője kijelentette, hogy a magyar kölesönnek a párisi piacon való elhelyezése biztosítva van, csak a kibocsátási árfolyam megállapítása okoz még nehézséget. Igyekeztek a magyar kölesön kérdését mindenféle politikai ügygel összefoglalítani, de a párisi pénzpiacot nagyon helyesen kiközösölték a kölesön kérdéséből minden azzal össze nem függő ügyet és így sikerült a kölesön biztosítani.

Országos baromfivásár Sopronban. A Nyugatmagyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesülete 1910. évi október hó 23, 24, 25-én Sopronban a régi városi lovarda fedett helyiségében országos baromfi vásárt rendez. Az erre vonatkozó bejelentések legkésőbb folyó évi szeptember hó 30-ig fenti egyesület címére Szombathelyre küldendő meg, hol bejelentő-iv, ugyszintén bővebb felvilágosítás nyerhető. Tekintettel arra, hogy ez lesz az idén Dunántul egyedüli nagyobb baromfivására, melyen a földmívelési minisztérium megbízásából az Országos Baromfitenyésztők Egyesülete a szomszédos vármegyék területén kiosztandó tenyészanyagot szerzi be és a múlt évben a kiállított baromfiak 80%-a 10 korona átlagárban értékesítést nyert, a vásár igen sikeresnek ígérkezik.

Nem lesz sűrűrpavásár Pozsonyban. A Felsőnyugatmagyarországi Gazdasági Egyesületek Sűrűrpavásári Szövetségének végrehajtó-bizottsága Érseksujvárott megtartott ülésén elhatározta, hogy tekintettel a német birodalom felől mutatkozó kereslet korlátoltságára és egyéb kedvezőtlen körülményekre, a pozsonyi sűrűrpavásárt a folyó évben nem tartja meg, e helyett az idei termés értékesítésére külön képviselőket szervez, azonkívül pedig az idei termésű árpaq mintáit, amennyiben ehhez a kötelekbe tartozó gazdasági egyesületek hozzájárulnak, szeptember 8-án Pozsonyban egy árpakiállítás keretében mutatja be.

Boszniai vetésjelentés. Szerajevéből jelentik: A legutóbbi jelentés óta az egész országban változó időjárás volt. Verőfényes napok és hűvös szélzárak váltott fel esős, zivataros idő, kiadós csapadékkal sőt jégveréssel kapcsolatban. A túlságos nedvesség a növényzetre többnyire kedvezőtlen hatást gyakorolt, a kalászosok több helyütt megdőltek és rozsdát kaptak, sőt a buza közt üsz-

kösödés is fellépett s mindez késleltette az érési folyamatot. A délvídeken megkezdtek már az őszi aratását, a próbaeséplések eredménye azonban nem mindenütt kielégítő. Általában jó közepes termésre számítanak. A tavasziak közül leginkább árpaq ártott a kedvezőtlen időjárás, mert legtöbbször ritka, sötét sárgás színű az árpaqvetés. Zab jobban áll, tengeri jó, helyenkint igen jó termést ígér. A földmunkákat nagyrészt befejezték. A burgonya szépen lombosodott, cukorrépa majdnem mindenütt fejlődik. A dohánypalánták állapota a legutóbbi jelentés óta gyengült. Takarmánynövények kivétel nélkül kitünően fejlődtek, ugyanarra, hogy az idén rendkívül bőséges szénatermeszre van kilátás. A legelők szintén kedvezően állanak. A rendkívül kedvező takarmány-terméskilátások folytán a szarvasmarha árak szokatlanul megrágtak. Szilvában gyenge, közepes termés várható. Alma, körte és dió szépen fejlődik. Szőlők úgy Boszniában, mint Hercegovinában gomba-betegségektől szenvednek.

A Hitelbank mérlege. Mint jelentik, a Magyar Általános Hitelbank félévi mérleg-ülését a hó 12-én délután tartja meg.

Fizetésképtelenségek. A bécsi hitelezői vélekedés a következő fizetésképtelenségeket közli: Vámos testvérek, kereskedők Szatmár; — Schwartz Géza kereskedő, Budapest; — Löbl Lipót bej. fakereskedő, Lugos; — Schrank testvérek bej. czéq Budapest; — Schaffner Adolf, be nem jegyz. részletkereskedő, Temesvár-Józsefváros; — Geltz György be nem jegyz. kereskedő, Temesvár-Józsefváros.

Amerikai rendszer a pápa-csornai vonalon. A Máv. igazgatósága állítólag azzal a tervvel foglalkozik, hogy a vonatközlekedésnél Magyarországon is meghonosítja az amerikai rendszert, ami abban nyilvánul, hogy eltörlik a sorompókat és megszűnnek az órházak. Ezt az újítást a szombat-helyi üzletvezetőségnek pápa-csornai vonalon próbálják ki egy félesztendeig.

Vetések állása a külföldön. A földmívelésügyi minisztériumhoz a cs. és kir. konzulátusoktól a vetések állásáról külföldről a következő jelentések érkeztek: **Románia.** A foksáni cs. és kir. konzul jelenti, hogy a huzamosabb ideig tartó szárazságban sokat szenvedett vetések a később beközegett esős és hűvös időjárásban annyira megjavultak, hogy nagy átlagban kielégítő eredménnyel szüretelnek. A jassyi cs. és kir. konzul jelenti, hogy a július hó első felében uralkodó nedves; túlságosan csapadékos időjárás folytán az aratási munkálatok nagyon akadályozottak és ennek következtében a terméskilátások és főleg minőség tekintetében lényegesen csökkentek. A tengeri, bár rohamosan fejlődött, igen gazos lett; általában pamazkodnak, hogy megművelést az összetörödött munkálatok miatt idejében nem végezhetik el. A lekaszított takarmányfélék is tetemesen károsultak a sok eső miatt; néhol tönkrement a széna. — **Egyesült Államok.** A newyorki cs. és kir. főkonzul jelenti, hogy a terméskilátások általában rosszabbodtak, a buza különösen sokat szenvedett szárazság és hűvőtől, úgy, hogy a múlt évvel szemben, bár a bevetett terület közel 1 millió hektárra növekedett, lényegesen kisebb termés remélhető. A zabterméskilátások is csökkentek. A tengeri bevett terület mintegy 2 millió hektárral nagyobb, a terméskilátások közepesek. — **Nagybritannia.** A liverpooli cs. és kir. főkonzul jelenti, hogy az időjárás kedvezőbbre fordult és most a vetések fejlődése kielégítőbb, mindazonáltal az előző sok eső főleg a szénafélékben jelentékeny kárt okozott. — **Oroszország.** A moszkvai cs. és kir. főkonzul jelenti, hogy területen július hó első felében az időjárás inkább kedvező volt és így a növényzet fejlődését előmozdította. Ugy az őszi, mint a tavaszi vetések nagy átlagban kielégítően állanak. A *scentpetervári* cs. és kir. főkonzul jelenti, hogy az időjárás nagyjában kedvezőtlen volt s ennek folytán a terméskilátások még valamennyivel csökkentek is. Több kormányzóságból nagy esőzéseket és hűvös időt, másokból pedig hosszantartó és egyes kerületekben nagy károkat okozó jégesőzéseket jelentettek. Mindezen körülmények ellenére is a terméskilátások nagy átlagban kielégítőek.

Felolós skorcsztó:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

500 drb. ** képes-
levelezőlapot

készítünk bármely beküldött arckép, látkép vagy rajz után 10 koronáért, 100 drb.ára 6 korona.

Magyar fénynyomdai r.-t.

Képeslevelezőlapok, plakátok és árjegyzékek gyára.

Budapest, VIII/2. Őr-utca 9. sz.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, augusztus 6.

A készáru-piacon ma barátságos volt a hangulat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok jó vételkedvet mutattak, de a tegnapiaknál jobb árakat csak igen finom minőségű búzáért voltak hajlandók fizetni. Mivel az eladók nem voltak ráteretsek, így is élénk forgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán mintegy 40.000 q buza kelt el. A legdrágább eladási ár 10.20 korona volt 81 kilós tiszavidéki búzáért a legolcsóbb pedig 9.25 korona 74.8 kilós adai búzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 5 fillérrel drágább, a tengeri 5 fillérrel olcsóbb, a többi változatlan. — Fogalomba került 900 q rozs 7—7.05 koronás árakon, 400 q zab 7.20—7.20 koronás árakon és 800 q tengeri 5.85—5.87 és fél koronás árakon. A határidőpiacon a mai üzlet barátságos hangulattal és a tegnapi zárlatnál csekélységgel magasabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán igen jó vételkedvet mutatkozott, amely később egyre jobban fokozódott, mire aztán erősen szilárdult az irányzat és jelentékenyen emelkedtek az árfolyamok. Az októberi buza 3 fillérrel a tegnapi zárlaton fölül, 9.46 koronán indult, előbb 9.43-ra gyöngült, aztán 9.55-ig szökkent fel és a zárlatkor 9.52 korona maradt. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza 9 fillérrel, az áprilisi buza 9 fillérrel, az októberi rozs 3 fillérrel, az októberi zab 2 fillérrel emelkedett, ellenben az új tengeri 5 fillérrel csökkent.

A készáru-üzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	19.35—19.95
"	76	—	80	19.45—20.05
"	77	19.05—19.80	81	—
"	78	19.25—19.90	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	19.10—19.75
"	76	18.55—18.95	80	19.25—19.80
"	77	18.85—19.45	81	—
"	78	18.90—19.65	82	—
Pestvidéki	75	—	79	19.20—19.80
"	76	18.60—19.00	80	19.35—19.85
"	77	18.70—19.50	81	—
"	78	19.00—19.70	82	—
Bánsági	75	—	79	19.30—19.85
"	76	18.60—19.20	80	19.40—19.95
"	77	19.00—19.60	81	—
"	78	19.05—19.80	82	—
Bácskai	75	—	79	19.35—19.95
"	76	18.70—19.35	80	—
"	77	19.05—19.70	81	—
"	78	19.15—19.80	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	14.25—14.85
középmínőségű új	—	—	—	14.00—14.15
Arpa takarmány I-rendű	—	—	—	12.70—13.00
II-rendű	—	—	—	—
Zab I-rendű	—	—	—	14.50—15.10
II-rendű	—	—	—	14.10—14.40
Tengeri belföldi új	—	—	—	11.65—11.80

A készáru piacon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 200 q 81 K 20.40 K, 150 q 81 k 19.10 K kev., 100 q 81 k 19.10 K 400 q 80 k 20.50 K, 200 q 80 k 20.20 K, 400 q 80 k 20.10 K, 100 q 80 k 19.10 K kev., 400 q 8 k 20. — K, 1000 q 80 k 19.80 K felső, 500 q 79.5 k 20.20 K, 150 q 79.8 k 20.20 K, 100 q 79.5 k 20.20 K, 100 q 79.5 k 20. — K, 300 q 79.3 k 20.30 K, 200 q 79.5 k 20. — K, 200 q 79.3 k 20. — K, 200 q 79 k 20. — K, 100 q 79 k 20.10 K, 100 q 78.5 k 20.10 K, 80 q 79 k 19.95 K sárga, 2000 q 79 k 20.40 K, sárga, 2000 q 79 k 20.40 K, 300 q 79 k 20.20 K, 200 q 79 k 19.90 K felső, 100 q 79 k 19.50 K, 300 q 79 k 20.30 K, 100 q 80 k 20.30 K, 100 q 78 k 20. K, 100 q 78.5 k 19.55 K felső, 100 q 77 k 19.55 K felső, 2000 q 78.5 k 19.90 K felső, 400 q 79 k 19.90 K felső, 500 q 78.5 k 20. — K felső, 300 q 78 k 19.50 K, 400 q 77.5 k 19.60 K, 100 q 76.5 k 19.60 K.

Fejérmegyei: 300 q 79 k 19.70 K, 1500 q 77.5 k 19.80 K, 200 q 77 k 19.40 K, 200 q 76.5 k 14.91 K.

Pestvidéki: 100 q 81 k 19.20 K búkkönyös, 300 q 80 k 19.90 K, 200 q 79 k 19.90 K, 1500 q 79.7 k 19.80 K sárga, 200 q 79.5 k 20. — K, 100 q 78.6 k 19.70 K sárka, 100 q 80 k 19.70 K sárka, 100 q 79 k 19.15 K búkk., 500 q 79 k 19.80 K, 500 q 79 k 19.70 K, 200 q 79 k 19.70 K kev., 350 q 78.5 k 19.70 K, 200 q 78.5 k 19.70 K, 100 q 78.5 k 19.50 K, 600 q 78.5 k 19.70 K, 300 q 78.5 k 19.30 K kev., 100 q 78 k 20. — K, 100 q 78 k

10.50 K, 100 q 78 k 19.70 K, 100 q 78 k 19.60 K, 200 q 77.5 k 19.55 K.

Felsőmagyarországi: 100 q 79 k 19.20 K, 500 q 77.5 k 19.20 K, 500 q 78.5 k 19.60 K.

Pancsovai: 4000 q 77 k 19.78 K aug. érke.

Adai: 100 q 74.8 k 18.50 K úszkös, Szt. Tamási 100 q 75.4 k 19.40 K.

Bácskai: 100 q 78 k 20. — K, 1800 q 76 k 19.65 K.

Bánsági: 300 q 78 k 19.50 K, 500 q 76.8 k 19.50 K, 3000 q 76 k 19.60 K.

Rozs: 200 q 14.10 K, 100 q 14. — K, 200 q 14. — K, 400 q 14. — K kp. p.

Zab: 300 q 14.40 K, 100 q 14.20 K kp. p.

Tengeri: 300 q 11.75 K, 500 q 11.70 K.

A határidőpiacon köttetett:

Délelőtt:
Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1910-re:

Buza októberre 9.46—9.43—9.43—9.51—9.46—9.55

Buza áprilisa 9.72—9.80—9.78—9.87—9.84—9.84

Rozs októberre 7.12—7.17—7.14—7.14—7.14—7.14

Zab októberre 7.23—7.25—7.21—7.21—7.21—7.21

Tengeri auguszt. 5.67—5.71—5.71—5.71—5.71—5.71

Uj tengeri májusra 5.74—5.75—5.66—5.72—5.63

1 óra 30 perceskor zárulnak:

Buza októberre 9.52—9.53

Buza áprilisa 9.84—9.85

Rozs októberre 7.14—7.15

Zab októberre 7.21—7.22

Tengeri auguszt. 5.70—5.71

Tengeri májusra 1911-re 5.69—5.70

Repeze augusztusra 12.55—12.65

Budapesti gabonaforgalom.

1910. aug. 4-től 1910. aug. 5-ig.

	Erkezett	Elszállított	méter mázsa
Buza	20848	—	—
Rozs	977	298	—
Arpa	311	109	—
Zab	2900	—	—
Tengeri	108	1265	—
Liszt	—	12844	—
Korpa	200	1924	—

Értéktőzsde.

Tegnap zárlatko meggyöngült az irányzat és ez a tendencia áterelődött a mai megnyitásra is. A külföldről sem jelentettek olyan híreket, amelyek ösztönzősül szolgálhattak volna. A spekuláció tartózkodó volt; talán a kedvezőtlen párisi hírek is tartózkodóvá tették. Elég az hozzá, hogy a nemzetközi piacon ma kicsi volt a forgalom, a mi pedig volt, az csak csökkentette az árakat. Ez a kedvetlenség áterjedt a helyi piacra is, ahol az értékek szintén vésztek árfolyamukból. Egyedüli favorit papiros volt még a Leszámitoló Bank részvénye, mely az előtőzsdén 5 koronával emelkedett. A déli tőzsde teljesen hijával volt minden kedvnek és ösztönzésnek. A nemzetközi értékek alig kerültek piacra, a Leszámitoló Bank részvénye realizálások folytán elvesztette az előtőzsdén nyert árjavulást. Ami forgalom volt a déli tőzsdén, az a helyi, illetve a készáru-piacon központosult; volt némi üzlet Általános közszémbánya, Kereskedelmi Bank és Ganzgyár részvényekben; ezek emelkedtek is, köztük az utóbbi 25 koronával. Zárlat felé a készáru-piacon váratlanul intenzív gyenge irányzat lett urrá, mely tetemes áreszkendést vont maga után és pedig az „Adria”, „Atlantika” és „Atheneum”-részvényekben. Ma szombat lévén utótőzsde nem volt. Köttetett: Hazai Bank 315—317 koronán, Magyar Bank 749.50—747.50—748 koronán, Kereskedelmi Bank 4005—4014 koronán, Agrárbank 492.50 koronán.

As előtőzsdén előfordult kötések:
Osztrák hitel 668, Magyar hitel 861.50—860.25, Államvasút 746, Leszámitolóbank 586—582.50, Jelzálogbank 486.50—487.50, Városi villamosvasút 381, Közúti 742.50—740, Délvasút 111—112.50.

A déli tőzsdén előfordult kötések:
Osztrák hitel 668, Magyar hitel 860.75—859.50, Államvasút 746, Leszámitolóbank 583—582.50, Jelzálogbank 486.25—485.75, Rímamurányi 690, Közúti 739—738, Városi villamosvasút 381.

Utótőzsde délután 4 órakor:
Osztrák hitel 667.75, Magyar hitel 859, Államvasút 745.50, Jelzálog 785.25, Leszámitoló 582, Rímamurányi 692, Városi 397.50, Közúti 740.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, augusztus 6. (Saját tudósítónktól.) A mai heti tőzsdén a kínálat új árban meglehetősen bőséges volt; de még mindig nem olyan nagy, mint ahogy a termésbecslés után várni lehetett. Különösen alföldi áru hiányzott. Gabonaneműek irányzata szilárd és az árfolyamok 5—10 fillérrel magasabbak, semmint a múlt héten. Felső-

magyarországi állomásokról új buza 9.39—9.60 K kelt, míg alsóausztriai 9.70—9.80 K-án és marchfeldi 10 K, tiszavidéki 9.40 K fizettetett. Gyomáról. Rozs jól tartott. Felsőmagyarországi állomásokról 7.15—7.40 K, északi vasúti állomásokról 7.65 K; árpa el volt hanyagolva. Anglia számára az export csak keveset vásárolt. Délnémetország egyáltalán nem érdeklődött. A consum 10,000 mm. felsőmagyarországit vásárolt 7.30—7.50 K Bécsből. Zab nyugodtan ártartó, tengeri a hét folyamán gyengült, de még mindig 5—10 fillérrel magasabb, mint a múlt szombaton.

Jegyzetelt: Buza: Szekesfehervári 9.95—10.25, tiszavidéki 10.55—10.85, bánsági 10.15—10.50, mosoni és győri 9.75—10, felsőmagyarországi 9.65—10.10, déli vasúti 9.70—9.95, marchfeldi 9.65—9.90.

Rozs: felsőmagyarországi és csepeli 7.50—7.70, pestmegyei 7.55—7.80, déli vasúti 7.40—7.65, ausztriai 7.60—7.75.

Arpa: felsőmagyarországi és csepeli 6.40—8.25, maláta 6.50—6.55.

Takarmány: 5.75—6.15.

Magyar tengeri: 6.25—6.45, Cinquantin 7.80—8.25, Magyar zab: 7.5—8.15, Válogatott: 8.15—8.60, ausztriai: 7.50—7.75.

Lisztben az üzleti viszonyok kedvezőtlenek, a malmok üzeme még nem rendez, észre alig fordult elő kötés, mert a konzum árnyatlatl remél. Rozsliszt stagnál, takarmányliszt és korpa nyugodtan tartott.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, augusztus 6. A külföldi szilárd árjegyzésekkel egybehangzóan a mai előtőzsde barátságos irányzattal nyílt meg, de csak bizonyos értékekben volt élénkség. Államvasúti, Alpési-részvények helyi vásárlásokra emelkedtek, korlátértékek közül magyar részvények és 3 százalékos Déli vasúti elsőbbségek javultak. A déli tőzsde megnyitáskor Alpési részvények Berlinre ismét emelkedtek. Laenderbank és Union-részvények is élénkek voltak, egyébként a piacz irányzata nyugodt. A forgalom későbbi folyamán érdeklődés mutatkozott 3 százalékos Déli vasúti elsőbbségek iránt.

11 órakor: Osztrák hitel 668, Magyar hitel 860, Laenderbank 513.50, Államvasút 746.25, Délvasút 110.50, Alpési 744, Magyar Leszámitolóbank 583, Török sorsjegy 256.75, Magyar általános közszémbánya 648.

1 óra 30 perceskor: Osztrák hitel 667.75, Magyar hitel 859, Anglo 315, Bankverein 547.50, Osztrák földhitelintézet 1284, Laenderbank 513.75, Union 623, Magyar Jelzálogbank 488, Államvasút 746, Délvasút 111.75, Dunagőzhajózás 1131, Alpési 744.75, Prágai vasúti 2779, Rímamurányi 692.50, Orosz járadék 103.90, Török sorsjegy 256.75, 3 százalékos déli vasúti elsőbbség 265.75.

Bécs, aug. 6. (Magyar értékek zárlat). 4 száza lékos arany-járadék 112.70, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 155.50, Magyar hitelbank részvény 858.50 Magyar leszámitoló és váltó részvény 578.—, Rímamurányi 692.—, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 538.—, Magyar koronajáradék 91.85, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 91.90, Magy. nyerem.-kölcs. sorsjegy 223.—, Kassa-Oderbergi Vasutészv. —, Magyar jelzálogbank 486.—, Magy. kereskedelmi bank —, az irányzat gyenge.

Bécs, aug. 6. (Osztrák értékek zárlat). 4.2 száza lékos papír-járadék 98.60, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.20, 1860-as sorsjegy 170.—, Osztrák hitel-sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 315.—, Bécsi Bankverein 547.40., Osztrák magyar bank 1868.75 Déli vasút 110.90, Dunagőzhajózási társ. 11.31 Dohány-részv. 388.—, Cs. k. arany (vert) 113.—, Német bankv. 117.—, Osztr. Lloyd 563.— 4.2 száz ezüst jár. 93.60—97.50, Osztr. koronajáradék 93.85, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 667.40, Union-Bank 622.50 Osztrák Landerbank 513.26, Osztrák-magyar államvasút 745.—, Elbe völgyi vasút —, Alpési részvény 743.40. 20 frankos 19.08, Londoni váltóár 240.35, Lipótkoház 528.—, Török sorsjegy 256.30.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, augusztus 6. (Értéktőzsde.) A külföldi piacok és a vasipari kedvező jelentésekre a tőzsde a heti zárlat alkalmával is megtartotta biztató hangulatát; a kereslet azonban ismét csak bányász- és elektromos művekben mutatkozott, míg a többi érték nyugodt volt. Az előbbiekből kohóértékek különösen harpeniek, melyek 4%-on felül nyertek és általános elektromos részvények részesültek előnyben. A többi értékből még a santungi vasút, Pennsylvania-vasút, Déli Vasút és orosz bankok voltak magasabbak, míg orosz járadék Páris után indulva, inkább gyöngült. Időleges gyöngülés után nyereménybiztosításokkal kapcsolatban újabb szilárdulás következett be, különösen bányász- és elektromos értékekben, amelyek közül rajnai acélművek és általános elektromos részvények vezettek. Az ipai értékek készáru piacza szilárd volt. Napi pénz 4%, magánleszámitolási kamatláb 3 1/4%.

Berlin, aug. 6. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatok legyeztetik: 4.2 százalékos papírjárdék...)

Frankfurt, aug. 6. Zárlat. 4.2 száz.-os papírjárdék...)

Páris, aug. 6. (Zárlat). 3 százalékos francia járdék...)

Üzleti tudósítások.

Sertésközművásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbiztonsági igazgatóságától.) Aug. 6. Előző napi eladott maradvány...

Arjegyzés, Zsirtsertés. Öreg I. rendű 350 kg. felül...)

Szerkesztői üzenetek.

L. M. Felsőmicsingye. Budapest. Mária Dorothea-egylet. VIII. Orszy-ut 6. — „Othob” egyleti ház...

Egy régi előfizető. Rákócseresztur. „Vadászlap” szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII. Gyöngygyök-utca...

D. B. Csáktornya. Marosvásárhelyen van egy 3 éves női felsőkereskedelmi iskola, tehát nem tanfolyam!

Sz. J. Báránd. Sem a művet, sem az íróját nem ösmerjük. Ha kéznél volna, a könyvön kitüntetett kiadó...

Tudatlan. Megengedjük, hogy Maros Imre nevű poétának — állítása szerint — lapunkban is megjelent költeményei legyenek...)

P. S. Czentor. A Mikszáth-bizottságnak az elnöke dr. Beöthy Zsolt egyetemi tanár, főrendiházi tag...

M. J. Miskolc. A kértetett kifejezések német fordítása ez: Ich esse, er isst, wier essen, sie essen. Régi Ede. Még nem került sorra. Okései gazdasági egyesület. A tanítói oklevél nem adja meg az érettségi bizonyítvány kvalifikációját.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Augusztus 6. —

Kinevezések. A pénzügyminiszter Jakabfy Elemér pénzügyi számvizsgálót a székesfővárosi adófelügyelőhöz pénzügyi segédítőkarrá végleges minőségben, Szentiványi Kármint klenki fővámbírói ellenőrt...

A vallás- és közoktatásügyi miniszter Dózsa Jakab székesfővárosi helyi állami főreáliskolai r. tanárt a székesfővárosi állami főreáliskolához tanárrá;

A satorajaujhelyi törvényszék elnöke Szabó Zsigmond királyhelyi járásbírói napibéres szolgát a királyhelyi járásbíróshoz hivatalos szolgárává nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Horváth Endre sümegi állami főreáliskolai r. tanárt a temesvári állami főreáliskolához, Teveli Mihály körmöczbányai állami főreáliskolai r. tanárt a budapesti I. ker. állami főgimnáziumhoz, Kulcsár Gyula lécei kir. kath. főgimnáziumi rendes tanárt a zalaegerszegi állami főgimnáziumhoz, Balogh Dezső zalaegerszegi állami főgimnáziumi rendes tanárt a budapesti VIII. ker. állami főgimnáziumhoz, Bokszay Endre töröcszentmártoni állami polgári iskolai r. tanárt...

Pályázatok. A Kuriánál egy irodalmisajtó állásra 2 hét alatt; a segesvári pénzügyigazgatóságnál számgyakornoki állásra; a beszercei törvényszéknek teletkönyvi átalakító díjnok állásra 2 hét alatt; a budapesti István-uti főgimnáziumnál fűtőszolgái állásra szeptember 25-ig; a nagyvárad-i itélőtáblánál joggyakornoki állásra 2 hét alatt; a nagyikindai törvényszéknek hivatalos szolgái állásra 4 hét alatt; a dícsőszentmártoni pénzügyigazgatóságnál hivatalos szolgái állásra 8 hét alatt; a segesvári pénzügyigazgatóságnál számvevői állásra 2 hét alatt; a máramaroszegei pénzügyigazgatóságnál számtisztai állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap, a keleti legzsúfoltabb vármegyék kivételével, mindenütt volt, némely helyen tetemes eső. Így Vajdahunyadon 52, Pápán és Stubbyafürdőn 44 mm. A hőmérséklet ma reggelre, az északi tájak kivételével, 2—3 fokkal süllyedt. Maximuma 32 fok C. Versecz, Marosvásárhely és Nagyenyeden. A minimum 9 fok C. Arvaváralján.

Prognózis a következő huszonnégy órára:

Változékony, szeles és hűvös idő várható, sok helyütt csapadékkal.

(Sürgöny-prognózis: változékony, szeles, hűvös, sok helyütt csapadék.)

Table with columns: Állomás, Lágnymérés mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerinti, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet máx. min.

„EGYETERTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

IDEGENEK UTMUTATÓJA

Legajánlhatóbb beszerzési források

BUDAPESTEN.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Trieszti ált. biztosító-társaság). Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap 366,829.741 kor. 68 fill. Budapest, Dorottya-utca 10., az intézet saját házában. Elett. biztosítás minden módozat szerint, valamint fuellátási és leánykiházasítási biztosítások. — Tűz-, szállítvány-, betöréses lopás elleni és üvegbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar jég- és viszontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7,000.000 korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjviszátérítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.)

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Gyermekek és életbiztosító intézet. Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. Alapítatott: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10,000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46,000.000 korona.

Banok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcson Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályosorsjáték főeljárás helye; VI. kerület, Andrassy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irányi-utca sarkán, VII., Király-utca 57., VIII., József-körút 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.

Viz- és légszuszvezeték és csatornázás.

Pizurnyi L. utóda Janisch János és fia, Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épületbádogos műhely és horgany díszítmények gyára. Légszusz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vízellék, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvízgyógyintézetek, melegvízkészítő-berendezések, fűtő-tűzhely összekötéssel, gépek, világítási, fűtési és műszaki czelokra. Saját légszusz-készülék minden házában. Telefon 20—83.

Magyar-Siemens-Schuckert-művek,

vilamossági részvénytársaság, Budapest, V. ker. Lipót-körút 5. Gyár: Pozsonyban. Telefonszám 211. és 212. Táviratczim: Siemenschuckert. Készít: Villamosvilágítási és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket. Villamos vasutakat. Egyenáramu, forgóáramu és váltakozóáramu generátorokat és motorokat, vezetékanyagot, kábeleket, iv- és izzólámpákat, kapcsolóeszközöket, biztosítókat, wattóraszámolókat (Schuckert-rendszer), vezetékberendezéseket központi telepekhez való bekapcsolásra. Világító-testeket. Ivlámpaszemeket. Különléges-ségek: Felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos furógépek, villamos bánya furógépek, villamos berendezések, mezőgazdasági és ipari czelokra.

VIZALLÁS.

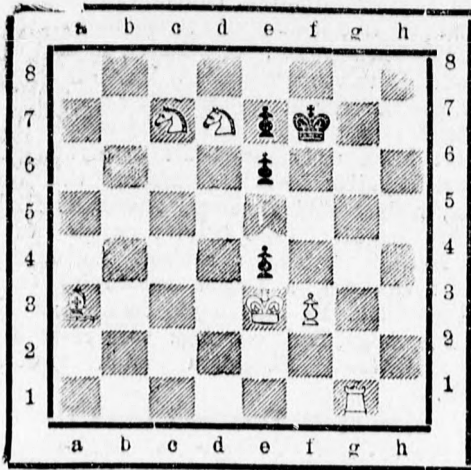
aug. 6. aug. 5.

Table with columns: Inn, Duna, Tisza, Körös, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laborecz, Ung. and corresponding water level measurements.

SAKK.

73. számú feladvány.

Chalupetzky Ferencz, Győr.

Matt a harmadik lépésre.

351. számú játszma.

Játszották a hamburgi mesterversenyen 1910. július.

Négyes huszárjáték.

Világos: Schlechter Sötét: Dr. Tarrasch

- 1. e2-e4 e7-e5
2. Hg1-f3 Hb8-c6
3. Hb1-c3 Ff8-b4

Alapin szerint ez a lépés ajánlatosabb, mint szokásos 3... Hg8-f6.

- 4. Ff1-b5 Hg8-e7

Ezt a folytatást, melyet dr. Tarrasch ajánl, mond, Alapin ajánlotta.

- 5. 0-0 0-0
6. d2-d4 d7-d6

Jobb, mint a centrum feladásával a gyalogot cserélni.

- 7. h2-h5 a7-a6
8. Fb5-e2 e5xd4

Sötét mégis csak a centrum feladására szánja magát, mert egyelőre nem lát megnyugtató folytatást.

- 9. Hf3xd4 Hc6xd4
10. Vd1xd4 Fb4-c5
11. Vd4-d3 He7-c6

Sötét ily módon akadályozza 12. Fc1-e3-at, amire 12... Hc6-b4, 13. Vd3-d2, Fc5xe3 következnek és világos kénytelen volna visszautálni az f-gyaloggal.

- 12. Vd3-g3 Fc8-e6
13. Fc1-g5

Az állás körülbelül teljesen kiegyenlített, világos tehát igyekszik életet önteni a játékba.

- 13. ... f7-f6
Ha 13... Vd8-d7, ugy 14. Fg5-f6.
14. Fg5-h6 Vd8-d7
15. Ba1-d1 Kg8-h8
16. Fh6-e3 Fc5xe3
17. f2xe3

Biztosabb volna 17. Vg3xe3, mire 17. f6-f5, 18. f2-f4, f5xe4, 19. Hc3xe4, Ba8-e8 stb. következhetnék, dr. Tarrasch szerint. Schlechter azonban visszautott a gyaloggal, mert a nyílt f-vonalon támadást remélt.

- 17. ... Hc6-e5
18. Fe2-d3 Ba8-e8
19. Bf1-f4 Fe6-f7
20. Bd1-f1 He5-g6
21. Bf4-f2 Be8-e5

A bástya itt a támadásra és a védelemre egyaránt kitűnően áll.

- 22. Hc3-e2 Bf8-e8
23. He2-f4 Be5-g5
24. Hf4xg6f

Ha 24. Vg3-f3, ugy 24... Hg6-e5 és a világos vezér kénytelen egészen visszavonulni. Schlechter tehát inkább más eszközökhöz folyamodik, csak hogy ellenfele ne juthasson támadó álláshoz.

- 24. ... h7xg6

Sötét nyilván nem látja tisztán világos szándékát, különben itt a helyesebb 24... Bg5xg6-al folytatta volna. Még rosszabb volna 24... Ff7xg6, mire 25. Vg3xg6, f6xg5 26. Bf2-f8 stb. következnek.

- 25. Vg3xg5!

Igen szép áldozati kombináció, ami, különben indokolt is, mert bármely vezérlépésre 25... Bg5-e5 utána g6-g5 és Ff7-g6 következnek az 4-pont többszörös támadásával.

- 25. ... f6xg5
26. Bf2xf7 Vd7-c6

Jobb, mint 26... Be8-e7, mire 27. Bf7-f8f, Kh8-h7 28. Bf8-b8 következnek Bf1-f8 fenyegetéssel.

- 27. b2-b3 b7-b5
28. Kg1-h1 Be8-e6

Sötét igyekszik lecsérélni az egyik bástyát, hogy felszabaduljon a nyomás alól. Jelen állásban ugyanis az anyagi különbség (bástya és futár a vezérért) nem valami nagy.

- 29. Bf7-f8f Kh8-h7
30. Bf1-f7

Sokkal jobb volt 30. Bf8-f7.

- 30. ... Be6-f6
31. Bf7xf6 g7xf6
32. Bf8-f7f Kh7-g8
33. Bf7xf6 Vc6-c5

Dr. Tarrasch szerint erősebb lett volna 33... Vc6-e8.

- 34. Bf6xg6f Kg8-f7
35. Bg6-h6 Kf7-g7

Ha 35... Vc5xe3, ugy 36. Bh6-h7f és utána Bh7xc7. Sötétnek itt már nehéz nyeresre játszani.

- 36. Bg6-e6 Kg7-f8
37. Be6-f6f Kf8-e7

- 38. Bf6-f3 Vc5-c3
39. g2-g5

Hogy h2-h4-el világos szabadgyalogra tehesen szert.

- 39. ... c7-c5
Fenyegtet c5-c4 és utána Vc3xc2.

- 40. e4-e5 Vc3xe5

Dr. Tarrasch kijelentése szerint ezután sötét nem nyerhet többé, mert játékba engedi jönni a világos királyt. Ellenben 40... d6xe5 és 41. Vc3-d2 után sötét nyerhetne, mert a világos király le van szorítva, a sötét királyt ellenben a vezérszárnyon lehet játékba hozni.

- 41. Kh1-g2 Ve5-c3

A gyalog kiütésével sötét két tempót veszített, amit világos jól tud értékesíteni saját előnyére. Ugyanis ha a vezér e3-on maradt volna, ugy a világos király nem léphetett volna 41... Vc3-d2f miatt.

- 42. h3-h4 c5-c4
43. b3xc4 b5xc4
44. Fd3-g6

Ezáltal a h5-re előnyomuló gyalog védve tartása biztosítva van. Minthogy pedig a szabad gyalogra sötétnek folyton ügyelni kell, sötét most már kénytelen megelégedni az örökös sakkal.

- 44. ... g5xh4
45. g3xh4 Vc3-d2f
46. Kg2-g3 Vd2-e1f
47. Kg3-g4 Ve1-g1f
48. Bf3-g3

A király nem léphet f4-re, mert arra Ke7-f6 és Kf6-g7 következhetnék és a király föltartja a gyalogot.

- 48. ... Vg1-d1f
49. Bg3-f3 remis.

Advertisement for Dr. Schöffl-féle 'Aranycseppek' (Golden Drops) medicine, describing its benefits for various ailments and its price.

Table of Budapest market prices (BUDAPESTI ERTEKTŐZSDE) for various goods, currencies, and services, including gold, silver, and bank exchange rates.

KÜLÖNFÉLÉK.

Lemondás.

Mig a korzón kísérőid
Böközött neveted,
Küszöntésed hideg, — metsző —
Mikor szemed rám veted.

Holdas estén, mikor ott ülsz
Fauteljén az erkélynek:
Vágyva, — sejtve várod jöttöm...
S csak szemünk beszélnek...

Óh! csak egyszer sugnád meg, hogy
A te lelked is sajog:
Vérző szívem kitárnám és
Elmondnám, bus mért vagyok...

Bár tudom, elfojtott szavad
Kis naplódba vezetted; —
Mégis — anyád akarja majd...
S másnak nyujtod kezdet.

S mint aki az elmúltakért
Fájón, — némán veszel:
Forgatva majd hü naplót
Ráborulsz... és könnyezel...

Kiss Ákos.

(Mennyi ideig élnek a madarak?) Erre a kérdésre nem lehet határozott feleletet adni. Van nagyon sok madár, amely jóval túléli a száz évet is. Így például a hattyúról némelyek azt állítják, hogy az ötszáz tizedik évig is él, bár erre még ezideig nem volt példa, mert a legkritább esetek közé tartozott, ha egy hattyu csak 150—160 évig is el tudott élni. De a hattyun kívül igen sok ragadozó madár is van, amely hosszú ideig él. Egy német természetrajzíró említi, hogy látott egy 163 éves sólymot. A sasok és keselyűk szintén hosszú ideig élnek. Volt eset rá, hogy egy fogoly sas fogságban elélt 104 évig, pedig már akkor is meglehetősen vén volt, amikor elfogták. Egy keselyűről, amely a schönbrunni császári palota madárgyűjteményébe került 1716-ban, feljegyezték, hogy 1834-ben pusztult el. Tehát csak fogságban 118 évet töltött el. Némelyik papagáj hasonlóképpen nagyon sokáig él. Sőt némelyik még a száz esztendő is megéri. Ugyanez áll a tengeri madarakra

és a gázlókra, amelynek a daru, a szalonka, a gólya, az ibisz és a géme. Némelyik lud és kakuk szintén megéri a 20—30 évet. Egy kakukról jegyezték fel, hogy azt egy falu lakói — mivel ennek a madárnak különösen érdes és durva hangja volt és így már a hangjáról megismerték — harminczét évig hallották. A hollók, ezek különösen nevezetesen erről, néha száz esztendőig is élnek. A szarka, ha szabadon él, a harmincz, sőt negyven évet is megéri, fogságban azonban csupán 20—25 évig él. Sokkal rövidebb életűek a kakas, amely mindössze 15 évig él a legjobb esetben is, azután a fázán, a galambok és a kisebb éneklő madarak. A fülemile például fogságban 10 évig él, a rigó pedig legfeljebb 15 évig. A kanári madarak kedvező esetben 12—15 évig. Azok természetesen, amelyek a Kanári-szigeteken szabadon élnek, sokkal nagyobb kort is elérnek.

(A légből kapott levelezőlap.) Párisi tudósítónk írja: Nagyon érdekes új képeskártyát hoztak mostanság forgalomba a levelezőlap-gyűjtők örömeire: az aviatikusok carte aérienne-jét, amelyet kormányozható léghajóról, vagy szabadon álló ballonról és repülőgépről egy kis kódarabbal ellátott zsákocskában dobnak le. Egy nyomtatott sor kéri ezeken a kártyákon a szives megtelést, kegyeskedjék a legközelebbi postaszekrénybe bedobni. A léghajó vagy repülőgép és az aviatikus képe van a kártyán; ráírják, honnan és mikor bocsátották utnak. Már körvényt is intéztek a postások miniszteréhez, hogy ezekre a légből kapott kártyákra engedélyezzen új különleges bélyeget. Az engedelem és az új bélyeg valószínűleg hamar meglesz és ezeknek az új kártyáknak a divatja még mohóbb, még lázasabb lesz, mint valaha volt az első képeslevelezőlapé. A francia állampéztár pedig új jövedelmi forráshoz jut az új bélyeg útján, amelyért dupla árt fognak fizetni a repülő-emberek. Lesz hát: új öröm, új divat egy új pénzforgalomból.

(Méregkeverők kiállítása.) Rendkívül érdekes és tanulságos kiállítás látható pár nap óta a londoni Horticulturall-Hallban, a hamisított élelmiszerek kiállítása. Célja az, hogy a közönséggel megismertesse a hamisítások módját és megtanítsa a fogyasztókat arra, miként lehet a hamisított portékát a valóditól megkülönböztetni. Minden hamisított élelmiszer alatt ott látható a vegyi vizsgáló

latról szóló kimutatás. Mellette, összehasonlítás céljából ki van állítva a hamisítatlan áru. A közönség valósággal megrémül, ha látja, milyen eredményeket ér el az élelmiszerhamisítás technika. Gyönyörű fehér kalács fekszik például az egyik asztalon. De a kémiai intézet bizonyítványából kitűnik, hogy a kívánatos süteményt nem csupán lisztből csinálták, hanem van benne gipsz, mézpor és timsó. Egy szép, barnáspirosra sült rozskenyérben agyagot, borslisztet, meszet és timsót talált a kémiai vizsgálat. Van ott számozálekvár, melybe egy szem számozá sem került. Karabéból, vörösrépából és fűrészporból készült. Van ott kávé, mely megdarált datolyamagvakból, szárított lómájából készült szemekkel van keverve. Uborka, melyet zöld gáliccezzel festettek. Pudding, mely így készült: tojás helyett enyvet és sárga okker festéket vettek, a cukrot sacharinnal, a rumot faszesszel, a lisztet keményítő és lisztporral pótolták. És még egyéb hamisított élelmiszer. Kár, hogy Budapest nem vesz részt hivatalból a kiállításon. Biztosítva volna részére az első díj.

(Hogyan nyaral Dreyfus Alfréd.) Dreyfus Alfréd őrnagy, az Ördögsgiget hajdani lakója, Savoyában nyaral, Chambéryban s vele van a családja is. Annak a szerény fogadóknak, amelyekben megszállott, ő a legemberkerülőbb lakója. Senkivel szóba nem áll, még a köszöntést is alig viszonozza. Már a felesége szereti mutogatni a toalettjeit, amelyeknek száma végtelen, de ő sem igen barátokozik az uránál, akin öröklék rajta a szeme, mintha láthatatlan támadók ellen akarná megvédelmezni. Ami a gyermekeiket illeti, akiknek legidősebbike már valóságos fiatal ember, ők sem igen mozdulnak szüleik közeléből s ők is majd olyan szótlanok, mint az édesapjuk. Csak a kisebbik fiu megy kivételsszámba, aki a korabeli gyermekekkel szívesen barátokozik és vidáman szokott tenniszezni egy szőke kis angol fiúval. A Dreyfus-család nagy és egyetlen szórakozása a kártyázás. Reggeltől estig a játékasztal körül ülnek, hol a hallban, hol a szálló szalonjában és fáradszótlanul játszzák a pokert, meg a bridge-t, ügyet sem vetve a sok idegenre, aki elhalad asztaluk előtt. Az ebédlőteremben Dreyfusoknak külön asztaluk van a terem egyik sarkában. Szeszszel egyikük sem él, hanem tejet és ásványvizet isznak ebédhez és vacsorához. Már esti nyolcz óra után visszavonul a család s kevéssel utóbb ágyban is van minden tagjuk. Reggel viszont igen korán talpon vannak és nagyokat sétálnak a reggelig.

LIRA HERCZEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

60

A különös hang megijesztette a nőt.

— Főek, hogy jobban szenvedsz, semmint gondolnám, — kiáltott fel, behatóan figyelve a beteget.

— Kissé gyöngének érzem magamat, ez az egész, — s végtelenül sajnálom, hogy nem kísérhetlek el a bálba. De milyen gyönyörű is vagy most! Hovatovább, annál szebb leszel. De miért választottad éppen ezt a szerepet? Egy trónja fosztott királynő, bizony nem nagyon hasonlít hozzád.

— Nem, valóban nem, — nevetett a nő.

— De én a fénykora tetőpontján álló Marie Antoinette vagyok. Nemde, elragadó a ruhám?

— Bámulatos szép vagy, angyalom! — kiáltott a férfi elragadtatva.

Végtelenül szerette ezt az asszonyt, kit nevének nevezett, de érezte, hogy szíve mélyén az a meleg vonzalomnak még egy párányát sem táplálja irányában.

— Látod, ez a gyémánt mégis csak megérkezett a kellő pillanatban, — folytatta az asszony, reámutatva nyakékének aránytalanul nagy és bámulatos tűzben égő középső kövére.

— Annyira félttem, hogy későn fog érkezni annak daczára is, hogy két nap és két ójjelen állandóan uton volt véle egy futár.

A beteg mosolygott, mint ahogy nagy gyermekeken mosolyogni szokás.

— Megparancsoltam embereimnek, hogy bármi áron is, de ma estére itt legyen. Nos, meg vagy elégedve; most a királyi kincstár gyémántját kivéve Európa legnagyobb drágaköve a tiéd. Az ilyen csekélységek, tudom tetszenek az asszonyj büszkeségnek.

E pillanatban hirtelen fájdalmas roham lepte meg, melyet nem tudott palástolni, mert lélegzetét elfojtotta. A nő megrezgett.

— Nem lenne jobb, ha itt maradnék melletted? — kérdezte.

Szánakozás látszott arcán, amidőn ezt kérdezte s látszott rajta a jóakarát, hogy ezt teljesíteni szeretné, de azért küzd azzal a eszbitó gondolattal, mely a bálba vonja.

— Itt maradni! És lemondani a Doria bálról; feláldozni ezt a gyönyörű kosztümöt és a gyémántot, melynek, hogy ma estére itt lehessen, — az elhozatala Buyaresből, oly nagy fáradságba került? — kiáltott a beteg.

— Nem, annyira önző nem vagyok. Te nem arra vagy teremtve, hogy fiatalságodat s szépségedet el hagyj fonnadni egy beteg ágya mellett.

— Én vagyok önző, nem te, — felelte a nő bájosan.

— Oh nem. Ne is reméld, hogy elfogadjak tőled egy ilyen áldozatot. Hisz jól tudod, hogy az én életemnek ez a legnagyobb gyönyörűsége, ha téged meglegedettnek és boldognak látlak. Nos, menj, — már ugvis elkéstél — hadd lásson a világ s hadd mondják, mint már annyiszor mondták, hogy nincs olyan szép asszony a föld kerékiségén, mint az én feleségem.

A nő mosolygott; némi öröm volt látható szemeiben. Tehát mégis elmehet, sőt most már nem is mehezhetelhet reá senki, hiszen fel ajánlotta, hogy letessz a bálról. Ajkával megérintette a beteg homlokát, — s amint jött — nesztelenül távozott a szobán keresztül. Az előkelő világ s hódoló vártak reá. És a férj, kit elhagyott, nem részesült-e jutalomban? Nem fogja-e minden férfi, aki ma este látja, irigyelni a beteget?

A beteg szeméi végtelen szerelemtől sugározva követték egészen az ajtóig, még csak egy kedveskedő bucsupillantásra, vagy szőru várt. De a nő már nem gondolt reá; gondolatai már a Doria-palotában jártak.

Az ajtó függőnye összecukodott s a nő szoknyájának suhogása elnémult.

A beteg elfődte arcát kezeivel; hideg borzongás szaladt testén végig, s homlokán nagy verejtékesekpek gyöngyöztek. Száz halált elszenvedett volna inkább, csak hogy egy fájdalmas rohamot elkerülhessen. Érezte, hogy az asszonynak reá már nincsen szüksége s csak annyira becsüli, mint azt a nagy gyémántot, mely keblét disziti. Herczegi pompát s hercegi rangot köszönhetett neki; fölemelte magához, hol örökös nyár és örökös nap fény volt élet, hol a szükség és a szegénység hidege nem érhetette. Daczára homályos születésének büszke homlokán hordozta a hercegi koronát, mindezen eszelekedetért most az a jutalma, hogy mindenhol irigykedve gondolnak reá, a beteg emberre.

A nő változó kedélye hamar megfélekedett arról a jöltevé kérről, melynek mindent köszönhetett. A beteg jól tudta, hogy a gyönyörű büszke nő semmi benső vonzalmat nem érez iránta.

Tudta, hogy a közel jövőben már emléke is örökre homályba fog berulni lelki szeméi előtt. És ez a bizonyosság reá nézve sokkal keserűbb volt, mint a halál.

Becsületének biztonsága felől nem aggódott. Neje büszke, megközelíthetlen volt s az ilyen asszonyok sohasem hoznak szőgyent a férfi fejére. Az asszony oly szép és oly fiatal, körülvéve az udvarlók egész hadától és ő, ő már itt fekszik haláloságján, idő előtt megöregedve. Ha majd be fog lépni egyedül az életbe, — gondolta — hol minden esábes szó fölére fog találni, mily hamar el fogja felejtetni őt. Ez a gondolat lelkének nagyobb martíromság volt, mint összes testi szenvedései.

Az éjszaka nagyon esüdes volt. A magas ablakokon keresztül besütött a kékes fényű, hideg, római tele hold. A nagy szobában siri nyugalom uralkodott.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1910. augusztus hó 7-én.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. (BUDAI SZÍNHÁZ)

Délután mérsékelt helyretek.

A kis boszorkány.

Látványos operette 3 felvonásban. Írta: Orbán Dező. Zenéjét szerzője: Dunay László.

Személyek:

A kis király	Albert E.
A kormányzó	Csolnaky
Donna Beata	Moray J.
Zitta	Fóthy F.
Don Sancho	Tábori
Diego	Bálint
Miniszterelnök	Róna V.
Udvarmester	Kövessy
1-ső udvari orvos	Virág
2-ik "	Latabár
Testőr	Kelöti
Vén asszony	Mihályfi J.

Kezdetre 3 órakor.

Este rendezés helyretekkel.

Eip van Winkle.

Régényes nagy operette 4 felvonásban. Írták: Weilbac, Gillo és Ferome. Fordította: Evva Lajos és Fáy J. Béla. Zenéjét szerzője: Planquette.

Személyek:

Rip-Rip	Szánthó
Lisbeth	Bejczy
Szellem	Albert E.
Alice	Ligeti M.
Derrick	Tábori
Adrien	Ocskay K.
Van der Bill	Latabár
Nick	Virágh F.
Jean	Mezey J.
Kathrina	Kövessy
Charlotta	Csolnaky
Richardson	
Hudson	

Kezdetre 1/8 órakor.

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kitüntetve. **Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső FOGORVOSI INTÉZETE**

áthelyezve: **Károly-körút 3. sz. alá.** Fájós fogak meggyógyítása, Tartós fogtömések, Foghúzások (altatóban is). Szájpaáltsáéküli műfogak, aranyhídak, koronák. Jól használható fogszorok elkészítése és behelyezése. **Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogukat.**

CIRKUSZ

Városliget. Telefon 107-46. Ma vasárnap, 1910. aug. 7-én **2 Ünneplő Disz Előadás 2** délután 4 órakor és este 7/8 órakor. Délután gyermekek fél helyretekkel fizetnek. Mindkét előadásban Broth Mirano, The Persch, Jaok Bartzeni idomított oroszláncoperettje, Prince Charles közkiánatra még egy-néhány napig meghosszabbítva.

JARDIN DE PARIS

VII., Erzsébet királyné-ut 1. Telefon 167-25. Kezdetre 9 órakor.

Uj augusztusi műsor! Uj magyar bohózatok! **A fekete zongora Az utolsó parti** Kornai Berta Ferenczi Károly Anny Wilkens, Poór Lili, Willi Schulhof, Kókény Ilona, Maud Hawley, Sajó Géza és mások. **Nina Barkis grandiózus tánca Nagy magyar-német Revü! Gyerünk a Jardinba!! Tabarin Bal Mabilie-ban** 25 táncatrakéző.

Szenzaciós ujdonság! Stubnyai Fenyő Sósorszesz! Nem szabad egy házból sem hiányoznia. — Hülésből eredő összes bántalmaknál, agynint: reuma, csúz, köszvény, fogfájás, fejfájás stb. kitünő hatású. Hatás és jószágban föllmulja az összes eddigi sósorszesz-készítményeket. — Kérje mindenütt a Stubnyai Fenyő Sósorszeszt. — Hat üveg rendelésnél portómentes szétküldés a készítőnél. **DETRICH ENDRE** gyógyszerész, Stubnyafürdő. Kis üveg ára 40 fillér, nagy üveg 1 korona.

A Pozsonyi Kereskedelmi és Iparkamara nyitvános, három évfolyamu Női Felső Kereskedelmi Iskolája Pozsonyban. Alapos szakszerű kereskedelmi képzettség. A harmadik évfolyam sikeres befejezésével a növendékek érettségi bizonyítványt nyerneek. Vidéki növendékek részére kisebb **Internátus.** Értetstöt kívánatra küld: az igazgatóság Pozsony, Bél Mátyás-utca 13.

ZELLA-TELEP FÜRDŐ
KLIMATIKUS GYÓGYHELY VIZGYÖGYINTÉZET PEST M.

Posta: VISEGRÁD.

Vizgyógykezelés. Szénsavas, villanyos, forrófűg-, mór-, sós-, fenyő- és napfűrdők.

VILLANYOZÁS, MASSAGE. HIZLALÓ- ÉS SOVÁNYÍTÓ-KURÁK. Remek fekvés. Özöndös levegő. Kitünő ellátás. Mérsékelt árak.

KIVÁNATRA PROSPEKTUS. Fűrdőidény: április 15-től szeptember 30-ig.

Alapítva: 1897. Telefon: 79-34.

A Gerő Ferencz-féle áll. engedélyezett középiskolai **INTERNÁTUS** VII., Rózsa-utca 33. sz.

Az 1910/11. tanévre 15 növendéket vesz fel, a kik nyitvános gimnázium, real, kereskedelmi vagy polgári iskolába járnak. A növendékek az intézetben kitünő ellátás, lelkiismeretes nevelés, állandó felügyelet és a tanulásban hathatós támogatásban részesülnek. Az idegen nyelveket, zenét, vívást kiváló mesterek tanítják. Ezen régi, jóhírű intézetnek sikeres munkálkodását kitünő referenciák igazolják.

Beiratás naponként d. u. 4-7-ig. Részletes ismertető díjtalan.

Magyar Nyugdíjbiztosító R.-Társ. Központi igazgatóság: Budapest, VII., Erzsébet-körút 24. sz.

Biztosít bárkinek orvosi vizsgálat nélkül aggkori nyugdíjat, rokkantsági járadékot, özvegyi nyugdíjat és végkielégítést mérsékelt díjtételek mellett.

Kérjen tájékoztatót! Képviseletet mindenütt keresünk. Kérjen tájékoztatót!

Országos papiros-, papir-, konfekciós-, író-, tanszer- és iskolaszert-

kiállítás.

Modern irodaberendezések. — Reklám. Nyitva a városligeti iparcsernokban szeptember 15-ig reggel 9-től este 7-ig. Belépődíj 60 fill., vasár- és ünnepnap 40 fillér.

UJ IDŐK

Az összes fürdők és nyaralóhelyek olvasótermében, szalonjában megtalálható **Herczeg Ferencz** hetilapját az **Uj Idők**-et. A nyári szezonban is bő, gazdag, előkelő tartalommal keresi fel állandó közönségét, a magyar urf. társadalmat. A szerkesztő Herczeg Ferencz mellett a magyar írók színe-java ír ide regényt, novellát, cikket, verset, tanulmányokat. Az **Uj Idők** előfizetési ára negyedévenként 4 korona. Az új negyed július 1-én kezdődik. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrassy-ut 10.

Azonnal jogos tulajdona a zongora

vagy pianó, ha Reményi Mihály legújabb rendszerű hitel-össztályából veszi azt meg. — Nem bíri a részletfizetés leple alatt, hanem azonnal sajátja a megvett hangszert. Ugyanazon árak, mintha készpénzzel venné. Előleg 10 forint zetés mellett a legjobb zongorát vagy pianót részletes árjegyzék és prospektus díjtalanul küldetik Budapestre, VI. ker. Király-utca 58. Nemesak Budapestben, de vidéken is bárkinek rendelkezésére áll ezen addig még nem létezett alkalom, így könnyű feltételek mellett zongorát vagy más hangszert vásárolni. — Zongorák hangolása és javítása a legképzettebb szakmunkások által. 29072

ÖN BÉREL KIDOB egy ócska zongorát vagy pianót és havonta 12 vagy 16 korona kölcsön díjat, végre pénzt kiadja, zongorája nicosen.

HA FIZET havonta 20 koronát, kap egy kiváló gyártmányú, legmodernebb érozpáncszelőkés keresztúros új zongorát vagy pianót, nem ír alá váltót, nem állít kezést, nem kötelezette bankszövetkezetnek és idővel mégis tulajdona lesz a zongora. — Ilyen ideális szél, liberális módon kapható kizárólagosan csak.

„MUSICA” részvény-lársaság (Igazgató: Sternberg Dező.) zongora eladási és kölcsönzési telephely. Eufon töltés nélküli legtükéletesebb grammofon- és művészlémezek föllárúsítása. Budapest, VI., Teréz-körút 1/a. (Király-utca sarok, az Országos Zenakadémia közelében.) Telefonszám: 4-31. Zongorák becsorátása, javítása, hangolása legkülönbözőbb Fentí rendszer kedvezményében egyelőre csak a fővárosban lakók részesülhetnek.

„A. B. C.” Fehérnemű kölcsönző vállalat, szállít hivatalok, üzletek, gyárak részére higiénikus és tisztított törölközőt, padlóruhát, portöröket stb. stb. csekély kölcsön díjért, házhoz szállítva, h tenkit cserélve. A mosással járó kellemetlenség megszűnik. Főtv-utca 30. Telefon: 46-86.

Bukor-paprika a legjobb, hódít az egész országban! A hírneves Bálóné, I. Mozdony-ut. 44. sz. szegedi hársziéhez ezimzett vendéglobben csupán Bukor-paprikával készíti elismert jó ételeit, Bukor-paprika minden fűszer- és csomago-üzletben kapható. Megrendeléseket a következő címre kérek: S. Szabó Aladár, VI., Bajnok-ut. 27. Bukor-paprika főraktára. Cégetmet a t. fogyasztóközönség szives pártfogásába ajánlom. **BUKOR LAJOS** Budapest. Szeged. Tatabányaváros.

Irodákban! Üzletekben! Hivatalokban!

ma már mindenütt szembe tűnik az **ISOLA**

mivel a beleöntött hidegviz, limonádé ásványviz, kávé stb. stb. 3-4 napig is jéghideg marad. — Azt pedig mindenki tudja, hogy meleg, fülledt helyiségben mit ér egy pohárka üdítő. 1/2 literes palackok 7 K-tól.

Kapható a legtöbb helyeken. Főelárúsítók **PLÖKL és HAAS** sportháza 13. Andrassy-ut 13. Vidéken elsőrangú cégeknel.

FIGYELMEZTETÉS. Amely darabon nem ez a szó van bele domborítva „Isola” ezt utasítsuk vissza és határozottan Isola-t kívánjunk!

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1910. augusztus hó 7-én.

Fővárosi Városi Színház

Délután mérsékelt helyretek. **Az erdészleány.**

Operette a felvonásban Szövegét írta: Buchbinder Bernát. Zenéjét szerzőtte: Jarno Gvögy.

Személyek:
 H. József császár Fekete
 Gróf Kolonitzky Herold
 Gróf Serben Tábori
 Reuter Erazmus Rona
 Graf Sternfeld Kövessy
 Josefina Mezey
 Othegraven Mannoll Mihály
 Földessy Ferencz Bálint
 K. István K. Föthy
 Walpert Ester Virágh
 Kóbor Minka Albert

Kezdeté 1/2 8 órakor.

Esti rendez. helyretekkel.

Pesti zsidó.

Operett 5 képpben. Szövegét írta: Feld Mátyás. Zenéjét szerzőttek: Barna Izso, Chorin Géza és Weiner István.

Személyek:
 A cigánykirály S. Rácz L.
 Dalesz Lipi Ferenczy
 Villám Villi Vörös Ily
 Kaczér Vicza Mezey I.
 Hunzaria T. Csige B.
 Gyökér Tóni Sarkadi A.
 Krenk báró Thury
 Gliczerint Ottó Szalay
 Polacsekne Láng Etel
 Weidinger bácsi Keller
 Méheske Jászay Olga
 Dr. Kaczér Bibary
 Bákiralyne Kelemen B.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

V. Rudolf-tér Margithíd Pesti hídfő.

Eloadás naponta este 8 órakor.

Vasárnap

2 előadás 2

d. u. 4 órakor csak gyermekek fizetnek féltar. Este 8 ór-kor rendez. helyretek. Mindkét előadásban Henry igazgató új szabad időmítasai Bendetti-Riga a csoda elefántok. Rigellos Hortense k. a. és a világvárosi műsor többi száma. Hétfőtől kezdve teljesen új műsor.

Benes Károlyné

VI-ik kerület, Teréz-körút 26. szám alatt levő első-rangú angol és francia női divattermével kapcsolatos szabászat- és varródatanintézetében a beiratások a XI-ik tanfolyamra megkezdődtek és naponta d. e. 10-12-ig, d. u. 2-6-ig eszközölhetők.

Kiváltunk

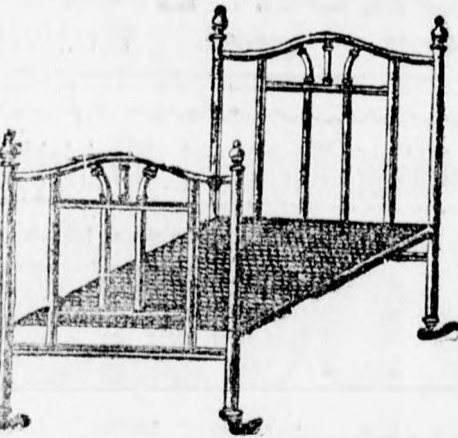
ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5. (Főpostával szemben.)

Rézágy 32 frt

Acélcsőrengő ággyal és kócskával 15.30

Összesítő vaságy matracczal 8.75

Az itt bemutatott vaságy sodronnyal és rézdiszítással bármely színre emállrozva 16 frt. Mindenemű vas- és rézbutort legolcsóbban szállít

NÉMETH fémbutorgyára, V., Koháry-u. 19a.

TAN- ÉS NEVELŐINTÉZET

NYILVÁNOSSÁGI JOGGAL

BUDAPESTEN, V., HOLD-UTCZA 19. SZ.

Az intézet 33 év óta áll fenn.

LÁSZLÓ MIHÁLY dr. nyilvános főgimnáziumban és nevelőintézetében, amely államnévelési és ösztönzési bizonyítványokat állít ki, a beiratások szept. elsőjén kezdődnek, azonban már most is lehet előjegyezni.

A növendékek lehetnek bennlakók, félkiosztosok és bejárók. Értésztővel kívánatra készséggel szolgál az igazgatóság.

LÁSZLÓ MIHÁLY dr. igazgató.

Szőnyeg ujdonság! 5 frt 80 kr.

Kétoldalas nyírott Jaquard-szőnyeg 300/200 cm. nagyságban elpusztíthatatlan minőségben 5 frt 80 kr. árban kapható.

Szőnyeg-udvar

Budapest, Király-utca 32. (az udvarban.)

Alapítva 1895.

AGYTOLLAK, „MARABU“-hoz,

Ágytoll-gőtisztítás. (Telefon 71-25.)

VII., Károly-körút 7. (A háztól való el- és visszaszállítás még aznap díjtalanul eszközölhető.)

Butor

készpénzért, vagy részletfizetésre legolcsóbban

EHRENTREU és FUCHS

testvéreknél

Budapest, VI., Teréz-körút 8.

Répes árjegyzék ingyen.

Telefon 28-59.

Részletfizetésre is szállítunk modern amerikai irodai-, uriszoba- és könyvtárberendezéseket

GLOGOWSKI és TARSA cs. és kir. udv. száll. Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 12. sz.

Répes árjegyzék ingyen és bérmentve

Alkalmi vételt

ajánl szép és finom

butorok, szőnyegek, csillárok-ban

a legnagyobb alkalmi lakásberendezés áruház

VI., Lázár-utca 3.

(BAZILIKA KÖZELÉBEN.)

Jegyeseknek fontos! Vételkényszer nélkül mindenkinnek megtekinteni ajánlatok.

Világhírű

kecskeméti fajgyümölcs-kivitel 5 kilós postakosárral utánvétellel, szép nagy szemű spanyolmeggy esemegéznél vagy befőzéshez I-rendű 4 kor., II-rendű 3 koronáért szállítja Molnár Gyula termelő Kecskemét X. 159. szám. 5938

HUBERT J.E. cs. és kir. udv. szállító POZSONY

Tokaji Bortermelő Társasága r.-t.

TOKAJ.

Telefonszám: Tokaj 5;

Telefonszám: Tokaj 5.

A legmegbízhatóbb beszerzési forrása a felséges

tokaji szamorodni és aszu-boroknak.

Próbarendelésre alkalmas csoportok:

- 1 posta kosár: 1 palack 0.7 lit. 1904. évi kiváló szamorodni bor; 1 palack 0.7 lit. 1901. évi zamatos szamorodni bor; 1 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu; 1 palack 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu K 12.70
- Ladában: 20 palack 0.7 literes 1904. évi tokaji szamorodni bor K 36.30
- 12 palack 0.5 literes 1904. évi tokaji 2 puttonos aszu bor K 40.25
- 20 palack és pedig: 10 palack 0.7 lit. 1904. évi szamorodni bor és 10 palack 0.5 lit. 1904. évi 3 puttonos aszu bor K 52.25

Hordóban:
 60 liter 1908 évi tokaji aszalt bor ... 89.40 kor.
 60 " 1907. " pecsenye bor ... 72.60 kor.
 60 " 1904. " szamorodni bor ... 89.10 kor.
 60 " 1901. " szamorodni bor ... 138.60 kor.

A csomagolásért, hordóért és ládáért semmit sem számítunk fel. A megrendelő vasúti állomásraig bérmentve küldünk minden rendelést. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Viszonteladók kedvezményben részesülnek.

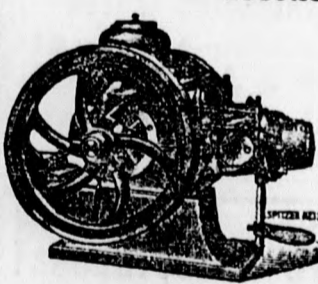
Szabó Emil és Társa

Budapest, V., Ferencz József-tér 6. sz.

— Gresham-palota, a Lánchíddal szemben. —

Telefon 76-45. :: Sürgősním: Szabóék, Budapest.

Szállítunk BOLINDER nyersolajmotorokat, DOBRY-féle benzínmotorokat és cséplőgépeket, szivógázmotorokat és malomberendezéseket.

Arjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Viszontelárusítók kerestetnek.

Heti műsor:

1910. augusztus hó	Fővárosi Városi Színház	Fővárosi Nyári Színház	Király-Színház
8 Hétfő	A postásfiú és huga	A kuruzsló	
9 Kedd	Erdészleány	Tosca	
10 Szerda	A postásfiú és huga	Hivatalnok urak	
11 Csütörtök	Nebántvirág	Az erdészleány	
12 Péntek	A postásfiú és huga	Lammermozi Lucia	
13 Szombat	A muzikusleány	A komédiások	Luxemburg grófia
14 Vasárnap	A postásfiú és huga (d.n. este)	Bőregér A komédiások	Luxemburg grófia

FOGAK 3 koronától szápadlás nélkül, gyökérel-távolítás főbőleg, aranykoronák és tartós fogtömések, foghúzó és ortodontia. — Vidékiek 12 óra alatt kiküldetnek. Itéli hasznavehető fog-
ort hasznavehetővé alakítók.

Dr. Hegedűs Jakab fogorvos.
Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 44.
Rendelés egész nap. Részletfizetésre is. 10 évi jótállás és fájdalommentes kezelés, tartós fogtömések 8 korona.

Biztos siker! NŐK FIGYELMEBE! Biztos siker! Artalmatlan! Antiseptikus és higiénikus „Juno-óvszer” megakadályozza a bő gyermekáldást. Számos orvos által ajánlva. Használati utasítás mellékelve. **Ára 3 korona.** Postai megrendelések útján is megkapható. Kapható az egyedüli készítőnél, **BRAUN ERNŐ** „Szent Háromság” gyógyszerüzében **Temesvár, Józsefváros 7.**

MAGYAR-HORVÁT TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R-T.
Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.
A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.
Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül 4 gyorsjárat Fiuméből Zara, Spalato, Gravosa (Ragusa), Curzola, Castelnovo és Cstarróig. Az utazás tartama Gravosáig csak 20, Cattaróig csak 24 óra.
Fiume-Velence: hetenként hat gyorshajó-összeköttetés.
Fiume-Ancora: hetenként három gyorshajó oda és vissza.
Ezen gőzökön közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyiszintén Velencében és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak és pedig Róma, Napoly, Bari, Brindisi, Boiozna, Milano stb. felé.
A hajóhajtó modern kényelemmel, hálfuákkal, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak berendezve.
Bővebb felvilágosítást nyújt a **Központi Menetjegyhivatal, Budapest, (V. Vágód-tér 1.)** és annak összes magyarországi fiókirodái.

A kerékpárvilágot már 55 év óta uradl eredeti angol **Hellcat Premier és The Champion** kerékpárokat dupla harang-csapágyval és szabadon-futóval, 3 és 5 évi jótállással, minden árfelemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron bavi 12 és 15 lóerős részletek adjuk és **kerékpár-alkatrészeket** az egész világon létező összes kerékpárokhoz, külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konuszokat és csészéket oriai forgalmunk következtében mélyen leszállított **nagybani eredeti gyári árban szállítunk** vidékre is bárhol.
LÁNG JAKAB és FIA
kerékpár és alkatrész nagykereskedők
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.
Fiókiüzletek: Baross-tér 4., és Budán II., Margit-lórut 6. szám.
Diszárjegyzékünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészről ingyen és bérmentve.

Párisi Nagy Áruház
Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. sz.
Pénz és idő megtakarítás! Sérédlés kizárva!
Önborotváló készülék
Ara: **4 K 50**
Elsőrendű önborotváló készülék, legfinomabb angol acéiból elegáns selyembélésű tokban, szabadalmazott rugóval, 5 darab mindkét oldalon élesített készlet együtt ára 4 korona 50 fillér. — E készülékhez „Gilllette”-kések is alkalmazhatók.
Képes nagy árjegyzék az összes árucikkéről ingyen és bérmentve.

1900. Páris világiállítás Grand Prix
Kwizda Ferencz János kerületi gyógyszerész Korneuburg, Bécs mellett. Cs. és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár királyi udvari szállító.
KWIZDA-féle szabadalmazott Szorító szárvédő-szalag ruganyos szorító szárvédő légvankossal ellátva szürke, fekete, barna és fehér színben. Gummiból, csak fekete színben.
4 nagyságban készülnek és pedig bal és jobb lábna. A szorító a-b-nél megmérve,
20-23 cm. átmérőű megf., az 1-ső sz. nagyság
23-24 : : : a 2-ik : :
25-27 : : : a 3-ik : :
28-30 : : : a 4-ik : :
Egy darab ára:
Szürke színben darabonként 1. sz. 6 K 05 f. 2. sz. 6 K 50 f., 3. sz. 7 K 05 f., 4. sz. 8 K 05 f.
Fekete, barna, vagy fehér színben: 1. sz. 6 K 50 f. 2. sz. 7 K 05 f., 3. sz. 8 K 50 f., 4. sz. 9 K 50 f.
Kaphatók: Duloz A. utóda IV., Egyetem-utóda 2. Freund és fia V., Koronaherozeg-utóda 3. Glass József IV., Koronaherozeg-utóda 9., Háj és Szilassy VIII., Muzsum-körút 10., Huzella M. W., Váci-utóda. Koltai J. IV., Koronaherozeg-utóda 17., Kutscher S. VII., Koropest-ut 32., Oibrich L. VI., Teréz-körút 6., Waszely István IV., Váci-utóda.

TATÁRRABSÁG.
Regény két kötetben.
Irtá: **PEKÁR GYULA.**
Az Akadémia Péczely-díjának idei nyertes.
Legújabb irodalmunk legkötünőbb történeti regénye II. Rákóczi György ural kodása korából.
Ára a két kötetnek 8 K.
Kiadta a **FRANKLIN-TÁRSULAT.**
Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvény-társaságnál Budapest, Andrássy-út 21. valamint minden könyvkereskedésben.

Telkek a Nüvösvölgyben
vizzádag területen, közútak a telepen, villamos végállomás közelében előnyös fizetési feltételek mellett, olcsó áron kaphatók. Felvilágosítás nyerhető a **Balázs-féle** vendéglőben, a villamos végállomásnál. — Azonkívül telkek kaphatók 1 koronától feljebb ötenként a **Szilágyi telepen** 5 éves lefizetésre. Vonatközlekedés közvágóhídról. Felvilágosítás nyerhető a Szilágyi telepi vendéglőnél. — Bővebb felvilágosítással a Budapest III-iki kerületi takarékpénztár **Lajos-u. 153.** szolgál.

35.000 bor- és gyümölcs-sajtó
20.000 gyümölcs- és szőlőzúzó
300 hydraulikus sajtó
bor, gyümölcs és ipari célokra stb.
került ki a Mayfarth-féle gyárakból.
Az 1909-iki évben készült
2500 sajtó. 1200 zúzó.
Csattanós bizonyítéka ezen gyártmányok föltűnő jószágának. Tessék bizalommal fordulni
MAYFARTH PH. és TÁRSA
mezőgazdasági és ipari gépgyárhoz
Bécs, II., Taborstrasse 71.
Kitüntetve több mint 650 arany és ezüst stb. éremmel.
Kimerítő képes árjegyzék ingyen. Képviselek és viszontelárusítók kerestetnek.
Tessék mindig a Mayfarth cég nevére ügyelni.

Állattalajdonosoknak, gazdáknak és állatkedvelőknek!
Most jelent meg!
NE BÁNTSD AZ ÁLLATOT!
Az állatvédő törvények példákban, 80 képpel.
Irtá **K. Nagy Sándor.**
Második kiadás.
Ára 3 kor.
Kiadja a Franklin-Társulat Bpest.
Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése, (Wodianer F. és Fiai) részvény-társaságnál Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

Jó gyógyszer
többet ér a beteg embernek a legnagyobb vagyonnál. Jó gyógyszernek pedig azt nevezük, amely nem arra törekszik, hogy csak rövid időre szabadítsa meg a beteget szenvedéséről, hanem állandó erőt, egészséget adjon a meggyengült szervezetnek és megtisztítsa azt bajaitól. Ilyen hatalmas ehető, gyógyító ereje van a galván villamosságnak. Mily boldogság a biztos és tartós gyógyulás tudata oly betegeknek, akiknek annyi gyötrelmet okoztak már az áltaános és ideggyengeség, rheumatikus bántalmak, álmatlanság, buskomorság, neuralgia, emésztési zavarok, véréngénység és a legkülönfelebb női bajok. Ezen gyógymóddal szerzett tapasztalatainkat egy érdekes és tanulságos könyvben foglaltuk össze, melyet kívánatra bárkinek **ingyen és bérmentve** minden kötelezettség nélkül küldünk meg.
ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő-intézet
Budapest, Semmelweis-utóda 4., főlem. 10/A.
Rendelőórák: Hétköznapokon 10-1-ig és 3-6-ig, vasár- és ünnepnapokon 11-1-ig.
Szelvény egy ingyen könyvre.
910. VIII/7.
ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő-intézet
Budapest, IV., Semmelweis-u. 4., főlem. 10/A.
Kérem részemre díjtalanul, portómentesen és zárt borítékban elküldeni a „Modern Villamos Gyógymódról” szóló művet.
Név
Cím
Nők részére külön női könyv.

ÁGY és ÁGYBETÉTEK
Réz és vasbutor, kertisátor, pad, szék és asztalok, szőnyeg, függöny, ágy- és asztalterítők, kárpitozott butor, paplan, matracz stb. nagy választékban készpénzért, valamint **részletfizetésre** is kapható.
Pfeffermann Imre utóda
GYÁRÁBÓL
Budapest, VII., Dohány-utóda 58. sz.
Arjegyzéket bárkinek kívánatra ingyen és bérmentve küld.
Eszterák, Jaulonszék és nádroletták minden méretben kaphatók.
Egyéb ágybetétek bármely nagyságban.

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1910. augusztus hó 7-én.

Fővárosi Városi Színház

Délután mérsékelt helyretek.

Az erdőszleány.

Operette a felvonásban Szövegét írta: Buchbinder Bernát. Zenéjét szerzte: Jarno György.

Személyek:

H. József császár Fekete
Gróf Kolonitzky Herold
Gróf Serben Tábori
Reuten Erazmus Hona
Graf Sternfeld Kövessy
Josefine Mezey
Othegraven Minnoll-L. Mihályfi
Földessy Ferencz Bálint
Krisztina K. Föthy
Walperl Péter Virágh
Kobor Minka Albert

Kezdeté 1/2 órákor.

Esti rendez helyretekkel.

Pesti zsidó.

Operett 5 képpben. Szövegét írta: Feid Mátyas. Zenéjét szerzték: Barna Izso, Chorin Geza és Weiner István.

Személyek:

A cigánykirály 36. Rác L.
Dalesz Lipi Ferenczy
Villám Villi Vörös Ily
Kaczér Vicza Mezey I.
Hunfaria T. Csige B.
Gyökér Toni Sarkadi A.
Krenk báro Thury
Glezerint Ottó Szalay
Polacseknd Láng Etel
Weidinger bácsi Keller
Móhecske Jászay Olga
Dr. Kaczér Bihary
Bákirályú Kelemen B.

Kezdeté 1/2 órákor.

V. Rudolf-tér Margithíd Pesti hídfő.
Előadás naponta este 8 órákor.

Vasárnap
2 előadás 2

d. u. 4 órákor csak gyermekek fizetnek féltárat. Este 8 órákor rendez helyretek. Mindkét előadásban: Henry igazgató új szabad időmértési Bendetti-Riga a csoda elefántok. Rigócs Hortense k. u. és a világvárosi műsor többi száma. Hétfőtől kezdve teljesen új műsor.

Benes Károlyné

VI-ik kerület, Teréz-körút 26. szám alatt levő első-rangú angol és francia női divattermével kapcsolatos szabászati- és varrodatanintézetében a beiratások a XII-ik tanfolyamra megkezdődtek és naponta d. e. 10-12-ig, d. u. 2-6-ig eszközölhetők.

Kiváltunk

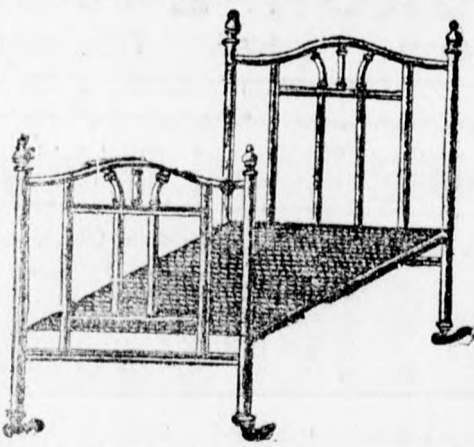
ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA
Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben.)

Rézágy 32 frt

Acélsodrony ággyal és korral 5.50

Üstzsugó vaságy mátracszal 8.75

Az itt bemutatott vaságy sodronnyal és rézdiszítással bármely színre emailirozva 16 frt. Mindennemű vas- és rézbutort legolcsóbban szállít **NÉMETH** fémbutorgyára, V., Koháry-u. 19a.

TAN- ÉS NEVELŐINTÉZET

NYILVÁNOSSÁGI JOGGAL

BUDAPESTEN, V., HOLD-UTCZA 19. SZ.

Az intézet 33 év óta áll fön.

LÁSZLÓ MIHÁLY dr. nyilvános főgimnáziumában és nevelőintézetében, amely államörvényes osztály- és érettségi bizonyítványokat állít ki, a beiratások szept. elsőjén kezdődnek, azonban már most is lehet előjegyezni.

A növendékek lehetnek bennlakók, félkosztosok és bejárók. Értésítővel kívánatra készséggel szolgál az igazgató.

LÁSZLÓ MIHÁLY dr.
Igazgató.

Szőnyeg ujdonság!
5 frt 80 kr.

Kétoldalas nyírott Jaquard-szőnyeg 300/200 cm. nagyságban elpusztíthatatlan minőségben 5 frt 80 kr. árban kapható.

Szőnyeg-udvar
Budapest, Király-utca 32.
(az udvarban.)

Alapítástól 1895.

ÁGYTOLLAK, „MARABU“-hoz,

Ágytoll-góztisztítás. VII., Károly-körút 7. (A háztól való el- és visszaszállítás még aznap díjtalanul eszközöltek.)
(Telefon 71-25.)

kézpénzért, vagy részletfizetésre legolcsóbban

Butor EHRENTREU és FUCHS
testvérekndél
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 58-59.

Részletfizetésre is szállítunk modern amerikai irodai-, uriszoba- és könyvtárberendezéseket

GLOGOWSKI és TÁRSA cs. és kir. udv. száll.
Budapest, VI. ker., Andrásy-ut 12. sz.

Répes árjegyzék ingyen és bérmentve

Alkalmi vételt

ajánl szép és finom

butorok, szőnyegek, csillárok-ban

a legnagyobb alkalmi lakásberendezési áruház

VI., Lázár-utca 3.

(BAZILIKA KÖZELÉBEN.)

Jegyeknek fontos! Vételkényszer nélkül mindenkinnek megtekinteni ajánlatos.

Világhírű

kecskeméti fajgyümölcs-kivitel 5 kilós postakosárral utánvétellel, szép nagy szemű spanyolmeggy csemegezni vagy befőzéshez I-rendű 4 kor., II-rendű 3:50, III-rendű 3 koronáért szállítja Molnár Gyula termelő Kecskemét X. 159. szám. 5938

Hubert Fezsgő

HUBERT J.E. cs. és kir. udv. szállító POZSONY

Tokaji Bortermelők Társasága r.-t.

TOKAJ.

Telefonszám: Tokaj 5; Telefonszám: Tokaj 5.

A legmegbízhatóbb beszerzési forrása a felséges

tokaji szamorodni és aszu-boroknak. Próbarendelésre alkalmas csoportok:

1 posta kosár: 1 palack 0.7 lit. 1904. évi kiváló szamorodni bor; 1 palack 0.7 lit. 1901. évi zamatos szamorodni bor; 1 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu; 1 palack 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu K 12.70

Ládában: 20 palack 0.7 literes 1904. évi tokaji szamorodni bor K 36.30
12 palack 0.5 literes 1904. évi tokaji 2 puttonos aszu bor K 40.25
20 palack és pedig: 10 palack 0.7 lit. 1904. évi szamorodni bor és 10 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu bor K 52.25

Hordóban: 60 liter 1908. évi tokaji asztali bor 59.40 kor.
60 " 1907. " " pecsenye bor 72.60 kor.
60 " 1904. " " szamorodni bor 89.10 kor.
60 " 1901. " " szamorodni bor 138.60 kor.

A csomagolásért, hordóért és ládaért semmit sem számítunk fel. A megrendelő vasúti állomásig bérmentve küldünk minden rendelést. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Viszonteladók kedvezményben részesülnek.

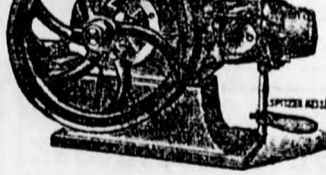
Szabó Emil és Társa

Budapest, V., Ferencz József-tér 6. sz.

Gresham-palota, a Láncshíddal szemben.

Telefon 76-45. :: Sürgönycim: Szabóék, Budapest.

Szállítunk BOLINDER nyersolajmotorokat, DOBRY-féle benzínmotorokat és cséplőgépeket, szivógázmotorokat és malomberendezéseket.

Arjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk. Viszontelárnsítók kerestettek.

Heti műsor:

1910. augusztus hó	Fővárosi Városi Színház	Fővárosi Nyári Színház	Király-Színház
8 Hétfő	A postásfiú és huga	A kuruzsló	-
9 Kedd	Erdészleány	Tosca	-
10 Szerda	A postásfiú és huga	Hivatalnok urak	-
11 Csütörtök	Nebántsvirág	Az erdőszleány	-
12 Péntek	A postásfiú és huga	Lammermori Lucia	-
13 Szombat	A muzikusleány	A komédiások	Luxemburg grófia
14 Vasárnap	d. u. este A postásfiú és huga A muzikusleány	Bőregér A komédiások	Luxemburg grófia

F OGAK 3 koronától szájpádlás nélkül, gyökéreltávolítás fölösleges, aranykoronák és tartók fogtömések, foghuzások érzéstelenítés nélkül. — Védőkék 12 óra alatt kielégítően. **Itélt hasznavehetetlen fogsort hasznavehetővé alakítottok.**

Dr. Hegedűs Jakab fogorvos.
Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 41.
Rendelés egész nap. Részletfizetésre is. 10 évi jótállás és fájdalommentes kezelés, tartós fogtömések 8 korona.

Biztos siker! NŐK FIGYELMEBE! Biztos siker! **Ártalmatlan!** Ártalmatlan!
Antiseptikus és higiénikus „Juno-óvszer” megakadályozza a bű gyermekáldását. Számos orvos által ajánlva. Használat utasítás mellékelve. **Ára 3 korona.** Postai megrendelések titoktartás mellett esz szolgtatnak. Kapható az egyedüli készítőnél, **BRAUN ERNŐ** „Szent Háromság” gyógyszerüzében **Temesvár, Józsefváros 7.**

MAGYAR-HORVÁT TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R.-T.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.
A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.
Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül 4 gyorsjárat Fiuméből Zara, Spalato, Gravosa (Ragusa), Curzola, Castelmovo és Cattaróig. Az utazás tartama Gravosáig csak 20, Cattaróig csak 24 óra.
Fiume-Velence: hetenként hat gyorshajó-összeköttetés.
Fiume-Ancora: hetenként három gyorshajó oda és vissza.
Ezen gőzök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyiszintén Velencében és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak és pedig Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé.
A gőzhajók modern kényelmekkel, hálófülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak berendezve.
Bővebb felvilágosítást nyújt a **Központi Menetjegyiroda, Budapest, (V., Vigadó-tér 1.)** és annak összes magyarországi fiókirodái.

A kerékpárvilágot már 56 év óta uráló eredeti angol **Hellcat Premier és The Champion** kerékpárokat dupla harang-osapáccsal és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jótállással, minden arfelvétel nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 koronás részletek adjuk és **kerékpár-alkatrészeket** az egész világon létező összes kerékpárokhoz, külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konuszokat és csészéket óriási forgalmunk következtében mélyen leszállított **nagybani eredeti gyári árban szállítunk** vidékre is bérbe.
LÁNG JAKAB és FIA
kerékpár és alkatrész nagykereskedők
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.
Fióküzletek: Baross-tér 4., és Budán II., Margit-körút 6. szám.
Disztrikciójuk 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

Párisi Nagy Áruház
Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. sz.
Pénz és idő megtakarítás! **Sérülés kizárva!**

Önborotváló készülék

Ára: 4 K 50

Elsőrendű önborotváló készülék, legfinomabb angol acéliből elegáns selyembélésű tokban, szabadalmazott rugóval, 5 darab mindkét oldalon élesített készlet együtt ára 4 korona 50 fillér. — E készülékhez „Gilette”-kések is alkalmazhatók.
Képes nagy árjegyzék az összes árucikkokról ingyen és bérmentve.

1900. Páris világiállítás Grand Prix
Kwizda Ferencz János kerületi gyógyszerész Korneuburg, Bécs mellett. Cs. és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár királyi udvari szállító.

KWIZDA-féle szabadalmazott Szorító szárvédő-szalag rugalmas szorító szárvédő légvánkossal ellátva szürke, fekete, barna és fehér színben. **Gummból, csak fekete színben.**

4 nagyságban készülnek és pedig bal és jobb lábának. A szorító a-b-nél megmérve,
20-23 cm. átmérőtű megf. az 1-35 sz. nagyság a 2-ik : : : : :
23-24 : : : : : a 3-ik : : : : :
25-27 : : : : : a 4-ik : : : : :
28-30 : : : : : a 4-ik : : : : :
Egy darab ára:
Szürke színben darabonként 1. sz. 6 K 05 f. 2. sz. 6 K 50 f. 3. sz. 7 K 05 f. 4. sz. 8 K 05 f.
Fekete, barna, vagy fehér színben: 1. sz. 6 K 50 f. 2. sz. 7 K 05 f. 3. sz. 8 K 50 f. 4. sz. 9 K 05 f.

Kaphatók: Duloz A. utda IV., Egyetem-utca 2. Fraund és Fia V., Koronaherezeg-utca 3. Glass József IV., Koronaherezeg-utca 9. Hölj és Szilassy VIII., Muzeum-körút 10. Huzella M. W., Váci-utca. Keleti J. IV., Koronaherezeg-utca 17. Kutscher S. VII., Kerepesi-ut 32. Olbrich L. VI., Teréz-körút 6. Wessely István IV., Váci-utca.

TATÁRRABSÁG.
Regény két kötetben.
Írta: **PEKÁR GYULA.**
Az Akadémia Péczeldíjának idej nyertese.
Legújabb irodalmunk legkötünőbb történeti regénye II. Rákóczi György ural kodása korából.
Ára a két kötetnek 8 K.
Kiadta a **FRANKLIN-TÁRSULAT.**
Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fia) részvénvtársaságnál Budapest, Andrassy-út 21. valamint minden könyvkereskedésben.

35.000 bor- és gyümölcs-sajtó
20.000 gyümölcs- és szőlőzúzó
300 hidraulikus sajtó
bor, gyümölcs és ipari célokra stb.
került ki a Mayfarth-féle gyárakból.
Az 1909-iki évben készült
2500 sajtó. 1200 zúzó.
Csattanós bizonyítéka ezen gyártmányok fűtűnő jószágának. Tessenek bizalommal fordulni
MAYFARTH PH. és TÁRSA.
mező gazdasági és ipari gépgyártáshoz
Bécs, II., Taborstrasse 71.
Küldetve több mint 60 arany és ezüst stb. éremmel.
Kimerítő képes árjegyzék ingyen. Képviselek és viszontelárusítók kerestetnek.
Tessenek mindig a Mayfarth cég nevére ügyelni.

Állattulajdonosoknak, gazdákak és állatkedvelőknek!
Most jelent meg!
NE BÁNTSD AZ ÁLLATOT!
Az állatvédő törvények példákban 80 képpel.
Írta **K. Nagy Sándor.**
Második kiadás.
Ára 3 kor.
Kiadja a Franklin-Társulat Bpest.
Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fia) részvénvtársaságnál Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

Telkek a Hűvösvölgyben
vizgazdag területen, közutak a telepen, villamos végállomás közelében előnyös fizetési feltételek mellett, olcsó áron kaphatók. Felvilágosítás nyerhető a Balázs-féle vendéglőben, a villamos végállomásnál. — Azonkívül telkek kaphatók 1 koronától feljebb — önként a Szilágyi telepen 5 éves lefizetésre. Vonatközelkedés közvágóhídról. Felvilágosítás nyerhető a Szilágyi telepi vendéglőnél. — Bővebb felvilágosítással a Budapest III-kerületi takarékpénztár **Lajos-u. 183.** szolgál.

Jó gyógyszer

többet ér a beteg embernek a legnagyobb vagyonnál. Jó gyógyszernek pedig azt nevezzük, amely nem arra törekszik, hogy csak rövid időre szabadítsa meg a beteget szenvedéseitől, hanem állandó erőt, egészséget adjon a meggyengült szervezetnek és megtisztítsa azt bajaitól. Ilyen hatalmas eitető, gyógyító ereje van a galván villamosságnak. Mily boldogság a biztos és tartós gyógyulás tudata oly betegnek, akiknek annyi gyötrelmet okoztak már az áltaános és ideggyengeség, rheumatikus bántalmak, almatianság, buskomorság, neuralgia, emésztési zavarok, vérszegénység és a legkülönfélébb női bajok. Ezen gyógymóddal szerzett tapasztalatainkat egy érdekes és tanulságos könyvben foglaltuk össze, melyet kivanatra bárkinek **ingyen és bérmentve** minden kötelezettség nélkül küldünk meg.
ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő-intézet
Budapest, Semmelweis-utca 4., félem. 10/A.
Rendelőórák: Hétköznapokon 10-1-ig és 3-6-ig, vasár- és ünnepnapokon 11-1-ig.

Szelvény egy ingyen könyvre.
910. VIII/7.
ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő-intézet
Budapest, IV., Semmelweis-u. 4., félem. 10/A.
Kérem részemre díjtalanul, portómentesen és zárt borítékban elküldeni a „Modern Villa nos Gyógymódról” szóló művet.
Név.....
Cím.....
Nők részére külön női könyv.

ÁGY és ÁGYBETÉTEK
Réz és vasbutor, kertisátor, pad, szék és asztalok, szőnyeg, függöny, ágy- és asztalterítők, kárpitozott butor, paplan, matracz stb. nagy választékban készpénzért, valamint **részletfizetésre** is kapható.
Pfeffermann Imre utóda
GYÁRÁBÓL
Budapest, VII., Dohány-utca 58. sz.
Arjegyeket bárkinek kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Ész- és vasbutorok minden kivitelben.
Betegtolókooszték.
Fedronyos kocsifűtés minden méretben.
Összevasható vasbutorok legjobb minőségben.
Dorony ágybetétek bármely nagyságban.
Boleták, Jaulonsinok és nádroleták minden méretben kaphatók.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Balvány-utca 6—C.

Dea.

Távolabb vagy töle, mint valaha. Itt sivarabb világ van mintsem el tudod képzelni. Csak néha egy órára ha láthatnád, bele nyugodnám. Ölellek. 5350

18 éves

csinos szőke (pék-mester egyetl. leánya), 400.000 korona vagyonnal, kisse túlság. Fejlett testalkatú, óhajt mielőbb férjhez menni tisztess. jellemű fiatal emberhez. Csakis komoly ajánlkozók kapnak választ L. Schlesinger, Berlin 18. 28538

Negyvenöt éves

nőtlen nyugalmazott fővárosi tisztviselő, a vidéken lehetőleg gyermektelen családnál állandó ellátást keres. Részletes ajánlatot az ár megjelölésével L. D. ezimre. Budapest, IV., Gróf Károlyi-utca 12. II. emelet 12. sz. alá kór.

Csemegeszlőt

vagy legnemesebb francia ősi barczkot 5 kilót 4 koronaért; finom almát, zamatos körtét, édes szilvát, ringlót, ananászt és turkesztán dinnyét 2 kor-ért szállít Müller J. szállítótelepe Kiskunhalas.

Pénzszekrényeket

tűz- és betörésmenteseket ajánl olcsó áron Budapesti pénzszekrénygyár, Rákos-u. 4/h.

Hirdetmény.

Az Első es. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság közli, hogy budapesti főigényközpontjánál rakításmunkások vétetnek fel havi bérrrel. Jelentkezni lehet reggeli 7 órától esti 6 óráig V. ker., Ferencz József-tér 1. sz. alatt. Budapest, 1910. évi augusztus hó 2-án. A magyarországi forgalmi igazgatóság.

Ananász

kajszinbarczok lekvárnak kilóját 2.60 K, meggy-lekvárnak 3.20 K nemes görögdiényének mázsáját 8.—, turkesztán diényének 14, új paradicsomnak 12, káposztának 9, alma kör-tének 16—24, paprikának száza 70 fillér. Gyümölcs-kivittel Csongrádról.

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapítót a Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatók küldő Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskoláján írógépe-zegektől s más hirdetésünkét utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64—68. Beiratások egész napon át.

Réthy- név látható a valódi pemetefű cukorka minden egyes darabkáján.

Csemegeszlőt

legfinomabbat, postakosaranként öt koronaért bementesen szállít: Mertz Nándor, Nagyváradon.

Német szóra

elfogad szépassági uri család szeptembertől elemibe járó gyereket. Egészséges lakás, vidék, gondos nevelés, jó bánásmód. Czim a kiadónivalban. 5949

Néhány száz

vaggon faszen olcsón átadó. Ajánlatokat Faszén 65—45 jellegre Mosse Rudolf Budapestben továbbít.

November 1-ere

Budán, II. ker., Tölgyfa-utca 8. szám, új legmodernebb berendezésű társas-házban még néhány igen olcsó 2 és 3 szobás, esetleg négy szobás lakás örökberbe vehető. Esetleg évi bérlet is köthetik. — Házépítő és Telepítő Bank Részvénytársaság, Bpest, VIII., József-körút 26. sz. I. emelet 9.

Tisztviselői kölcsönt

közírtviselőknél és katonatiszteknek előjegyzéssel és előjegyzés nélkül. Jelzálogkölcsönt 60 évre. Váltókölcsönt kereskedők, iparosok és magániszírtviselőknél gyorsan és előnyösen folyósítat. Rigócz és Hartmann bank-iroda, Bóza-utca 29. sz. Telefon 94—66. 29100

Gödöllőn

öröghegy alján egy kis ház jó kúttal, elsőrendű szőlő és gyümölcsösökkel, 1100 négyszögölös, villamos mentén fekvő telek, mely augusztus havában már a forgalomnak átlesz adva, minden elfogadható áron eladó. Bővebbet Nagymező-utca 21 ház-mesternél.

Szász királyság **Technikum** **Mittweida.** Igazgató: A. Holzt, tanár. Magasabb technikai tanítást elektro- és gépész-mérnökök, technikusok és művezetők kiképzésére. Gazdagon felszerelt elektro-techn. és gépi-tő laboratóriumok. Gyári tanuló műhelyek. 3610 hallgató a 36. iskolai évben. Program sít. díjtalanul a titkárság által.

Soványtság

Az egyedüli eredménytől kísért háziszser a dr. William Bartley tanár amerikai erőtlap-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblöt. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásról jótállást. Vészeségység, gyengeség, idogesség ellen és gyomor-bajok-soknak nélkülözhetetlen tápszér. Kínúntelve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. **Készülő** levelek minden ország-ból. Dobozonként 1 frt 10 kv. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1. Telefon 156—80.

25 koronaért

készülnek saját műhelyben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom szövetekből, Lichtman Sándor férfiszabómester Budapest, Rottenbiller-utca 4-A. sz. Vidékre postázominták bérmentve helyben szabásomat kívántra házhoz küldöm. 28592

A gyakorló

gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirást magyará és német tanfolyamaira, külföldre rendszerű, látható írású író-gépekre, beiratkozhatni naponként. Beiratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjazatlan állásba segítjük. Telefon 18—09. GLOGOWSKY és TARSA, Andrassy-ut 12. és Révay-utca 6. szám. 28644

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem. 736 SCHILLER ISZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. sz.

A gyermekáldást

2 vagy 3 számra meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár. Az erre vonatkozó pontos utasítást, a melyért sok ezer hálaírat beérkezett, titoktartással küldi 90 fillér magyar levélbelyeg ellenében Frau A. Kaupa, Berlin S. W. 247. Lindenstrasse 51 28694

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem. Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27553

Kézimunka

hímzésekhez, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok, képes nagy árjegyzéket kívántra ingyen küldi: Budapesti Paszománygyár, Nagymező-u. 46. szám.

Magy. kir. szabadalm. **jégszekrények** (nagy jégmegtakarítással) minden nagyságban. Fürdőkádak szabadalmazott fűtéssel kaphatók. **WIESEL ADOLF** Váci-körút 47/a. (Podmaniczky-utca sark.) Telefon 91—20.

UTANOZZAK

már sokan ingyen gramofon-rendszereket. Ez mutatja, hogy mily sikert ért el a jól bevált rendszerünk. Azonban velünk senkisen tud konkurrálni Győződjön meg személyesen és látogasson meg bennünket. Már 3 db lemez vételénél is kaphat egy pompás gépet teljesen ingyen. Kérjen felvilágosítást. **Szent László Intézet Budapest 27, Veres Pálné-utca 16.**

Temetkezési vállalkozók, intézetek, egyetek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívántra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részv.-társ. Nagymező-u. E. 46.

Rémitő magas árak lesznek gyakorlati urai és női ruhaszövedékekért fizetve. Ezt csak egy kerülheti ki, ha közvetlen a gyári piacról vásárol. — Kérje tehát legújabb dús tartalmu **őszi és téli mintagyűjteményem!** költségmentes belkűldését. Csak elsőrendű gyártmányt és legappártabb saion-új-donságot tartok rakítáron. Postzó **Schmidt Ferencz** Jägerndorf 67. Osztrák-szülézia.

Saját gyártmánya **fűthető fürdőkádak** körmelegítő kályhákkal

hullám-ülő-fotel és gyermek-kádak, valamint az e szakmába vagy higienikus cikkek, jégszekrények, szolid és modern kivitelben, nagy választékban jutányos áron.

WOLLNER M. H. Bpest, V., Arany János-utca 22a. (Balvány-u. sark) Telefon 36-68. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

VALJAI FRANCZIA GUMMIÉS HALHÓLYAGOK Lucja 175. 2. 3. 10 K-ig 3 db. legfinomabb minta 1 K. **STERYL** Kiváló, védelem legfinomabb GUMMI-KÜLÖNLEGESSÉG csak ezegyemnél kapható. **NEUMAYER LIPÓT** BUDAPEST, VI. VÁCI-KÖRÚT 3. SZ. AUERFÉNYHÁZ

Zálogcédulát, Brilliantot, gyöngyöt, ékszer, aranyt, ezüstöt és régiességét veszek. Ait-Wien porcellánt, régi bronz, ostromtárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek. Kertész ékszerész és régi-ségkereskedő Király-u. 85. — Telefon 95-48. — Meghívásra jövök.

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók **Wiener A. utódánál** BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62—80. Alapított 1886-ban.

BUTOR 30% megtakarítás! **Régi Butorszalon** Budapest, Ferenciek-tere 3 télelelet. Vétel és eladás **használt és új** polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagóni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrák és tejesen berendezett mintaszobák, kelletli szőnyegek, csillárak. — Telefon 82—13. 28589

Titkos betegségek, **hugyosóflóyás,** **hugyosószükületek,** **hólyagbántalmak,** **alfesti sebek,** **börbetegségek,** **bujakor (syphilla)** az önfertőzés utókövetkezményel, elgyengült férfierő, női bajok, fehérfólyás, stb. stb. alapos, gyors és gyökerez gyógyítására a foglalkozás zavarása nélkül bevált, sikeres és lelkiismeretes gyóymódjánál fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai — szakorvos — **rendelő-intézet,** Budapest, VI., **Andrassy-ut 24.** **FELTŰNÉS NÉLKÜL** eredményes gyógyítás levélleg is. Kívántra gyógyszerrel is gondoskodik. Rendel naponta 10 órától 4-ig és este 7—8 óráig. Levelekre azonnal válaszol.

Rayonképviselők ügynökök és reprezentábilis viszontelárusítók, kiknek nagy ismeretségük van jobb izr. körökben, egy szabaddalmazott kegyeleti újdonság értékesítéséhez kerestetnek. Csakis jó megjelenésű, kanczió-képes acquisiteurök leszenek figyelembe véve. Havonta 1000—1200 kor. jövedelem. Molnar M. Lajos szerkesztő Budapest Rottenbiller-utca 10 Mo. — Prospektusok ingyen.

Koporsó asztalosok részere mindennemű koporsók díszítéseit, összes temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívántra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

SZÜLŐK! **HA FIAIKAT VAGY LEÁNYAIKAT** Fővárosi, vidéki, esetleg külföldi **ISKOLÁKBAN** Óhajtják taníttatni, ha **NEVELŐINTÉZETBE** (internátusba) kívánják adni, azokról felvilágosítást nyújt, őket iskolákba beírta internátusban, családoknál **ELHELYEZI.** Mindennemű tanügyet elintéz, magánvizsgálati ügyben tanácsot ad

A Magyar Tanügyi Intézet BUDAPEST, VII., Rottenbiller-u. 5/a

BUTOR készpénzért vagy részletekre minden kamat nélkül legolcsóbban. — Óriási választék poliu-rus butorokban **Nagy Imrénél** Budapest, VI. Váci-körút 9. feljárt Szerecsen-utca 1. Kis képes modern, teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

Saját gyártmánya fürdőkádak 14 kor-tól fejlebb, fűthető kádak 60 kor-tól fejlebb. Elváltalok mindenféle kutszivattyúk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron. **LEFKOVICS ADOLF** Budapest, VII., Wesselányi-u. 51/E. Telefon 113—46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

LEGJOBB SZIVATTYÚKAT és **TŰZFEKENDŐKET** **GYÁRT A** **BUDAPESTI SZIVATTYÚ-ÉS GÉPGYÁR** RÉSZEVENY TÁRSASÁG BUDAPEST, VI. VÁCI-UT 69.

Kossuth Lajos szempillája.

Irta: Tarnai Aladár.

I.

A főváros zajából néhány hónapra egy felvidéki városkába menekültem. A Kossuth Lajos- és Váci-utcán, a Dunaparton, Margitszigeten és Stefánián nincs az az előkelő vagy kevésbé előkelő hölgy, akit legalább látásból vagy nevérol ne ismernék. X-ben pedig csupa ismeretlen arc, csupa ismeretlen név. Nem esoda tehát, hogy roppant meg voltam lepve, midőn ott tartózkodásom harmadik napján egy suhancz rózsaszínű, illatos levélkét nyom a kezembe. Külsője, a boríték címzése nőre vallanak. Izgatottan bontom fel s benne a következőket olvasom:

«Édes Uram!

Értesültem, hogy jelenleg X-ben időzik s mivel ez idő szerint én is áttettem székhelyemet a fővárosból X-be, nagyon szeretném, ha régi ismeretségünket ismét felújítanók. Kérem tehát, legyen szives ma este, vacsora után a korszóra kijönni: én Önre ráismerek, remélem, Ön is rám fog ismerni, egyébként feketében leszek, fehér selyem bluzzal. Miután hiszem, hogy meghallgatja egy csuf asszony kérését, a biztos viszontlátás reményében

csókolja
Mathild.»

...A betűk úgy gördülnek egymásután, mint a gyöngysorok... Vajjon ki írhatta!... Vajjon kicsoda, hiszen a városban egy árva lelket sem ismerek... De lássuk csak, mi van a levél alján. Apró, alig kibetűzhető sorok:

«A korszóra adok találkát, mert kíváncsi vagyok, rám ismer-e még. Ezért nem hívtam meg egyenesen otthonomba, hová találkozás után feltétlenül eljön majd egy csésze teára és egy játszma kártyára.»

Kezd már derengeni előtte n... Mathild... Egy játszma kártya... Figyelmesen vizsgálom a levelet, — tollkással való törlés nyomai láthatók rajta... Lámpafényhez viszem s a törlés daczára is hétágu korona körvonalait veszem észre. Gondolkozom: Mathild... kártya... hétágu korona... Megvan: a titokzatos levélíró csak Mathild bárónő lehet, kivel körülbelül egy évvel ezelőtt ismerkedtem meg a Z. grófok budai palotájában, egy háziestélyen.

Azóta gyakran látott magánál vendégül. Ő vezetett be a kártyázás «nemes» tudományába, akárhányszor egész estéket töltöttem nála, egy kis zöld posztóval bevont asztalkánál.

Oh, azok a szép idők! Mily jól éreztem ott magam. Vele szemben és mégis oly közel hozzá, kicsiny lábcskái az enyéim között, oly közel egymáshoz, hogy csak kissé fel kellett emelkednem, hogy hófehér nyakát ajkammal érintsem.

Vacsoráig még másfél órá volt. Ezalatt sikerült megtudom, hogy a bárónő tényleg X-ben tartózkodik. Ő a megyei fiatalság bál-

ványa. Ha az ottani aranyifjuság esténként összejön a kávéházban, egyébről sem beszélnek, mint a «szép baronesse»-ről... Most is «szép baronesse» a neve, mint hajdan, leánykorában. Holott a való az, hogy a «szép baronesse» elváltan él férjétől, egy olasz származású osztrák gróftól, ki a monarchia valamelyik keleti kirendeltségénél követségi tanácsos.

Az első viszontlátást a többi követte. S miként azelőtt Budapesten, úgy most X-ben nap-nap után nála töltöttem az estét a... kártyaasztalnál.

II.

Egy este különös szerencsém volt. Tíz-szer egymásután nyertem anélkül, hogy Ő csak egyetlen játszmát is nyerhetett volna. Amint a szomszédaszoba ingaórája éjfél ütött, Ő így szólt hozzám:

— Allons, már késő van, menjen haza és feküdjék le, de mielőtt távoznék, elégítse ki valahogy magát, miután én mindent elvesztettem...

— Hors l'honneur? — merészlem félénken kérdeni.

— Mindenesetre... hors l'honneur... minthogy elküldöm!

— Irgalmatlanul?

— Igen, irgalmatlanul... allons, rajta tehát, elégítse ki magát!

Felállok és így közeledem hozzá, ki ülve maradt s megkezdem a számla kiegyenlítését. 10 játszma: 10 csók. Lábai előtt térdelve, jobb karommal átfogom derekát, balkezemmel pedig fejét közelitem ajkamhoz. Időt veszek magamnak, szüneteket tartok, mialatt ajkam le jut a szép homloktól az asszony bűvös ajkáig, honnan ismét a homlokra tér vissza pihenni.

Az angol királykoronázás ünnepélyes kihirdetése.
A Lord-Mayor felolvassa a választ.

Az angol királykoronázás ünnepélyes kihirdetése.
Harsona-fuvók.

Aehrenthal és Kiderlen-Waechter összejövetele Marienbadban.

Kiderlen-Waechter, az új német külügyi államtitkár a sétányon.

Ugy látszik, hogy a kelleténél szenvedélyesebben végeztem a dolgot, mert egyszerre csak, amikor ajkam az Ő lehuny szemén nyugodott: «Az fáj nekem» kiáltásra fakadt és eltaszított magától.

— Fáj?

— Igen, megharapott engem! Ez nem tréfa, többet sohasem beszélek magával!

S telve haraggal fordult el tőlem.

— De kérem, báróné, csak nem mondja ezt komolyan?

— Igen, egész komolyan! Maga csal, valahányszor fizetésre kerül a dolog. Többé sohasem játszom magával!

— És hogy meggyőzőz, miszerint nélkülözni tud engem a kártyázásnál, patienchehoz fogott. Én ismét leültem vele szemben és néztem, hogy mint rakja a kártyákat; midőn egyszerre feledve haragját, az egyik kártyára vetvén tekintetét, így kiált fel:

— Egy szempilla!

— Hogyan, egy szempilla?

— Ugy van! Azelőtti tulbuzgóságában téphette ki tőlem.

Azután hangos kacajra fakad. Követem példáját. Erre az obszkurus kártya fölé hajol-

tunk és így nézegettük a szempillát, egy fekete szempillát és oly hosszut, aminőt még sohasem láttunk.

— Magamhoz veszem! — kiáltám.

— Könnyű magához vennie, de azt megtartania nem lesz valami nagyon kellemes; nem lehet berámáztatni.

— Medaillonba fogom tenni.

— Együvé talán valamelyik nagynénjének a hajával!

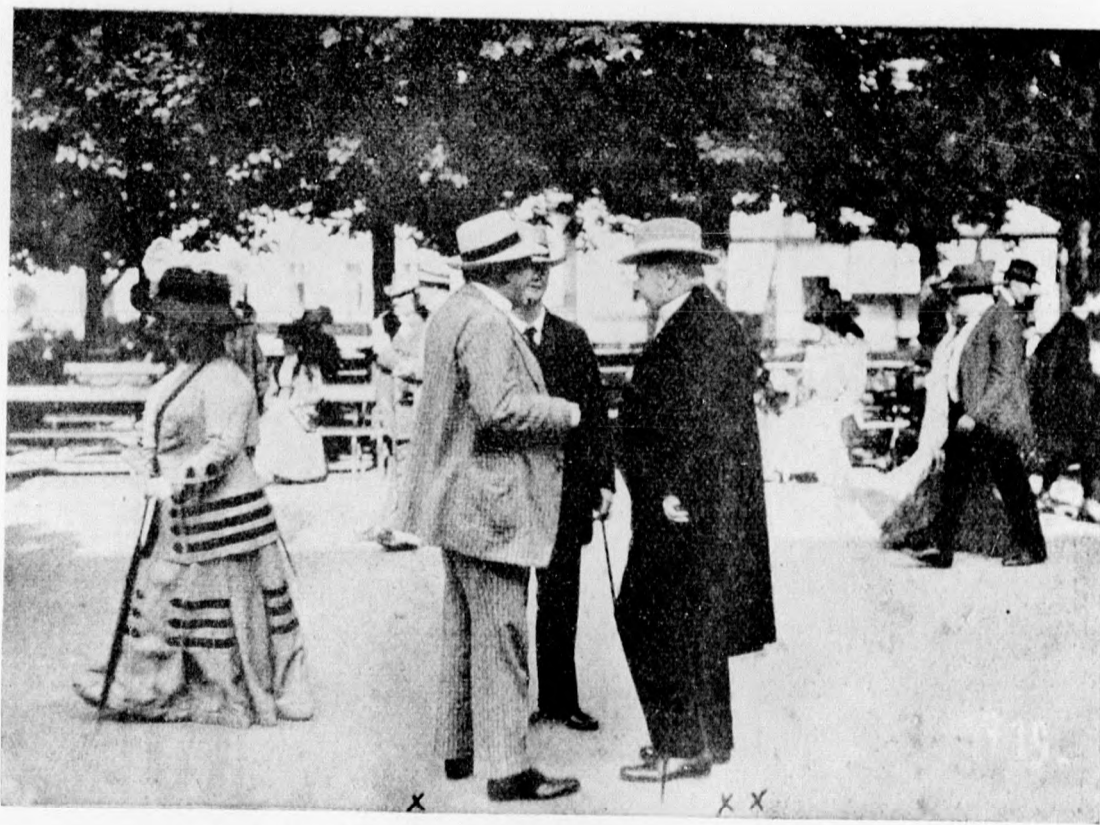
— Oh nem, köszönöm. De különben is nincsen medaillon az óralánczán.

— Ez igaz — felelém, önkéntelenül kihuzván órámat a zsebemből.

Mit tegyünk? Néhány pillanatig gondolkoztunk, aggódva, lélekzetünket visszafogva, nehogy a drága szempilla tovairepüljön.

— Megvan! — mondá végre. — Az órája üvege alá!

— Kitünő eszme! — Felnyitottam óráim fedelét és átnyújtottam neki. Miután jobbkezének mutatóujját kissé megnedvesítette, végtelel elővigyázatossággal fölemelte a szempillát és a zománczozott mutatólapra tette, a III. és IV. számok közé; azután bezárta a fedelet és visszaadta órámat.

Aehrenthal és Kiderlen-Waechter összejövetele Marienbadban.

Milanovics szerb külügyminiszter (X) és Kiderlen-Waechter (XX) beszélgetésben.

— Ime, — mondá Ő, homlokát nyujtva nekem s én magamhoz vontam és megcsókoltam lány hajfürtjeit.

— Hány szempillát ajándékozott már el ily módon imádóinak?

— Számolja meg, mennyi hiányzik! Különben a holt napi viszontlátásra, maga nagy gyerek! — tevé hozzá, elbocsátva engem.

III.

A szempilla már több hét óta az órámban volt. Nagyon vigyáztam rája, annál is inkább, mert a báróné azt mondta:

— Tudja meg, hogy ha már nem szeret engem, nincs szüksége se szó, se írásbeli ki-magyarázásra. Távolítsa el egyszerűen a szempillát, ennyi az egész. Én tüstént meg fogom érteni.

— És ha elveszteném a szempillát?

— Annál rosszabb az magára!

— És ha elveszteném az órámat?

— Annál rosszabb az magára!

Valóban elmondhattam, hogy szerelmem egy szempillán függött. Valahányszor felkerestem a bárónét, az első kérdése volt: Hány az óra? Elértettem, nem válaszoltam, hanem beértem azzal, hogy kihuztam zsebemből az órámat és odamutassam neki. Ő megnézte, mosolygott rám, aztán így szólt: Már kételkedtem! vagy: Valóban tovább tart, mint gondoltam, sőt így: Most még ott van, de egy szép napon szökét látok majd a fekete pilla helyén!

Ilyenkor megcsókoltam a kezét és saját szavaival tromfoltam vissza, mondván: Maga nagy gyerek!

Oránk felhuzásánál azonban sohasem lehetünk eléggé óvatosak. Egy este is, — tudja az ég, mire gondoltam óráim felhuzásakor — egyszerre csak kisiklik kezemből és a földre esik. Az egyik rugó eltörik, de szerencsére az üveg egész marad és így a szempilla se mozdul el régi helyéről.

Másnap az óráshoz mentem. Derék, kissé önféjű ember, ki gépiesen üzi mesterségét és valahányszor órát hoznak hozzá javításra, azt feleli: Ki kell tisztítani, teljesen kitisztítani.

— Édes uram, — mondám neki, — az óráim beteg, mennyiért gyógykezelné?

— Hat korona.

— Jó; és mikor kaphatom vissza?

— A jövő héten.

— Az soká lesz.

— Sajnálom, de ki kell tisztitanom és alaposan meg is figyelmem. — Erre habrálni kezd órámmal, rálehel az üvegre és kabátujjával végigtörli azt.

— No lám! a zománcz meg van repedve.

— Ugyan hol?

— Ott!

A szempillára mutat és már azon van, hogy felnyissa az üveg fedelét.

— Nem, nem! Az Istenért, ne bántsa! Ne nyissa ki! A zománcznak semmi baja sincsen!

— Várjunk csak, én mindenesetre meg fogom vizsgálni...

— Nem, nem... törődjék csak az óra kijavításával... de a másik oldalon hagyjon békét a mutatólapnak... Én így akarom!

— Legyen, uram. De biztosítom, hogy nincs igaza, — az a kis fekete vonal ott nagyon csuf.

Nagyitót erősít jobb szemöldöke alá és a szempilla tanulmányozásához lát. Csakhamar felfedezi a valót, mert gunyos mosoly tükröződik vissza az arcán, mialatt fejszólva mondja:

— Látom már, mi az... emlék...

Zavarba jöttem.

— Oh, ne vörösödjék el, uram!... Mindnyájunknak van szíve... Annak rendeltetése, hogy szeressen. Fiatal éveimben én is őriztem efféle kincseket: virágot, hajfürtöt, de egy szempilla! igen, uram, egy szempilla, az valóban különös!

Untatott, hogy az az ember annyira átlátott rajtam. Egyetlen szóval hallgatásra bírhatam volna. Én azonban jobbnak láttam föllenteni.

— Téved, édes uram, asszonynak semmi köze az egészhez. Ez a szempilla egy... történelmi emlék.

— Ah!
 — Amint mondom.
 — Akkor valami nagy és kiváló férfiú lehetett?
 — Igen!
 — Kiké?
 — Meg voltam fogva. No, de nem bánom, úgy húzom ki magam a hinárból, amint tudom.
 — Kossuth Lajosé...!
 — A derék ember összecsapja a kezét.
 — Jézus Mária! Lehetséges ez? Kossuth Lajosé!?

— Valóban!
 — Erre ismét előveszi az órát. Szeme elé erősíti a nagyítót és csodálattal eltelve szemléli a szempillát.

— Kossuth Lajosé! Ugy van! Ha nem is mondta volna, úgy is eltaláltam volna, hogy legalább is a Kossuth Lajosé lehetett! Igen, bizonyára! Hisz csak a hosszát kell megfigyelnünk! Oh, most már nem csodálom, hogy ennek az embernek akkora akaraterje volt! Ah uram, e tárgynak nagy értéke lehet.

Dely Máttyás,

a legöregebb magyar állatorvos, aki közel 40 évet töltött a Hortobágy pusztán Debreczen város szolgálatában. A 78 és fél éves öreg urat, állatorvosi szolgálatának 50-dik betöltött esztendeje után, Tiszapolgáron július hó 31-én ünnepelték az állatorvosi egyetem, az országos állatorvosi kar küldötteinek a jelenlétével.

— Roppant nagy. Ép ezért, bizonyára nem találja különösnek, — bármily bizalommal is viseltetem ön iránt, kedves mester — hogy reám nézve nagyon kinos oly hosszú időre megválnom órámtól. Fölötte szeretném tehát, ha itt bevárhatnám, amíg kijavítja.

— Legalább hat óra hosszat kell rajta dolgoznom.

— Nos, számíton hát 6 korona helyett egy 10 koronás aranyat.

— Legyen, de csak az ur kedvéért. Fogadjon helyet 5 percre; meg fogom kísérelni.

5 perc múlva már segítve volt a bajon. Kifizetem az aranyat és távozok.

IV.

— Hány az óra?

— Én úgy tettem, mint mindig, mikor hozzá ültem és órámot szeme elé tartottam.

— Jól van, látom... még ott van!

— Igen, de hosszú sora van annak, maga bárónóm!

— Hogyan?

— Erre elmeséltem neki az egész történetet, amelyen olyan jól tudott nevetni.

— Ah, valóban pompás, igazán pompás! Az én szempillám — Kossuth Lajos szempillája...

Aehrenthal és Kiderlen-Waechter összejövetele Marienbadban.

Aehrenthal gróf és neje az általuk Kiderlen-Waechter tiszteletére adott dejeunerre indulnak a Weimar szállodába.

És tovább nevetett úgy, hogy összes kis fogait láthattam.

— Nos, ez igazán nagyszerű! Eljön majd az idő, mikor az én pillám a Nemzeti Múzeumban lesz kiállítva egy párducz-kaczagány mellett, amely a hét vezér egyikéé volt. Az én szempillám, mint Kossuth Lajos szempillája!

Hazaérkezvén, íróasztalomhoz ültem, hogy néhány levelet írjak. Alig írok öt percet, lélek-szakadva rohan a szobámba az asszony, akitől azt bérelem s titokzatosan mondja:

— De tekintetes uram! Ön mit sem szólt nekem! Igen kérem, mutassa meg a nagy férfiú szempilláját.

— Itt van, asszonyom, nézze meg!

— Mily érdekes!

— Nemde?

— Az ur igazán jól teszi, hogy üveg alatt őrzi. Hisz, ha eladná valamelyik Rothschildnek, bizonyára igen sokat adnak érte.

Az ebédnél, melyet barátaim társaságában szoktam elkölteni, általános csodálkozás: «Még csak nem is említették nekünk! Mutasd! Hogy jutottál hozzá?»

Hosszu történetet mondtam el nekik s azt hittem, hogy ezzel valahára vége a reám nézve

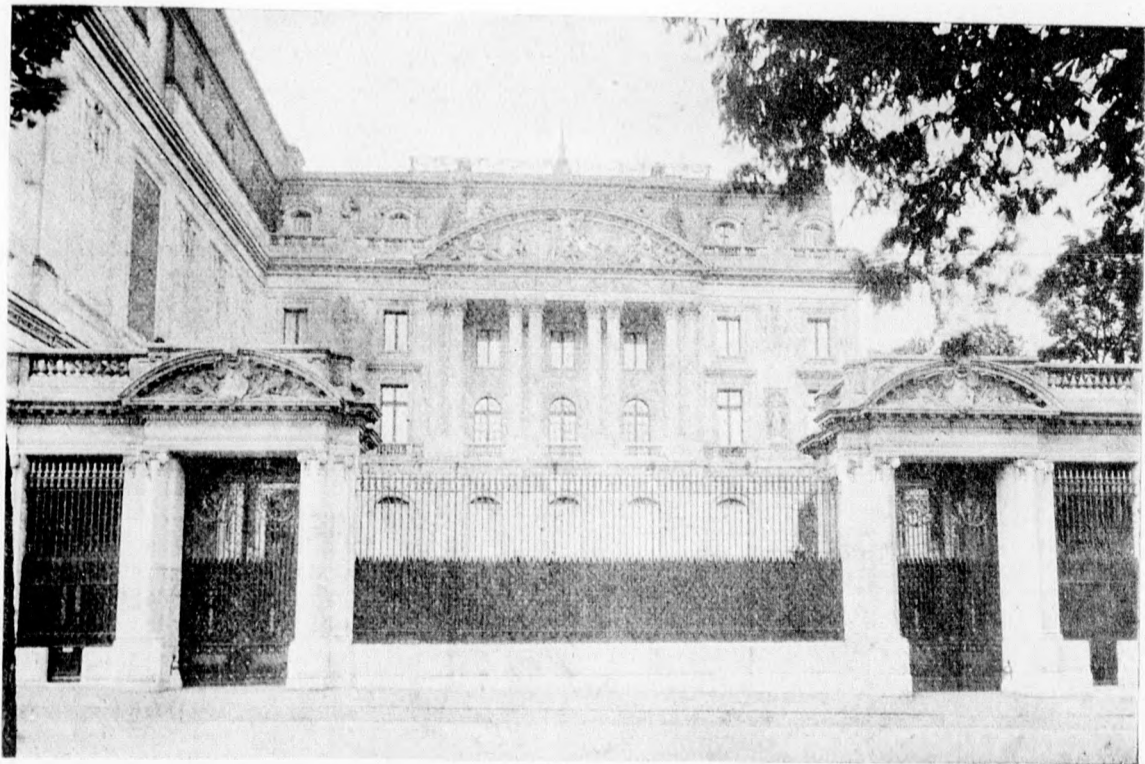
kellemetlen szempilla-históriának. De tévedtem! Két nap múlva egy budapesti hölgyismerősömtől a következő levelet kaptam: «Tisztelt Uram! Értesültem, hogy órájának fedele alatt egy szempillát őríz, amely Kossuth Lajosé volt. Nekem évek óta egy 6 milliméteres posztó-darab van birtokomban, amely azon végből van levágva, amelyből annak idején Deák Ferencnek a koronázáskor viselt ruháját készítették. Bizonyára örömet okozok, amidőn a posztódarabot idemellekelem s azt felajánlom Önnek.»

Hasonló tartalmu levelet kaptam unokanővéremtől is. Benne szegfű és babérlevél, mindkettő valamikor a Törökországból hazahozott Rákóczi ravatalát borítja.

Nagynéném pedig egy kakastollat küldött, mely néhány hét előtt még az Oppel, német kereskedelmi tanácsos, a Henrik tura-ut első győztese által az osztrák-magyar határon automobiljával elgázolt kakasnak farkát díszíté.

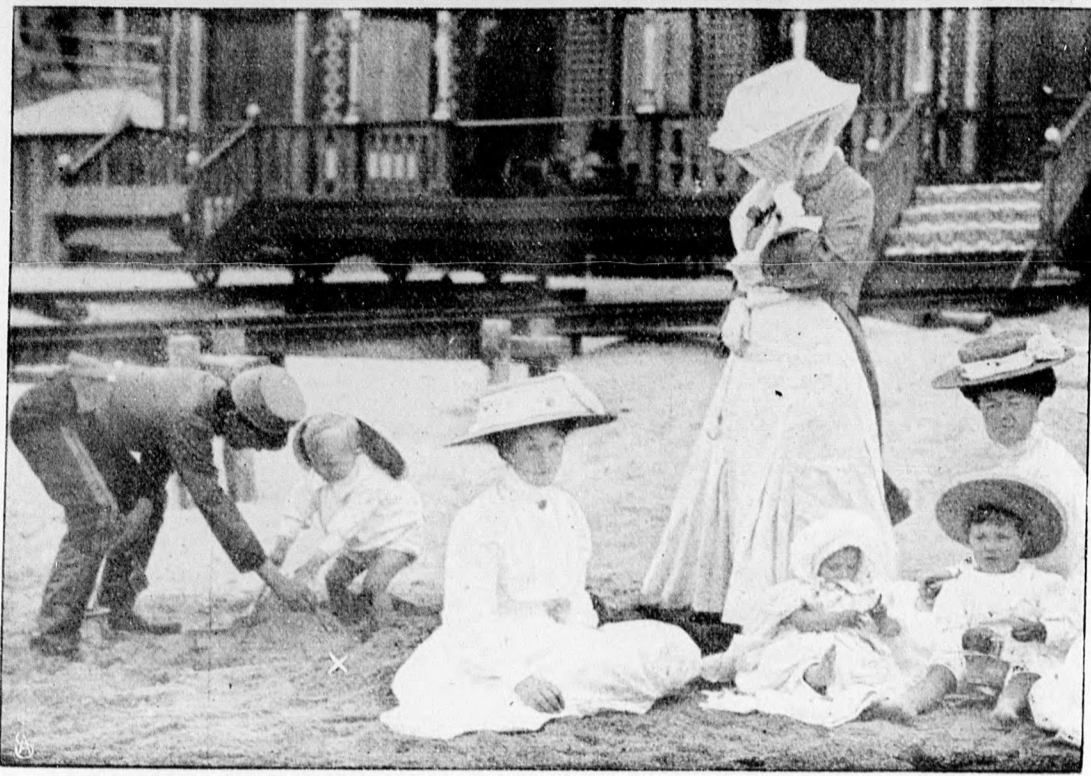
Néhány nappal ezek után egy kiváló angol történész keresett fel, aki több akadémiának s így természetesen a Magyar Tudományos Akadémiának is levelező tagja.

— Uram, — mondá e kitünő ember,

Egy áruház-király palotája Párisban.

M. Dufayel, a róla nevezett nagy áruház tulajdonosa a Champs Elysées-n egy nagyszerű palotát építtetett, amely szépség, valamint külső és belső fényűzés dolgában sok királyi kastélyt is felülmul.

A spanyol trónörökös (X) nővéreivel együtt a san-sebastiani strandon.

nekem — egyenesen Ön miatt jöttem Londonból. Önnek Kossuth Lajos egyik szempillája van birtokában?

— Igen, Uram!

— Épen nagyobb monographiát írok a magyar szabadságharczról...

Bókot mondtam.

— Művem filozófiai — sőt merem állítani — fiziologiai szempontból fogom föl. Miként Cuvier egy bordának megvizsgálásából az illető állat egész természetét és anatómiáját rekonstruálta: remélem, hogy egy egyszerű szempilla megvizsgálása révén a nagy Kossuth egész fiziologiai egyéniségét uj s eddig ismeretlen oldalról világíthatom meg. Mert egészen bizonyos, uram, hogy a fizikai erő befolyással van a morálisra és fordítva... és anélkül, hogy a visszasugárzó mozgásokról beszéljünk...

— En rövidesen véget vetek a tudós beszédének, odanyujtván neki órámat.

— Igen érdekes, — mondá ő — valóban érdekes! Egy szempilla, hosszú, vastag... Kétségtelen, hogy tulajdonosa millióknak való parancsolásra és egy nemzet sorsának intézésére volt hivatva. Igen, e szempillából jellemnek egészen uj, előttem eddig ismeretlen oldalára következtethetek... És ön bizonyos ennek valódisága felől?

A német trónörökös pári fiai Heiligendammban.

— Természetesen!

— És nincsenek pontos adatai? A felső szemhéjről származik vagy talán az alsóról?

— De, jó uram, azt én valóban...

— A jobb szemről?

— Meg kell vallanom önnek...

— Igen, csakis a jobb szemről való lehet! Uram, most már nem marad más hátra, mint megköszönni szívességét. Még ma utazom vissza Londonba, hogy minél hamarabb befejezhessem megkezdett művem. Nevét mindenesetre meg fogom említeni munkámban, az illető lap alján, csillag alatt, a jegyzetek között.

— Oh nem, nem, uram! Igen kérem, ellensége vagyok minden reklámnak!

— Legyen tehát, nem fogom megnevezni. Azt fogom írni: N. N. ur szívességének köszönhetjük, hogy egy kritériummal rendelkezünk...

— Kritériummal?

— Igen, egy szempillával, mely kritérium gyanánt szolgál.

Még egy csomó más levelet és látogatót kaptam. Azt óhajtották, hogy mutassam meg a szempillát, meg akarták tőlem venni, el akarták cserélni, más tárgyakat ajánlottak fel gyűjteményem tökéletesítésére. Ha valakinek bemutatnák, az mindig ugyanazokkal a szavakkal történt: «Az ur, kinek Kossuth Lajos egyik szem-

pillája van a birtokában.» Meg kellett mutatnom a szempillát és mindenki lelkesedett érte.

A bárónőnek mindig beszámoltam a történetekről, amin ő mindannyiszor jót mulatott, úgy, hogy magamnak is vele kellett kacagnom. Boldog voltam, hogy őt nevetni láthattam! Oly jól illett neki ez a pajkos vidámság! Napról-napra jobban szerettem s miután az igazi érzélem mindenkor könnyen vehető észre, nem kételkedett többé bennem. Ha felkerestem, nem volt többé kíváncsi a szempillát látni; tudta, érezte, hogy az még mindig ott van a régi helyén. Különben is arra az esetre, ha ismét megkérdezte volna: Hány az óra? — készen voltam a felelettel: A szerelem órája ütött!

V.

A barátságunk már két hónap óta tartott. A szempilla még mindig ott volt az órámban, a bárónő a szívemben, magam pedig boldog voltam.

Természetesen minden óvintézkedést megtettem, hogy szerelmemet eltitkoljam és még barátaim közül sem sejtette senkisémet, hogy van valaki a városban, akit imádok.

Szenvedélyem nem tartott vissza attól, hogy társadalmi kötelezettségeimnek eleget te-

Miss Le Nève,

a feleség-gyilkos Crippen dr. kísérelője, aki korábban Crippen doktornál titkári minőségben volt alkalmazva s azzal együtt, fiunk öltözve megszökött. Az angol rendőrség óriási erőfeszítéseket fejtett ki a gyilkos Crippen és kedvese felkutatására és sikerült is őket letartóztatni a «Montrose» gőzhajó fedélzetén, amint a kanadai parton, Ruebecben kiszállani szándékoztak.

gyek. Estélyekre, jourokra, teákra és vacsorákra jártam.

Egy este Róbert barátommal, az egyetlennel, aki tudott szerelmemről, a város egyik legtekintélyesebb családjánál voltunk hivatalosak házi mulatságra. Ilyen alkalmakkor oly sokáig igyekeznek visszatartani a meghívottakat, amennyire csak lehet. Ép ezért a lakásban levő összes ingaórákat megállították. Éjjél felé, miután fogalmam sem volt, tulajdonképen hány óra lehet, azon igyekeztem, hogy — anélkül, hogy a háziak észrevegyék és viselkedésben udvariatlanságot lássanak — megnézhessem órámat: amidőn Róbert barátom megy el mellettem.

— Hány az óra? — kérdelem tőle.

— Épen azt akarom tőled kérdezni. Képzeld, a háziasszony egy pillanatra sem veszi le rólam a tekintetét. Nem merem értésére adni, hogy menni szeretnék.

— Várj csak! Nagyszerű eszme! Állj mögém!

— És aztán?

— Aztán megfordulok, kihuzod zsebedből az órádat, én lehajlok és megnézem, mennyire jár az idő. Te ismét zsebre teszed az órádat és a dolog el van intézve.

— Nagyszerű.

Amit terveztem, keresztül is vittük, Róbert mögöttem állva, óráját melle elé tartja. Én megfordulok s éjjelen látom állni a mutatót. De ugyanakkor egy kis fekete vonalat is veszek észre a mutatólapon a III. és IV. számok között.

— Mi az? — kérdelem akaratlanul.

— Micsoda? Én nem látok semmit?

Gyanakodni kezdek. Megragadom óráját, melyet ő ismét vissza akar dugni mellényzsebébe és kissé jobban veszem azt szemügyre.

— De hiszen ez egy szempilla!

— Valóban! Elfelejtettem, igen, igen, — szempilla — történelmi nevezetességű szempilla!

— Még mit nem!?

— Pedig úgy van. Te hoztad divatba a szempillákat. Képzeld csak, a multkor egy szempillát kínáltak nekem — Arany János szempilláját — és én az óram tüvege alatt helyeztem biztonságba. Ennyi az egész. El is felejtettem elmondani neked.

— Arany János szempillája!?

— Igen, szavamra mondom! Oh, távolról sem olyan ritka példány, mint a Kossuth Lajosé! — tevé hozzá mosolyogva.

— Azt hiszem, egyik sem ér többet a másiknál — felelém neki és épen alapos vállatára akarom fogni, amidőn a háziasszony magához szólítja Róbertet.

Negyedórára beszélgetésük során észreveszem, hogy barátom kison a nagyteremből az előszobába.

Legujabb párisi szépségápolás.

A párisi nőknek igazán meg kell szenvedniök, ha szépek akarnak lenni. Fenti képünk egy ilyen mártír-nőt mutat, alvó toilettben. A nyakra és arcra ráfeszített gummiszalagok hivatása, hogy meggátolják a redők képződését; az orrszorító arra való, hogy az orrhátat keskeny, csinos formába szorítsa.

Néhány másodperc múlva követem őt. Szivarra gyújt és nyugodtan halad tovább, mint egy ember, aki tudja, hogy boldogság vár rá. Legalább így képzelődöm izgatottságomban!

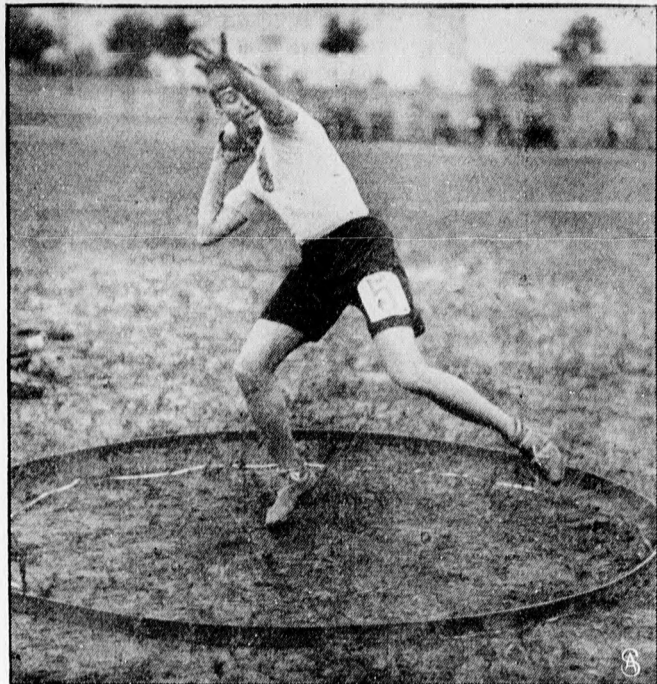
Abban az irányban megy, amelyet gondoltam. Azon az uton, amelyet én oly sokszor tettem meg. A járdának ugyanazon az oldalán halad. Ugyanazokon az átjárókon. Végre a sarokra ér és felemeli a fejét, hogy lássa, meg vannak-e világítva az ablakok. A kapuhoz lép és háromszor csenget. ...Kétszer gyorsan egymásután, harmadszor kevés szünet múlva. Belép. Hallom, amint Ő utána kérdezősködik a kapusnál. Látom a lángját egy meggyújtott viaszgyertyának, azután többé semmitse!

Egy pillanatig azt hiszem, hogy én vagyok az, aki azokon a lépcsőkön fölmegy. Az éjszaka egy részét a ház előtt való fel- és aljárással töltöm. A legbadaarabb elhatározások támadnak agyamban. Fel akarok menni és meglepni őket... Párbajra akarom kihívni... a bárónőhöz szemrehányásokkal teli levelet írni... Az átkozott szempillát elfujni... Magam sem tudom, mit akarok?

VI.

Azóta mindent elfelejtettem.

A fővárosba való visszatérésem előtt még gyakran találkoztam a «szép bárónő»-vel. És sokszor láttam Róbertet is. De cseppet sem haragudtam rájuk, sőt ellenkezőleg. Tudhatjuk-e, mit tartogat számunkra a jövő? Hátha épen idejében mentettek meg egy felette komoly szenvedélytől.

Nemzetközi atletikai mérkőzés Berlinben, az akadémiái sporttéren.

Mudin (Budapest) a golyóvetés győztese.

Ami pedig a hírhedt szempillát illeti, elküldhettem volna budapesti nőismerősömnek, hogy őrizze együtt a hat milliméteres Deákposztóval vagy ama angol történésznek, hogy ragassza rá a magyar szabadságharczról szóló művének egyik példányára. Azonban jobbnak láttam megtartani. Még most is ott van óram mutatólapján és akárhányszor azon veszem magam észre, hogy még most is bizonyos gyöngédséggel tekintek rá. Nem is igyekszem küzdeni ez érzés ellen, mert oly asszonyinak emléke, akit valaha szeretünk, mindig drága marad előttünk.

A rózsá.

— Percz J. L. —

Tavaszdodik. Nemsokára bimbóznak, patognak a rózsák.

— Szereti ön a rózsákat? Már látom, hogy szereti! Arról a futó mosolyról, ami az ajkán végig remegett, arról látom. Ni! milyen parányi, fényes tűznyelvecskék gyultak ki szemében! No, ne hunyja le sűrű pilláit! Szavamra, senkinek se mondom el! De ha szereti őket, hát mesélek magának valamit egy rózsáról.

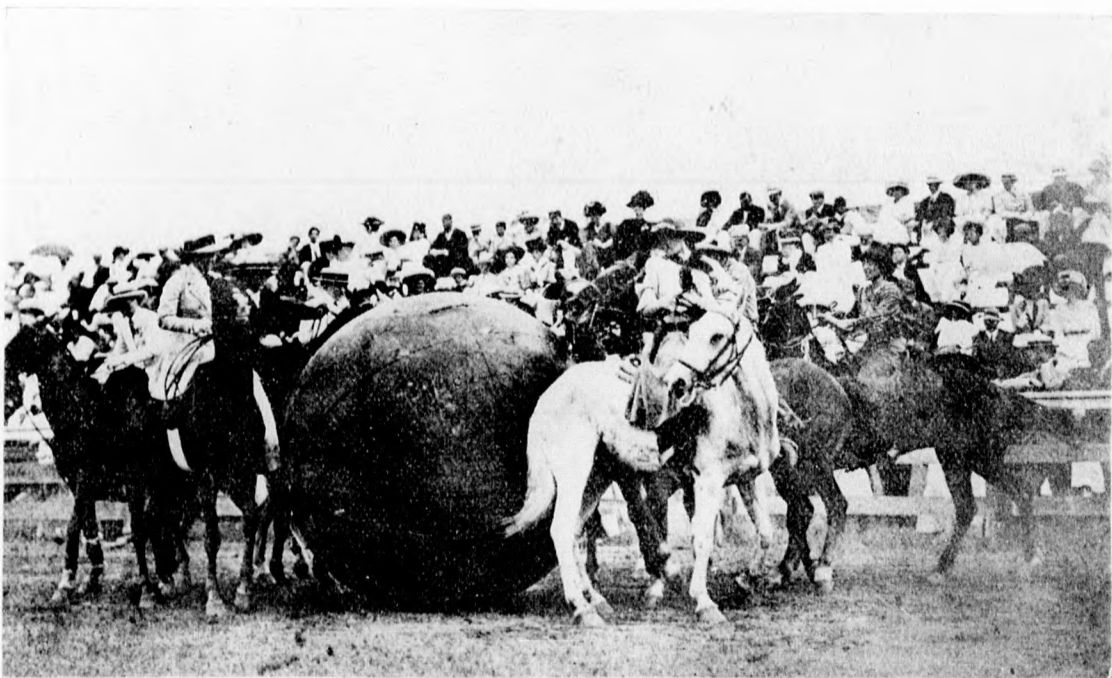
Volt egyszer egy rózsá...

Ott nőtt szabadon a város kellő közepén, egy nyílt parkban, közel a keskeny, fehérkavicsos séta-úthoz, egy szurós, tüskés rózsatőn.

Amikor testvérei már rég megfeledkeztek a virulásról, ő még zsenge, fejletlen volt. Be-tegeskedett. Az a kevés vér, ami finom erecskéiben csöndesen, lustán végigszivárgott, az is ritka és hideg volt. A rózsá meg szégyelt így a világ szeméi elé kerülni. Inkább hát jó mélyen meghúzódott a tövisek között.

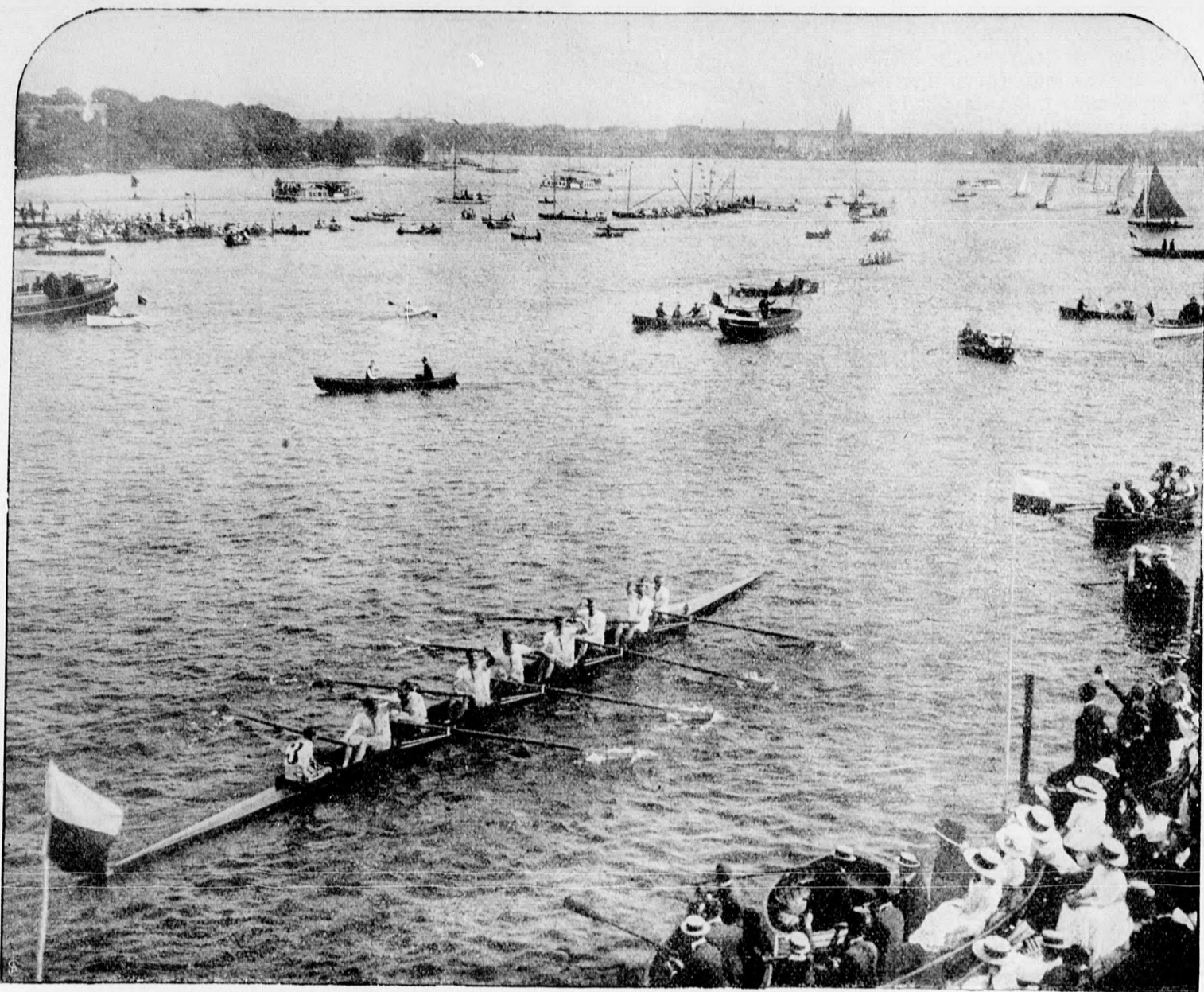
Csak néha, nesztelen, csöndes éjszakákon dugta ki kicsi fejecskéjét. Ilyenkor végignézett szép, viruló, szerencsés testvéreire, aztán ráemelte szomorú tekintetét a derült, kék égbe és a nézésében szivfacsaró, fájó szemrehányás ült a magasban trónoló Uristen ellen, amiért épp ő róla feledkezett meg, amiért épp őt teremtette ilyen koresnak, betegnek, amiért épp ő neki adott ilyen szomorú, elhagyott, nyomorult ifjúságot...

De ez nem szokott sokáig tartani. Nagyon gyöngye, nagyon félénk volt szegény. A legkisebb zizzenéstől is megijedt és riadtan, remegve bujt rögtön vissza a tövisek közé. Néha úgy tetszett neki, mintha puskából lőttek volna egy nagyot... Valamelyik bimbó pattant szerencsésen széjjel egy közeli bokorban. Máskor sóhajtozni hallott... Egy széttaposott virág haldoklott mellette, lenn a porban. Sokszor

Newyorki előkelő hölgyek «Push»-labdajátéknál.

400 előkelő newyorki hölgy nemrégiben egy nagy jótékonyági ünnepélyt rendezett, melyen a hölgyek mint «Cow-Girls» nehéz lovagló gyakorlatokat mutattak be. Különös érdeklődést keltett többek között a «Push» labdajáték az óriás labdával, amint az képünkön élethűen látható.

A hamburgi evezős verseny az Alsteren.

A versenytér látképe. Az előtérben balról a győző Pannonia-club senior-nyolczasa Budapestről.

meg furcsa, rekedt hangok ütötték meg füleit... Egy elkésett lump botorkált egyedül hazafelé és hangos énekléssel igyekezett növelni saját bátorságát.

De azért nem egészen bizonyos előtte, vajjon mindezt ébren látja és hallja-e, vagy csak álmában. Sőt néha azt hiszi, hogy egész élete csak álom. Hogy valójában ő nem is rózsza, hanem csak tövis... Hogy, ni! most rögtön megnő nagyra, hegyesre, tele vad, erős, gyilkos méreggel...

Később jobban lett. A meleg napsugár és a csöndes nyári eső meggyógyította... Napról-napra gömbölyűbb, teltebb, egészségesebb

lett. Ereiben a legtisztább rózsavér kezdett keringeni; egyre élénkebb, pirosabb színt öltött s javult, szépült szemlátomást. Egyszeribe megjött az ereje s bátorsága is.

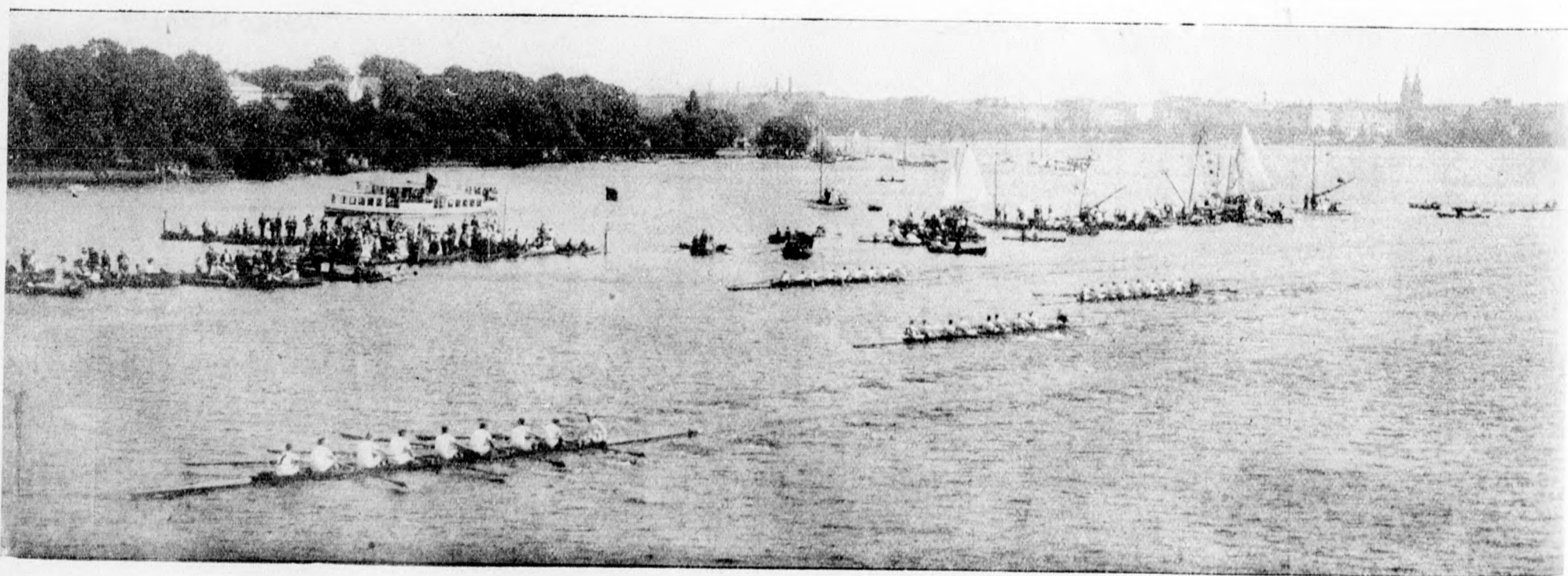
S minél pirosabb, egészségesebb lett, annál jobban, gyorsabban nőtt s mind szababban, biztosabban nézett bele a nagy világba.

Teljesen megérett. Majd kiesattant a tüze, szilaj életnedvtől. Oly piros lett, mint a bibor. Most már egész kiegyenesedett. Fejét magasan kinyújtotta a rózsató felett, hogy mindent láthasson és hogy mindenki láthassa...

Széjjel néz és elcsodálkozik. Testvérei mind eltűntek már. Az egész kertben ő most az egyetlen virág. Egy picit örül, de aztán hirtelen összeborzad... Eddig ugyan csak mintegy álmában látott mindent, mégis tudja, mi az: — elmulni! Tudja, hogy testvérei elmentek a nagyvilágba a boldogságot keresni...

Hogy mi a boldogság? Azt egész bizonyosan nem tudja, de sejti, érzi, hogy az nem terem rózsát és hogy a kedvéért el kell menni a szegényes, tövises bokorból, ki a szabad világba, valakinek a keblére...!

Fél ettől a megálmodott boldogságtól, de azért mégis úgy vonzza, mint a mágnes... Emlékszik, egyszer olyan halkán, édesen hal-

A hamburgi evezős verseny az Alsteren.

A Pannonia evezős club (Budapest) győz a berlini evezős egyesület és a hamburgi «Germania» felett.

lott susogni a boldogságról és a boldogításról... Sok embert látott már végigmenni a parkban... Sápadt, szomoru, bus embereket... És derült, vidám, jókedvű sétálókat. Utóbbiaknak egytől-egyig rózsá volt a keblére tűzve. És úgy mosolyogtak, az arcuk oly derült boldog volt!...

Ő is nevetésre akar fakasztani egy pár fakó, szomoru ajkat; ő is tüzet akar gyújtani egy pár megtört, bánatos szemben...

Szinte szeretné önmagát leszakítani a töről és lassan, halkán odagurulni a keskeny, kavicsos utra, ahol mindjárt sétálni kezdenek az emberek... Ez azonban nem illik... Tudja már, hogy az rózsához nem illik, hogy önmagát lépje... Várni kell!... Aztán meg, lenn a földön talán észre sem veszik... Jöhet valami fásult kereskedő, vagy uzsorás, aki áldozata után fut, vagy a törvény elől menekül... Jöhet egy munkás nehéz teherrel a vállán, aki nem tudja majd az értékét megbecsülni és nem fog kitérni utjából, hanem rátapos... Brr!... Ilyen lábak alatt nem akar meghalni. Inkább itt marad örökre, egyedül, elhagyatva...

— De jönni fognak nemsokára! — vigasztalja magát. — A testvéreim se maradtak így!...

Szép, derült tiszta nyári reggel van. Jönnek már mindjárt. Az ég olyan világos kék, hogy szinte átlátni rajta. A természet olyan kedvesen mosolyog, mint egy szép, kerek, puhaarcu, kékszemű gyermek. Ilyen gyönyörű napon biztosan megjön a szerencséje. Aláereszkedik a derült mennyboltról, mint egy csillogó, keskeny ezüst-sugár. Biztosan jönni fognak s egyik közülök... s egyiket közülök majd boldoggá teszi...

Egy piczit még magasabbra emelkedik. Szépen, gondosan elrendezi, kisimítja a millió parányi harmatgyönggyel teleszórt, csöpp ruháját. Kedves kis fejét kaczerán féloldalt hajtja. Ugy érzi, hogy így szebb és hogy közelebb van a kigyó-módra bujkáló kis sétatához...

Valaki jön!...

A parányi rózsá-szív reszketni kezd... Szeretne elbujni... már bánja az egészséget... De a lassan közeledő, úgy vonzza, hogy nem tud ellentállani.

Egy ifju jön csöndesen, földre szegezett tekintettel.

— Milyen jó! Nem fog meglátni — vigasztalja magát, de a szive fájón rezzen össze e gondolatra.

Az ifju egyre közeledik. Még soha se látott ilyen bánatos arcot. Fájó, keserű mosoly vonaglik végig egy pár keskeny, sápadt remegő ajkon... A fiatal homlok csupa ráncz... A halvány arcon, úgy látszik, rég nem futott végig öröm-sugár. A szeméit nem látja, de érzi, hogy azok a szemek csak kékek lehetnek, mint az égbolt... És szomoruak... Amilyen szomoru az égbolt nap nélkül...

— És egyetlen testvérem se áldozta fel magát ezért? — csodálkozik.

Az ifju hirtelen felemeli szempilláit... Eltalálta. A két sötétkék szeme a mennybolt lehetne, most azonban csak egy tenger, színig tele fájdalommal.

Most észreveszi a rózsát. Kezével lassan végigsimítja a homlokán, mint akinek valami eszébe jut. A halvány arc még fehérebb lesz s a keskeny, fájó mosoly ott a fakó ajkakon egyre szélesebb. Lassanként elborítja az egész arcot és felhuzódik egészen a szemekig... De hirtelen a fájdalom sötét, sűrű árnya váltja fel. Az ifju összekulcsolja két kezét:

— Egy rózsá!... rebegik remegő ajkai — egy rózsá!... Amikor «igent» mondott, rózsá volt a keblére tűzve... De akkor is rózsát viselt amikor elhagyott... Ugyanilyen rózsát!...

— Ejj! milyen csacska ez a szív! — mérgeződik önönmagára — még most se tudja elfeledni őt, meg a rózsákat!...

— Tovább! — kommandíroz hangosan magának és gyors, erőszakolt léptekkel továsiet...

— Oh, Istenem, Istenem — sopánkodik a rózsá — mit tudnak az én testvéreim!...

Manuel Posa Roca,
spanyol anarchista, aki Maura volt minisztert
nemrégiben lelőtte.

Ő azt soha se fogja tenni... Nem, soha!... A hü, igaz önfeláldozás a rózsá legnagyobb boldogsága...

Két, éltebb asszonyság közeledik. Minden bokrot megnéznek. Üres valamennyi!... — Bizonyára nagy, felnőtt fiaik vannak — gondolja a rózsá.

— De hát miért nem jönnek a fiuk maguk? — tetszik előtte egy kicsit csodálatosnak.

— Elkéstünk — mondja az egyik asszony. — Látom — feleli a másik. — Az idén már nem lesz virág...

A rózsá mégis szeretné, hogy észrevegyék, ámbár még mindig ott sajog, vibrál szívecskéjében a szájalom a másik iránt... Erősen meglóbálja magát és szép piros színe ki-villan a zöld bokrok közül. Meglátták.

— Ni, egy rózsá!... — kiált az egyik.

— Látom — mondja a másik. — Csinos virág, de hát egy, az: semmi. Vendégeim számára egy egész fazék rózsámévre volna szükségem. Ha bor és kártya van minden este, ennek se szabad hiányozni.

— Nekem is vagy egy liter kellene — mondja csendesen az előbbi.

A szegény rózsá egészen megkönnyebbült, amikor a két asszonyság eltávozott. Fogalma sem volt ugyan róla, hogy milyen pokoli sajtolásnak van a virág kitéve, ha mézet készítenek belőle... Neki csak egész egyszerűen nem tetszett ez a két, kövér, elhízott asszonyság.

A rózsák sokkal finnyásabb természetűek, semhogy ilyesmi megtetszen nekik.

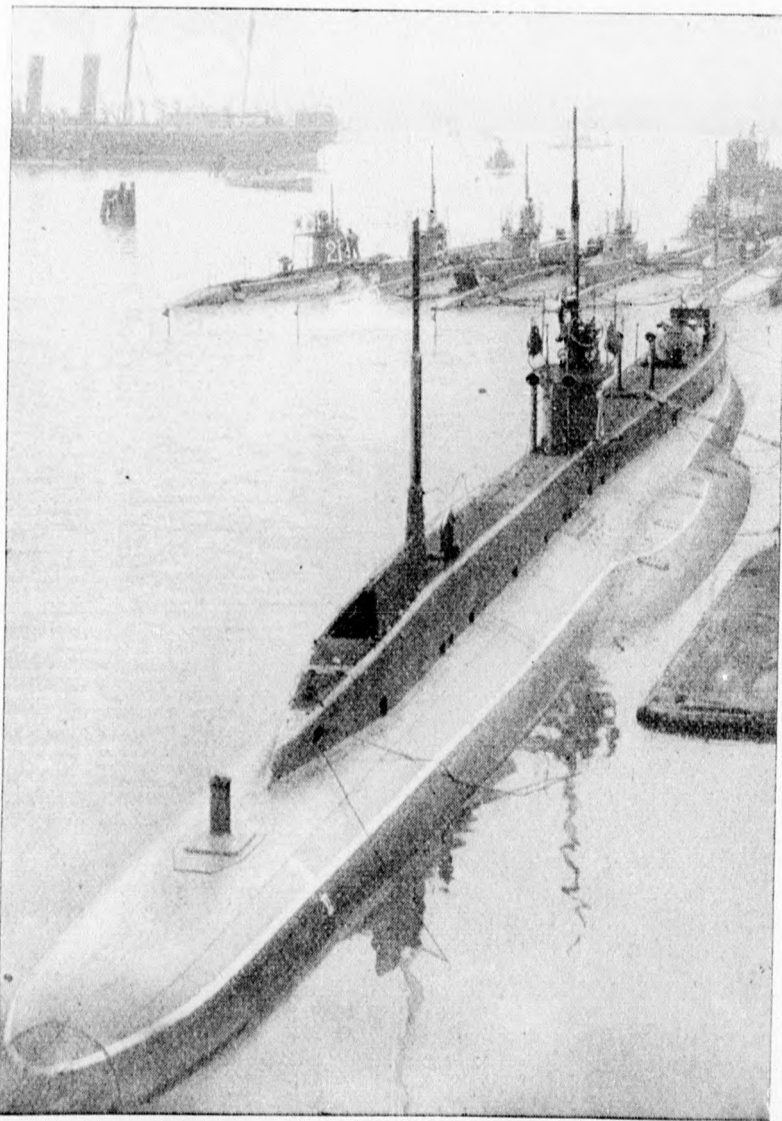
Valami vén angol közeledik. Kezében kóppott, szürke esernyő, lábán egy pár idomtalanul nagy sárzipó; testét libegő galléru, hosszú köpönyeg fedi, amely állig van gombolva; nagy karimájú czilinderét a kezében viszi és födetlen, kopasz feje szinte tükrözik a nap-sugárban. Keskeny, csontos orrán remeg a hatalmas okuláré, amint kétrét görnyedve, egyik lábát a másik után vonszolja a fehér gyaloguton.

A rózsá nem hallotta meg nesztelen lépéseit és csak akkor vette észre, amikor már előtte állott. Annyi ideje sem volt, hogy elbujhasson.

A vén ember odacsoszogott egészen közel a rózsához, megigazította szemüvegét és jól szemügyre vette a teljes pompájában viruló teremést...

Aztán elfintorítja az orrát... Nem tetszik neki!...

— Pfüj! — nyílnak meg fakó ajkai — és nyomában olyan büz támad, mintha rothadt leveleket kergetne a szél a levegőben.

A legújabb és legnagyobb angol vizalatt járó hajó,
mely nagyságra az összes eddigieket felülmulja s azért «vizalatti Dreadnought»
névvel jelöltetik. A most lezajlott angol flotta-manőverek alkalmával a vizalatti naszádok nagy szerepet játszottak.

— Pfuj! — ismételi — már nem nekem való!... Nagyon kifejlődött!... Nagyon öreg!... Nekem zsengebb, frissebb, fiatalabb kellene... Egy piczit fejletlen, egy piczit zöld, olyan olyan... Itt odailleszti két ujját kékes ajkaihoz és éleket, fiatalosat akar füttyenteni. De csak valami kigyószisszenésféle hallatszik...

Lassan tovaindul...
A rózsza nem bírja megállani, hogy utána ne kiáltson:

— Törjön a nyakad!

Egy középkori férfi igyekszik végig a parkon. Ruházata választékos, világos, selyembéléses felöltője vállára vetve; nyitott zsaketja alól arany (vagy aranyozott) láncz kandikál elő, amely hanyagul csüng alá és egy parányi, patkóba foglalt lófejben végződik. Mellén, egy hajszálnyi ezüstksinórra akasztva, aranykeretű monokli himbálódzik. Fején vadászkalap és az

A Romani házaspár.

A Beketow-cirkuszban, mesés műsor keretében mutatkozik be a Romani házaspár. Művésziesen játszanak minden fuvóhangszeren.

arcza olyan halványpiros, mint egy fonnyadásnak indult rózsaszirm. Szemei fáradtak, besették s keskeny, sötétkék gyűrűk szegélyezik őket...

A rózsát azonnal megpillantja, de azért egy percze sem áll meg...

— Másnak — mondja csöndesen — egy rózsza is elég!... De hát neki csak brilliánsok kellene!...

Egy sápadt ifju közeledik. A haja hosszú és borzas. Szemei az ég felé merengnek, mintha mindkét kék szín egybe akarna olvadni. Csinos, keskenymetszésű ajkain valami szöveg nélküli, pajzán dal vibrál. Halvány arcára meg egy szép, szelid, poétikus álom van rajzolva.

A rózsza a szivéhez kap... Mintha nyállal találták volna!...

A keblében fájdalmat érez, de ez a fájdalom olyan kimodhatatlanul jól esik neki! Kicsi szivecskéje úgy remeg, reszket ott benn, mint egy kalitkába csukott madárka. Szinte ki akar szakadni, úgy érzi...

— Ez az!... ez az!... — suttogja hal-

kan. Erről álmodoztam mindig!... Oh, milyen boldogság lehet ennek kebléhez simulni!... Istenem, csak észrevenne! csak észrevenne!

Hő fohásza teljesült. Észrevette...
Az ifju elragadtatva állt meg előtte. Kék szemei tágabbra, kerekre nyitottak és meleg, szelid fény áradt ki belőlük.

Odament és lágyan megérintette remegő ujjával... Aztán csöndesen rátette ajkait az égő szirmokra... a harmatot issza le róla... csókolja...

— Oh, te szép, szelid, édes rózsza! — tör ki kebléből, mint valami lágy melódia. — Oh, te istenek mosolya!... Hogy szeretlek!... Hogy vonzod a szivemet!...

Mégegyszer megcsókolja... Ajkai érzik, hogy s rózsza szeretne hozzájuk tapadni!... Hogy minden szirma remeg és hogy szeretne leválni, leszakadni a töről...

Az ifju is remeg... De hirtelen sötét felhő árnyalja be arcát... És meghátrál...

— Nem! — rebegik reszkető ajkai és két

Vegyes.

A világ legrégebbi vitorláshajója. A világ legrégebbi vitorlás hajója 187 éves. Egy dán kereskedelmi társaságnak a Constance nevű vitorlás yachtja ez, amelyet tölgyfából faragtak 1723-ban dán ácsmesterek. A Constance Nakskor és Simfjord városok között közlekedik és teherszállításra van berendezve, Simfjordba rendszeresen lisztet szállít, Nakskorba pedig cementet. 1902-ben a dán tengeren majdnem elsüllyedt egy viharban. Belső berendezését több ízben fel kellett cserélni, váza ellenben elpusztíthatatlannak látszik, mert mai napig kifogástalan.

Királyi hercegek mint iparosok. A porosz királyi házban a királyi hercegek a legpolgárabb nevelésben részesülnek. Rendes iskolába járnak s valamennyi hercegre nézve kötelező az általa kiválasztott ipar elsajátítása. Legutóbb Gross-Lichterfeldében *Frigyus Lipót* porosz királyi herceg két gyermeke vizsgázott. És pedig, mint a porosz szaklapok írják, szép eredménnyel. Az egyik herceg az asztalos, a másik pedig a lakatos szakmát sajátította el meglepő eredménnyel. A bizottság, mely előtt a hercegek levizsgáztak, a legnagyobb meglepetését fejezte ki a két kis hercegnek iparában szerzett ügyességén.

A petroleumkirály kutyái. Rockefeller, a petroleumkirály, európai fogalmak szerint a kutyakirály nevére is rászolgált. Kétszáz kutyája volt ennek a hatalmas férfinak még nemrég is: agarak, vizslák, ölebek, csupa válogatottabbnál válogatottabb fajta, csupa kékvérű lény az ebek familiájában, amelyekkel a gazdájuk számos kutyakiállításon tömérdek díjat nyert. A kutyakészletén Rockefeller most — mint clevelandi laptársunkban, a «Szabadság»-ban olvassuk — tuladott. Azaz, hogy egyszerűen elajándékozta a gyűjteményt Lewis nevű alkalmazotjának, aki tizenhárom éven át volt hűséges gondozója a kutyafalkának. Hogy miért ajándékozta el drága kutyáit?

— Mert idegessé tesznek az ugatásukkal — adta értésére a millimos az érdeklődőknek. Mintha bizony a kutya nem arra való volna, hogy ugasson.

Mennyibe kerültek a nagy fölfedezők utjai? *Filchner* hadnagy, kinek tervezett expedícióját képből is bemutatta a Pesti Hírlap, délsarki utjának megvalósítására két és egy negyed millió koronát szán. Az összegből fél millió korona megtérül olyan formán, ha az expedíció két hajójával szerencsésen visszatérhet s hajóit eladva, ismét pénzzé válthatja azokat. — *Peary* legutóbbi utja, az Északi-sark meghódítása, épen fél millió koronába került, de ebből az összegből levonandó a «Roosevelt» értéke (ez vagy 310.000 korona), mert az expedíció hajójának becsértéke is szerepel *Peary* utjának számláján. — *Shackleton*, aki oly közel jutott a Déli-sarkhoz, utjára közel egy millió koronát költött, *Scott* tervezett délsarki utja ugyancsak ennyibe fog kerülni. *Stanley* 1874–77. világra szóló fölfedező utjában: Afrika átszelésére vagy kétszázhetvenöt ezer koronát fordított. Ezen újabb expedíciók nagy költségeitől a régebbi nagyhirű fölfedezésekkel járó költségek messze elmaradnak! *S. Ruge* számítása szerint *Kolumbus* 1492–1493. évi utja: Amerika fölfedezése, harminczkétezer koronába került, amikor is, mellesleg szólva, *Kolumbus* évi javadalmazása csak ezer-négyszáz korona volt. A Föld első körülhajózásának expedícióját 1908-ban tudvalevőleg *Magelhaens* vezette. A négy hajóból álló hajóraj s felszerelése meg a személyzetének javadalmazása kerek összegben kétszázharminczöt ezer koronába került. A spanyol korona vagy 177 ezer koronával járult a költségekhez, melyeknek másik részét különböző hajótulajdonosok és kereskedők fedezték. *Magelhaens* három hajója odaveszett ugyan, de az a fűszerrakomány, melyet a negyedik hajó hozott volt magával vagy kétszázötvennégyezer koronányi értéket képviselt és a tiszta nyereség vagy 250 ezer koronára rugott. Így aztán a Föld első körülvitorlázása épenséggel nem került semmibe, sőt még hasznot is hozott.

Fordította: *Reiner Ignác*

JOGÉLET

A fizetési meghagyás.

Budapest, augusztus 6.

A fizetési meghagyást, vagy ahogyan a német jogból sokak előtt ismeretes, az intézési eljárást (Mahnverfahren) az új polgári perrendtartási javaslat meghatározott követelésekre nézve kötelező módon írja elő, s emiatt a kereskedői körökben, amint azt a napi sajtó tudomásul adta, nyugtalanság támadt és ezek a körök állást akarnak foglalni javaslatnak említett intézkedése ellen.

A magunk részéről ezt az ellenszenvet a fizetési meghagyás kötelezővé tétele ellen nem tartjuk indokoltnak s a mai állapotnak meghagyását oly eljárásnak tekintendők, amely a német közmondás szavaival élve, a vizet a gyerekekkel együtt kiönti. A magunk részéről ellerközön azt valljuk, hogy a fizetési meghagyásos eljárásnak kötelező volta elvben igen kitünő intézmény, mely éppen a kereskedővilág előnyére fog szolgálni, természetesen a javaslatnak oly módosításával, hogy biztosíték adassék a rossz adósokkal szemben, nehogy ezek a végrehajtási eljárás során akaszthassák meg a behajtást.

A kötelező fizetési meghagyásos eljárásnak előnyös volta legjobban kitünik akkor, ha tisztában vagyunk azzal, milyen célú akar ez az eljárás szolgálni. A cél pedig az u. n. liquid követeléseknek egyszerűbb és olcsóbb behajtása a perrel járó sokféle alakszerűségnek mellőzésével. A pernek ugyanis az a feladata, hogy lehetővé tegye a felek közt vitás jognak bírói ítélettel való eldöntését. Már most ez az ítélet, ha jogerőre emelkedik, rendszerint nemcsak azt tartalmazza, hogy mi az igazi jog a felek közt, hanem kötelezi is az alperes felet a teljesítésre, ha ugyan az alperes hátrányára dől el a per. Ha azután a marasztalt fél a kitűzött időben nem teljesít, akkor az ítélet alapján végrehajtást lehet kérni. Vagyis az ítélet nemcsak a vitás jogot végérvényesen eldönti, hanem egyszersmind végrehajtható közokirat. Oly esetben azonban, amikor a jog a felek közt nem vitás, amikor tehát az ítéletre nem azért van szükség, hogy a jogvita nyerjen végérvényesen eldöntést, hanem az ítélet csak azért kell, hogy a hanyag vagy fizetésektelen adós ellen végrehajtást lehessen vezetni, — a peres eljárásnak lefolytatása felesleges, ha van más út és mód is, hogy a fizetni nem tudó vagy nem akaró adós ellenében végrehajtásra alkalmas közokiratot szerezhessünk. Ha van ilyen út és mód, úgy akkor az előnyére van a bíróságnak, a hitelezőnek és az adósnak egyaránt.

A bíróság nem kénytelen a hitelező követelését a peres eljárásnak a jogvitára alkalmazott szabályai szerint körülményes módon liquidálni, a hitelező nem tartozik végigvárni ezt az eljárást s viselni annak drágább költségét s végre az adósra nem hárul annyi költség, a fizetési meghagyás kibocsátása esetében, mintha az u. n. makacssági ítélettel lesz ellene a követelés végrehajthatóvá téve. Mindenestre figyelemmel kell lenni a fizetési meghagyás költségének megállapításánál, hogy az necsak az összeg kisebb voltánál fogva az adósnak javára legyen, hanem a hitelező által igénybe vehető jogi képviselő méltányos díját is magában foglalja.

A kötelező fizetési meghagyásos eljárás útján elkerülhető a jogvita eldöntésére szolgáló peres eljárás igénybe vétele és a hitelező rövid uton és kevesebb költséggel kaphat adósa ellen végrehajtható közokiratot.

A fizetési meghagyás ugyanis a hitelező

egyoldalú kérelmére kibocsátott bírói meghagyás, hogy az adós meghatározott időn belül vagy fizesse meg tartozását vagy éljen ellenmondással a hitelező követelése ellen, mert különben a hitelező a meghatározott idő leteltével végrehajtáshoz nyer jogot az adós ellen.

A követelésnek ilyen behajtása, illetőleg az adósnak ilyen uton való fizetésre kényszerítése nagyon egyszerű és mégis hathatós eszköz minden olyan esetben, amikor a követelés ellen az adósnak kifogása nem lehet. Gondoljunk csak a hitelintézeteknek, takarékpénztáraknak vagy a hitelezési ügyletekkel foglalkozó magánosoknak kötelezővényekben, a kereskedőknek, iparosoknak megrendelésen vagy hitelle történt eladásán alapuló követeléseire, amelyek ellen az adósnak nincs más kifogása, mint hogy nem tud vagy nem akar fizetni. Mindezeknek a követeléseknek a behajtására manapság szükség van keresetre, arra hozandó idező végzésre, a tárgyalási határnapon való megjelenésre és a makacssági ítélet hozatalára és annak az adós kezéhez való kézbesítésére. Mindez a hitelezőnek sok képviselői és bélyegköltésébe, a bíróságnak pedig sok idejébe kerül, melyet más érdemleges ügyek elintézésére jobban felhasználna. Ha pedig az adósnak mégis van kifogása a követelés ellen, módjában áll neki ellenmondással a követelés felett pert támasztani és a perben igazát bizonyítani. Meg van védve tehát az adósnak érdeke is.

Ha pedig az adós alaptalan ellenmondással a követelés behajtását ideigőráig megakasztja, akkor a perköltség megfelelő mértékével s esetleg bírsággal kell őt sújtani, alaptalan kifogásolásának következményeül.

A fizetési meghagyásnak emez elméletileg kifejtett előnyeivel szemben áll ugyan az a szomorú tapasztalat, melyet a fizetési meghagyásokról szóló 1893 : XIX. t.-cikknek a gyakorlatban való érvényesülése, helyesebbeg nem érvényesülése teremtet meg; azonban éppen az ezzel a törvénnyel való eredménytelen kísérletezésnek kell meggyőzni az illetékes köröket, hogy azok az intézkedések, melyek az 1893 : XIX. t.-cikkben foglaltatnak nem kielégítők. Viszont az a körülmény, hogy az intézési eljárás (Mahnverfahren) a német birodalomban bevált, arra taníthat minket, hogy a fizetési meghagyásokra vonatkozó polgári eljárási szabályoknak az 1893 : XIX. t.-cikkben foglalt szabályoktól különbözöknek kell lenni.

A polgári perrendtartásról szóló miniszteri javaslat az első lépést megtette, amikor bizonyos fajú követelésekre nézve, melyek rendszerint liquid követelések vagy legalább a bizonyítás a követelés keletkezése és lejártá tekintetében egyszerű és könnyű, a fizetési meghagyásos eljárást kötelezővé tette. Sok felesleges per, vele sok felesleges költség és munka lesz megkímélve. Nem kell tehát a kötelező fizetési meghagyásos eljárás ellen állást foglalni; hanem inkább azt helyeselni. De állást kell foglalni és itt volna helye az általános kereskedői és jogászai közvélemény megnyilatkozásának, hogy a kötelező fizetési meghagyásos eljárás ne legyen dődelgetése a fizetni nem akaró, lusta adósoknak. Első sorban az ellenmondást a végrehajtási eljárás folyamán ki kellene küszöbölni. Nincs annak semmi értelme, hogy a fizetési meghagyást szabályszerűen kézhez vett adós várhasson addig, amíg ellene a végrehajtást foganatosítják, az ellenmondás előterjesztésével s ekkor válják a fizetési meghagyásból peres ügy. A mai váltóeljárásban, melynek u. n. sommás végzése a fizetési meghagyással egyenlő jogi jelentőségű és hatályu, az

adós csak zárós határidőben adhat be kifogásokat. Azontul minden kifogása elkészt. A tervezett fizetési meghagyásos eljárásban, ha az irástudatlan adóst is akarja védeni a törvény, mégis lehetne azt az intézkedést felvenni, hogy a közokirat és a teljes bizonyító erővel bíró magánokiraton alapuló követelések esetében, ha az eredeti okirat a fizetési meghagyás kibocsátását kérő beváltványhoz csatoltatik, az ellenmondás csak a meghagyás kézbesítésétől számított meghatározott időn belül legyen benyújtható. Ezzel meg volna óva az adós helyzete is és a fizetési meghagyás célja: liquid követelések gyors és olcsó behajtása szintén elérnénk.

A második, amit a javaslaton változtatni kellene, hogy az életképes legyen, az volna, hogy a fizetési meghagyások ügyvédi díja megfelelő mértékben felemelve állapíttassék meg. Mindentől eltérve, nem lehet helyeselni oly hirtelen átmenetet, hogy ma 120 koronás liquid követelés behajtása esetében a végrehajtható közokirat (ma még ítélet) kieszközléséért 16—20 korona a sommás végzés kieszközléséért 10 korona munkadíj illeti az ügyvédet, addig másnap, az új polgári perrendtartás életbelépte után a kötelező fizetési meghagyásért 3 koronát kapjon. Igaz, hogy a fizetési meghagyás körül kevesebb teendője van az ügyvédnek, de ez ma is így van a sommás váltókeresetnél s mégis sokkal több a díja, mint amennyit a javaslat akar adni.

De nem is méltányos a tervezetben foglalt megállapítás, kivált akkor, amikor az alaptalan ellenmondásért a perrel járó költségnél semmiféle nagyobb költséggel vagy külön bírsággal nem sújtatik az adós. Nagyon könnyű szerrel fog tehát ellenmondani az adós, mert a fizetési meghagyás néhány koronánvi költsége nem fogja őt attól visszatartani. De az ügyvédség szempontjából véve sem méltányos a megállapítás. Manapság, amikor a munkabérek folyton emelkednek, az életszükségletek ára folyton növekszik, nem lehet a nagy kvalifikációival járó és nagy társadalmi feladatokat teljesítő ügyvédi kar munkáját olyan alacsonyra taksálni.

Magasabb ügyvédi díj egvrézt, az ellenmondás idejének korlátok közzé szorítása és az alaptalan ellenmondásoknak bírsággal sújtása másrészt, mindenesetre meg fogja könnyíteni a kötelező fizetési meghagyásos eljárás által elérni kívánt cél megvalósítását.

Dr. Gaár Vilmos.

Kié a házassági ajándék ?

Budapest, augusztus 6.

A jogtudósok komoly arccal és még komolyabb gondolkozással azon török a fejüket, hogy oly törvények keletkezzenek, melyek az élet mindennapi jogi jelenségeinek biztos megoldására alkalmasak legyenek s az élet mindennapi új és új vitás jelenséget vet a felszínre, melynek helyes megoldására ezután a bíró nem talál jogszabályt.

A napokban is merült fel egy ilyen hétköznapi dolog, mely mindennap száz helyen is előfordulhat, s amelynek eldöntésére nincs sem a törvénytárunkban, sem a jogesetek kötetiben megoldási mód. A szegény bíró törhető tehát fejét, amint az adott esetben törté is, hogy helyes megoldást találjon. Az eset pedig úgy keletkezett, hogy X. kereskedő házasságkötése alkalmával néhány száz korona értékű asztaldisz kapott ajándékba egy üzletlátójától. X-nek utóbb nem jól ment a dolga, hitelezői foglaltságot vezetett ellene s többi közt lefoglalták az értékes asztaldisz. X felesége az asztaldisz felének tulajdona ezimén igényport indított a foglaltató hitelezők ellen, mondván, hogy a házassági ajándék a házastársak közös tulajdonává válik s így a hitelezők csak a férjet illető felerősztt foglalhatták volna le jogosan. A hitelezők úgy érveltek, hogy az ajándékot a férj kapta s az a körülmény, hogy az ajándékozás a házasságkötés alkalmá-

val történt, az ajándékozott házastársának tulajdonjogot nem biztosít.

A bíró a döntésnél nehéz helyzetbe jutott, mert arra nézve, hogy a házastársak közül melyiknek tulajdonává válik a házassági ajándék, nincsen semmiféle jogszabály. Az általános jogelvek alapján sem lehet azt mondani, hogy a házassági ajándék mindkét házastárs tulajdonává válik, mert a tulajdonszerzéshez az átadón kívül még az átadónak az az akarata is megkívántatik, hogy az átadott tárgyat valamely okból a másik tulajdonába akarja adni. Amde sokszor nem is ismeri a házassági ajándékot küldő a házastársak egyikét, tehát nem is akarhatja őt az ajándéktárgynak az ismerős házastárs címére való küldésével megajándékozni, a házastársak közös lakására való küldés pedig még egymagában, mint egyszerű tény külön kifejezett vagy a körülményekből megállapítható akaratkijeletés nélkül, (milyen volna az ajándékhoz mellékelt névjegyen mindkét házastárs megnevezése) tulajdonát nem ad. Nem marad tehát más hátra, mint keresni az ajándékozó szándékát. S itt a rendes életviszonyok is segítségére vannak a jogásznak. A menyasszony rokonai, ismerősei, barátai a menyasszony kedvéért rendszeren neki küldik az ajándékot, a vőlegény rokonai, ismerősei és barátai a vőlegénynek s ha már a házasság megkötése után küldik is az ajándékot a házastársak közös lakására, rendszerint azt a házastársat kívánják megajándékozni, aki hozzájuk rokonság vagy barátság révén közelebb áll. A bíró is ebből az álláspontból indult ki, s mivel az igénylő feleség beismerte, hogy a férj üzletbarátját nem ismerte s most sem ismeri, s mivel nem bizonyította, hogy a férj üzletbarátja mindkettőjüknek kívánta az ajándékot juttatni, a feleséget az ajándék felére támasztott igénykeresetével elutasította.

Babonák az eskütételnél. Igen elterjedt babona az, hogy ha a tanu vagy a fél az eskü letételénél bal hüvelyk ujját a föld felé tartja, vagy ha balkezelével valami tárgyba fogódzik, akkor őt a hamis esküvel járó lelkifurdalás nem éri és büntetlen marad egyébként is, mert ily körülmények közt nem jönnek rá az eskü hamisságára. Az azonban kevésbé ismert babona, mely egyideig az u...i járásbíró területén divott, hogy a tanuként megidézett szívek fölé hagymát tettek s amikor esküdniök kellett, kezüket a hagymára illesztették s mikor a bíróságtól hazatértek, a hagymát a pöczegödör közelében elásták abban a hitben, hogy amire a hagyma a földben elrohad, akkorra az ő hamis tanuzásuknak a büne is elmulik. Ennek a babonának azonban vagy hét éve véget vetett az akkoriban a bűnügyek tárgyalásával megbízott járásbíró. Ennek ugyanis feltűnt, hogy majd minden ügyben a panaszos és panaszolt tanui homlokegyenest ellenkező vallomásokot tesznek. Ezt nem találta természetes állapotnak s hogy a dolog nyitjára jusson, az egyik börtönört, aki daliás termetű és édes beszédű ember volt, civil ruhába bujtatta és megbízta, uljön a tanuk közé s jöjjön valahogyan rá, mi lehet az oka annak, hogy a járásbeli tanuk mindig annak a félnek a javára vallnak s pedig majd szösz szerint egyformán.

A daliás börtönör mézes-mázos szavaira a tanukul beidézett tanuk megvallották, hogy ők a pruszlik alá, szívek fölé hagymát tesznek, az a hamis esküt magába veszi s mire a hagyma elrohad, ők is mentesülnek a bűn sulya alul. Amikor ezt a járásbíró megtudta, a következő tárgyaláson a vallomásra leteendő eskü kivétele jött ráparancsolt a tanukra, vegyék ki a hagymát a pruszlik vagy dolmány alul és úgy tegyenek esküt. A tanuk a hagymát ki is vették, de esküt nem tettek, hanem kijelentették, hogy új vallomást tesznek, mert most már nincsenek mentesítve a hamis eskü következményei alul. Így tette tönkre a bíró a daliás börtönör segítségével a hagymával üztöt babonát; mert hamar híre ment a járásban a dolognak s bizony nem mertek a tanuk többé hagymával szívek felett megjelenni.

KÖZIGAZGATÁS

A jegyző és hatóságai.

Budapest, augusztus 6.

Mindazok, akik ismerősek a községi közigazgatás labirintusaiban s el tudnak igazodni tudásuk Ariadne fonálával annak ezer tekervényű utjain, mindazok, akik tudják a községi jegyző feladatkörének százdalosságát, azt is tudják, hogy éppen feladatkörének e sokfélesége következtében a jegyző úszólván minden hatósággal állandó érintkezésben áll.

A főszolgabíró, az alispán, a közigazgatási bizottság, maga a vármegye törvényhatósági bizottsága közvetlen, fegyelmi eljárás elrendelésére is jogosult hatóságai a jegyzőnek s vele való érintkezésük a közigazgatás feladatainak a végrehajtó hatalom és a jegyző közötti közvetítése folytán, nemkülönben a községi önkormányzati élet megnyilvánulásait illetőleg részint felügyeleti, részint felülbírási jogok gyakorlása következtében mindennapi dolog.

A vármegyei árvaszékek is állandó kontaktusban vannak a jegyzővel, akire az 1877. évi XX. t.-cz. és a gyámügyi ügyviteli szabályok igen fontos szerepkört ruháznak gyámügyi igazgatásunk terén, attól a pillanattól fogva, amelyben az egyén gyámhatósági jogkör alá jutott, mindaddig, amíg nagykorúságát akár az idők rendjében, akár gyámhatósági határozat folytán el nem érte.

A kir. bíróságok s a kir. ügyészség érintkezése is sűrű a jegyzővel; az 1894. évi XVI. t.-cz. a jegyzőt, mint haláleset felvevő és leltározó „közvetítő“ a bíróság alá rendelte, ugyancsak ily minőségben jelentkezik a jegyző a kir. ügyészséggel szemben is az 1896. évi XXXIII. t.-cz. alapján bűnügyekben nyomozás teljesítésére nyert megbízatása következtében, növeli a kir. bíróságokkal való érintkezést az 1875. X. t.-cz. amelynek rendelkezései folyamán a kir. bírósági kiadványok ugyancsak a jegyző kezébe kerülnek jutnak a felekhez.

Különösen az utóbbi években mind sűrűbb és sűrűbb lett a jegyző érintkezése az országos központi statisztikai hivatallal is, amelynek főadatgyűjtője a jegyző.

A népoktatási törvények és rendeletek mellőzhetetlenné teszik a kir. tanfelügyelővel való érintkezést is.

Az állami adókezelés összes executív feladatai pedig olyannyira áthárítottak a jegyző vállaira, az e körüli feladatoknak oly középpontja a jegyző, hogy a pénzügyigazgatóságokkal és a kir. adóhivatalokkal való érintkezése levélben és személyesen igazán nap-nap után megtörténik.

Arról, hogy a jegyző e hatóságok mellett levelezésben áll a többi jegyzővel, a rendezett tanácsu, a törvényhatósági joggal felruházott városok, a székesfőváros tanácsával, rendőrségével és egyéb hatóságaival, a kórházi gondnokságokkal, a katonai számad, ezred-, pótkeret-, hadkiegészítő kerületi parancsnokságokkal, a csendőrséggel, a selyemtenyészési felügyelővel, faskola-felügyelővel, tüzrendészeti felügyelővel, vinczellér iskolai igazgatóval, méhészeti vándortanítóval, szóval minden hivatallal, ami csak létezik, nem akarunk szólni, mert ezekkel való érintkezés, ha terhes is, de legalább nem bántó rá nézve, míg ellenben a fentebb elsorolt hatóságok jó része a jegyzővel való levélbeni érintkezésben a leggyakrabban elfeledkezik arról, hogy az a jegyző is éppen olyan hatóság, mint ő, csak a szükség által kifejlesztett hatásköri rend más szituáció keretei közé illesztette, amely keretekben nagy és fontos nemzeti feladatot teljesít, nemes misztótt tölt be s lelkének, szellemének legjavát áldozza fel, hogy hivatásának eleget tehessen.

Különösen megáll az érintkezés hangját illetőleg kritikánk a pénzügyi hatóságok, az igazgatóság és a tulajdonképen csak kezelőhivatalnak minősíthető kir. adóhivatalok levezetési módjára.

Számtalan pénzügyigazgatósági körreldelt volt már kezünkben, amely nyomtatva jelent meg s egyből sem hiányzik „amennyiben a rendeletnek eleget nem tesz, 50 korona bírsággal „sújtatik“ s a munkálat költségére kiküldendő kebelbeli tisztviselő által készíttetik el.“ Láttunk ugyancsak nyomtatott kir. adóhivatali, jegyzőhöz intézett megkeresést, jogilleték kivetésének tárgyúul szolgáló ingatlan vagyont értékelési adatainak megküldése tárgyában, amelybe oda van nyomtatva, hogy a megkeresés bírság terhe mellett 3 nap alatt teljesítendő.

Jó. A kir. pénzügyigazgatóságunk — elég helytelenül — megadta a közadók kezeléséről szóló törvény ama jogot, hogy a mulasztás beigazolása után a jegyzővel szemben megtorló intézkedéseket alkalmazhasson s így fenyegetését, ha a mulasztás valóban elkövetett s indokolatlan volta már megállapított, csakugyan módjában is áll beváltani, de hol veszi a jogot a kir. adóhivatal, hogy megtorló intézkedéseket helyezzen a jegyzővel szemben kilátásba, midőn annak nem felettes hatósága, azzal csak koordinált viszonyban áll és semmiféle törvény e sekélyes, kezelési teendőkkel bíró hivatalt a jegyző megbírságolására fel nem hatalmazza.

Távol áll tőlünk, mintha a jegyzői kar iránti rokonszenvünk e kar javára igazságtalan kedvezéseket akarna biztosítani, eszünkben sincs, hogy a kiérdemelt megtorló intézkedéseket rekrimináljuk; igen jól tudjuk, hogy a jegyzői állás fontossága oly eminens, hogy teendői kellő ellátása országos közérdek parancsolta szükség, minőifogva a bűnös mulasztás a mindennek felett álló közérdek érzékeny és hatásában súlyos sérelme, tehát azt, aki nem tette meg mindazt, amit tennie emberileg lehetséges feladatkörének betöltésére: a torló kéz jogosan sújtja.

De viszont tiltakoznunk kell azon brüszk modor ellen, amelylyel egyes hatóságok a jegyzővel szemben fellépnek, mielőtt e magatartásra a jegyző okot szolgáltatott volna.

Miből következett az illető hatóság már rendeletének kibocsátásakor, hogy a jegyző annak megfelelő módon és kellő időben eleget nem tesz; miből; következteti, hogy a netaláni késedelem nem fog-e a jegyző részéről kellőképpen indokoltatni, miből következteti, hogy a rendelkezés végrehajtásának nincsenek-e a jegyző által el nem hártítható, leküzdhetetlen akadályai? Honnan meríti tehát a jogalapot arra nézve, hogy a jegyzővel szemben megtorló intézkedések fogamatba vételét helyezze kilátásba a nélkül, hogy erre egy észlelt, megállapított, bebizonyított mulasztás indokul szolgálja? Tudja az illető hatóság, hogy az a jegyző nem fog eleget tenni kötelességének? Mire alapítja ebbeli fellejtését? Talán arra a tényre, hogy máskor, szellemi és testi munkabírásának teljes igénybevételével, kiaknázásával tökéletesen elvégezte feladatát?

Mi lapunkban már kifejtettük álláspontunkat a mai fegyelmi törvénnyel s ezzel kapcsolatban a bírságolási joggal szemben. Megjelöltük ama változtatásokat, amelyeket a jegyzői kar jogbiztonsága és így a közérdek biztosítása céljából azon eszközölni kívánunk; élénk feltártuk a fegyelmi törvények fogyatékoságát, igazságtalanságát, a jegyzői kar tekintélyéhez méltatlan voltát s elasztikuságát, melynél fogva a jegyző a szöszoros értelmében ki van szolgáltatva a hatósági önkénynek és el vagyunk határozva,

hogya a mi általunk felállított elveknek diadalt szerzünk, el vagyunk határozva ennek érdekében a parlamenti szünet után oly hangosan felszólalni, oly kitartással küzdeni, hogy szavunk át fog hatolni a hermetice elzárt miniszteri szobák ajtaján s küzdelmünk nem lehet meddő, mert a mi programunk az igazságosság, a méltányosság jegyében született s valószínűsítését a közérdek kielégítése is követeli, mert hiszen ama hatalmas feladatok, amelyeket a mai jegyzőnek ellátnia kell, sokkal nagyobb jogbiztonságot kívánnak a jegyző részére, mint amilyenben a mai fegyelmi törvények részesíthetik.

Mi a parlament egyik elsőrangú feladatának tekintjük a jegyzőkre vonatkozó fegyelmi törvények radikális és liberális reformját s ha ebbeli törekvésünk zárt ajtókra találnának, azokat készek vagyunk bezúzni és törhetetlen akarattal, csüggedést nem ismerő energiáink előtt az esetleges akadályoknak össze kell omlaniuk.

De addig is, míg a fegyelmi törvények reformja a mai lehetetlen, törhetetlen állapotokon változtat, míg a jegyző a vele érintkező hatóságoktól, amelyekből ez érintkezés szükségképpen, a pszichológia örök igazsága szerint vagy szimpatiait vagy antipatiát vált ki és így itélkezésükben az objektív elemek kirekesztődése mellett mind nagyobb és nagyobb befolyást nyernek a szubjektív alapokon keletkező szempontok: teljesen függetlenített fegyelmileg, figyelmükbe kell a hatóságoknak ajánlunk, hogy megfelelő alapul szolgáló antecedenciák nélkül, tisztán csak azért, mert ilyenek fenforgása esetén a törvény nekik megtorló intézkedések fogantatba vételére hatalmat ad: ne inzultálják a jegyzőt, ne fenyegezzék azt brutális hatalmukkal, míg erre okot nem adott, forduljanak a jegyzőhöz azzal a mértékével az illd-mosságnak, amit a nemzet első munkása megérdemel, azzal a tapintattal igyekezzenek a rossz törvény krudélis intézkedéseit mellőzni, amely tapintatra méltón számot tarthat az államgépzet legfontosabb, legnékülözhetetlenebb rugója, az a közigazgatási intézmény, amelyhez fogható más országban nincs.

A jegyzői kar nagy és érdemes munkát teljesít; kezében futnak össze a közigazgatás összes számai s a hatóságoknak tudatában kell lenni annak az elvitázhatatlan ténynek, hogy a ma rendelkezésére álló munkaerő mellett a jegyző csak úgy képes feladatainak megfelelni, ha a hivatali köteleességből folyó teljesítési képesség mérvét ambíciója, hazafini önfeláldozása szinte a lehetetlenségig hatványozza.

A hatóságoknak számot kell vetniük azzal, hogy a jegyzőtől feladatok teljesítését más hatóság is kívánja, be kell ismerniök, hogy e feladatok valamenyienek véghezvitele országos érdek, minélfogva nem szabad azon egyoldalú álláspontra helyezkedniök, melyen saját rendelkezéseiket a legeminensebb fontosságúnak tekintvén, a jegyzőnek oly esékély terjedelmű teljesítési időt szabnak, hogy egyéb irányu elfoglaltsága mellett a kiszabott terminust betartani sehogysem képes. Nézzenek be egy pillanatra a jegyzővel diszponáló hatóságok a jegyzők műhelyébe és lássák meg, hogy azt a munkahalmazt, amely ott feldolgozásra vár, úgy, azzal a szakértelemmel, azzal a becsülettel, azzal a tisztakezűséggel és lelkiismeretességgel, csak a nehéz küzdelmekben, súlyos munkában megacélosodott magyar jegyzői kar képes meggyőzni és becsülni meg a nemzet igazán legelső napszámosát.

Közigazgatási döntvények és rendeletek.

Szolnok-Doboka vármegye lakott helyeinek elnevezését megállapító belügyminiszteri rendelet a „Belügyi Közölny” folyó évi július hó 31-én megjelent 33. számában közzétett.

Községi illetőségi tárgyalások megszüntetése. Az 1901. XXI. tcz. 3. szakasza értelmében az állami gyermekmenhelyeken gondozott gyermekek ellátási költségeit a gyermek 7 éves korának elérte

után 15 éves koráig az illetőségi község tartozik fizetni, szükséges tehát, hogy a gyermek vitás községi illetősége 7 éves korának elérte előtt megállapíttassék. Minthogy az elhagyott gyermekek községi illetősége az esetek nagy részében vitás s minthogy a községek az illetőség elismeréséhez fűződő következmény: a fizetési kötelezettség alul leendő menekülés céljából minden eszközt felhasználnak arra nézve, hogy az illetőség vállalásától szabadulhassanak: természetesen, hogy az illetőségi tárgyalások nemcsak nagy számuknál, hanem a községek védekezésénél fogva is sok munkát adnak a törvényhatósági tisztviselőknek s a községek jegyzőinek. Hogy az így előállott munkahalmaz némileg csökkentessék, a belügyminiszter 65.045—910. sz. rendeletével elrendelte, hogy azon esetekben, amidőn az elhagyottá nyilvánított gyermek 7 éves kora előtt elhal s így az illetőség megállapítása céljaltalan, mert az illetőségi község fizetési kötelezettsége be nem következik, az illetőségi tárgyalást meg kell szüntetni; mihez képest utasította az állami gyermekmenhelyek igazgatófőorvosait, hogy az ott gondozott s 7-ik életévük betöltése előtt elhalt gyermekek elhalálozásáról az illetőségi ügyet tárgyaló hatóságot azonnal értesítsék.

A felekezeti anyakönyvi kiigazítási ügyekben követendő eljárás. A belügyminiszter 69.136/910. sz. körrendeletében figyelmezteti a törvényhatóságokat, hogy az 1895. október 1-ig közhitelességgel vezetett felekezeti anyakönyvek kiigazításánál, valamint az azokba eszközöndő utólagos bejegyzések elrendelésénél követendő eljárás tekintetében sem az állami anyakönyvi törvények, sem pedig az állami A. U. rendelkezései nem irányadók, hanem a szóban lévő felekezeti anyakönyvekre vonatkozó eljárást külön törvények és miniszteri rendeletek szabályozzák s a felekezeti anyakönyvek kiigazításának elrendelése a vallás és közokt. miniszternek van fentartva.

A magy. kir. belügyminiszter 108.115/910. sz. a. értesíti a hatóságokat, hogy a kir. bíróságok hatáskörébe tartozó büntető ügyekben szükséges erkölcsi és vagyoni bizonyítvány nyomtatvány a váci országos jegyintézet nyomdájánál VIII. csoport 5. raktári sz. a., 10 ives füzetekben 14 fillár egységárban rendelhető meg.

Pozsony város kötvényei. A m. kir. pénzügyminiszter 65.111—910. sz. rendeletében közhírré teszi, hogy a m. kir. minisztertanács határozata alapján Pozsony sz. kir. város által 20 millió korona névérték erejéig kibocsátott, sorsolás alá eső, 4 százalékkal kamatozó kötvények óvadékképeseknek nyilvánítottak s azokba a községek és felügyeletük alatt álló intézetek pénzei gyümölcsözőleg elhelyezhetők.

A hegyőr rendőrközeg. A község által felfogadott hegyőr a mezőrendészet gyakorlására hivatott rendőrközeg, aki az 1894. évi XII. t.-cz. 76. szakaszának a) pontja és a 78. szakasza értelmében a mezőrendőri szolgálatra felekesztendő s a kinek javadalmazásáról ugyanazon törvény 74. szakasza értelmében a község köteles gondoskodni, tekintet nélkül arra, ha felekesztése egyáltalán vagy a hegyőri szolgálatra nézve elismertetett volna. A hegyőr illetményei iránt folyamatba tett ügy elbírálása a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik. (Hatásköri bíróság 1909. é. 128. sz. hat.)

A közkórházi gondnok nyugdíjigénye. Vármegyei közkórházi gondnok állásban töltött szolgálat a magasabb illetményre igényt adó szolgálati időbe be nem számítható. (Közig. Bir. 1909. 7901. sz. hat.)

A vasárnapi munkaszünet korlátozása. A vasúti és hajózási üzemekkel kapcsolatos iredai munka vasárnapokon az egész napon át végezhető. (Belügymin. 1909. 7064. sz. hat.)

A községi legelőrendtartás alkotása autonóm jog. A vármegye közigazgatási bizottsága a közbirtokosság részére új legelőrendtartást nem alkothat. (A földmivélsügyi miniszter 1909. évi 86.206—907. sz. hat.)

A közbirtokossági gazdalanács nem hatóság. A közbirtokossági gazdalanács és közgyűlés hatóságai fórumot nem képeznek: azoknak felelősséggel megfiamadott határozatai felett a közigazgatási hatóság első fokán dönt. (A földmivélsügyi miniszter 1909. évi 27.304. sz. hat.)

A külön legeltetés mint kihágás. A külön legeltetés csakis közös vagy főzségi legelőkon vagy nyomásos határrészekon tiltható meg kihágás terhe alatt. (A földmivélsügyi miniszter 1910. évi 27.102. sz. hat.)

Községi közigazgatás.

Községi és anyakönyvi kerületi szervezeti változás. Trencsén vármegyében az ölvédi körjegyzőség székhelye 1910 augusztus 1-től kezdve Bercesényi községbe helyeztetvén át, az eddig „ölvédi körjegyzőség”, valamint az eddigi „ölvédi m. kir.

anyakönyvi kerület” neve 1910 augusztus 1-től kezdődő hatálylyal „Bercesényi körjegyzőség”, illetőleg „Bercesényi m. kir. anyakönyvi kerület” névben állapíttatik meg.

Jegyző- és segédjegyző-választás. Homokmégy jegyzőjeül Bihari Béla, a csendlaci körjegyzőségben segédjegyzőül Horváth Lajos, a pártosfalvi körjegyzőségben Szendy Béla választattak meg.

Megüresedett községi jegyzői állások. Bene, körj. a. (6 községgel). Aug. 18-ig. Főszolgabíróóság Beregszász.

Nagysármás, körj. a., 1600 K fiz. Irnoktart. 300 K, 580 K külb. átalányok, 30 hold szántó haszonvétele. Szabad lakás és iroda. melyért 150 K-t az átalányokból a község levon. Főszolgab. Nagysármás.

Gálospetri, közs. jegyz. a. 1485 K fiz., irodát. 80 K, szabadlakás beltelekkel, 15½ hold szántó haszonvétele adómentesen, tűzifa stb. Főszolgab. Érmihályfalva.

Kisbér, segédj. a. 1000 K fiz., 200 K lakp. Községi előlj. Kisbér.

Szentpéter, második segédj. a. 800 K fiz., marhalévlé jövedelem, 5—6% a magánmunkálatokból. Főszolgab. Perjámos.

Alsószilvás, Alsónyiresfalva, Demsus, Nagyrestény, Bukova, Oláhbrétye és Várhely (Hunyad m.) 7 segédj. a., mindenikkel 1000 K fiz. és 200 K lakpénz jár, aug. 10-ig. Főszolgab. Hátszeg.

Vértessacska, segédj. a. 1000 K fiz. és 120 K lakpénz. Aug. 14. déli 12-ig. Főszolgab. Vél.

Derecske, 1. II-od j. a., 816 K késpz. fiz., 30 hold szántó haszna (463 K megállapított értékkel), 320 K fiz. kieg. Különb. díjak. 2. III. adóügyi jegyzői a. 1600 K fiz. lakp. 400 K, külb. díjak. Aug. 13-ig. Főszolgab. Derecske.

Berecsfalva, segédj. a. 100 K fiz. Aug. 30-ig. Főszolgab. Korpona.

Szentantál, 1000 K fiz., aug. 30-ig. Főszolgab. Korpona.

Bozsúr, segédj. a. (5 községgel), 1000 K fiz., 100 K lakp. Főszolgab. Facset.

Márkoszék, segédj. a., 1000 K fiz., aug. 25-ig. Főszolgab. Szil. Somlyó.

Bozók, segédj. a. 100 K fiz., aug. 30-ig. Főszolgab. Korpona.

Turja, közs. irn. a. (4 középisk. képesítés kell). aug. 20-ig. Főszolgab. Óbecse.

Beregszó, I. segédj. a. 1000 K fiz., aug. 12-ig. Főszolgab. Temesvár.

Koronya, körj. a. 3360 K összes javadalm. Szept. 17-ig. Főszolgab. Teregyova.

Vajdej, jegyzői a. 2440 K összes javad. 2 m² tűzifa, aug. 15-ig. Főszolgab. Szászváros.

Nagysikló, segédj. a. 1000 K fiz., aug. 27. d. u. 2-ig. Főszolgab. Szinérváralja.

Vásárut, segédj. a. 1000 K fiz., 90 lakp. aug. 28-ig. Főszolgab. Dunaszerdahely.

Berettyóújfalu, közs. végrehajtó a. 1000 K fiz., aug. 13. d. u. 5-ig. Főszolgab. Berettyóújfalu.

Mohács, (Tordaanyosm.) segédj. a. 1000 K, aug. 16. d. u. 5-ig. Főszolgab. Felvincz.

Tiszaujfalu, segédj. a. 1000 K fiz., aug. 19. d. u. 5-ig.

Csantavér, irnoki a. 800 K fiz., 100 K lakp., aug. 16-ig. Főszolgab. Topolya.

Bogron, Mikos, Alsószentmikályfalva, Tur, segédj. állások mindenik 1000 K fiz. és 200 K lakpénzzel. (Mikosen az esetleges közigyámi állással még 120 K fiz. jár.) Aug. 20. d. u. 5-ig. Főszolgab. Torda.

Kiskunmajsza, pénztári ellenőri a. (jegyzői oklevél, államszámv. vizsga, vagy eltöltött 5 évi gyakorlat) 1000 K fiz., 200 K lakp. (2000 K óvadék szükséges.) Aug. 24-ig. Főszolgab. Kiskunfélegyháza.

Csenta, segédj. a. 1000 K fiz., 120 K lakp., 50 K uti át., 4 m² kemény tűzifa. Aug. 25-ig. Főszolgab. Antalfalva.

Felsőbony, segédj. a. 1000 K fiz., egy butoros szoba, 4 K uti napidij. Aug. 22. d. e. 12-ig. Főszolgab. Margitta.

Kéty, segédj. a. 1000 K fiz., egyszobás lakás, 2 K napidij.

Felvincz, segédj. a. 1000 K fiz., 100 K lakp., halottkéml. évi 48 K. aug. 22. d. u. 5-ig. Főszolgab. Felvincz.

Hatvan, közs. irnoki a. 800 K fiz. Aug. 10. d. u. 5-ig. Főszolgab. Hatvan.

Megüresedett községi orvosi állások. Valkány, (Brassó vm.) községi orvosi állás, 2400 K fizetés, 400 K (esetleg 600 K) lakpénz. fuvar-, rendelési-, beteglátogatási és műtétidíjak, közí gyógytár kilátásban. Aug. 31. délután 1-ig. Főszolgab. Brassó.

Hajdubagos, körrov. a. (2 község) 1600 K fiz., 200 K ötdéves pótlék 100 K lakpénz, halottkémlésért 80 fill. Kézigyógytár. Aug. 20-ig. Főszolgab. Derecske.

Istvándó, körrov. a. 1600 K fiz. (6 község), ötdéves korpótl., szabad lakás. Uradalmaktól 800 K mellékjövdelem. Szept. 15-ig. Főszolgab. Bánlák.

Gummi-halólyag óvszer **tuczonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tuczatnál :: 20% engedmény.**

Nakira törv. védett, valódi indiai paragummi férfikulonlegesség tuczatja 12. kor. a. 3 tuczatnál 20% engedmény.

Uterus-sprai feltétlen megbízható női fecskendő különlegesség 14 horon.

Pessar-Ocl. orvosilag rendelve 3, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. 3 darabnál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és feliebb. VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

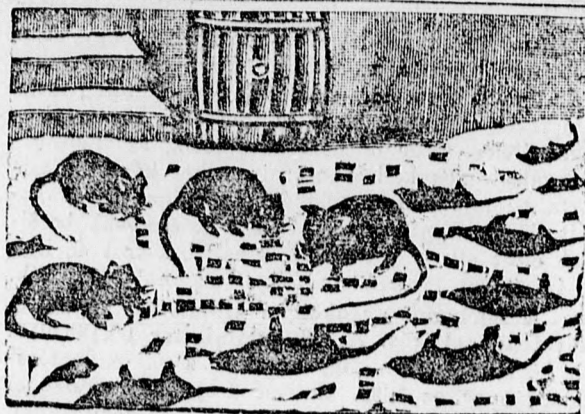
BIDET 10, 16, 20, 24 K. VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és discrétan küldünk.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR
PONTOS CZIMRE ÉS A VÖRÖS KERESZTRE ÜGYELJÜNK.

Magyar Cementipari Gépgyár
KÖRNIS TESTVÉREK
ARAD.

Gyártunk szabadalmazott RAPID és más cement eseregépet, hidraulikus, könyökpressajót és cementlap-asztralekat; betoncső, vályu, jászol, hatarkő és keményformákat; betonömb, betonlegrage, et és mindennemű szerzőmokat. Ismertető nyomás alatt, kérjen árajánlatot. Homok lelkiismeretes felülvizsgálása és mérnöki látogatás díjtalan.

Patkányok és egerek

egyedüli mérég nélküli biztos hatású irtószer, tömeges kipusztításra

„Vulkán-kockák“

amelyek ezen kártékony állatoknak kedvence elődele és bárki által könnyen, veszély nélkül felszórható. Árak: eredeti dobozokban 3 kor. és (kilója) 6 kor., használati utasítással ellátva. Gyár és megrendelési cím:

Reiner Géza Budapest, VI., Podmanicky-u. 35/B. sz. — Telefon 86—80. Ugyanott elvállaltatik patkányok és egerek gyökeres kiirtása olező árban, jótállás mellett.

Washington „amerikai“

iroda, uri szoba és könyvtárberendezések, angol börbutorok

részletfizetésre is.

Árjegyzék és költségvetések ingyen! Magyarországi főelárúsítás Amerikai Irodaberendezési Vállalat

Nagy és Vörtes Budapest, Arany János-utca 20. Bálvány-u. sarok.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDAGSY

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyveszélyt, hólyagbajt, sebket, buphört (gyulladás), bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknél is, önfertőzést és annak utóbjait, ideg- és hátgerinczhajt, valamint minden női bajokat.

Rendel d. e. 10 órától d. u. 4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2. szám.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. — Levél útján is biztos gyógyítke.

BRÜNN-KÖNIGSFELDI MOTOROK

BENZIN és SZIVÓGÁZ MOTOROK

BÁRMELY TÜZELŐANYAG HASZNÁLATRA

Egyedárúsító: **ABELES EMIL** BUDAPEST, V. Váci-ut 14.

EREDETI SVÉD GYÁRTMÁNYÚ NYERSOLAJMOTOROK

Benzin és nyersolajlokomobilos cséplőkészletek = **JÉGGYÁRTÓ és HÜTŐBERENDEZÉSEK.** FAMEGMUNKÁLÓGÉPEK.

Szakmában jártas képviselők kerestetnek.

TARCSA - gyógyfürdő
Vas negyében

(A magyar Franzensbad.)

SPECIALIS NŐI ÉS SZIVGYÓGYFÜRDŐ

Hőegyházyintézet. Világhírű vaslápa a Franzensbadival egyenértékű, sőt a marientadit is jóval felülmúlja és hazánkban a legjobb. Természetes szén-savas fürők. Glaubersós vasas és lithion tartalmu alkáliás források. Paratlan gyógyhatásu: vérszegénység, csúsz. és húgysavas diathézis, idegbajok, a vesé, hólyag, a észtes és legzőszervek huzatos bántalmái ellen. Fürdőorvosok: dr. Bartha Kornél, v. tanársegéd és dr. Glikk Gyula, évad május 22-től szeptember 30-ig. Vasut, posta, távirdi és telefon állomás. Közvetlen vasuti közlekedés „Tarcsa-fürdő” felirattal. Villanyvilágítás, fenyvesek. Kívánatra prospektus.

Korszakalkotó találmány!!

Sérvben szenvedők különös figyelmet felelvom

cs. és kir. szab. pneumatikus pelottával ellátott sérvkötőimre. Ezek az egyedüli kötelek, melyek teljesen fájdalom nélkül viselhetők, mert a pneumatikus pelotta a legerősebb rugó nyomását is érzéktelenné teszi és a legrövidebb és a legnagyobb sérvet is faldalmatlanul és teljes biztensággal visszatartja. Ezernyi elismerőlevél a legelőkelőbb orvosoktól és tanároktól. Képes árjegyzéket ingy. és bérmentve küld: **KELETI J.** cs. és kir. szab. sérvkötők gyára Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17. Alapítva 1878. Telefon 13—76

Most jelent meg!

JOGI PÁRRESZÉDEK AZ OBSTRUKCIÓRÓL

IRTA: SCHWARZ GUSZTÁV DR
EGYETEMI NY. RENDES TANÁR.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN **POLGÁR KÁLMÁN** ÉKSZERESZ-és MŰVÉSZ-üzletében szerezhetik be.

BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK. **ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE**

„Meg van-e engedve az obstrukció és ha nincs, mi az elnyomására való törvényes eljárás.”

Ezt az égetően fontos kérdést világítja meg tökéletes tudással a szerző jelen munkájában.

A FÜZET ÁRA 1 KORONA

Kapható minden könyvkereskedésben.